

NEERWAARTS KAP'TEIN

Mat Vaassen

1

“Dulfer, smeerlap, wat vreet je daar uit?”

Dat is mijn vriend die spreekt.

Zijn lijf hangt op een barkruk. Zijn hoofd kijkt me aan.

“Niks. Ik schrijf wat,” antwoord ik op luchtige toon.

“Je schrijft wat? Dat is met drie letters, Dulfer, w-a-t. Maar je doet wel erg lang over zo’n klein woordje. Lijkt godverdomme alsof je een heel boek aan het schrijven bent.”

Fredo laat zich van de barkruk zakken en loopt met zijn bierglas in zijn hand naar me toe. Ik zit aan een klein, rond tafeltje aan het raam van café De Zwoeger.

Fredo wil een blik werpen op het vel papier dat ik driekwart vol heb geschreven, maar ik stop het snel weg in mijn jaszak.

“Wie weet ben ik ook wel een boek aan het schrijven. De memoires van Dulfer Zwart. Klinkt goed, vind je niet?”

“Je memoires? Je bent pas veertig, man.”

“Pas? In de middeleeuwen werd iedereen maar veertig.”

“Ja, maar toen hadden ze tenminste wat te schrijven. In het jaar veertienhonderdzestig kreeg ik de pest. Enorme zwerende builen aan mijn reet. Ik overleefde het maar net, maar mijn negen kinderen en mijn vrouw crepeerden heerlijk. Vandaag een onthoofding gezien en twee radbrakingen. En het open riool stinkt weer als de pleuris.

Veertienhonderdeenenzestig; aan de schandpaal gestaan. Was een beetje oncomfortabel, maar je ziet je stadsgenoten nog eens. Hee Hans, met de kinderen aan het wandelen? Oeps, rot ei in mijn smoel. Au, tomaat op mijn oog. Ha, daar heb je de schoenmaker. Wat? Nee, vreemd gegaan met de vrouw van de slager, da’s alles. Mag er morgen weer uit.

Vandaag en vannacht nog. Valt best mee.” Fredo lacht. “Maar jij maakt toch helemaal niks mee om op te schrijven, jongen. Dag in dag uit werk je op dat stomme kantoor en ’s avonds zit je hier in De Zwoeger. Je hebt

een zoon, een dochter en een vrouw, waar je de hele tijd op kankert. Einde memoires. Pilsje?”

“Dat zeg jij, dat ik nooit iets meemaak. Wat weet jij daar nou helemaal van?”

“Ah, kom op, Dulfer Zwart. Ik ken jou van binnen en van buiten. Hou toch op. Laat je ome Fredo niet lachen.”

“Ik heb laatst nog iets meegemaakt.”

“Oh, vertel. Heb je gedineerd met hare majonaise de keunigin?”

“Ik heb twee keer een hersenbloeding gehad.”

“Ja, nou ja ... dat weet ik wel. Maar ja, ik bedoel ...”

Fredo zet zijn glas bier op het tafeltje, schuift een stoel terug en gaat zitten. Hij leunt voorover naar me.

“Maar daar heb je toch eigenlijk niet veel last meer van, toch?!”

“Nou ja ... het meeste is weer bijgetrokken. Als ik moe ben, heb ik moeite uit mijn woorden te komen. En dan ben ik echt zo door en door moe, dat geloof je niet.”

“Maar je zit hier toch maar weer mooi. Je kan je biertje drinken en op je vrouw en kinderen kankeren.”

“Nee.”

“Wat nee?”

“Je zal me nooit meer horen kankeren op Ankie, Ansje en Sjoerd. Nooit meer.”

Fredo kijkt me aan alsof ik ineens horentjes heb gekregen. Dan barst hij in lachen uit.

“Hahahahahaha. Jij nooit meer ka...hahahaha! Ik geloof dat je dood en naar de hemel bent gegaan, Dulfer. Als jij niet zit te mopperen op je gezin, moet je dood zijn.”

“Nou dat was ik ook bijna. En misschien ben ik er niet ver van verwijderd.”

“Ach, kom op man. Je bent er toch weer bovenop. Jij gaat mij nog overleven.”

“Dat denk ik niet. Eén op de drie mensen die een hersenbloeding hebben gehad, krijgt er nog een binnen een jaar en overlijdt eraan.”

“Nou en jij hebt die tweede al gehad en je bent er nog. Ach, maak je geen zorgen. Drink je bier en denk niet aan morgen.”

“Ik moet wel aan morgen denken. Straks laat ik een vrouw en twee kinderen achter. Jij hebt niemand.”

“Hohoho, ik ben geen zielepoot. Dacht jij dat ik niemand had? Ik heb meer echte liefde in mijn leven gehad dan jij met je Ankie ooit zou kunnen wensen.”

“Wie heb jij dan? Gerrit zeker.” Ik kijkt spottend naar Gerrit, die achter de bar de glazen poetst. “Je hebt Gerrit zeker in je testament gezet.”

“Nou moet je even ophouden. Ik heb vriendinnen van vroeger die ik af en toe zie. En ik verdenk een paar van hun kinderen ervan dat ze niet helemaal van hun vader zijn.”

“Jij, vader? Laat mij nou eens niet lachen.”

Fredo kijkt naar beneden alsof hij door zijn dikke buik heen zijn kruis kan zien. “Met mijn Hans-Friedl is niks mis. Vraag maar eens rond op de wallen. Ik laat er genoeg geld achter. En ik betaal niet om alleen aan hun doos te ruiken.”

“Ik zeg niet dat er wat met jouw Hansfrietje mis is, Fredo. Op de een of andere manier kan ik me gewoon niet voorstellen dat jij je voortplant. De enige aanhang die ik me bij jou kan voorstellen, is de aan de bar hang.”

“Ach man, pleur op. Als ik mijn memoires schrijf ...”

“Jouw memoires; en toen zat ik de laatste vijftig jaar van mijn leven aan de bar van De Zwoeger. En één keer per week ging ik naar de hoeren. Einde memoires. Pilsje? Zo en hoe voelt het als iemand jouw leven bagatelliseert, Fredo?”

“Hahaha, nou, toch niks mis mee. Lekker overzichtelijk, zo’n gebagatelliseerd leven. Gerrit! Tweemaal.”

“Ankie zegt dat ik veranderd ben door die beroertes. Qua karakter. Gezelliger, zegt ze.”

“Oh? Ben je ineens een vrolijke fluiterd geworden? Jammer. Ik hou zo van je chagrijnige kop. Hahaha.”

“Het zal je verbazen, Fredo, maar ik ben inderdaad veranderd. Als het maar dát heeft geschied of je bent het hoekje om, dan kijk je wel even anders tegen het leven aan.”

“Ach wat, binnenkort ben je weer net zo’n zeikerd als je altijd was. Ik zeg altijd; je kan nooit uit je eigen vel. Daar hebben je pa en je ma je in vastgenaaid toen ze je gemaakt hebben. Als een dwangbuisje, begrijp je. Maar het mooie is wel dat er een enorme rek in zit. Hahahahaaaa.” Fredo slaat met beide handen op zijn buik.

“Met jou kan je ook nooit eens serieus ergens over praten.”

“Wat nou? Ik ben altijd serieus. Luister maar; hee Gerrit, onze Dulfer is een gezelliger mens geworden. Mag ik een kopje koffie voor onze gezellige vriend? En doe er een koekje bij, wil je? Hahahahaha.”

“Ja, lach jij maar, jongen.”

“Pffffhahahahaaaa, gezellig, jij, hohohoho. Neem me niet kwalijk, hoor. Ik ben hartstikke serieus.”

Ik kijk naar buiten. Een mild zonnetje strijkt over de stad.

2

Twee maanden voorafgaand aan de eerste beroerte / Onnodig drama

“Hallo, met Dulfer.”

“Met mij. Je zou vandaag toch vroeger thuiskomen.”

“Oh ... vergeten.”

“Kom je nu dan?”

“Nee, gaat niet. Ik ben net aan de praat geraakt. Ik kan nu niet weg.”

“Maar we zouden het thuis toch gezellig maken.”

“Ankie ... ik geloof niet dat ik nu nog gezellig kan zijn ... thuis.”

“Maar daar kan je het wel zijn.”

“Ankie, ik heb hier geen zin in. En ik hoor je trouwens slecht. Er is hier teveel lawaai.”

“Ik hoor helemaal geen lawaai. Waar ben je? Je bent helemaal niet in De Zwoeger. Ik hoor geen muziek. Gerrit draait altijd muziek.”

“Hou nou op, Ankie. Ik ben wel in De Zwoeger. Waar zou ik anders zijn?”

“Oh ja? Geef me Fredo dan eens aan de lijn... Je bent met haar, hè?! Je bent bij haar. Wie is er bij je? Ik hoor haar wel lachen.”

“... Ankie, hou op. Je weet verdomme heel goed wie er bij me is. En ik ben in een restaurant. Dus ons eten wordt koud. Ik heb geen zin meer in dit spelletje.”

“Dulfer ... ik heb je hier nodig. Het gaat niet goed met me.”

“Met Tanja gaat het ook niet goed. Hè, Tanja?”

“Met die sloerie gaat het nog veel te goed. Waar zit je, zeg op! Ik kom naar jullie toe. Ik zal dat wijf leren me uit te lachen.”

“Ankie, schat, jij hebt pleinvrees, weet je nog? Je-durft-de-straat-niet-op. Hoe wil je hier komen? Ik ga ophangen. We zitten te eten.”

“Dulfer, wacht! Ik hou toch alleen van jou. Dulfer, ik doe alles voor je. Verlaat me niet. Ik zal beter mijn best doen. Ik zal er weer voor je zijn, als vrouw, bedoel ik.”

“Als vrouw? Ankie, je hebt me nooit kunnen geven wat ik als man nodig had. Maar ik wil dit gesprek nu helemaal niet voeren. We praten er vanavond wel over. Of morgenvroeg. Ik ga ophangen.”

“Dulfer, ik maak me van kant, ik zweer het. Hier...” Een rammelend geluid klinkt door de telefoon. “...hoor je dat? Pillen. En het zal jouw schuld zijn.”

“Waag het niet me te chanteren, Ankie. Als je me chanteert, kom ik helemaal niet meer thuis.”

“Zo bedoel ik het niet. Dulfer, je weet dat ik ziek ben de laatste tijd.”

“Sommige mensen hebben onnodig drama nodig.”

“Dulfer, dat meen je niet. Het zit bij mij in de familie. Mijn moeder en mijn oma hebben het ook gehad.”

“Jullie hele familie heeft onnodig drama nodig.”

Ankie huult. Ik heb er zo’n hekel aan als ze huult.

“Wil je dan...als je klaar bent bij haar...thuiskomen...alsjeblieft, Dulfer?”

“Ja, natuurlijk.”

“Ik ga niet naar bed, ik wacht op je, maar maak je het alsjeblieft niet te laa...”

“Nee, sorry Ankie, ik had het even niet tegen jou. Iemand vroeg of hij de stoel bij ons tafeltje mocht hebben. Wat zei je?”

“Oh ... of je vanavond nog wilt thuiskomen. Alsjeblieft?”

“Weet je, Ankie, ik denk dat ik maar beter niet thuiskom vanavond. Je weet toch dat je niet zo houdt van rooklucht en ik zal wel een beetje naar bier stinken en vrolijk zijn en zo. Dat is niet zo leuk voor jou. Zeker niet nu je zo ziek bent. Eh, ik bel je morgen wel even van het werk. Ik moet nu ophangen. Tot morgen.”

3

Vandaag is het de wekelijkse dag dat ik om commerciële redenen weggepest word uit mijn stamkroeg. Stank-up comedy avond in De Zwoeger. Dan komen ineens kantoorzakkewassertjes in nette goedkope kostuumpjes die anders nooit in De Zwoeger komen hier een lollige avond beleven. Ja, Gerrit wil meer poen binnenhalen. En dan mogen de vaste klanten die elke dag de kas spekken de klere krijgen.

De eerste keer zijn we gewoon gebleven, Fredo en ik. We zijn die lui, die grappenmakers, eens flink gaan pesten. Daar moeten ze tegen kunnen bij stank-up comedy. Da’s traditie. Tenslotte zijn ze ad rem en bijzonder goed van de tongriem gesneden. Nou, viel dat even tegen. De zaal lag plat. Maar om ons. Niet om die meligerts. Daarna vroeg Gerrit ons of we de volgende keer niet meer mee wilden doen, of beter nog wat later op de avond naar De Zwoeger komen, als alles afgelopen was. Het was niets persoonlijks, maar we moesten begrijpen dat hij zijn geld moest verdienen. En als we onszelf zo geweldig bijdehand vonden, mochten we van Gerrit ook wel zelf een stukje opvoeren daar op het podiumpje. Nou,

daar bedankten we hartelijk voor. Ons podium is aan de bar. Daar zijn we in onze natuurlijke habitat. Maar goed, als ons commentaar in onze eigen kroeg niet gewaardeerd wordt, blijven we wel weg. Maar dan ook de hele avond.

Dus ga ik vanaf mijn werk rechtstreeks naar huis. Zal mijn lieve gezin wel blij mee zijn.

“Vuile klootzak die je bent.”

“Wat krijgen we godverdomme nou? Ben je helemaal gek geworden? Ik ben je vader, ja? Kom terug ...!”

Ansje gooit de deur achter zich dicht en rent de trap omhoog. Ik kijk Ankie aan, die met een emotioneel gezicht aan de keukentafel zit.

“Hoor je dat? Hoor je wat jouw fraaie dochter tegen me zegt?” zeg ik, nog kwader over het uitblijven van een reactie bij Ankie dan over de onbeschouwdheid van mijn dochter. “Vijftien is dat kind en een smoelwerk als de een of andere straathoer.”

“Jij kan het weten.”

“Nee, nou wordt ‘ie mooi. Nog een beetje partij kiezen voor haar. Je zit hier de hele dag in huis. Je zou haar eens kunnen opvoeden.”

“Ze heeft gelijk. Je bent een vuile klootzak. Ik heb haar verteld waar je vannacht was.”

“Ja, heel mooi. Heel mooi, Ankie. Jij moet maar vooral ...”

Voordat ik mijn zin kan afmaken, vliegt de keukendeur open. Mijn heer zoon Sjoerd stormt de keuken door. “Ben weg. Doei.” En verdwenen is hij.

“En die daar, is die nog wel eens thuis überhaupt?”

“Ben jij nog wel eens thuis überhaupt?”

“Misschien als jij eens af en toe van huis weg was, was ik er wat vaker.”

Ankie zwijgt. De pieken van haar zwarte haar hangen moedeloos en vettig tussen de vingers van de handen waarin haar hoofd rust. Ze weet dat ze me niet eens ongelijk kan geven. Sinds drie jaar is ze het huis niet meer uit durven gaan. En sinds anderhalf jaar hebben we al geen seks meer gehad. En toch roept ze de hele tijd dat ik meer begrip voor haar moet opbrengen. Het is namelijk niet dat ze niet wil. Ze kan gewoon niet. Ze is ziek.

“Ik hou van je, Dulfer.”

“Dat is mooi.”

“Maar jij niet van mij. Je laat nooit eens blijken dat je van me houdt. En je wordt altijd zo boos. Je moppert altijd alleen maar op me. En op de kinderen ook trouwens.”

Ik zie de bui alweer hangen. Hier heb ik dus echt geen zin in. En ik ga er al helemaal niet op wachten tot ze weer over Tanja begint.

“Begin je weer? Ik ben dit zo zat. Ik heb een kutdag op het werk gehad. Kom ik eens een dag van het werk direct naar huis zonder naar de kroeg te gaan, en wat krijg ik als dank? De hele familie scheldt me uit. Altijd maar verwijten. Ja hoor. Ik heb het weer gedaan. Dulfer is de vuile klootzak. Ik ga naar boven, computeren.”

“Ja, doe dat maar. Zoek maar op bij Google: liefde, houden van,” hoor ik haar zacht zeggen, als ik de deur al achter me dicht getrokken heb..

4

“Dulfer! Kom eens uit die database, man!”

Ik krijg bijna een hartverzakking. Razendsnel klik ik de pikante foto's van de negentienjarige Shanta uit Michigan weg. Gelukkig staat mijn scherm met de achterkant naar de deur gericht.

“Kan je niet een keer kloppen? Ik schrik me dood.”

“Man, zoals jij je op je werk kan concentreren ...” André Visschraper gaat met zijn rechterbil op mijn bureau zitten en leunt voorover om mijn scherm te bekijken. “... ik zou er haast jaloers van worden. Ware het niet, beste man, dat werken niet mijn favoriete tijdsverspilling is. Maar echt waar, jij kan zo opgaan in je werk dat je niets of niemand meer om je heen waarneemt.”

“Ik zit nou eenmaal graag in databases,” antwoord ik met een droge uitdrukking op mijn gezicht. Weet die lul veel. Hij gelooft het nog ook. “Persoonlijk zit ik liever in een whirlpool met een blond mokkeltje, hèhèhè.”

“Is je vrouw geen brunette?”

Visschraper staat op het werk bekend om zijn escapades. Iedereen heeft medelijden met die sukkel van een vrouw van hem. Meer om het feit dat ze met Visschraper getrouwd is dan om het feit dat ze door hem bedrogen wordt.

“Hm, brunette, klinkt spannend. Ja, mijn vrouw heeft bruin haar, ja. Nou en? Een man mag toch dromen.”

“En je vrouw, mag die ook dromen?”

“Jazeker, over haar fantastische mannetje. Wat die met haar gaat doen, als hij thuis komt van een dag hard werken.”

“Jij en hard werken. Jaja.”

“Socialiseren, Dulfer, dat is wat ik nu doe met jou. Dat is ook werken. Onderschat het belang daarvan niet binnen onze bedrijfsstructuur. Da’s best hard werken. Vooral met zo’n ongesocialiseerd type als jij.”

André gooit de map die hij in zijn hand heeft ineens lompweg op mijn toetsenbord.

“Hier. Als je het graag over hard werken wilt hebben. De dossiers op deze mooie lijst moeten allemaal nagekeken worden. Het schijnt dat die incompleetdatabase die je hebt aangemaakt niet betrouwbaar is. De helft van jouw zogenaamd complete dossiers is incompleet en andersom.”

“Wat niet betrouwbaar? Wat een onzin.”

Ik heb zin die Visschraper een klap voor zijn kop te geven.

“Geen onzin. De lijsten die jij hebt gestuurd, blijken niet te kloppen. Je moet alles nalopen. En dan moet je een mailtje sturen naar de servicedesk om de correcties in het OfficeBaseprogramma door te laten voeren. De servicedesk stuurt jou een bevestiging van ontvangst en stuurt het mailtje door naar de stuurgroep. De stuurgroep corrigeert jouw fouten, stuurt een mailtje naar de servicedesk, die jou een mailtje stuurt dat jouw fouten gecorrigeerd zijn door de stuurgroep. Zo is iedereen lekker aan het werk.”

“Mijn fouten, mijn fouten?! Ik heb alleen ingevoerd wat ik door heb gekregen. De kanker kunnen ze krijgen. Ze mogen het zelf doen.”

“Jij, jongen, kan wel een grote mond opzetten. Maar je weet heel goed dat het jouw werk is. Ik zou maar meteen beginnen. Het schijnt dat ze het met spoed uitgevoerd willen hebben.”

“Godverdomme, Visschraper, het is altijd hetzelfde. Denk jij dat ik verder helemaal niks te doen heb? Met je stomme lijsten. Nee, Zwart mag het weer even met spoed gaan nakijken. Hoeveel werk denk je dat dit is?”

“Hee, dont sjoet de messesjer. ”

De smiecht staat lachend op en steekt zijn handen in de lucht.

“Veel plezier in de wonderbaarlijke wereld van de databases. Ik ga even met dat nieuwe mokkel van het secretariaat socialiseren.”

Als hij weg is, klik ik op het icoon van de Internet Explorer.

[Http://www.geilemeidenintentjes.com](http://www.geilemeidenintentjes.com).

5

“Gerrit, een biertje asjeblijft. Zo, wat een klotedag alweer.”

“Uitgeput en afgemat?”

“Breek me de bek niet open.”

“Nou, dan ben je aan het goede adres. Dit etablissement heet niet voor niks De Zwoeger. Wij bieden soelaas en versnaperingen voor de harde werker die na een klotedag hier neerstrijkt.”

Hoe vaak heb ik dit zinnetje nou al moeten aanhoren van Gerrit? Ik zal maar doen alsof ik het niet zat ben.

“Dan moet je hém er wel uitknikkeren, die leegloper. Die ligt de hele dag maar op zijn luie vel te profiteren van ons geld. Met zijn zogenaamde hernia.” Ik por Fredo stevig met een vinger in zijn rug.

“Au, mijn hernia, niet duwen.”

“Ach, man, rot toch op.”

“Ja, Jodocus Dulfer Kwak, je hebt onnozelaars en slimmeriken. Driemaal raden wat jij bent.”

“Nee, je hebt parasieten en eerlijke mensen. Driemaal raden wat jij bent.”

“Goudeerlijk, Kwakkie, goudeerlijk. Al zeg ik het zelf.”

“Tss. Hou maar op. Ik heb geen zin om weer deze discussie met jou te voeren.”

“Waar heb jij dan wel zin in, lieve Dolf?”

Fredo laat me zijn bekende grijns zien.

“Noem me niet zo.”

“Waarom niet? Zo heet je toch?”

“Zo heet ik niet.”

“Zo heet je wel.”

Ik merk dat ik behoorlijk kwaad begin te worden. Hij moet wel oppassen. “Hee, kan je eens even kappen jij?! Anders ga ik ergens anders zitten,” zeg ik en hij ziet dat ik het meen.

“Heet jij eigenlijk Dolf?” Gerrit kijkt me nu grijnzend aan. Ja, hij hoort alles, deze barman. Vooral wat hij niet moet horen.

“Begin jij nou ook al? Ja, ik heet officieel Dolf. Maar toen ik klein was noemde mijn vader me altijd voor de grap Dulfer. En mijn vader is overleden toen ik vijf was, dus ik hecht aan die naam. Heeft iemand daar een probleem mee?”

Fredo en Gerrit schudden beide fanatiek hun hoofd.

“Bij mij is het trouwens net precies hetzelfde,” zegt Fredo zacht na een korte stilte. “Ik heet eigenlijk dus gewoon Fred. Maar mijn moeder noemde me altijd Fredo.”

“Nee! Nee, dat meen je niet!”

“En mijn moeder heeft me van kleins af aan geslagen en uitgescholden en seksueel misbruikt, dus ik hecht aan die naam ...”

Ik ben er alweer ingestonken. Die hufter!

“Godverdomme, klootzak die je bent. Hufter.”

Ik pak mijn bierglas, twijfel een klein moment of ik het bier in Fredo's smoelwerk moet smijten en loop dan woedend naar de andere kant van het café, waar ik met mijn rug naar Fredo gedraaid op een stoel neerplof. Maar dan bedenk ik me. Ik sta weer op, loop in één beweging langs de bar en langs de kapstok, grijp mijn jas, roep: “Ik betaal morgen wel.” en storm de deur uit.

“Dulfer, kom op, het was een grapje.”

Ik weet dat Fredo mij nakijkt als ik op de fiets spring en er in een flink tempo vandoor fiets. Ik kan me helemaal voorstellen wat die dikzak tegen Gerrit zegt: “Laat ook maar. Sommige mensen hebben gewoon lange tenen. Gerrit, doe mij nog zo'n bierie. Onze Dolf is een beetje een misantroop. Kan hij ook niks aan doen. Verder is het een aardige jongen. Wat is jouw echte naam trouwens? Hahaha.” Leer mij Fredo kennen.

“Zo, jij ziet er vrolijk uit. Was het gezellig in de kroeg?”

Ik geef Ankie een vuile blik.

“Wat eten we?”

“We hebben al gegeten. Er is niks over. Meestal neem je voor jezelf iets te eten mee als je laat bent.”

“Laat maar, ik eet de chips wel op.”

“Welke chips, pa?” Sjoerd haalt de laatste kruimels uit de supergrote zak Bolognese en propt ze in zijn mond. Demonstratief verfrommelt hij de zak, hij grijnst naar me en overhandigt me de prop. “Ik ben naar Danny. Later.”

Ik slaak een diepe zucht. “Deze dag kan gewoon niet meer stuk. Ik ga wel naar de Chinees.”

Als ik langs een Ethiopische restaurant loop, blijf ik even staan om naar binnen te kijken. Eigenlijk heb ik helemaal geen zin in die Chinees die ik al vier keer per week naar binnen schuif. Wat zouden ze hier te vreten aanbieden?

“Hebben jullie geen afhaal?”

Ik kijk rond door de zaak. Ik verdenk dit stel ervan dat ze wel degelijk een afhaalbalie hebben, maar die voor fatsoenlijke mensen verborgen houden.

“Nou, dan neem ik wel een tafeltje. En doe me alvast maar een biertje.”

Ik neem plaats aan een van de talrijke onbemande van een tafelkleed, een bloemetje en een menukaart voorziene tafeltjes. Eigenlijk hou ik er niet van om in mijn eentje in een restaurant te eten. Maar het

voorzicht mijn maaltijd in het gezelschap van mijn vrouw te nuttigen, wekt op dit moment nog meer weerzin op. Nee, dit is beter. Hier is het lekker rustig. Ik kijk om me heen. Twee mannen in pakken met koffertjes naast hun stoelen aan een tafeltje dichtbij en een jong koppeltje een eind verderop.

“Uw biertje, meneer. Heeft u al een keuze kunnen maken?”

Ik kijk het jonge meisje aan. Haar huid is getint, haar haren zijn zwart. Ze draagt een gele blouse en een kort zwart rokje. Hm, lekker Ethiopisch ding. Te jong natuurlijk. Strafbaar te jong. Maar thuis in Ethiopië zouden ze daar geen probleem van maken. Als ik daar de vader van het meisje een paar muntjes in de hand zou drukken, zou ik haar zo meekrijgen voor een nacht. Wie weet, misschien zou het hier in Nederland ook geen probleem zijn, als ik het handig aan zou pakken.

“Meneer?”

“Wat? Oh ... ja, nee, eh ik heb nog niet gekozen.”

“Dan kom ik zo wel weer bij u.”

“Ja.”

Lekker kontje in dat rokje. Kijk haar eens draaien met die billen als ze zo wegloopt. Wel jammer dat ze zo westers gekleed is.

Als ze in de keuken van het restaurant verdwijnt, gaat mijn blik naar het tafeltje met de twee mannen. Vertegenwoordigers zo te zien. Van die gladjakkers, dat zie ik zo. Ik heb een hekel aan dat soort. Kijk nou toch eens naar hun smoelen. Ik heb moeite te beslissen wie van de twee me meer irriteert. Die zelfvoldaanheid die er vanaf straalt. Terwijl het buitengewone losers zijn, dat kan ik je zo wel vertellen. Kan ook niet anders. Als het je beroep is van goedkoop hotel naar goedkoop hotel te reizen en in de meest smoezelige tenten te eten, om andere mensen iets aan te smeren dat ze niet willen hebben. Met zo'n lullig koffertje gevuld met minishowproducten en contractjes.

“Tss, stumpers.”

Niet dat ikzelf zo'n droombaan heb trouwens. Ik heb een stomme klotebaan. Maar ik zit droog en ik hoef meestal niet heel erg hard te werken. Ik doe dit kantoorwerk al twintig jaar, dus het kost me niet zoveel moeite. Alles gaat een beetje op routine en ervaring. En het woord ambitieus komt niet voor in mijn woordenboek. Gelukkig niet. Stel je voor. Nee, als ik ambitieus was, zou ik moeten bijleren, cursussen volgen, uitdagingen aangaan, nieuwe mensen ontmoeten. Nee, wat mijn baan aangaat, ben ik in zekere zin wel tevreden. Of beter gezegd; het kan allemaal erger.

Ik kijk naar het jonge paartje een paar tafeltjes verderop. Ze kennen elkaar nog niet zo lang, dat kan je zien. De manier waarop zij hem met verafgodende ogen aanstaart en de manier waarop hij haar probeert te charmeren.

“Juffrouw, duurt het nog lang?”

De serveerster zet twee glazen bier voor de vertegenwoordigers neer en knikt naar me. “Ik kom zo bij u.”

“Verdomde zogenaamd exotische eetgelegenheden. Altijd moet je een uur op je vreten wachten.” Ik zeg het zacht genoeg zodat ze het niet kan horen. Iedereen weet dat die zooi die je krijgt alleen maar opgewarmd hoeft te worden. Dagen oud is dat spul. Wat over blijft van de eerdere klanten wordt bij elkaar geschraapt en opgewarmd voor de volgende.

Daarom smaakt het allemaal zo raar.

“Uw eten komt eraan, meneer,” zegt de serveerster vriendelijk, als ze bij mijn tafeltje staat. “Wilt u misschien nog iets drinken?”

“Doe nog maar een biertje,” brom ik.

Wel een lekker kontje. Dat wel.

“Krijg ik geen opscheplepel? En geen bestek?”

“Het is de bedoeling dat u met uw handen uit de pan eet, meneer. U kunt het brood daarbij gebruiken.”

“Dat meen je niet. Maar jullie zullen toch vast wel een opscheplepel hebben in de keuken en een vork. Ik heb toch liever een opscheplepel en een vork.”

Het meisje knikt. “Natuurlijk, meneer.”

Terwijl ik mijn bord keurig vol schep zoals het volgens de Westerse eetkunst hoort, wordt mijn aandacht getrokken door het jonge paartje. De jongen heeft zich over de tafel gebogen en kust het meisje op de mond. Ik pak meteen mijn bord en bestek op en loop ermee naar het tafeltje dat naast het tafeltje van het stel staat. Ik ga zitten, glimlach vriendelijk naar de jongen en het meisje en begin te eten.

Het verbaasde koppel kijkt elkaar een moment lang aan en gaat dan maar verder met eten. Maar de stemming is duidelijk gebroken. Er wordt niet veel meer gesproken en al helemaal niet meer getorteld.

In mezelf moet ik grinniken. Zal ze leren, die twee, zich in het openbaar zo te misdragen. Tenslotte heb ik geen zin om naar dat gevoos te kijken terwijl ik zit te eten.

Op het moment dat de jongen om de rekening vraagt, pak ik mijn bord en bestek weer op en ga ik terug aan mijn oude tafeltje zitten. “Ik dacht

dat het daarachter tochtte, maar het is hier al niet veel beter,” grijns ik naar het meisje, dat verlegen terug glimlacht. Het onnozele wicht. Die heb ik goed te grazen gehad, denk ik trots, terwijl ik een bitter nodige portie zout over mijn eten strooi. Hahaha.

Oh, en daar gaan die andere losers. Ik zie hoe de twee vertegenwoordigers al flirtend met de bediening hun rekening betalen en de zaak verlaten.

Zo, nu ben ik alleen. Ik kijk om me heen. Geen stervensziel meer te bekennen. Ik ben de koning van de zaak. Even mijn stem laten horen.

“HALLO! HALLO!”

De serveerster komt meteen kijken wat er aan de hand is. Ik wacht geduldig tot ze helemaal bij mijn tafeltje gelopen is.

“Nog een biertje graag. Nee, doe er maar twee. Dan hoef je niet zo vaak te lopen.”

Ik glimlach zo vriendelijk ik kan. Ja, tenslotte heb ik net een daad van barmhartigheid gesteld. Het arme wicht werkt vast naast haar studie in de zaak van haar vader. Elke dag en ook in de weekends. Tot laat 's nachts. Zonder loon. Ja toch?! Het zijn toch allemaal uitbuiters, die buitenlandse restaurantfamilies?! Nou, dat zou ik eens bij mijn eigen kinderen moeten proberen. Die helpen niet eens bij de afwas. En als ik opper dat ze wel eens zouden kunnen helpen de auto te poetsen, lachen ze me vierkant uit. De verwende nesten. Nee, die Ethiopiërs zijn zo gek nog niet.

“Nee, dank je. Geen nagerecht. Maar ik blijf nog even uitbuiken. Vind je toch niet erg, hè?! Of gaan jullie al sluiten? Moet je studeren, haha?”

Het meisje schudt haar hoofd en wil zich meteen weer omdraaien om weg te lopen.

“Eh, wacht even, wil je me niet even gezelschap houden? Kopje koffie drinken.”

“Nee, sorry meneer, dat mag ik niet.”

Zo snel ze kan, is het meisje weg.

“Verdomme, alsof ik oneerbare bedoeningen zou hebben. Het is wat met die kinderen.”

Ik wrijf over mijn voorhoofd. Misschien een beetje veel bier gedronken. En straks moet ik weer naar huis. Dat wordt weer zwabberen. Ik heb ook geen zin om naar huis te gaan. Eigenlijk ben ik gewoon te moe om op te staan. Even mijn voorhoofd op de tafel leggen. Ik zou hier zo in slaap kunnen vallen. Nee, dat kan niet. Optillen dat zware hoofd, jongen. Ik

heb eigenlijk ook geen zin om te betalen. Zal ik opstaan en ‘m smeren? Voordat dat grietje het merkt, ben ik allang thuis.

“Brrrrp, sorry, hihihi.” Ik kijk om me heen alsof de tent vol zit met gasten. “Sjorrie, mense.” Eigenlijk is het best wel leuk om in je eentje uit te gaan eten. Leuker dan met Tanja. Ja, Tanja ... af en toe neem ik haar mee uit eten. Vindt ze fijn. Voor mij hoeft het niet. Integendeel. Maar je moet toch af en toe wat doen voor je maîtresse. Ik moet grinniken bij de gedachte aan dat woord. Klinkt chique. Veel chiquer dan het is.

Tanja werkt bij mij. Althans, ergens in hetzelfde pand. Ze werkt op de financiële administratie. In het begin vond ik haar maar een muts. Eigenlijk is ze ook een muts. Maar ze heeft best een aardig lichaam en een niet onaardig gezicht. In feite ben ik het allang zat met haar, maar er wordt nou eenmaal door haar aan mijn seksuele behoeftes voldaan.

Ja, ongeveer anderhalf jaar geleden, toen die ellende begon met Ankie, dat ze ineens een afkeer van mijn lichaam begon te krijgen, hoorde allemaal bij haar psychose zei de specialist, toen werd ik gefrustreerder en gefrustreerder. Ongeveer een halve maand lang heb ik geprobeerd mijn arme, zielige vrouw te begrijpen. Ik heb geprobeerd het van haar kant te zien. Compassie te tonen. Mijn libido op ijs te leggen. Maar ja, ik ben nou eenmaal een man met een sterke geslachtsdrift. Ik kan niet zonder. Als ik drie dagen niks gehad heb, word ik somber, depressief en chagrijnig. Nou, en of Ankie dat gemerkt heeft, zeg. Maar het hielp niks. Ankie moest zelfs een keer overgeven toen ze mijn lul aanraakte. Echt overgeven. Met brokstukken en al. Toen was de maat vol voor mij. Meteen de volgende dag ging ik naar de hoeren.

Verdomde spannend was het. Ik genoot ervan, die eerste keer. En de volgende keer. En al die daarop volgende keren. Eerst wist Ankie er helemaal niets van. Ze bewonderde zelfs mijn opofferingsgave. Ik kreeg in die tijd geen seks van haar, maar nu zeurde ik er niet meer over en was zelfs vrolijk.

6

Ik fiets door een van de straatjes waar ze zitten. De hoeren. Een hoer in lingerie tikt op haar raam en wenkt. Dat ik binnen moet komen. Ik rem en kijk een momentlang vanaf mijn fiets naar haar. Jawel. Ik ga vandaag voor het eerst in mijn leven gebruik maken van de diensten van een van deze dames. Met de frustratie van de afgelopen tijd in mijn achterhoofd vind ik dat ik er meer dan recht op heb.

De hoer die op haar raam tikt is mooi. Bijzonder mooi. Lang bruin haar en een prachtig smoeltje. Lekker figuur ook. Lange dame. Ik heb besloten eerst een fietstochtje langs de ramen te maken op weg naar het station. Ik wil namelijk ook de nieuwe Voetbal International kopen. Dat blad koop ik als Timo van het werk me laat weten dat er wat interessants in staat. En dit keer staat er een poster, een levensbeschrijving én een voorspelling van de professionele toekomst in van de zojuist aangekochte nieuwe sterspeler uit Nigeria. Boebwa Adéba heet hij. Nou, dat laat ik me niet ontgaan. Dus ik fiets naar het station via de rosse buurt. Kan ik alvast die meisjes in het voorbijgaan bekijken en het even laten inwerken. Tenslotte wil ik de eerste keer goed georiënteerd zijn als ik een keuze maak.

Ik rijd zigzag door de stad, straatje door, stoepje op, steegje in, grachtje over. De zon schijnt. De zomer is duidelijk aan het beginnen gegaan. Ook al is het feitelijk nog lente. Ik heb die ochtend geonaneerd, gedoucht en eigenhandig mijn haar bijgeknipt. De ochtend is al bijna voorbij als ik de Kleine Kolkstraat in rijd. Ik heb besloten gebruik te maken van de uitnodiging die de eerste hoer die ik zag mij toewenkte. Het is net winkelen.

7

“Zo zeg, wat lijkt jij niet op mijn vrouw.”

De hoer lacht mooi.

Op het ritme van oude slavenliederen pompt mijn lul in en uit deze vrouw die zo niet op mijn vrouw lijkt. Bezwete zwarte stemmen zingen van de bevrijding uit de slavernij.

Als ik klaar ben en weer aangekleed, kijk ik rond in het kleine, gore kamertje.

“Heerlijk, dit losgekoppelde wereldje van jou.”

“Ik ben blij dat je het lekker vond,” negeert de hoer mijn diepzinnig taalgebruik. “Ik zit hier op woensdag en vrijdag. Kom je nog een keer langs?”

“Ja, zeker.” Maar ik weet dat ik voorlopig haar collega’s zal gaan uitproberen. Waarom zou ik me tenslotte tot dezelfde hoer beperken. Al die lange jaren heb ik me tot Ankie beperkt. Nu heb ik het maar voor het uitkiezen. De volgende zal er een zijn met kort blond haar.

“Nou, tot ziens, Hans.”

“Dag.”

We kussen elkaar driemaal op de wangen. Absurd. We zijn te intiem geweest voor drie kussen. Iemand die je net geneukt hebt, kus je op de mond. Maar dat zou even absurd zijn, want we kennen elkaar in feite helemaal niet en hoeren kus je niet op de mond.

Ik loop de deur uit zonder om te zien, de straat uit, de hoek om, naar mijn fiets. En nu naar De Zwoeger. Neuken is zwoegen. Ik heb het verdiend.

8

Hoer nummer negen. Ik wil dit keer een donkere vrouw. Pas als ik binnen ben, valt me op dat de hoer die ik ditmaal heb uitgekozen, niet zo'n best exemplaar is. Ik had geen zin om de smalle straatjes weer in en uit te lopen en veel tijd aan het uitkiezen te besteden. Maar nu ik binnen sta, zie ik dat ze bepaald geen schoonheid is. Ze heeft een breed gezicht en een slechte huid. Een brede neus, dik korrelig haar en slome ogen. Haar borsten zijn enorm. Die hebben me binnengelokt. Ze zegt dat ze Cubaans is.

“Voor honderdvijftig euro geef ik je een speciale behandeling, schatje. Met alles erop en eraan. Je zal het nooit vergeten, liefje.”

Ik twijfel. Ik heb precies honderdvijftig euro in mijn portemonnee. Die heb ik net gepind op de Nieuwmarkt. Eigenlijk kan ik het me niet permitteren. Maar wie weet wat dit lelijke mokkel kan. Ze zal haar uiterlijk wel ergens mee compenseren. Ach, wat zou het, ik doe het. Na al die schoonheden die ik geneukt heb, wil ik wel eens wat perverse seks. Misschien bevalt het wel.

Terwijl ik haar op zijn hondjes neem en ik ruik dat dit exemplaar zich al een aantal dagen niet gewassen moet hebben, leer ik dat ik niet van perverse seks hou. Haar gigantische borsten schudden heen en weer.

“Voor vijftig euro erbij, mag je me anaal neuken, schat.”

“Nee, ik heb geen geld meer bij me.”

“Ik steek gratis een vinger in jouw kontje en pijp je, als jij dat wilt, Hans.”

Ik besluit de volgende keer een andere naam te kiezen. Hans klinkt zo dom.

Als ik buiten sta, neem ik me voor meteen morgen weer te gaan. Nu naar een mooi wijf. Ik moet de slechte smaak die deze bij me heeft achtergelaten snel wegspoelen met een lekker jong blond ding.

9

“Ik moet met jou eens even praten.”

Ik krijg ineens een flashback naar de tijd dat mijn moeder mij als kind zo vaak op het matje riep.

“Praten? Waarom?”

“Jij gaat voor seks naar de wallen.”

Vroeger, als ik wat had uitgehaald, schoot altijd onmiddellijk het bloed naar mijn wangen, waardoor ik meteen verraden was.

“Wat? Wat is dat voor een onzin?”

“Jij gaat naar de wallen. Ik wist het wel. Je zeurde helemaal niet meer over seks de laatste tijd. Ik dacht eerst dat je iemand anders had. Maar je bent zo’n, zo’n stiekemerd geworden, die door die steegjes sluipt. Dat is het.”

“Ach mens, wat klets je nou?”

“Ik heb je bankafschriften gezien de laatste tijd. Elke keer pin je bij de geldautomaat op de Nieuwmarkt. Flinke bedragen.”

“Op de Nieuwmarkt ... oh, dat. Dat komt omdat ik veel bij Loosje kom de laatste tijd. Ik heb ruzie gehad met Fredo. Nu kom ik al een tijd niet meer in De Zwoeger. De hoeren, tss. Hahaha. Ben je helemaal gek geworden?”

Ik kijk Ankie aan met mijn volwassen pokerface. Mijn wangen zijn hartstikke bleek. Goed hoe ik zo snel een alibi heb kunnen verzinnen. Maar ik moet wel beter gaan oppassen waar ik pin in de toekomst.

“En je bent nog laf ook.”

“Wat zeur je nou? Ik vertel je toch dat ik naar Loosje ga.”

“Je gaat naar die vrouwen.”

Ineens heb ik het niet meer.

“JA, NOU EN?! Ja, ik ga naar de hoeren, ja! Je wilt toch dat ik bij je blijf of niet dan? Denk je dat ik godverdomme net zo’n ijstaart als jij ben? Ík ben niet ziek. Ík ben hier niet degene die gaat kotsen als hij de ander aanraakt. Ik heb seks nodig. Als jij het verdomt met me te neuken, moet ik het ergens anders halen. Je kan nog blij zijn dat ik geen ander neem. Ja, jank maar. Begin maar weer te janken. Ik kan ook wel janken, hoor.”

Ik gooi de keukendeur zo hard als ik kan achter me dicht.

Godverdomme, ík ben hier het slachtoffer. Wat denkt ze wel? Toen ze die afschriften zag, had ze d’r bek moeten houden. Maar daar is ze te stom voor. Ze had blij moeten zijn dat ik een uitlaadklep voor mijn gevoelens heb gevonden. Is zij er ook vanaf. Maar nee, mevrouw moet het hoog opnemen, zeuren, huilen. Altijd hetzelfde met die wijven.

Ik doe de deur van mijn studeerkamer op slot en start de computer op. Ankie's woorden gaan door mijn hoofd. "Flinke bedragen." Eigenlijk kan het ook niet. Ik geef belachelijk veel uit binnen een veel te korte tijd. Ik ga onherroepelijk in de problemen komen als ik zo doorga. Ik moet minder vaak gaan. Misschien maar één keer in de maand. Of in de twee weken. Maar het is zo lekker. Misschien moet ik het anders maar doen als Visschraper. Vreemd gaan, dat is gratis.

Mijn gedachten maken een vlucht langs de plekken waar ik mijn tijd doorbreng. De Zwoeger; daar lukt het nooit om een vrouw te vinden om iets mee te beginnen. Het kantoor ... er is die ene, die nieuwe. Tanja heet ze. Ze ziet er niet onaardig uit. En we hebben wel eens bij de koffieautomaat met elkaar gekletst. Ze lijkt me wel aardig te vinden.

10

"Zo, ook weer aan het leuten?"

Tanja laat en mooie lach zien en knikt. Hoe oud zou ze zijn? Ik kan het straks wel even op mijn pc nakijken bij de personeelsgegevens. Ik schat dat ze een jaar of twee-drieëndertig is.

"Bevalt het je hier?"

"Ja, heel goed. Het is leuk werk en de collega's zijn heel leuk."

Ik denk aan de bewuste collega's van de financiële afdeling. Leuk is nou niet bepaald het woord dat er bij me opkomt.

Hoofd van de financiële administratie Monica Böcker is een bitch eerste klas. De administratie is zwaar onderbezet, maar zij houdt elke personeelsuitbreiding tegen. Alsof het van haar eigen vette salaris afgaat. En als er trouwens iets nog vetter is dan haar salaris, is het haar reet. Dat mens houdt haar mensen alsof het slaafjes zijn. Ze moeten werken, werken en nog eens werken en als er even geen werk is, oude gegevens controleren en oude facturen nalopen. De hele tijd zit dat kreng erbovenop. Nooit een compliment als ze het goed doen, altijd kritiek. Mantelpakje aan, neus in de lucht en naar de directie toe slijmen en likken.

Maar wat mij betreft verdienen die financiële kneuzen het ook. Dweilen zijn het, stuk voor stuk. Liset, de eerste medewerkster, bobkapseltje, brilletje, schoudertjes gebogen, zo'n masochistje dat erom vraagt geranseld te worden. Zij werkt zelfs in de vakanties door. En dan Johan en Johan. Hoe verzin je het? Behalve dat de ene Johan vreselijk dik is en de andere vreselijk dun, lijken ze als een eeneiige tweeling op elkaar. Ze

knikken op dezelfde gedweë manier op alles wat er gezegd wordt en lachen op dezelfde schaapachtige manier om elk flauw grapje dat er in die aircodroge ruimte gemaakt wordt. Niet dat er veel grappes gemaakt worden op de financiële trouwens. De meeste tijd kan je er een speld horen vallen. Dan werken ze namelijk.

En nu hebben ze dan toch eindelijk de collega erbij gekregen waar ze zo lang naar verlangd hebben. Tanja. Wat zij nog niet weten, maar verder iedereen in het gebouw wel, is dat Tanja alleen is aangenomen omdat haar vader een affaire heeft met Monica Böcker en dat één van de twee Johans binnenkort ontslagen zal worden. Het is nog niet bekend welke Johan dit geluk ten deel zal vallen, maar er worden wel al flink weddenschappen op afgesloten in het gebouw. Elke snauw en trap die door Monica wordt uitgedeeld in de richting van de Johans wordt geregistreerd en uitvoerig geanalyseerd.

“Ja, het zijn leuke mensen op de financiële,” antwoord ik. “Vooral Monica. Kende je haar eigenlijk voordat je hier kwam?”

Tanja kijkt me verbaasd aan. “Nee, hoe kom je daarbij?”

“Oh, zomaar, ik dacht dat je dit baantje via haar had gekregen. Ik meen zoiets gehoord te hebben in de wandelgangen.”

“Nee hoor. Mijn vader had van een vriend gehoord dat bij jullie bedrijf een vacature was. Toen heb ik gewoon gesolliciteerd. En ik had mazzel. Toen ik werd aangenomen, hoorde ik van Monica dat ik uit vijftig sollicitanten was uitgekozen.”

Jaja, mazzel. Dochterlief weet blijkbaar niet wat vadertje uitvreet naast zijn keurige gezinsleven.

“Nou ja, mazzel. Je zal wel heel goed zijn.”

Tanja lacht verlegen. “Eigenlijk heb ik helemaal geen ervaring met dit soort werk. Ik ben opgeleid in de zorg en welzijn. Het verbaasde me ook dat ik uit vijftig was uitgekozen.”

“Dan is het je stralende persoonlijkheid.”

“Wat doe jij eigenlijk precies?”

“Databases.”

“Oh, klinkt ingewikkeld. Moet je wel slim voor zijn.”

“Ach.”

“Ik heb helemaal niets met computers. Nou ja, nu werk ik er elke dag de hele dag mee. En met cijfers heb ik eigenlijk ook niets. Eigenlijk had ik op de lagere school de hele tijd onvoldoendes voor rekenen. Voor de andere vakken trouwens ook. Ik ben beter met mensen dan met ... dingen die je moet leren.”

Wat ik eerst voor een charmante glimlach van verlegenheid had gehouden, lijkt me nu een ongemakkelijk besef van haar eigen domheid. Ineens vind ik haar niet meer zo aantrekkelijk. Ik wil het idee van Tanja mijn maîtresse te maken al te laten varen en wil me opmaken dit gesprek en mijn verblijf in de koffiekamer te beëindigen, als ze een hand op mijn arm legt en haar lippen dicht bij mijn oor brengt. Haar parfum trekt als een spierverslapper door mijn lijf als ze fluistert: “Ik ben bang dat ik gisteren een enorme flater heb begaan.”

Ik kijk haar aan en zie dat haar wangen rood kleuren.

“Ik heb een hele stapel facturen die verstuurd moest worden verscheurd en weggegooid ...”

“Die kunnen toch opnieuw geprint worden.”

“... nadat ik de gegevens in de computer allemaal gewist had. Het gaat om hele grote bedragen. Ze zullen me op staande voet ontslaan. Maar ik moet het opbiechten.”

“Als ik jou was, zou ik niets zeggen. Ik zal je iets verklappen. Binnen een week, hooguit twee, kan je iemand de schuld van deze fout in de schoenen schuiven die er dan zelf geen last meer van zal hebben.”

“Maar dat kan ik toch niet doen.”

“Wil je je baan houden? Ja of nee?”

“Maar hoe ...?”

“Vertrouw me nou maar. En zeg hierover tegen niemand iets.”

Ik geef Tanja een knipoog en voel me een hele bink. Een held. Ze zal me dankbaar zijn, dit onnozele wichtje. En dan sla ik toe.

11

“Ik denk dat je je geheimpje nu wel kan prijsgeven.”

Tanja blijft even stil aan de andere kant van de lijn.

“Oh, jij bent het, Dulfer. Je bedoelt ...”

“Ja. Johan is nu weg. Je gaat naar Monica toe en zegt dat je een controle hebt uitgevoerd op een aantal facturen die Johan voor je heeft gedaan toen je hier net werkte. En je denkt dat daar iets helemaal is misgelopen. Dan bied je aan om uit te zoeken of er nog iets te redden valt.”

“Zo, wat ben jij doortrapt.”

“En om me te bedanken ga je me uitnodigen voor een etentje, hahaha.”

“Nou, vind ik een goed idee.”

“Okee ...”

“Okee ...”

Mijn lul begint zich met bloed te vullen.

Ik ben zo zenuwachtig als een puber. Ik was mijn onderkant vijf keer, twee keer met rozengeurdoucheschuim, twee keer met zeep om de rozengeur toch maar weg te wassen en een keer met water om de zeepgeur toch maar weg te wassen. Drie verschillende kanten kam ik mijn natte haar op. Ik ruik aan de stinkende kam en aan de stinkende handdoek die ik al dagenlang gebruik en word wanhopig. Welke onderbroek moet ik nu aan en straks in het bijzijn van een nieuwe vrouw uittrekken?

En dan is het zover. Ik zit aan een tafeltje in een kroeg waar ik nooit kom en zie Tanja binnenkomen. Haar ogen schieten zenuwachtig heen en weer door de ruimte en blijven dan op mij rusten. Haar mond glimlacht. Haar hand zwaait kort en onzeker.

“Hoi Dulfer. Je haar zit anders.”

Mijn hand voert meteen buiten mijn wil om en zelfs tegen mijn wil in een manoeuvre uit om mijn kapsel in de oude vertrouwde richting te schuiven, wat alleen maar tot gevolg heeft dat het nu alle kanten opstaat. Ik voel me meteen opgelaten.

“Eh, ga zitten. Wil je wat drinken.”

Ook Tanja ziet er een beetje ongelukkig uit. Wat zou zij van dit afspraakje verwachten?

“Tonic.”

“Met gin?”

“Nee, eh, nee gewoon.”

Ik loop naar de bar en kijk Tanja stiekem aan terwijl zij haar jas uittrekt en hem om haar stoelleuning drapeert. Ze heeft borsten.

“Mooie trui,” zeg ik als ik weer zit.

“Dank je.” Tanja kijkt net iets te lang naar mij op verschillende plekken om vervolgens niks te zeggen. Blijkbaar zocht ze naar een compliment om terug te maken maar kon aan mij niets bevalligs vinden.

“Nog bedankt voor je advies. Het heeft goed gewerkt. Ik vond het erg moeilijk om Johan de schuld te geven van mijn eigen blunder. Maar Monica geloofde het helemaal. En ze gaf me zelfs een compliment omdat ik het ontdekt had en wilde uitzoeken hoe we de schade konden beperken.”

“Zei ik toch.”

“Wel zielig voor Johan. Dat hij weg moest. Het laatste wat ik heb gehoord, is dat hij helemaal is ingestort. Het schijnt dat hij zelfs een zelfmoordpoging heeft ondernomen. Hij is opgenomen in een psychiatrische kliniek. En het gekke is dat het sindsdien met de andere

Johan ook niet goed gaat. Hij zit nu ook thuis met ziekteverlof. Gek hè? Net als met een tweeling. Als de ene ziek wordt, wordt de andere het ook.”

“Nou ja, dat heb je met die tweelingerige types. Als je ze van elkaar lossnijdt, gaat er vaak eentje dood. Of twee. Proost.”

“Ja, proost.”

“Zullen we hierna wat gaan eten? Ik ken een heel goed Chinees restaurantje. Heel authentiek. En niet du...uf.”

12

“Zo. Dat was een lekker rijsttafeltje. Niet dan?”

Tanja knikt.

Het lijkt of ze even aarzelt. “Heb je zin bij mij thuis nog iets te drinken?”

Ik aarzel ook. Maar alleen voor haar. Dat het niet lijkt alsof ik er alleen maar op gewacht heb haar aan het eind van de avond te bespringen. “Eh, ja goed. Lijkt me leuk.”

We hebben het tijdens het eten over onze relaties gehad. Die van Tanja is drie jaar geleden beëindigd. Door hem. De klootzak. Die van mij is op sterven na dood, heb ik verteld. We blijven uiteraard alleen nog zo lang bij elkaar tot de kinderen het huis uit zijn. En dat staat aanstonds te gebeuren. Ik heb Ansje en Sjoerd een paar jaar ouder gemaakt dan ze zijn.

“Wijntje?”

“Prima,” zeg ik en ik glimlach hartelijk. Eigenlijk vind ik wijn maar goor spul. Droogt mijn bek van uit. Van mij mogen ze alle flessen wijn van de wereld in de oceaan gieten. Zal er eens een Tsunami zijn waar je lollig van wordt. Nee, geef mij maar bier. Maar ik wil natuurlijk de romantiek die vrouwen altijd willen, niet verpesten. Dus kijk ik met blijde blik naar de fles rode viezigheid die Tanja de kamer binnendraagt.

“Ah, een Merlot,” zeg ik als ze de fles op de tafel zet.

“Ben je een wijnkenner?”

“Nee hoor, eigenlijk weet ik er niet zo veel van.” En ik kijk met een bijzonder interessante geïnteresseerde blik naar het etiket van de fles.

“2006.”

“Was dat een goed jaar?”

“Elk jaar is een goed jaar. Je moet gewoon weten te leven, hahaha.” Zo, wat een wijsheid alweer.

“Ja, je hebt gelijk. Nou, op het goede leven dan.”

“Op jou, collega.”

Als onze glazen helder tegen elkaar klinken, kijken we elkaar in de ogen.

“Ik vind je aardig,” fluistert Tanja.

Ik denk yes, yes, yes, seks, seks, seks.

13

Twee maanden later zit Ankie op me te wachten als ik thuis kom uit De Zwoeger.

“Ik wil met je praten, Dulfer.”

“Wat nu weer?”

“Over je ... bezoek aan ... die vrouwen.”

“Die vrouwen?” Ik doe net alsof ik niet begrijp wat ze bedoelt. Laat haar dat vieze woord maar in de mond nemen. Neemt ze tenminste nog iets in de mond wat met seks te maken heeft. “Wat voor vrouwen?”

“Nou ... die prostituees.”

“Oh, die hoeren.”

“Het doet me heel veel pijn om dit te zeggen ...”

“Wat doet je veel pijn? Wat draait weer helemaal om jou? Kan je niet eens beginnen met het over iemand anders te hebben als je het over iemand anders hebt?”

Ik zie dat Ankie het moeilijk heeft. Ze zou wel willen huilen.

“Nou, ik heb erover nagedacht. En ik begrijp dat jij behoeftes hebt.

Behoeftes die ik een tijdje niet kan vervullen door mijn ziekte.”

Ze kijkt me aan. Haar onderlip trilt.

“Dus ik vind het goed als je voor de seks ergens anders gaat. Naar de prostituees bedoel ik.”

“Grootmoedig van je.”

“Ja, ik begrijp dat je nu eenmaal seks nodig hebt. En ik heb liever dat je ervoor betaalt dan dat je een relatie met iemand begint. Maar misschien kan je het wel enigszins beperken. Voor mij en voor het geld.”

Ik kijk Ankie spottend aan. “Ik zal elke keer dat ik ga aan je vragen of het mag. Okee? Of nog beter, jij beheert de prostitutieportemonnee, ja zo noemen we het, en dan geef je me elke week twintig euro. Dan kan het ook niet té leuk worden.”

“Zo bedoel ik het niet.”

“Nee, maar zo komt het wel over. Mag ik nog zelf beslissen hoe vaak ik naar de hoeren ga en welke speciale extra dure standjes ik dan wil?

Standjes waar jij nooit iets over hebt willen weten, zelfs niet toen het nog goed met ons ging.”

Nu huilt ze.

“Waarom doe je dit? Ik ga helemaal door de modder voor jou. Denk je dat het gemakkelijk is voor een vrouw dat ze haar man niet kan bevredigen? En besef je wel hoe zwaar het voor me is om jou te vertellen dat ik het goed vind als je naar de ...?”

“Hoeren gaat. Zeg het dan. Naar de hoeren gaat!”

Ze huilt alleen maar.

“En ik ga niet eens meer naar de hoeren. Weet je dat? Ik ben al anderhalve maand niet meer geweest.”

Ankie kijkt me door haar tranen heen aan.

“Oh nee ... oh nee ...”

14

Eén maand voorafgaand aan de eerste beroerte

“Uit eten? Alweer? Kan je niet gewoon bij jou thuis koken?”

Ik zie aan Tanja's blik dat er geen ontkomen aan is. Verdomme. De laatste tijd begin ik me serieus af te vragen of ik niet toch maar weer naar de hoeren moet gaan. Eigenlijk is Tanja een domme troela. Een dweil van een vrouw. In het begin was het natuurlijk wel spannend. Maar de laatste tijd begint ze te zeuren dat ik met Ankie moet stoppen. Ze doet ineens alsof ik met haar getrouwd ben en met Ankie vreemd ga. Ze wordt steeds veeleisender. Ik moet haar de hele tijd mee uit eten nemen om haar tevreden te houden. Bovendien wil ze ook nog cadeautjes als bewijs van mijn liefde. Liefde? Tss. Ik gebruik haar alleen om de spanning kwijt te raken, zoals ik het noem. Dat is alles.

“Ik heb geen zin om te koken. En we zijn deze week nog helemaal niet uit eten geweest.”

“Ja, verdomme, Tanja. Weet je wat ik verdien? Ik heb een gezin te onderhouden, weet je dat?”

Tanja draait boos haar rug naar me toe. Dat doet ze altijd als ik mijn gezin noem. Blijft ze omgekeerd op haar stoel zitten totdat ik zwicht en haar allemaal lieve dingetjes zeg. Maar ik pik het niet langer. Ik sta op en loop het café uit. Mag zij ook een keer de lunch betalen.

Als ik langs Sjoerds kamer loop, zie ik dat de deur op een kiertje staat. Ik hoor dat hij met een van zijn maten aan het mobieltje hangt. Ik duw de deur een klein beetje verder open.

“Ja, man, vet filmpje.”

Sjoerd zit met zijn rug naar mij toe. Hij kijkt naar het scherm van zijn computer.

“Hoe jullie die gozer op zijn bek pompen. Jee, man, dat hij dat overleefd heeft. Wie z’n telly heeft dat opgenomen? Was zeker Danny, hè? Jammer dat ik er niet bij was.”

Ik word misselijk als ik zie waarnaar mijn zeventienjarige zoon zit te kijken. Een groep van een stuk of tien jongens trapt en beukt als gekken in op een enkele jongen.

Ik gooi de deur open, grijp Sjoerds draaistoel en geef hem een slinger zodat hij mij met grote geschrokken ogen aankijkt. Daarna gris ik het mobieltje uit zijn hand en smijt het door het openstaande raam naar buiten de tuin in.

“Wat is dit godverdomme?” schreeuw ik.

“Wat? Wat nou? Doe normaal, man. Wat mankeert jou?”

“Wat mankeert mij?” Spettertjes spuug verlaten mijn mond. Ik wijs naar het computerscherm. “Wat mankeert jou? Denk je dat ik achterlijk ben? Ik heb wel gehoord over die groepjes klerelijers die met z’n allen iemand halfdood trappen en het dan opnemen op hun telefoon en het op internet zetten. En dat zijn jouw vrienden? Ik heb dat geniepige smoel van die Danny nooit vertrouwd. En meneer hier vindt het jammer dat hij er niet bij was. En als je er wel bij was geweest, had je dan mee geslagen en geschopt? Nou?” Ik ben zo kwaad dat ik hem wel kan slaan. “Nou? Ik wil weten of jij ooit ook zoiets hebt uitgevreten.”

Sjoerd kijkt me kwaad aan.

“Wat weet jij er nou van? Die gozer had het verdiend. Die had Danny’s oma beroofd. Wij slaan niemand zomaar in elkaar. Ik doe dat soort dingen niet. Die gast had toen hij en z’n maat op hun scooter langsreden de handtas van Danny’s oma uit haar handen getrokken. Die ligt nou zwaargewond in het ziekenhuis. En iedereen wist wie het gedaan had, maar de politie deed er niks aan.”

Ik sta even met mijn mond vol tanden.

“Wat weet jij er nou van, man?” Sjoerd draait zich om naar zijn computer. “Wat weet jij nou over mij? En over Ansje? Je moet haar maar eens vragen wat ze allemaal uitvreet. Jij bent er toch nooit. Je zit de hele tijd in de kroeg. En als je er bent ... ben je er ook niet.”

“Oh nee? Oh nee? Nou, dan zal je vanaf nu gaan merken dat ik er wel ben. We gaan hier eens hele andere maatregelen nemen. Wacht jij maar eens af, mannetje.”

Om mijn woorden kracht bij te zetten, druk ik de uitknop van Sjoerds computer in, waarna ik de kamer uitloop en de deur met kracht achter me dicht doe.

Ik weet natuurlijk verdomde goed dat mijn woorden nergens op slaan. Ik ben er inderdaad nooit voor ze. Maar het zij zo. Ik péins er niet over om meer tijd in dit huis en met mijn kinderen door te brengen. Als die kinderen niet deugen, heeft Ankie ze verpest en dan mag zij het ook verder met ze opknappen. Ik heb ooit mijn best gedaan.

15 HB-CEDERHOUT

HB – CEDERHOUT. Mijn ogen willen me iets vertellen. HB – CEDERHOUT. Ik voel de koude harde vloer zeer doen tegen mijn jukbeen. Ik begrijp de wereld niet. Ik begrijp helemaal niets. HB – CEDERHOUT. Wat proberen mijn ogen me toch te vertellen? Telkens weer die letters. Maar er hangt geen betekenis aan. Lig ik? Ik probeer te weten waar ik ben, wie ik ben. Ik ken mijn naam niet. Heb ik een leven? HB – CEDERHOUT. Alleen die zwarte letters op geel. Ik ben bang. Ik moet toch weten wie ik ben. Een ... een ... de letters staan op een ... mijn hersens willen niet. Ik weet wel wat het is waar de letters op staan, maar ik kan het niet benoemen. Ik staar ernaar. Misschien wel vijf minuten lang. Misschien wel twintig minuten lang. Ik knipper. Mijn ogen glijden over de koude badkamervloer naar het HB – CEDERHOUT. Mijn hand schuift over de steen ernaartoe en pakt het op, voorzichtig maar stevig.

16

“Je lag in je onderbroek op de badkamervloer toen ik je vond. Je gezicht zat onder het bloed. En je had dat potloodje in je hand. Dat is alles wat ik weet.”

“Maar waar is dat potlood vandaan gekomen?”

“Weet ik veel. Je hebt een hersenbloeding gehad. Godsamme, wie interesseert het waar dat stomme potloodje vandaan is gekomen. Ansje of Sjoerd zullen het daar hebben laten vallen.”

“Mij interesseert het.” Ik begrijp niet hoe Ankie hier zo luchtig over kan doen. “En ik heb de kinderen gevraagd. Het is niet van hen. Bovendien lag het in het doucheputje. Wie gebruikt er nou een potlood onder de douche?”

“Weet ik veel. Misschien heb je er zelf mee in je oor staan peuteren. Wees blij dat je nog leeft.”

“Je begrijpt het niet.”

Ik loop naar het balkon en ga in de hangmat liggen. Een cadeautje van Ankie na mijn hersenbloeding. Wel heel lief van haar.

“Zou je wat te drinken voor me willen inschenken, Ankie?”

“Ja, sapje? Komt eraan.”

Ik ben net veertig geworden. De specialist in het ziekenhuis zei dat het gemakkelijk mijn dood had kunnen worden. Lig je daar ineens, in je onderbroek op de badkamervloer, op je veertigste, ben je dood. Nou ja, ik voelde me wel zowat dood toen ik bijkwam. Die beroerte had mijn hersens aardig aangetast. Ik kon niet meer denken en niet meer praten. En mijn gezicht was half verlamd. Het heeft me meer dan vier maanden gekost om weer enigszins normaal te functioneren. Enigszins normaal. Toen kreeg ik een tweede hersenbloeding. Aan de andere kant van mijn hersens, zei de specialist. Dit keer was er geen black-out en geen spraakstoornis of verlamming. Het was meer een hele harde klap in mijn nek. Volgens de specialist zou er kans zijn dat ik anders zou reageren op dingen in de komende tijd. Emotioneel, zei hij. Nou, dat gebeurde ook. Af en toe lag ik te janken als een klein kind, terwijl ik me een seconde ervoor nog prima voelde. Het was sowieso allemaal erg emotioneel. Ja, je gaat wel nadenken van die klappen die je krijgt.

Daar sta ik dan in het leven, Dulfer, alcoholist en mopperaar. Wat heb ik met mezelf uitgevoerd tot aan mijn bijnadood? Ik open mijn hand en kijk naar het korte potlood dat daarin ligt. HB-CEDERHOUT. Dat staat in zwarte letters op het gele potlood. Nu kan ik de letters zonder moeite lezen én begrijpen. Uiteindelijk ben ik toch weer relatief snel opgeknapt, zonder al teveel overgebleven schade. De artsen stonden ervan versteld. Dit maakten ze niet vaak mee, zeiden ze.

Toen ik weer thuis was na mijn eerste beroerte, had Ankie me het potloodje gegeven. Het gekke is dat dat ding van achteneenhalve centimeter sindsdien niet meer uit mijn kop is gegaan. Ik haalde het wel tien keer op een dag tevoorschijn om het te bekijken. En ineens daagde het me.

Het potlood is een teken. Een kans om mijn leven te beteren. En ik begreep dat als ik deze kans niet zou grijpen, mijn leven straks geen flikker waard zou zijn geweest. Hoe langer ik erover nadacht, hoe duidelijker het allemaal werd. Dit zou mijn laatste potlood zijn. Ik zou dit potlood moeten gebruiken om goed te maken wat ik in mijn leven fout had gedaan. En ik kwam tot het ontstellende besef dat als de

achteneenhalve centimeter weggeschreven zouden zijn, mijn leven voorbij zou zijn.

Helaas was het deel van mijn hersens waar ik woorden en zinnen mee formuleerde en tot zinnige betekenisvolle constructies bouwde nog zozeer in de war dat ik aan schrijven niet hoefde te beginnen.

17

Ik merk nu, enige tijd na mijn tweede beroerte, dat mijn hersens weer enigszins acceptabel beginnen te werken. Ik lig zoals elke dag in mijn hangmat. Meestal slaap ik of lees ik de krant, zo goed en zo kwaad als dat lezen gaat.

In mijn schoot rust vandaag een schrijfblok, met daarop het korte potlood. Ik herinner me helemaal niets meer van de vierentwintig uur voorafgaande aan mijn eerste beroerte. Wat ik me wel herinner, en wat volkomen belachelijk is, is dat ik toen ik net weer thuis was dacht dat het potloodje in het doucheputje terecht was gekomen door goddelijke inmenging in mijn leven. Zo zeg, ik moet behoorlijk in de war geweest zijn door die beroertes. Het meest waarschijnlijke is toch dat een van de kinderen in die douche heeft staan kloten met dat ding. Hahaha, ik heb nooit in God geloofd en nou stuurt hij ineens een stukje grafiet naar beneden?

Potloden en pennen slingeren de hele tijd door je huis. En ja, waar komen ze vandaan? Ineens pak je uit de keukenla een pen waarop gedrukt staat: "Politiekorps Amsterdam – Hollands finest". Geen idee waar zo'n pen vandaan komt. Waarschijnlijk ooit meegestuurd met een enquêteformulier. Of u zo vriendelijk wilt zijn dat even in te vullen. Kost maar tien minuten, máár tien minuten, van uw kostbare tijd. Tenslotte hebt u destijds ook bij ons de aangifte mogen doen van de diefstal van de nummerplaten van uw auto. Niet dat daar ooit iets mee gebeurd is, maar voor wat hoort wat, ja toch? En u krijgt alvast, zonder dat we u ergens op vastleggen, een schitterende pen van ons politiekorps cadeau. Ja, alsof iemand dat formulier gaat invullen. Misschien Truus uit Slotervaart, omdat ze elke keer dat ze verkracht en in elkaar gerost is door haar man zo warm ontvangen wordt op het bureau van haar stadsdeel. Ach, gossie, ik zal het maar invullen. Ze zijn voor mij ook altijd zo hartelijk. Altijd een vriendelijk woord en een plakkie vlees uit de bedrijfskoelkast voor mijn blauwe oog.

Maar zo'n doorsnee potloodje, daar staat geen afzender op. Tenzij HB-CEDERHOUT een pseudoniem van God is. Hendrikus Bernardus

Cederhout, alias God. Ik kijk naar het potloodje. Wat een gek idee, achtereenhalve centimeter lang leven. Dat zou niet zo heel lang zijn. En de punt is al niet heel erg scherp. Als ik hem slijp, houd ik misschien nog maar acht centimeter leven over. Maar stel dat mijn levenstijd ermee samen zou hangen, hoe vaak en hoe veel moet ik dan schrijven? Ik heb er natuurlijk geen gebruiksaanwijzing bij gekregen. Wel een interessant idee.

Nee, het is geen inmenging van bovenaf, maar een toevallig incident op mijn pad. Tekenen bestaan niet. Mensen creëren zelf tekenen door iets belang toe te dichten dat feitelijk geen belang heeft. Maar wie slim is weet winst uit het toeval te halen. En ik heb besloten dat ik dit schrijfgerei ga inzetten op dit breekpunt in mijn leven. Ik moet laten zien dat ik niet Dulfer de mopperaar en alcoholist ben. Ik moet mijn gezin laten weten wie ik echt ben. Wie ik was als klein jongetje. Voordat ik cynisch werd. Voordat ik een mislukkeling werd. Ik moet bij mezelf terug komen. Ja, ik voel dat het zo moet zijn. En niet alleen in schrift. Ik ga mezelf tot gelukkig en welvarend mens omtoveren. Eindelijk heeft mijn ondankbare ziel een hoger doel gevonden in het leven. Hou je vast, ik kom eraan. Ik pak het potlood stevig vast en zet het op het papier. Dan flitst het ongeschoren, papperige gezicht van mijn kroegmaat, dikke Fredo, voor mijn ogen. Die zou zich helemaal lek lachen als hij me zo zou horen raaskallen. “Ben jij wel goed snik, Dulfer, mafketel?” zou hij zeggen. “Zijn je harses gesmolten door die beroertes? Ben jij nog wel helemaal lekker bij je hoofd? Stel je niet aan als een wijf en kom naar De Zwogger om een bierie te hijsen. Je gaat toch geen wijveverhaaltjes schrijven om je kinderen te laten geloven dat je geen lul bent. Zo stom kan zelfs jouw zaad niet zijn. En dat je van nu af aan alles helemaal beter zal doen. Want als je dat gelooft, zijn je harses nog meer gegrild dan ik dacht.”

Ineens krijg ik dorst. “Ankie, hebben we bier in huis?”

Ankie komt gehaast het balkon op lopen.

“Bier? De dokter zei dat dat niet goed voor je is.”

“Onzin. Teveel bier is niet goed. Maar een enkel biertje is heel goed voor je. Ik heb geen druppel meer gehad vanaf toen. Het wordt weer eens tijd. Misschien moet ik Fredo weer eens opzoeken.”

De paniek schiet Ankie meteen naar de strot. Ze begint te hyperventileren alsof iemand haar heeft verteld dat ze twee stappen buiten haar eigen voordeur moet zetten.

“Je gaat toch niet naar De Zwoeger? Dulfer, nee, alsjeblieft. Hou nou toch vol. Je weet wat er gebeurt als je daar naartoe gaat. Je hebt twee beroertes gehad. Een derde overleef je niet.”

Ik kijk naar het potlood.

“Mijn tijd is nog niet gekomen. Ik heb nog achteneenhalve centimeter te gaan.”

“Wat bedoel je daarmee?”

“Niets. Ik ga even een biertje halen bij Gerrit. Ik beloof je dat het er niet meer dan drie worden. Erewoord.”

Ik klim uit de hangmat, leg het potlood veilig boven op de kast en zet dan twee veerkrachtige stappen naar Ankie toe. Ze krijgt een dikke kus en een glimlach. Ik beseef ineens dat het potlood me in leven houdt. Ik blijf in leven zolang ik schrijf. Maar het cederhoutje wil vast nog wel heel even wachten tot ik mijn dorst gelest heb eer ik mijn eerste woorden op papier zet.

18

“Dulfer, kolere, hoe is het?! Godverdomme man, eindelijk laat je je chagrijnige porem weer eens zien. Gerrit, geef mijn homie een grote pint.”

Ik merk nu pas dat ik Fredo gemist heb. Met het zien van Fredo verdriedubbelt meteen mijn dorst.

“Hoe is het nou met je? Sorry hoor, dat ik je nooit heb opgezocht, maar je weet hoe ik ben met ziekenbezoeken, hè?! Ik kan daar gewoon niet tegen. Maar ik heb bij elk biertje aan je gedacht, hahaha. Zal trouwens ook wel lastig geweest zijn voor Ankie. Met haar straatvrees en zo. Dat ze je niet kon opzoeken in het ziekenhuis. Heeft ze thuis wel goed voor je gezorgd?”

Ik voel Fredo's sarcastische ondertoon in de opmerkingen over Ankie. Maar ik geef hem niet wat hij wil. Ik ga er dit keer niet in mee.

“Ankie had het er inderdaad heel erg moeilijk mee. Ze is één keer zelfs tot op de straathoek geweest, op weg naar het ziekenhuis. Maar toen kreeg ze een te erge paniekaanval. Maar het was heel wat dat ze dat voor mij geprobeerd heeft. Heb ik bijzonder gewaardeerd. En thuis heeft ze inderdaad top voor me gezorgd.”

Fredo kijkt me verbaasd aan. Hij wil wat zeggen, maar Gerrit is hem voor. “Deze is van het huis, Dulfer. Fijn dat je er weer bent.”

“Ja, fijn dat ik er nog ben. Bedankt voor je kaartje trouwens, Gerrit.”

“Graag gedaan, jongen.”

Ik kijk Fredo aan. “Jij ook bedankt voor het kaartje, Fredo.”

“Kaartje? Oh, een kaartje. Zie je, ik wist dat ik iets vergeten was. Ach, je weet hoe ik ben, Dulfer.”

“Ja, ik weet hoe je bent.”

“Hee, heb je gehoord over die Poolse aspergestekers?”

“Nee, wat dan?”

“Ach man, heb je dat niet gehoord? Het schijnt dat die gasten een soort aspergestekersmafia vormen. Ze chanteren onze Hollandse boeren om gigantische lonen aan hun uit te betalen. Dan zeggen ze tegen die boeren: wil je ons tweeduizend euro per maand betalen of wil je met een eeuwige glimlach door het leven? Nou, die boeren willen natuurlijk niet de hele tijd maar lachen. Je weet hoe ze zijn. Maar betalen willen ze natuurlijk nog minder graag. Dus dan zeggen ze met tegenzin; dan mot ’t moar lachen benne. En op dat moment wordt zo’n boer gegrepen door vier van die aspergestekers. Eentje snijdt die boer z’n gezicht met zijn aspergesteekmes van oor tot oor open. Dan geven ze hem een stomp in zijn maag, zodat hij naar lucht hapt en zijn bek wijd opengaat en strooien er zout in zodat die wond niet netjes dichtgroeit. De rest van zijn leven heeft de boer dan een soort Jokersmilelitteken over zijn hele smoel. Zo, dat is wat voor zo’n nurkse boer. Kan die zich op de boerenpartijdagen niet meer laten zien.”

“Gadverdamme, Fredo,” reageert Gerrit. “Wat heb je weer voor een verhalen?”

“Ik niet. Ik verzin het niet zelf. Heeft in alle kranten gestaan. Heb jij het niet gelezen dan? Die Polen schijnen nu allemaal vet betaald te worden. Staan allemaal in driedelig kostuum in de aspergevelden asperges te steken.”

Gerrit schudt zijn hoofd en loopt naar het andere einde van de bar om een klant te helpen.

“Hahaha,” lacht Fredo, “hij geloofde het nog ook.”

“Fredo ik ga weer.” Ik drink mijn glas leeg en zwaai naar Gerrit. “Mag ik een biertje voor Fredo en betalen?”

“Wat? Maar je bent er net. Wat is dit nou?” reageert Fredo ontstelt.

“Ik zie je binnenkort wel weer. Ik moet nog wat dingen doen.”

Ik geef Fredo een welgemeende klap op zijn schouder, leg het geld voor het bier op de bar en loop naar buiten.

Dat was gezellig.

Vanuit de spiegel staar ik me aan. Nooit ben ik blij geweest met die kop. Er spreekt geen daadkracht uit, geen charisme, geen flair. Wat ben ik altijd jaloers geweest op koppen die dat wel hebben. Ik camoufleer me met iets dat ik nooit een baard zal noemen. Een beetje ongeschoren, dat is het. Is ook wel zo gemakkelijk. Dat gescheer elke ochtend. Ik schuif mijn hand door mijn donkerbruine haar. Vroeger had ik minder voorhoofd. Word ik weer wat voller in mijn gezicht? Die beroertes hebben wel wat kilootjes weggepakt. Dik was ik nooit. Nou ja, een beetje vlees rond het middel is onvermijdelijk als je wilt genieten van de geneugten des levens. Ja, dan moet je wel een veertigtal keren per dag je spijkerbroekie ophijsen en je moet te strakke T-shirtjes mijden. Maar Ankie vindt hemden mij toch beter staan. Al achttien jaar. Zo lang kennen we elkaar en zo lang draag ik een spijkerbroek, een gekleurd hemd en bruine of zwarte of beige schoenen. Saaie schoenen. Saaie man. Ja, ik ben een saaie man en ik zie er saai uit. Saaie bijna dode man. Saaie baan, saai gezin, saaie stamkroeg, saaie voorspelbaar humoristische vriend. Bijna dood. Ik had beter helemaal dood kunnen zijn. Stel je voor dat ik de wereld nog veertig jaar met mijn aanwezigheid moet vermoeien. En als ik dan nog een aardig persoon was. Maar ik ben een eikel. Ik vind mijzelf een eikel. Ik pak het pennendoosje met het inwendige elastiekje dat mijn HB-CEDERHOUT heel veilig tegen de bodem bindt. De punt mag niet onnodig slijten. Ik moet er voorzichtig mee omgaan. Ik open het doosje en haal het potloodje onder het elastiek uit.

Misschien klinkt het voor andere mensen idioot, maar ik heb besloten in therapie te gaan. Bij mijn potlood. Ik doe alsof ik net zo lang leef als er punt aan het potlood is. Dat zal me scherp houden. Met een duidelijk einde in zicht weet ik het leven meer te waarderen. Het is een functioneel theaterstukje. En ik heb mezelf voorgenomen me geheel en volledig aan de regel van de zelfgeschreven wet te houden. En wie weet, het ziet er met mijn levensverwachting na twee beroertes niet erg rooskleurig uit, geef ik mezelf met dit theaterstukje wel meer tijd dan ik werkelijk heb. Toch moet de wereld voorlopig nog maar even met me opgescheept zitten. Ik mag niet meer zo negatief denken. Niet meer vervallen in oude gewoontes. Ik heb nog dingen te doen. Ik ben niet saai. Nou ja, ik ben misschien wel saai, maar ik ben ik. Ik heb tenminste een vrouw. Ik heb tenminste een vriend, kinderen, een baan, een stamkroeg. Dat kan niet iedereen zeggen. En het is nog niet te laat om mijn leven te beteren. Ik hoor muziek uit Ansjes kamer komen. Ik berg mijn kostbare potlood weer op. Het wordt tijd om eens met mijn dochter te praten.

“Hoi. Alles kits?”

“Kits?” Ansjé kijkt me misprijzend aan.

“Vet cool gaaf?”

Geen antwoord. Alleen vreselijke muziek uit de cd-speler. Gothic. Heeft ze net ontdekt. Ik moet er niet aan denken welke metamorfose haar garderobe door die ellende zal ondergaan. Loopt ze hier door het huis als de bruid van Edward Scissorhands. Het zal je kind maar wezen.

Verdomme, nu betrap ik me er weer op negatief te zijn. Old habits die hard. Dulfer, verman jezelf toch eens. Wees positief.

“Goeie muziek.”

“Ja, zal wel,” reageert mijn dochter met een verveeld gezicht.

“Nee echt. Ik hield vroeger van hardrock. Dit lijkt er een beetje op. Ik ben nog naar concerten van Motörhead, Judas Priest, Iron Maiden, Saxon, Van Halen, noem ze maar op, geweest.”

“Lekker belangrijk,” antwoordt mijn dochter ongeïnteresseerd. Lekker belangrijk. Sinds anderhalf jaar haar standaard reactie op alles wat ik haar probeer mee te delen. Daar kreeg ze me altijd witheet mee. En dat wist ze. Maar niet meer. No more, baby.

“Hee, ik hou van je.”

Zo, die schrikt. Ik zie dat ze schrikt. En ik schrik ervan dat zij zo schrikt.

“Ga je nou klef doen, omdat je bang bent dat je dood gaat?”

“Eh ... nou, nee. Ik mag toch wel zeggen dat ...”

“Ach, hou toch op. Wat wil je eigenlijk? Ik heb morgen een proefwerk.”

“Je vindt me een eikel.”

“Ja, nou en?”

“Pfff.” Ik ga op de bedsprei met spinnenopdruk zitten.

“Ansjé.”

“WAT?!”

“Je mag wel iets aardiger doen. Misschien heb ik het niet verdiend.

Okee, ik ben een klootzak geweest. En ik ga inderdaad misschien wel dood. En daarom wil ik proberen nog iets te redden van mijn relatie met mijn kinderen. Is dat zo gek? Ben ik daardoor een nog grotere klootzak dan ik al was?”

“Weet ik veel.”

“Ik zeg sorry.”

“Heb je al sorry tegen mam gezegd?”

“Ik begrijp dat je boos bent over wat je allemaal gehoord hebt over mij. Maar het is allemaal ingewikkelder dan je denkt.”

“Tss.”

“Nee, niks tss.”

“Whatever.”

“Luister ... ik wil het wel een keer met je hebben over mamma en mij.”

“Hoeft niet.”

“Jawel. Blijkbaar moet dat wel. Je hoort het alleen maar van mamma's kant. Maar ik heb ook een verhaal hoor. Ik heb ook gevoelens.”

“Tss.”

Alweer dat tss. Ik zou dat kind wel kunnen ... Hou je in, Dulfer.

“Ansje, weet je wat? Je moet nu toch voor je proefwerk leren. Maar ik wil graag met je praten. Over alles. Over jou voornamelijk. Ik wil weten hoe het gaat met jou, neeneenee zeg nu niet weer tss, ik meen het. Ik wil één dag uit je leven. Eén enkele dag. Alsjeblieft?”

“Ik heb geen dag. Ik heb het druk.”

Ansje plugt haar koptelefoon in de cd-speler in, pakt een studieboek en draait haar rug naar me toe. De al nauwelijks aanwezige aandacht van Ansje voor mij wordt in één klap met de gothicmuziek uit de kamer gezogen. Ik sta voor paal in de stilte. Ik druij af.

20

Goed dan. Hier ga ik. De punt raakt het papier. Titel ... hoe ga ik het boek noemen? Het leven is zo slecht nog niet. Nee. Uit de as herrezen. Ook niet. Op het nippertje. Nee. Bekeerd. Ja, dat is een mooie. Bekeerd. Nee, toch niet. Te religieus. Het boek van de Hoop misschien. Mijn gezinsleven is een puinhoop. Ik ben te zelfzuchtig, te egocentrisch, negatief en mopperig. Geweest. Het boek van de Hoop moet mijn kinderen na mijn dood, die nu naderend is, laten zien dat ik toch wel in mijn hart een vrolijk mens ben en dat ik hen een optimistische levensvisie wil meegeven op hun pad. Het leven is zo slecht niet als ik altijd heb beweerd. Integendeel. Het leven is geweldig. Als je er maar op de juiste manier in staat.

Ik kijk naar het kleine potlood. Is het wel lang genoeg om een heel boek mee te schrijven? Hoe lang is een boek eigenlijk? Nou ja, ik merk het vanzelf wel. Als het potlood op is, ben ik ook op. Dan is het boek af. Maar ik wil helemaal niet te snel dood. Ook al is het een spel en ook al ga ik waarschijnlijk toch al dood voor ik aan de finish van het spel kom. Ik til de punt omhoog, weg van het papier dat zo begerig naar mijn kostbare grafiet lonkt. Ik ga heel dun schrijven. Zodat ik het net nog kan lezen. Heel dun. En ik ga geen slijper gebruiken. Dan verlies je meteen

zoveel van je potlood. Ik moet nog ergens zo'n scherp kartonmesje hebben liggen.

Eigenlijk ben ik geen mens van theaterstukjes. Ik lieg mezelf genoeg voor, dat wel. Ik ben een loser. En een lafaard. Dus durf ik mijn eigen falen niet onder ogen te zien. Ik lieg mezelf al mijn hele leven lang beter dan ik ben. Vooral naar de buitenwereld toe. Want die kan klotehard zijn. En vooral onrechtvaardig. Zelfbeklag is mij namelijk ook niet vreemd? Van theaterstukjes daarentegen heb ik nooit gehouden. Maar ik moet nu wat. Ik kan niet verder als mezelf. Anders is alles zo verschrikkelijk hopeloos. Dat kan ik nu in mijn wankele staat niet aan. Ik ben in deze zieke afscheidsfase van mijn leven niet sterk genoeg om te liegen dat het allemaal toppie met me gaat. Dus moet ik doen alsof ik het echt meen.

Een briljant idee schiet me ineens te binnen. Ik ga in alleen medeklinkers schrijven. Medeklinkers, in dat woord spaar ik dan al vier letters uit. Dat is eenderde van het woord. Bij koe is het zelfs tweederde. En bij au, aai en ooi is het honderd procent. Dat zal mijn leven aanzienlijk verlengen. Ik zet de kleine punt weer op het witte vlak. En ik schrijf. H t B k v n d H p. Perfect. "Het Boek van de Hoop."

J n-D w w rdt bl g b r n. Ja, dat wordt mijn eerste zin. Een topzin. J n-D w s p s t v s t p r s n g. H s r l k, p n, v r n d l k, b l m d g, t g n l l t g n s l g n. Ik lees mijn eerste stappen op het literaire vlak terug. "Jan-Douwe wordt blij geboren. Jan-Douwe is positivist pur sang. Hij is eerlijk, open, vriendelijk, blijmoedig, tegen alle tegenslagen in."

Ik moet toegeven dat het soms even puzzelen is om de juiste klinkers er weer in te plakken, maar als het de winst van half mijn levenstijd betekent, is het de moeite waard. En er is vast wel een of ander computerprogramma dat dat zonder veel problemen kan oplossen. Als het boek bijna af is, als ik nog één zin moet schrijven, zal ik het naar de beste uitgever sturen die er is. Als die ontdekt wat hij in handen heeft, zal hij er meteen een mannetje op zetten om de klinkers in te vullen.

G t h t m s, d n l c h k h t r k, h h h h. Ja, dat is het motto van Jan-Douwe; "Gaat het mis, dan lach ik het raak, hahahaha."

Ineens voel ik me erg moe. De kop is er in ieder geval af. Ik heb Jan-Douwe op de rails gezet. Ik heb mijn rust verdiend. Morgen. Morgen zal Jan-Douwe zijn leven beginnen.

Ik ga aan het raam zitten. Het is half een 's middags. In al die jaren dat ik in De Zwoeger kom, ga ik heel zelden aan het raam zitten. De bar is mijn werkplek. Die heb ik gejat van Fredo. Fredo zegt: "Ik werk hier zoveel biertjes naar binnen dat ik dit toch wel met enige rechtvaardiging mijn werkplek mag noemen." Maar ik ben nu schrijver. En ik ben positivist, net als Jan-Douwe.

Dit is een mooi plekje voor Jan-Douwe. Als je aan het raam zit, kan je de wereld bekijken. Mijn ogen zoeken de straat af naar hem. Ook al moet hij uit mezelf komen, een beetje inspiratie heeft elke schrijver nodig. Tenslotte heb ik me tot nu toe niet als een Jan-Douwe gedragen, Hoe moet ik nu weten hoe het voelt aan de zonnige kant van de straat te lopen. Ik liep mijn leven lang in de schaduw.

Ah, daar is hij. Hij komt warempel De Zwoeger binnen.

"Zou ik even naar de wc mogen?" glimlacht de vrouw met de buik waar zelfs de trouwste klanten van dit café niet aan kunnen tippen, terwijl ze verontschuldigend naar haar ronding kijkt. Jan-Douwe perst moeders blaas stevig in de verdrukking.

"U gaat hier toch niet bevallen?" grapt Gerrit en knikt met zijn hoofd naar rechtsachter.

Ik kijk hoe Jan-Douwe ongegeneerd de dameswc betreedt. Hij kan er niet mee zitten. Zo zal hij ook blijven. Ongecompliceerd. Als een foetus. "Wilt u een glaasje water?" vraagt Gerrit als de hoogzwangere vrouw puffend tevoorschijn komt.

"Oh, nou ja, graag. Dat is aardig van u."

"Weet je al wat het wordt?" vraag ik, als de vrouw met haar glas aan het tafeltje naast me is gaan zitten.

Ze glimlacht mysterieus. Dan knikt ze.

"Jan-Douwe is een mooie naam," zeg ik.

"Ik vind Chantal mooier," zegt zij.

Ach, Jan-Douwe kan er niet mee zitten, besluit ik ruimhartig.

"Ik wens je een vrolijk kind," zeg ik, als de vrouw Jan-Douwe weer de straat op draagt. En ik hef mijn glas in de lucht.

"Dankjewel," lacht de moeder van mijn geesteskind.

Ik pak de knalrood gelakte posttas met het Australische kangoeroemotief, die ik uit Ansjes kamer ontvreemd heb en open hem. Ansje gebruikt deze tas toch nooit en voor mij is hij handig om mijn hardcover schrijfmap met A-4-vellen in mee te nemen.

Gelukkig is Fredo er nog niet.

"W t n l v n d g k n d," z g t d e h s t. Eigenlijk heet zo iemand niet een echoïst. Hoe dan? Een echomaker? Echograaf? Ik zoek het wel op als ik

thuis ben. In ieder geval is die vent verrast als hij Jan-Douwe ziet. Jan-Douwe huppelt en zwaait in moeders buik alsof het koninginnedag is. Had hij maar een vlaggetje gehad.

“Dat heeft hij van mijn man,” reageert Bellagonda. “Dat is zo’n levensgenieter.”

“U niet dan?” vraagt de echoïst.

“Oh, jawel. Ik geniet zeker van het leven,” antwoordt Bellagonda. “Maar mijn man, dat is een natuurwonder op dat gebied.”

Ik denk aan mijn eigen ouders. Mijn vader stierf toen ik vijf was. Een lieve man. Een half jaar later trouwde mijn moeder opnieuw. Met een hardwerkend chagrijn. Mijn moeder werd een hardwerkende sloof. Als ze er de tijd voor had gehad, was ze lief geweest, dat weet ik zeker. Ach, ze had best wat minder kunnen poetsen en wassen en strijken en schrobben en boenen. Maar wie met de zwijnen slaapt, krijgt vroeg of laat zelf een krulstaart. Mijn stiefvader was net zo hard voor haar als voor zichzelf. Werken, werken en nog eens werken, dat was zijn motto en dat gold voor iedereen onder zijn pannen.

Mijn moeder en stiefvader leefden, maar ze lééfdén niet. Het enige genot van mijn stiefvader vormden de nachtelijke neukbeurtjes. Neukbeurtjes, ik heb mijn stiefvader ooit eens dat afgrijselijke woord daadwerkelijk horen gebruiken. Tegen zijn broer, toen hij dronken was en wilde opscheppen over zijn seksleven. Voor mijn moeder waren die neukbeurtjes beslist geen bron van genot. Dat hadden wij kinderen, mijn oudere broer Jan, mijn oudere zus Gertie en ik, in de loop der jaren wel begrepen. Vooral ’s ochtends werd de Heer wel eens bekritiseerd omdat hij de man met al diens onhebbelijke verlangens had geschapen.

Nee, genot was voor mijn moeder als haar zus Connie haar meenam naar de dierentuin. Eén keer per jaar haalden Connie en haar rijke man mijn moeder op voor een dagje dierentuin. De nacht ervoor was mijn stiefvader extra chagrijnig. Voornamelijk omdat hij wist dat mijn moeder dan pertinent geen neukbeurtje wilde. Maar ook omdat hij stinkjaloers was op Connie’s man. Maar moeder was als een kind zo blij. Als ze terug kwam, vertelde ze honderduit over de beesten die ze allemaal gezien had. En elke keer beloofde ze heilig dat ze ons de volgende keer zou meenemen. Maar zo lang ze leefde is dat er nooit van gekomen. Soms had ze een gratis folder bij zich. Daar waren we dan al dolgelukkig mee. Foto’s van beesten, daar moesten wij het mee doen.

Het lijkt me geen onzinnige stelling dat mijn ietwat zwartgallige levensvisie geïnspireerd is op de manier waarop mijn stiefvader en mijn moeder zich door het leven worstelden. En ik besef nu, redelijk laat, dat

ik deze fijne levensfilosofie weer op mijn eigen kinderen heb overgedragen. Minus het harde werken dan, want mijn zoon noch mijn dochter houdt ervan zich fysiek of psychisch te vermoeien. Zelf werk ik tenminste nog. Heb ik altijd gedaan. Van negen tot vijf. Vijf dagen in de week.

“Gerrit, mag ik nog een koffie van je?”

“Wat een weer, hè?! Net scheen de zon nog en nu stort het alweer.”

Ik kijk geamuseerd naar de mensen die zojuist nog lekker slenterden en zich nu ineens met opgetrokken schouders, hier en daar met een krant of tas boven hun hoofden en een vieze uitdrukking op hun gezichten door het natte drama haasten. Ik sta op en loop naar buiten. Ik steek mijn gezicht omhoog in de lucht en laat de regen over me heen kletteren. Mijn haar, mijn gezicht en mijn kleren worden nat. Aaaaah, heerlijk!

22

Hoewel ik gisteren voor het slapengaan een kop Tension Tamer heb gedronken, heb ik slecht geslapen. Onrustig. Veel gedroomd. De laatste droom herinner ik me nog levendig.

Jan-Douwe ligt prinsheerlijk te slapen in zijn moeders warme vocht. Zachtjes wiegt hij heen en weer. Zijn splinternieuwe lipjes presteren het al een klein glimlachje op zijn gezichtje te toveren, als hij plotseling tegen de onderkant van de baarmoeder gedrukt wordt, een stukje omhoog veert en weer naar omlaag stuitert. “Nee!” hoort hij de stem van zijn moeder uitroepen, terwijl de adrenaline uit haar lichaam in zijn eigen adertjes gepompt wordt. Jan-Douwe begrijpt niet wat er aan de hand is daarbuiten. Hij besluit zich voorlopig even koest te houden. Dat is het beste wat hij kan doen. Zachtjes aait hij de moederkoek.

“Nee, dat kan niet waar zijn!” Dan hoort hij zijn moeder zachtjes de naam fluisteren van die ander. Er moet iets aan de hand zijn met die ander. Die ander met de diepe stem, die zo vaak bij zijn mamma en hem is. Die altijd hard hahaha buldert, die lieve dingen tegen zijn mamma zegt en zo vaak liedjes zingt en fluit. Jan-Douwe weet nog niet wat zingen en fluiten is, maar hij weet wel dat hij er vrolijk van wordt. En hij voelt ook dat zijn mamma vrolijk wordt als die ander in de buurt is. Maar nu gaat het niet goed met zijn mamma. Jan-Douwe voelt haar bloed pompen zoals hij het nog nooit heeft meegemaakt. “Dood?” hoort hij zijn moeder fluisteren. Jan-Douwe legt zijn wang tegen zijn moeder. Hij zal de liefste baby zijn die er ooit geboren is. Mamma zal weer heel erg vrolijk worden. Daar zal hij voor zorgen.

Vorbij is de droom en ik ben klaarwakker. Ik besluit meteen dat ik mijn droom zal gebruiken in de roman. Godverdomme, het vlot. Ik lijk wel een echte schrijver.

23

“Zullen we eens naar buiten gaan? Wij twee?”

Ankie kijkt me verbaasd aan.

“Wat bedoel je? Op het balkon?”

“Nee, natuurlijk niet. Echt naar buiten. Een blokje om.”

Ik leg mijn hand op die van Ankie en streel met mijn andere haar ranke nek. Ankie weet niet meer hoe ze het heeft. Haar ogen vullen zich met tranen. Dit is geloof ik de eerste keer in een heleboel jaren dat ik me niet irriteer aan deze aankondiging van een huilbui.

“Je weet toch dat ik niet ...boehoehoe,” huilt Ankie.

“Ach joh, kan jou het schelen. We doen het gewoon en zien wel waar het schip strandt. Ik ben bij je.”

Ik geef Ankie een kus op haar natte lippen. Ze knikt.

Bibberend trekt Ankie haar jas aan. Jezes, ze is een wrak. Het duurt lang eer ze de knopen dicht heeft. Maar ze moet het zelf doen, vind ik.

“Ik hou van je,” zegt ze zacht.

Ik wil ik ook van jou zeggen, maar mijn mond wil niet open.

Het duurt voor mij al lang eer we de trap af zijn. Voor haar moet het een helse eeuwigheid duren. Ik zie dat ze voor elke trede een onmenselijk gevecht met zichzelf moet leveren. Haar spieren verzetten zich, haar zenuwen trillen. Haar maag gooit zuur naar boven en haar brein blokkeert.

Maar zachtjes leid ik haar naar beneden. Ik ben op dit moment noodzakelijk voor haar. Zoals ik waarschijnlijk al zoveel jaren, zo ontelbaar veel dagen ben. Alleen, nu voor het eerst roept het geen weerzin bij me op. Ik kan haar zien huilen, ik kan haar afhankelijk van me zien en het staat me voor het eerst niet tegen. Word ik al een beter mens?

Dan staan we voor de nog gesloten deur. Op het matje. Het matje voor Ankie's hellepoort. Oh hoe zeer verlangt ze ernaar dat deze niet open zal gaan.

Maar hij gaat open. Want mijn wil opent de hel voor Ankie. Zoals ontelbare malen eerder. Maar nu anders. Dit keer, als dit keer de deur opengaat, moet het belofde land te zien zijn. Hoewel zij het eerst niet

zal herkennen. De vlammen zullen zich naar haar uitstrekken. De verstikkende damp zal in haar keel bijten. Zij zal de hel in gaan. Maar als ik het kan helpen, zal zij ooit, hopelijk binnenkort, die hel zien veranderen in een wereld die ze zonder gevaar kan betreden. Dat is vanaf vandaag mijn doel.

“Okee, ben je er klaar voor?”

Stomme vraag natuurlijk. Dapper knikt ze.

“Ik ben bij je,” zeg ik nog eens.

Dat geeft haar moed. Ze knikt weer. Ik doe de deur open. Tataa! Het grote, enge buiten. Ankie knijpt mijn arm fijn. Ze loopt niet. Wat moet er door haar hoofd spoken? Hoe benauwd moet het daarbinnen zijn als deze rustige straat in iets monsterachtigs is veranderd voor haar?

“Ik geloof dat ik ... nu ... wel terug moet,” zegt Ankie, nadat we op de straathoek zijn aanbeland. Het kruispunt is too much voor haar. Die plotselinge wijsheid, waarbij de gevaren uit vier windstreken op haar af komen, kan ze absoluut niet aan. Ik zie aan haar dat het barsten of breken is. We gaan terug.

“Ga zitten. Je hebt een kop koffie verdiend. Je bent een held,” zeg ik tegen Ankie als we weer terug in de veilige huiskamer zijn. Ze lacht.

“Ik heb het gevoel dat ik een miljoen verdiend heb.”

Ik geef haar een kus. “Heb je ook. Maar je krijgt een kop koffie.”

Ze kijkt me dankbaar aan. “Dat jij een kop koffie voor me zet, is mij een miljoen waard.”

Ik loop de keuken in en begin te neuriën. “Je zal weer beter worden,” roep ik vanachter het koffiezetapparaat. “Hoe werkt zo’n ding in godsnaam?” mompel ik.

24

En meteen door met de goede doelen. Kamperen. Sjoerd, Ansje en ik. Zo, dat was een heel gevecht. Maar ze hadden geen keus. Ik ben tenslotte hun vader. En ik beheer de uitgifte van het zakgeld. Sinds ik het idee heb opgevat iets aan mijn relatie met de kinderen te doen tenminste.

“Geen kamperen, geen zakgeld meer.” Je had hun gezichten moeten zien. Tja, wie de macht heeft.

“Je zal er spijt van krijgen,” had Ansje met een van woede vertrokken gezicht gezegd. Sjoerd was nog kwader. Die zei helemaal niets. Maar de dag erna brak de pleuris natuurlijk helemaal los.

En nu staan we alledrie op de Camping in Zeeland. In een Vacansoleiltent. Een zogenaamde luxe tent. Met koelkast, elektriciteit en echte bedden van Nederlandse makelij. Maar geen water, geen wc, geen douche. Luxe m'n reet. 's Ochtends moet je maken dat je drie velden verder komt om te pissen. En vannacht bleek dat het zeildoek plaatselijk permeabel was, zodat Ansjes kussen en bed zeiknat waren aan één kant. Je had haar gezicht moeten zien. Maar ik blijf vrolijk. Het was mijn idee en kamperen is leuk. En het doel heiligt de middelen of zoiets.

Maar in feite is het het fiasco dat me was voorspeld. Ze hebben een pakt gesloten, die twee. Ze praten alleen het hoognodige met me. En ze zijn er gewoon niet. Vanaf half negen 's avonds zijn ze wel in de tent. Ik heb ze verplicht om dan binnen te zijn. Zodat we nog wat leukes met de avond kunnen doen. Maar Ansje duikt meteen bij binnenkomst in haar slaapcabine. Met een koptelefoon op. En Sjoerd duikt in een stoel met een gameboy. Overdag zie ik ze niet. Ze staan op en verdwijnen. Geen idee waar naartoe. Ik kan ze moeilijk vastbinden. En ik zit voor de tent. Op veld negen. Tent elf, veld negen. Dat ben ik. Veertien tenten in de rondte op een langgerekt veld.

Ik kijk de hele dag naar de badmintonnende, voetballende, waterinfljesjessomschoppende en krantlezende vaders, die aan het eind van de dag met een bak vol vies serviesgoed en een afwasborsteltje het veld af marcheren in de richting van de spoelbakken, om nog later gezellig in de tent aan de plastic tafel familiebordspelletjes te spelen. En ik vraag me eventjes af of ik het niet toch best slim heb aangepakt met mijn kinderen.

Ik moest er niet aan denken elk jaar op vakantie te gaan met mijn hele gezin. Nee, mij niet gezien. Ik vierde mijn vakantie grotendeels in De Zwoeger. Het waren toch zeker mijn vakanties. Ik was toch degene die het hele jaar hard had gewerkt. En daarbij; deze luxueuze tent kost al snel een kleine vijfhonderd euro voor een weekje. En dan heb je nog niks te vreten. Waar moest dat geld vandaan komen?

Maar goed, zo dacht ik er vroeger over. Nu kijk ik anders naar de gezinnen om me heen op het veldje. Ik zie dat de ouders zich opofferen zodat hun kinderen het leuk hebben. Ja, zo hoort het.

We zijn nu vijf dagen hier. Vijf dagen eenzaamheid en haat. Hoeveel kan een mens verdragen? Maar ik zie het als boetedoening. Als reiniging. Ik heb het verdiend. Ik zeur niet. Ik klaag niet, mopper en scheld niet. Ik blijf rustig en vriendelijk tegen mijn kinderen. Trouwens, het geeft me tijd om aan mijn boek te werken. Het leven van een schrijver is heerlijk.

J n-D w w l d w r l d z n. “Jan-Douwe wil de wereld zien.” Hij moet er maar eens uit, vind ik. Dus geeft hij een seintje aan de baarmoeder van mams om te gaan samentrekken. Hij is er klaar voor. Tien vingers en tien tenen en ook de rest is af, hij floept eruit. Onze jongen heeft er zin in. Okee, hij zal geen vader hebben, maar hij is te jong om te treuren. En bovendien weet hij geeneens wat dat is, een vader.

Gaat me vlot af de klinkers weg te laten. In no time schrijf ik vloeiend alleen met medeklinkers. Zelfs na twee herseninfarcten leren mijn hersens blijkbaar nog snel. Ik plak de medeklinkers van een woord een beetje aan elkaar en laat wat ruimte tussen de woorden, dat schrijft makkelijker en zal straks makkelijker lezen. Af en toe plak ik toch stiekem een klinkertje in. Als het woord anders te onduidelijk wordt, zoals bij d d s p r t t s, Adidas sporttas. Of ik ben bl t of ik ben bl t. Blut of bloot, komt eigenlijk een beetje op hetzelfde neer. H nd, h nd, h nd . Hond, hand, hinde.

Even kijk ik naar de overkant. De tent wordt van binnen dichtgeritst door overbuurman Johan. De kinderen zijn met de rechterburen en hun kinderen naar het zwembad. Johan en zijn echtgenote zijn alleen in de tent. Dan worden vast de broeken op de enkels geschoven en wordt de tentpaal van Johan opgezet. De mazzelkont.

Ik denk aan Ankie. Ooit deden we ook dit soort dingen. Ooit kon ik niet van haar lichaam afblijven. Zij wel van het mijne trouwens. Ach, vrouwen, waarom zijn ze niet meer als mannen? Hoewel er sommige schijnen te zijn ... Enfin, na mijn twee bloedingen was mijn libido even op ijs gezet. Dat leek vreemd genoeg even rust te geven. Maar al snel sterkte het weer aan tot vol vermogen en tierde de onbevredigde lust en daarmee gepaard gaande frustratie welig. Ik begon net te twijfelen of ik op zoek moest gaan naar een jonge, frisse verliefdheid of weer naar de hoeren moest gaan, vrolijk fluitend en genietend van elk nieuw vrouwenlichaam, toen ... Ankie in de deuropening verscheen. Vorige week, de dag nadat ik voor het eerst met haar de straat op was gegaan. Ze staat daar dus ineens met schaamrode wangen, een zwart doorzichtig ponnetje aan en heel veel naaktheid eronder. Ik lig in bed. Al op mijn zij, afgewend van de plek waar zij elke nacht slaapt, mijn gezicht in de richting van de deur. Mijn ogen dicht.

“Ik vond dit in de kast. Het past nog.”

Ik schrik bijna als ik mijn ogen open doe.

Ze is zo verlegen als een schoolmeisje. Ik zie haar borsten doorschijnen en een zwarte driehoek.

“Draai je eens om,” zeg ik. Ik schraap mijn hese stem.

Haar lichaam kan me nog steeds opwinden. Het lijf van mijn eigen wijf lonkt naar me als dat van een stoot van achttien. En mijn lul hapt toe. Voorzichtig glipt Ankie onder het dekbed.

“Ik wil je bedanken voor wat je gisteren voor me gedaan hebt.”

Ik wil zeggen: “Kan het zonder over te geven, alsjeblieft?” Maar ik hou mijn mond. Ik zal dankbaar nemen wat me gegeven wordt. Mijn ogen kan ik niet van Ankie’s zachte borsten afhouden. Zij glimlacht en streelt mijn gezicht. Ik geef haar een kus. Bijna geschokt ben ik als ik haar tong in mijn mond voel. Mijn eigen vrouw.

Mijn handen gaan over haar lichaam. Haar handen gaan over het mijne, naar beneden, tot halverwege.

En we hebben seks. Sinds ... ik wil het niet uittellen. Maar we hebben seks. En het gaat goed. Het duurt niet lang. Maar we zijn over de drempel. We hebben het gehaald. Ze is weer van mij.

J n-D w s g b r n! Ik kijk naar mijn potlood. En dan naar het papier. Zal mijn geheimschrift wel ontcijferd kunnen worden? Of zijn het hiërogliefen die met me het graf in gaan en eeuwen later de archeologen voor onoplosbare raadsels zullen stellen? Misschien kan ik, voordat ik aan het laatste hoofdstuk begin, alle klinkers met een pen invullen. Zou dat mogen?

Mogen? Ik schrik. Dulfer de atheïst, die zich altijd zo heeft opgewonden over de geboden en verboden van door de mens zelf gecreëerde goden, heeft nu zijn eigen god geschapen, die hem verbiedt lettertjes met een pen in te vullen. Ben ik zo onnozel geworden door die hersenbloedingen? Ha!, ik niet! Ik gooi het korte potlood van me af in het gras. Ik kan dat boek net zo goed met een bigpen schrijven. Mét klinkers! Jawel. Wat een onzin zeg.

“Buurman.”

Het is de dame van de tent naast me. Ze bukt zich, geeft me daarmee, toevallig natuurlijk, een prachtig uitzicht op de volle borsten die naakt in het vakantieT-shirt hangen te rijpen, en raapt mijn weggeworpen korte potlood op. Hoe vaak heb ik vroeger niet gewenst dat Ankie borstimplantaten zou nemen?

“Je schrijfgeri, buurman.”

Ik lach dankbaar en neem het aan.

“Inge! Inge!”

We horen de stem van Inge’s man uit de tent komen, maar hem zien we niet.

“Dat jaloerse kreng,” lacht Inge verontschuldigend naar mij. En boos: “Jaháááá!” naar de kwezel in de vacansoleiltent terwijl ze zich omdraait en terugloopt naar haar tent.

Ik bedenk dat ik toch nog maar even met het potlood moet blijven schrijven. Het heeft ook wel wat eigenlijk, als ik de drie pagina’s bekijk die ik tot nu toe heb geschreven. Al die losse letters en punten. Mooi ziet zo’n pagina eruit.

Zo, Jan-Douwe is er dus eindelijk uit. Ik probeer me te herinneren hoe Ansje en Sjoerd waren als baby. Huilen natuurlijk. Ik weet in ieder geval nog dat ze me een eindeloze rij nachtrusten gekost hebben. Maar dat zal die kleine J.-D. zijn moeder niet aandoen. Dat beloof ik haar. Jan-Douwe is een superbaby. Een droom.

Op een dag als Bellagonda met Jan-Douwe in de kinderwagen door het Vondelpark heeft gewandeld en even op een bankje gaat zitten uitrusten, komt Raoul naast hen zitten. Hij kijkt naar het kind in de wagen dat hem vriendelijk toelacht. Als de Zuid-Europese Raoul met zijn zwarte krulletjeshaar en bruine huid, met zijn spierwitte tanden en zijn zwarte ogen terug lacht, lijkt het lot van Jan-Douwe en zijn moeder bezegeld. De drie zijn op slag verliefd op elkaar.

Ho, stop! Stop de film, Dulfer. Tegenspoed! Iedereen kan wel gelukkig zijn als alles meezit. Maar zo zijn we niet getrouwd. Gelukkig zijn ondanks tegenspoed, dat is karakter. Jan-Douwe houdt van het leven ondanks de tegenspoed die hem ten deel valt. Ik kan in mijn boek geen ‘en hij leefde lang en gelukkig en het leven is geweldig’ verkopen. Nee. Het leven mag dan af en toe klote zijn, maar het is geweldig. Zo is het. Dus Raoul blijkt slechts op een one-night-stand uit te zijn. Hij gebruikt Bellagonda, besteelt haar zelfs, en laat haar in nieuw verdriet achter met haar kindje. En dan, ja dan, is er onze J-D met zijn zonnige karakter. Jawel. Zo schrijf ik het.

Vijf dagen vind ik wel genoeg om Sjoerd en Ansje met rust te laten. Nu zijn ze van mij. De komende twee dagen wordt er gecommuniceerd en verzoend. Of ze willen of niet.

“Jij bent.”

Ansje gooit de dobbelstenen expres zo hard in mijn richting dat ze over het plastic meubel heen de grond op stuiteren. Ik jammer niet, raap ze van de grond en rol ze keurig op het mens-erger-je-nietbord. “Ha, twee zessen!”

“Waar een simpel mens blij mee kan zijn,” sneert Sjoerd.

Ik neem tevreden een slok van mijn koffie. Mijn idee om dit ouderwetse spel wat vaart te geven; twee dobbelstenen in plaats van één. Zullen mijn kleinkinderen nog van profiteren.

“Ik vind het belachelijk om ’s morgens vroeg om tien uur dit belachelijke spel te gaan spelen,” scheldt Ansje.

“Jullie hebben vijf dagen gehad om te doen en te laten wat jullie wilden.

Het weekend voor we weer naar huis gaan is van ons samen.”

“Hoezo samen?” protesteert Sjoerd. “Jij bepaalt toch wat we gaan doen.”

“Nee hoor,” antwoord ik grootmoedig, “jullie mogen ook met ideeën komen. Als het maar iets is dat we met z’n drieën kunnen doen.”

Sjoerd zucht. “Dat je nou werkelijk denkt dat je in een weekend goed kan maken wat je een leven lang hebt verprutst.” Hij kijkt me glashard aan.

Vroeger ontweek Sjoerd mijn blik altijd. Ik ben verbaasd dat hij me nu weet te trotseren. Hij is gegroeid sinds hij een kind was.

“Is het zo erg? Heb ik dan niks goed gedaan?”

Sjoerd en Ansje zwijgen beide. Duidelijk.

“Pfff.” Ik strijk met mijn hand door mijn nek. “Ik heb het goed verkloot.”

Een seconde lang verwacht ik dat mijn kinderen me zeggen dat het niet zo erg is. Hoop ik dat ze toch nog een paar kleinigheden kunnen opdiepen waarin ik voor hen van waarde was. Maar ze zwijgen als het ijskoude graf. Mijn eigen woorden steken me in de rug. Ik heb het verkloot. En ik vraag me ineens af hoe je dat in godsnaam kan doen; het laten afweten voor je kinderen. Als een mens ergens van nature in zou moeten functioneren is het de relatie met zijn dierbare kroost. Misschien heb ik het wel geprobeerd. Ooit. Toen ze heel klein waren. Maar ik weet dat ik al heel snel heb opgegeven. Het was me teveel. Kinderen opvoeden is zwaar. Vooral als het je niet eens lukt jezelf enigszins adequaat te laten functioneren. Dus heb ik het erbij laten zitten. Ankie mocht het opknappen. Ik gaf niet thuis in de opvoeding. Ik gaf niet thuis in het opbouwen van een relatie met mijn kinderen. En nu ... geven zij niet thuis. Gek hè?!

“Maar is het dan niks waard dat ik spijt heb? En dat ik toegeef de slechtste vader ter wereld te zijn geweest? Dat ik jullie begrijp en jullie helemaal gelijk geef? Ik heb fouten gemaakt. Ik ben een achterlijke idioot. Mensen zijn soms achterlijke idioten, die hun hele leven lang fouten maken. Maar ik wil iets, hoe onmogelijk het jullie misschien ook lijkt, proberen goed te maken. Jullie kunnen me toch een kansje geven.” Verdomme, ik voel dat ik bijna ga huilen. Ik kijk Sjoerd en Ansje aan.

“En dat denk je te doen met mens-erger-je-nieten?”

We schieten ineens alle drie in de lach om Ansjes opmerking.

“Hahaha, ja, waarom niet?” lach ik, gered van de beschamende tranen.

“Maar als je een beter idee hebt ...”

“Bier,” zegt Sjoerd stoer.

“Bier? Om tien uur 's ochtends? Op jullie leeftijd?”

Ik kijk Sjoerd en Ansje aan. Ze knikken allebei.

“Je hebt nooit met ons gespeeld vroeger. Nu ben je te laat. Wij spelen allang geen spelletjes meer, als je dat soms niet gemerkt hebt.” Sjoerd blaast zijn overhangende voorhoofdslok omhoog. “Wij drinken nu.”

“En blowen,” vult Ansje aan.

Ik verbaas me over hun directheid. Maar het geeft me hoop. Ze zijn open en eerlijk tegen mij over de dingen die ze doen, ook al denken ze dat ik die afkeur. Of ze willen mijn autoriteit op de proef stellen. Maar ik ga mee. “Bier dan. Okee. De beste gesprekken vinden plaats bij een biertje.”

Twee uur en een aardig aantal flessen bier later liggen we op de grond, mijn zoon en ik. Hij timmert me op mijn smoel. Alsof hij al die jaren dat ik hem tekort heb gedaan van zich af wil slaan. En mijn dochter schopt me in mijn zij dat ik denk dat mijn nieren breken.

Ik weet Sjoerd van me af te gooien. Ik duik in de hoek van de vacansoleiltent als een leeuwentemmer die door zijn eigen leeuwen wordt aangevallen. Mijn rug tegen de tentpaal. Mijn oog steekt en klopt. Ik hijg. Ik twijfel of ik die vuile tyfuskinderen in mekaar moet rammen dat hun ribben breken en ze hun maag eruit spugen. Ik twijfel of ik een kans heb tegen die twee.

Sjoerd en Ansje draaien zich echter om en verdwijnen uit de tent, verdwijnen van veld negen, weet ik veel waar naartoe. Kut, wat doet mijn oog pijn.

Als ik Ankie die avond bel, zit ze op de bank. Haar zus is bij haar geweest de dagen dat ik met Sjoerd en Ansje weg was. Maar die is nu naar huis terug. “Ze zijn hier,” zegt Ankie. “Misschien moet je maar gewoon maandag naar huis komen, zoals je gepland had.”

Ik zwijg.

“Dan hebben Ansje en Sjoerd een dag om bij te komen. Voor ze jou weer zien.”

Ik zwijg.

“En dan heb jij ook nog een dagje om bij te komen. Hè, schat?!”

“Ja.”

“Gaaf het met je?”

“Ja hoor. Gaaf goed. Super.”

Maak je over mij maar geen zorgen. Ik heb maar twee hersenbloedingen gehad. Geen reden om je ongerust te maken als mijn hoofd tot moes wordt geslagen. Ik blijf nog wel een dagje in mijn luxe vacansoleiltent genieten van mijn luxe vacanse.

25

“Jij zit hier met je gehavende kop, die je bloedeigen kinderen je bezorgd hebben. En je zegt dat je het hartstikke goed vindt dat het gebeurd is. Ik zal je zeggen, als dat mijn kinderen waren geweest, had ik aangifte bij de politie gedaan. Ik had ze laten oppakken. Godverdomme.” Fredo drinkt zijn haast volle glas bier in één geëmotioneerde teug leeg.

“Nee, Fredo, je begrijpt het niet. Die kids hadden alle recht van de wereld te doen wat ze hebben gedaan. Ze zijn nog veel te mild geweest. Ik ben een fukking slechte vader geweest. En dat weet jij ook.”

“Ach man, hou toch op. Heb je ze ooit geslagen? Heb je ze seksueel misbruikt? Nou dan. Er zijn zoveel slechtere vaders dan jij. Ze moeten niet lullen, die kinderen van jou. Ze hebben een beetje gebrek aan aandacht gehad van je. Nou en? In de dierenwereld worden sommige diertjes meteen na hun geboorte aan hun lot overgelaten. Die van jou zijn toch gezond. Ze hebben hun kindertijd overleefd. Jij hebt het goed gedaan. Punt.”

Ik schud mijn hoofd. “Nee, niks punt. Ik wil geen punt. Ik wil een wordt vervolgd. Ik wil er voor hen zijn. Ik wil dingen met hen doen. Naar hen luisteren.”

“Luisteren? Ha! Je verstaat die kids toch niet meer tegenwoordig. Die hebben allemaal van die straattaal. Half Marrokkoos, half Surinaams en nog een beetje Nederlands. Bovendien hebben ze nog zo’n sms-taaltje. En trouwens, wat valt er nou te luisteren? Een puber wil niet praten met zijn ouders. Zelfs niet met goede ouders. Pubers praten alleen met pubergenoten. Over genoten gesproken by the way; ik heb gisteren een Thaise massage gehad. Echt iets voor jou. Ik kan je het adres geven.”

Ik besluit het onderwerp kinderen maar te laten rusten.

Fredo tikt me aan en knikt in de richting van Eef, die zo te zien al wat uurtjes in De Zwoeger vertoeft. “Kijk. De nieuwste aflevering van Suske & Wiske. De Slepende Sloerie.”

Eef, die aan de overkant aan de bar hangt, merkt ons op dat moment op en laat een dronken glimlach zien.

“Ik ben een keer met haar naar huis geweest. Met mijn dronken kop.”

“Wist ik niet.”

“Ik ook niet. Tenminste, tot de ochtend erna toen ik naast haar in bed wakker werd. Zo, zeg. Ik wist niet hoe snel ik weg moest komen.”

“Ze is toch aardig.”

“Ze is een alcoholist en ze doet het met iedereen.”

Ik kijk Fredo verbaasd aan. “Jij bent toch ook een alcoholist en je zou het ook met elk wijf doen dat jou wil hebben.”

“Ja, maar dat is anders. Ik ben een man.”

“Precies. Jij bent een man.”

“Precies.”

Fredo wenkt naar Gerrit en maakt met zijn wijsvinger een rondje over onze glazen.

“En nu, Dulfer, wat ben je van plan met Sjoerd en Ansje?”

“Praten. Bier drinken. Blowen.”

“Je vergeet op je bek laten slaan.”

“Nee, dat hebben we nu gehad.”

“Weet je het zeker? Je bent wel een erg slechte vader geweest.”

“Ja, lach jij maar. Vader zijn is het zwaarste beroep ter wereld. Je kan het nooit goed genoeg doen. En toch ga ik het vanaf nu proberen.”

Ik klim van mijn kruk en trek mijn jas aan.

“Gerrit, betalen graag.”

Fredo kijkt me meewarig na als ik De Zwoeger verlaat.

26

“Hee, ben je er weer?”

André Visschrapers hoofd kijkt om de deur. Met een brede lach op zijn gezicht komt hij binnen.

“Ik hoorde bij de receptie dat je er weer bent. Man, weet je dat we je de eerste drie maanden niet eens gemist hebben? Niemand had ons verteld dat je ziek was. Hahaha, de onmisbare kracht ... jaja. Iedereen is vervangbaar en sommigen hoeven niet eens vervangen te worden. Maar even serieus, hoe issie? Ben je er weer fulltime?”

“Halve dagen.”

Ik heb een hekel aan Visschraper, maar hij is tenminste eerlijk. Mijn eigen afdelingschef had de eerste twee maanden na de eerste beroerte helemaal niets van zich laten horen. En ineens belde hij om te vragen hoe het met me was. Met een of ander vaag smoesje dat het niet eerder kon omdat hij als gecommiteerde in een managementtransfer had

moeten opereren. Maar hij had het op het werk wel vaak over me gehad. En iedereen was ernstig bezorgd geweest en liet weten me snel weer terug op de werkvloer te willen zien.

Bezorgd mijn kloten. Visschraper heeft gelijk. Geen hond die me hier mist. Wat zit ik hier godverdomme eigenlijk te doen? In feite heeft ook niemand me terug geroepen. Ik ben hier op eigen initiatief binnen gewandeld. Wilde weer wat doen, omdat ik niet meer ziek wilde zijn, één maand na mijn tweede beroerte en vijf maanden na mijn eerste. Een dag eerder heb ik mijn chef gebeld om te zeggen dat ik weer ga beginnen. Toen hij steeds in vergadering of in gesprek bleek, dacht ik: ik ga er gewoon zitten en dan zien ze me vanzelf wel.

“Weet je wat, Visschraper? Ik ga voorlopig van die halve dagen maar eens helemaal geen dagen maken. Ik geloof dat ik nog veel te ziek ben. Geef jij het even door aan onze chef? Ik laat wel wat horen als ik fit genoeg ben om te komen werken.”

Ik zet de computer niet eens uit en loop zo de gang op. Ik hoor hoe Visschraper fluitend achter me aan de gang op komt en naar de koffiemachine loopt. Hij is me vast alweer vergeten. Ik haal mijn schouders op en stap met lichte tred de lift in. Het leven kan gemakkelijk zijn als je het niet te zwaar neemt. Weet je wat ik tegen iedereen hier zeg? Ik zeg amehoela, amedikkevettehoela. Dat zeg ik. Jan-Douwe zou trots op me zijn.

Buiten draai ik me nog eens om naar het gebouw. Wat een duffe façade. Het valt me nu pas op hoe deze façade aan de mensen die in het gebouw werken recht doet.

27

Ik heb een zware dag vandaag. De hele fukking dag maar huilen. En ik heb geen idee waarom. Ankie probeert me te troosten.

“De artsen hebben gezegd dat je emotionele huishouding af en toe in de war zal zijn. Morgen zal je je wel weer beter voelen.”

“Jahahaha, ik weet het,” snotter ik.

Maar het duurt vier lange dagen lang. En de nachten slaap ik slecht. Ik bewonder Ankie dat ze niet één keer zegt dat zij dit zelf zo vaak heeft meegemaakt. Want ik herken het maar al te goed. En elke keer raakte ik geïrriteerd als Ankie in zo’n depressie zat. Ik kon er niet tegen. Ik nam het zelfs persoonlijk op. Alsof ze gewoon zat te zieken om mij te jennen. En zij maar om een beetje begrip vragen. En ik haar maar afwijzen.

Maar zij is er nu helemaal voor mij. Ze verzorgt me en vertroetelt me. Voor het slapen gaan hebben we seks, zodat ik maar goed zal slapen. De lieverd. En blijkbaar heeft ze het met de kinderen over mijn toestand gehad. Zelfs Sjoerd en Ansje doen enigszins aardig tegen me. Na vier ellendige dagen voel ik eindelijk weer een zonnestraaltje doorbreken. Terwijl ik al dacht dat deze depressie nooit meer zou ophouden. Maar ik voel me ineens wat lichter. Ik word weer een beetje mens.

Toch heeft deze emotionele inbreuk zijn sporen achtergelaten. Mijn positivisme lijkt wat getemperd. Ik probeer Jan-Douwe op te roepen als een geest uit een olielamp, maar wat ik ook wrijf, hij komt er niet uit. “Wil je me helpen met mijn werkstuk?”

Ik staar Ansje aan.

“Hoelt niet, hoor. Als je je niet lekker voelt ...” Ansje draait zich alweer om en wil weglopen.

“Nee, nee ... graag. Het gaat prima met me. Ik wil je graag helpen.”

“Okee.” Ansje glimlacht onhandig. Het is niet gemakkelijk om contact te maken. Het is niet dat we vreemden van elkaar zijn. Juist het feit dat we zo verbonden zijn, maakt het complex.

“Wat wil je dat ik doe?”

“Ik moet een herbarium maken.”

“Een bak met planten? Kan je niet beter een terrarium maken? Met salamanders en slangen en zo. Da's toch veel spannender.”

“Laat maar. Ik doe het wel alleen.”

“Nee, sorry. Stom van me. Sorry. Ik help je graag. Jij zegt wat we moeten doen. We gaan een bak met planten vullen. Ik wil het heel graag.”

Ansje zucht. “Een herbarium is een verzameling gedroogde planten op papier vastgeplakt. En dan moet ik de naam erbij zetten en de vindplaats, de datum en de naam van de vinder.”

“Okee.”

“Dus ik dacht dat we met de auto wat kunnen rondrijden. Verschillende plekken bezoeken.”

“Ja, natuurlijk. Geen probleem.”

“Het Amsterdamse Bos of de duinen. En het Westelijk Havengebied, daar ligt veel open terrein.”

“Allemaal in één dag?”

“Nou ja, we kunnen zien hoe het loopt. Ik moet twintig verschillende planten hebben. Ik heb een lijst gekregen van onze docent.”

“Let's do it, baby. Ik heb er zin in.”

Weer die onhandige glimlach van Ansjie. Heeft ze er al spijt van? Ze vindt me vast een ouwe lul met mijn quasi hippe Engelse zinnnetjes. Ik zal het niet meer doen, beloof ik mezelf.

“Hier heb je een fotolijst. Deze moet je zoeken.”

Ansjie duwt me een printje in mijn handen. Bij de plaatjes staan namen. Kruipende boterbloem, Herderstasje, Glanshaver (Frans Raaigras), Paardebloem, Klaproos, Brandnetel ... Die laatste drie wil ik wel doen. Eigenlijk ben ik geen buitenmens. Ik heb altijd een soort hekel gehad aan planten. Stomme dingen. Ik ben meer een mensmens. Of eerder nog een vrouwmens. Naar vrouwen kijk ik graag. Maar planten ... wat moet je ermee? Waarom geven ze die kinderen geen leuke opdrachten. Zoals handtekeningen van voetballers verzamelen. Ik had er heel wat meer plezier in gehad met Ansjie naar de trainingen van Ajax te gaan dan hier door dit natte gras te lopen zoeken naar een Look zonder look. Hoe verzinnen ze het? Maar gelukkig wil ik positief zijn.

“Wel een leuke opdracht.”

“De andere klas had als opdracht verschillende horecagelegenheden te testen en te beoordelen.”

Er schieten allerlei verrukkelijke ideeën door mijn hoofd om dat werkstuk naar een sublieme uitvoering te helpen. Maar ik ben positief.

“Ik vind dit leuker. En het is nog gezonder ook. Met al die buitenlucht.”

“Jaja,” lacht Ansjie. “Geintje hoor. De andere klas moest een stuk over drugsverslaving maken. Daar had ik me voor opgegeven. Maar die groep was al vol.”

“Blow je veel.”

“Ja.”

“Waarom?”

“Waarom drink jij?”

“Hier. Een brandnetel.”

“Je moet hem niet uit de grond trekken. De wortel moet in de grond blijven.”

“Oh.”

“Dan kunnen sommige planten weer doorgroeien.”

“Ben je echt bang dat de brandnetel uitsterft als we er een ontwortelen?”

“Pap, het moet gewoon. Voor het werkstuk.”

“Okee, ik pluk wel een nieuwe.”

Ze noemt me pap. Dat doet ze nooit.

“Ansjie?”

“Ja.”

“Ik vind het leuk om met jou samen iets te doen.”

“Ik ook.”

“Sorry dat we het niet vaker hebben gedaan.”

“Ga je dood?”

“Pfff, ik weet het niet. Ik hoop van niet. Ik hou wel van het leven.”

Meen ik dat laatste echt? Of probeer ik Ansje wat wijs te maken?

“Ik niet,” zegt Ansje zacht en duikt weg in het hoge gras.

Ik pluk een klaproos en loop naar haar toe.

“Hier.”

Zij staat op en kijkt met een verlegen gezicht naar de bloem. Ik geef hem aan haar, pak haar handen met de bloem tussen mijn handen en geef haar voorzichtig een kus op haar wang.

Ze huilt.

“Je hebt het niet gemakkelijk, hè?!”

Ze schudt haar hoofd. Haar donkere halflange haar wipt heen en weer.

“Wil je me vertellen waar je mee zit?”

Ze haalt haar schouders op.

“Kom, we gaan aan dat beekje zitten.”

Ik leg mijn jas op de grond en we gaan er naast elkaar op zitten. Ik leg een arm om de schouder van mijn kleine meisje.

“Ik hou van je.”

Is het waar wat ik zeg? Het zou zo moeten zijn, maar ik weet niet of ik echt van haar hou. Ze is er, zoals familieleden er gewoon altijd zijn. We leven langs elkaar heen. Ik heb geen idee wie ze is.

“Het leven is kut. Ik zou het liefst dood zijn.”

Wat moet ik zeggen? Mijn dochter spreekt naar mijn hart. Althans naar het hart dat ik had voor de beroertes. Ik heb het leven ook vanaf mijn pubertijd gehaat. Al die jaren lang. Tot ik Ankie ontmoette. Toen was het feest. Toen was ik ineens gelukkig. Hoewel het best wel moeite had gekost dat aan mezelf toe te geven. Maar Ankie was een stralende nieuwe invloed in mijn bestaan. Zij liet me allerlei mooie dingen zien en beleven. Zij gaf me energie. En ik gaf me over. Langzamerhand echter begon mijn eigen karakter onze relatie te domineren. De nieuwigheid was van onze relatie af en mijn negatieve kijk op de dingen begon een grijze waas over Ankie's sprankelende natuur te trekken. Het leven kreeg weer zijn oude gruwelijke gezicht terug. Helemaal toen we kinderen kregen. Toen hadden we niet eens meer tijd voor onszelf. Ik had mijn vervelende werk en we waren altijd moe. Uiteindelijk denk is zelfs dat ik schuldig ben aan het feit dat Ankie later pleinvrees heeft ontwikkeld. Ik heb zelf altijd dood gewild, op die korte romantische

periode na. Ik heb dat op Ankie weten te projecteren. Misschien door mijn gemeenheid. Ze heeft een net zo negatief zelfbeeld ontwikkeld als ik had. Ze kreeg nooit eens een compliment van mij. Alleen maar kritiek. Haar pleinvrees resulteert erin dat ze alleen nog maar binnen zit, verstoken van de wereld. Dat is toch ook een soort dood zijn. Ze wilde dood en door haar pleinvrees is ze het.

Godverdomme, ik jaag mijn hele gezin de dood in!

“Kan ik je helpen ... is er iets dat ik kan doen?”

“Nee.”

“Ik wil wel luisteren. Ik weet dat je je gevoelens nooit aan mij zou vertellen zoals ik was. Maar ik ben veranderd. Ik zou zo graag willen dat je dat kon zien. Ik ben niet meer die klootzak die je je hele leven heeft genegeerd. En ik wil dat je weet dat ik je niet heb genegeerd omdat jij niet goed zou zijn. Ik weet niet of het zo is dat jij jezelf de schuld hiervan hebt gegeven. Ik weet dat kinderen dat wel doen. Maar het heeft niets met jou te maken. Ik ben een egoïstische, egocentrische klootzak geweest. Ik zag jou en Sjoerd gewoon niet, omdat ik met mezelf bezig was.”

“Ik heb geprobeerd je aandacht te krijgen. Ik wilde dat je van me hield. Maar jij had een hekel aan me.”

Ik wil zeggen dat ik geen hekel aan haar had, maar ik wil niet weer liegen.

“Ik had een hekel aan mezelf.”

“Ik heb een hekel aan mezelf.”

“Denk je dat het al te laat is?”

Ansje haalt haar schouders op.

“Ik ga niet zeggen dat ik weet hoe je bent en dat je een geweldige meid bent. Ik weet veel te weinig van jou en van je leven af. En we hebben nou niet precies een fantastisch contact. Ik mopper de hele tijd op jou en jij schopt mij in mijn nieren, hahaha. Maar, ik weet dat het klef klinkt, ik wil je leren kennen. Ik ben gestopt met mopperen. Ik hoop dat je dat al gemerkt hebt. Godverdomme, het is toch stom dat we een hekel aan onszelf hebben. We moeten het ons leven lang met onszelf doen. Kom op, we zijn zo verkeerd toch niet? Althans jij niet. Ik was het wel. Maar nu ben ik best okee. Jij en ik, wij kunnen toch best leuke dingen doen. Kijk ons nou eens, we hebben al een brandnetel en een herdersmutsje verzameld voor ons herbarium. Toch?!”

Ansje lacht. “Tasje. Herderstasje.”

“Hee. Maar voor wat hoort wat. Ik help jou met je herbarium. En dan ga jij binnenkort iets met mij doen.”

“Wat dan?”

“Dat laat ik je nog weten.”

“Okee, pap.”

“Okee, dochter.”

We lachen.

“Ik krijg een natte kont.”

“Ik ook. Zullen we even wat gaan snacken ergens? Gaan we daarna verder met mutsjes zoeken.”

“Yep.”

We staan op en met mijn arm weer om haar schouder lopen we terug naar de auto. Het voelt goed goed te voelen met m'n dochter.

28

M'n potlood! Waar is mijn potlood? Ik heb net een stuk in gedachten waarin Jan-Douwe subliem is, maar ik kan dat ding nergens vinden. Ik weet zeker dat ik het pennendoosje waar het in zat op mijn schrijfmap heb laten liggen. Ik ren de trap af, de keuken in.

“Ankie! Ankie, heb jij mijn potlood gezien?”

“Oh, ja. Dat heeft Birgit even meegenomen naar de winkel.”

Ik ben met absolute stomheid geslagen.

“Ze kon zo snel niets vinden om het boodschappenlijstje mee te schrijven. En ze heeft het meegenomen om door te strepen wat ze al heeft. Heb je het nodig?”

Heb je het nodig? Heb je het nodig? “Heb ik het nodig?!” Ik voel de paniek toeslaan. Een boodschappenlijstje! Die imbeciel van een zus van Ankie schrijft met mijn levenstijd onze boodschappen. Elk woord dat met het korte potlood wordt geschreven, kost mij mijn leven.

Boterhamworst kost me minuten. En ze schrijft natuurlijk alle klinkers ook nog. Ik ga eerder dood aan de pindakaas, wasverzachter en inlegkruisjes. Ik zie haar in de Albert Heijn met mijn potlood vette lange halen zetten door de haring in tomatensaus. Ik zie hoe de punt van mijn potlood afbreekt en op de grond valt. Ik krijg geen adem meer. Ik moet gaan zitten.

“Wat is er, Dulfer? Oh God nee, je krijgt toch niet weer een beroerte?”

“Wat als die trut het kwijt raakt? Als ze het in haar godverdommesse achterlijkheid tussen het fruit laat vallen zonder dat ze het met haar botte hersens doorheeft? Of iemand anders vindt het? Een kind misschien, dat tekeningen ermee gaat maken. Of een hond gaat erop zitten kauwen. Zijn jullie helemaal achterlijk geworden?”

“Ik begrijp je niet. Het is toch niet zo belangrijk?”

“Niet zo belangrijk, niet zo ... ik moet ernaartoe. Waar zijn mijn autosleutels? Heeft ze haar mobieltje bij d'r? Wat is haar nummer? Kom op, snel!”

“Blijf van het potlood af! Raak het niet kwijt! Hoor je me? Schrijf er niet mee! Heb je het nog? Blijf waar je bent. Ik kom naar je toe. Waar ben je? EN SCHRIJF ER NIET MEE!!!”

Ik ren buiten adem de winkel binnen. Waar is dat mens? Daar! Ze staat godverdomme doodsgemoedelijk af te rekenen bij de kassa alsof er niets aan de hand is.

“Geef me onmiddellijk mijn potlood terug!”

De caissière kijkt me verbaasd aan.

“Ik ben het verloren,” zegt Birgit met een grijns om haar smoel.

“Je bent ...?”

“Geintje, Dulfer. Hier is je staaftje, jongen.”

Ze houdt mijn potlood in de lucht en zwenfelt het heen en weer, terwijl ze de caissière een knipoog geeft. “En hier heb je zes hele nieuwe, lange potloden. Ik heb ze van mijn eigen geld betaald. Voor jou. Dan hoef je je nooit meer zo ongerust te maken als er een vrouw aan je kleine potloodje zit.”

Ik gris mijn potlood uit haar hand, draai me om en loop zonder een woord te zeggen met mijn potlood de winkel uit. Achter me hoor ik haar schateren. En het slaat me voor mijn kop als een houten plank van vier centimeter dik. Geen moment in al die paniek heb ik bedacht dat ik zelf verzonnen heb dat dat stomme, dat stomme potlood leven en dood betekent. Ik, Dulfer de idioot, heb dit spelletje verzonnen. God, wat heb ik me aangesteld. Ik ben ineens ontzettend moe. Ik weet niet meer wat ik in mijn hoofd voel, wat echt en onecht is.

Ik zit in mijn auto en ben in de war. Het moet van al die bloedingen komen. Ik voel me heel erg zwak. Het zou goed kunnen dat ik nu mijn derde krijg en doodga. Mijn hart begint te bonken. Ik ben duizelig, misselijk.

29

Tiktiktik, nee het is eerder een gebroken trittik, tkrittitrkt. Nee, hij kan het geluid niet precies beschrijven. Jan-Douwe heeft een handvol knickers. Steeds pakt hij ze met zijn andere hand over om ze terug op

elkaar te laten tikken. Hij zal zijn leven lang van knikkers houden, dat weet hij zeker. Hij houdt er een omhoog en kijkt ernaar. Zo superrond en hard en glad. Gele, blauwe en rode slierten spelen door elkaar heen. Dan pakt hij een andere. Die kleine zwarte is net een kattenoog. En die dikke vult zijn hele hand. Hij graait in de zak knikkers die hij voor zijn vierde verjaardag heeft gekregen. Wat een keiheerlijk gevoel. Jan-Douwe doet zijn ogen dicht.

Als ik groot ben, denkt hij, en vreselijk veel geld heb, bestel ik een vrachtwagen vol knikkers. Hoeveel zouden dat zijn? Duizend? Honderdduizend? Nee, ik bestel tien vrachtwagens vol. Dat moeten er wel een miljoen zijn. Mag iedereen spelen met mijn knikkers. Ik ga als eerste de straat waar ik woon volstorten. Ik kijk uit mijn raam en de hele straat en de stoepen liggen helemaal dik vol met knikkers, alle kleuren knikkers. Je kan geen stukje van de straat meer zien. Dan ren ik de trap af naar buiten en ga glijden alsof het gesneeuwd heeft. Het sneeuwt veel te weinig. Mamma zei dat ze vroeger de hele winter kon glijden en sneeuwmannen maken. Daarna laat ik twee vrachtwagens op een brug over een gracht stoppen. Ze zetten hun laadbak omhoog en doen hun laadklep open. Wel een miljoen knikkers zal eruit storten, bovenop een rondvaartboot die er net onderdoor vaart. Boven op het glazen dak, tiktiktakkerdetikkik, knetter knetter. Zo wat zullen die toeristenmensen opkijken. En waar het dak openstaat, klettert het op hun hoofden en in hun bekertjes koffie en op hun harde tafeltjes. Die knikkers mogen ze allemaal houden. En ploemploemploemp in het water van de gracht naast hun boot. Als ze onder de brug door gaan en aan de andere kant er weer uit komen, vallen ineens de knikkers uit de tweede vrachtwagen. Wat zullen ze lachen. En ik ga zakken vol knikkers uitstrooien in de zalen van een ziekenhuis. Zal die zieke mensen opvrolijken. De dag erna vraag ik al mijn vriendjes me te helpen. We nemen allemaal grote zakken knikkers mee naar een brug over de autoweg. Het is altijd zo saai om lang over die grijze autoweg te rijden. Wij gaan honderdduizend gekleurde knikkers naar beneden gooien op die auto's. Net een regenboog. Dan hebben die mensen iets leuks om naar te kijken en hebben ze wat te vertellen als ze thuiskomen. En ik ga mensen blij maken die op hun fiets langskomen. Ik ga me stiekem achter een bosje verstoppen en als ze langsfietsen, spring ik tevoorschijn en gooi ik honderd knikkers naar ze. Daarna ren ik weg. Want ze hoeven me niet te bedanken.

“Sjoerd. Hoe zou je het vinden om met mij een paar dagen naar Rome te gaan?”

“Rome? Alleen wij twee?”

“Ja. Ik heb de tickets al. Over vier dagen.”

“En school dan?”

“Vaders kunnen ziekbrieftjes schrijven.”

“En Zeeland dan?”

“Was gewoon nodig. En als je het in Rome nodig vindt om te matten, nou dan moet het maar. Al hoop ik dat het niet nodig is.” Ik wrijf over mijn oog en lach.

Sjoerd lacht niet.

“Goed?”

“Weet ik niet.”

“Denk er maar over na. Rome is een geweldige stad.”

Ik geef de hotelbediende een euro. Hij is tenslotte helemaal met ons mee naar boven gelift om ons de kamer te wijzen. Ik moet zeggen dat we hem ook zelf hadden kunnen vinden, maar het is net effe wat lekkerder, zo'n stukkie aandacht. Mooie kamer ook. Een tweepersoons bed en een enkel. Ik gooi mijn koffer op het enkele bed. Sjoerd kijkt me verbaasd aan. “Per te,” zeg ik in mijn beste Italiaans, dat zo'n hele acht woorden omvat. Sjoerd laat zich achterover op het tweepersoons bed vallen.

“Kom.”

“Waar naartoe? Kunnen we niet even wat bijkomen?”

“Rome wacht op ons. Ik heb ontzettende zin in een karaf rode wijn.”

Sjoerd komt overeind en vijf minuten later lopen we door de zonovergoten Italiaanse straten, op zoek naar een terrasje met rode wijn. Het valt me op dat die jonge Italiaanse grietjes naar mijn zoon kijken. Sjoerd is ook geen lelijke jongen. En hij ziet er volwassen uit voor zijn leeftijd. Je zou hem eerder negentien dan zeventien geven.

“Prachtige meiden, die Italiaanse.”

“Mag jij daar dan naar kijken?” antwoordt Sjoerd.

Sjoerd weet natuurlijk ook van mijn vreemdgaan. Maar ik heb geen idee hoe hij daarover denkt.

“Ik kijk niet. Ik zie. Hahaha, ik kan toch moeilijk mijn ogen sluiten als ik over straat loop. En trouwens, we zijn hier om van het leven te genieten. Niet dan?”

Sjoerd zwijgt.

“Ah, Caruso. Ziet er goed uit. Daar, dat tafeltje is vrij.”

Een paar minuten later zie ik rood. Een heerlijk robijnrood, zoals wijnetiketten beloven. Godverdomme, wat ga ik genieten.

“Ik ben hier twintig jaar geleden geweest. Heb ik dat wel eens verteld?”

“Misschien.”

“Met drie vrienden. Oh man, wat was dat geweldig. Al moet ik zeggen dat ik me na afloop misschien maar dertig procent van die tijd herinnerde. Jezes, de Grappa ... na die vakantie kon ik dat spul niet meer ruiken! We bezochten één ding per dag; het colosseum, de Fontana di Trevi, het Pantheon ... 's Ochtends als we wakker waren gingen we op pad. Na het ontbijt. Als het tenminste ochtend was als we wakker werden. Altijd eerst iets cultureels bekijken en daarna was het meteen feest. Een terrasje opzoeken om wijn te drinken. Flessen! De hele dag door. En lekkere dingen eten. Bij de fontein Grappa drinken. Elke dag. Mijn god, wat ben ik lam geworden. En de anderen ook trouwens. Al kon ik dat niet goed inschatten omdat ik de lamste van het stel was. Ik herinner me wel nog die middag dat we bij een spaghetteria zijn gaan eten. Buiten, aan een lange tafel in de zon. De drie anderen bestelden spaghetti carbonara. Tex Willer heette dat op de kaart. Geen idee waarom. Ga je helemaal naar Italië, verwacht je echt Italiaans eten, en dan bestellen die drie een cowboy. In ieder geval waren ze na afloop euforisch. Ook dat begreep ik niet. Ik had hetzelfde besteld als zij. Een witte spaghetti met een paar spekjes en verder haast niets. Een beetje korrelige saus. En weinig trouwens. Maar dat was omdat het een voorgerecht moest voorstellen. Dus de anderen bestelden meteen nog een Tex Willer. Ik vond het wel goed zo met die cowboy en bestelde nu wat anders. Volgens de anderen was het de beste carbonara die ze ooit hadden gegeten. Maar ik had nog nooit eerder carbonara gehad, dus ik had toen geen vergelijkingsmateriaal.”

Ik klop Sjoerd op zijn been. “Sjoerd, ik wil nu we hier zijn dat zaakje nog eens proberen te vinden. Voor ik doodga, hopelijk over vijftig jaar, hahaha, wil ik die Tex Willer nog eens proberen.”

“En wil je die Grappa ook nog eens proberen?”

“Hahaha, ik moet er niet aan denken. Maar ik ga het wel doen. Ik heb trouwens naderhand in Nederland nog eens echt dure Grappa gedronken. Die was wel drinkbaar. Waarschijnlijk hebben we destijds ontzettend goedkope troep gezopen. En we dronken trouwens ook, ik weet nog hoe het aan mijn lippen voelde, uit een soort douchekop. Zo voelde het. Die flessen hadden een plastic onderdop met gaatjes, die op de fles bleef zitten als je de buitenste dop eraf draaide. En daar dronken we uit. Geen

idee waarom. Waarschijnlijk zat dat ding vast. Maar godverdomme, wat was dat goor, sterke drank uit kleine gaatjes drinken.”

Ik ruik en proef het terwijl ik het beschrijf alsof het gisteren was.

“Maar wat hebben wij een goeie tijd gehad. Man ...”

“Dan kan het nu alleen maar tegenvallen.”

Ik mis ze wel, die jongens. Wat zou ik ervoor geven als ze nu hier waren.

Al was het maar voor één dag. Die dagen in Rome waren we als de vier musketiers. Wat heb ik nog vaak teruggedacht aan die tijd.

“Wat? Oh, nee, onzin. Ik ben hier veel liever met jou. En let maar eens op wat wij voor een goeie tijd gaan beleven.”

Aan Sjoerds grijns zie ik dat hij daarvan allerminst overtuigd is.

“Aaaah!!” Ik klop op mijn buik. “Lekker.”

“Beter dan die Italiaan bij ons op de hoek.”

Drank, vrouwen en voedsel; daar gaat het in het leven om, qua genieten.

Toen, destijds in Italië met z’n vieren, was er nog een vierde genot. De kunst. Nu lijkt dat een haast absurd idee, dat kunst bijdraagt aan het grote genieten in het leven. Maar toen niet. Toen was er Pieter. Pieter was de kunstenaar in onze vriendenkring. Hij zat op de kunstacademie en hij had ons helemaal in de ban van de schoonheid, de kracht en de passie gebracht. Drie deugden die hijzelf in ruime mate bezat. En hij wist te inspireren. Ik kijk naar het fonteintje op het kleine pleintje waaraan we zitten en ik zie Pieter over de rand voorover leunen om te speuren naar sporen van genialiteit in de sculpturale waterstortbak. Pieter wist hoe je moest genieten van kunst. Hij kon extatisch raken over een marmeren hand of een ooglid van steen. Rome liet zijn hoofd ronddraaien als de duivel het hoofd van dat kind in de Exorcist. Overal, op elke straathoek, in elk steegje en op elk pleintje zag Pieter leven op z’n subliemst vormgegeven. En hoewel Daan, Remco en ik, de drie cultuurbarbaren, aanvankelijk deden alsof we een hekel hadden aan het geklets van onze culturele gids, waren we in feite zwaar onder de indruk van de manier waarop Pieter het sap uit het leven wist te zuigen als een bij de nectar uit een bloem. Wij wilden ook zo genieten als hij van alles om ons heen. Bovendien had Pieter een ongemeen natuurlijke manier van omgaan met het schone ras. Zijn gebrek aan kennis van de taal leek hierbij geen enkel obstakel. Al de eerste middag dat we in Rome waren, wist Pieter met twee jonge Romeinse vrouwen aan de praat te komen over de schilderijen van Caravaggio. Dezelfde avond verscheen de mooiste van de twee bij de Spaanse trappen. Zij en Pieter deden alsof het toeval was, maar wij wisten wel beter. Die avond sliep Pieter niet in ons hotel. Wij

vonden het geweldig en waren stinkjaloers. De volgende ochtend wachtten we vol ongeduld tot hij zijn avonturen met ons zou delen? Maar geen woord erover. Er bestaat schoonheid die te groot is om te delen, zei hij. De rotzak deed ook nog alsof het allemaal de gewoonste zaak van de wereld was. De rotzak had altijd geluk met de vrouwen. Ik altijd pech.

We dachten dat we van Pieter hadden afgekeken hoe je vol passie in het leven staat. Die kunst zou ons niet meer loslaten. Dat wisten we zeker. We waren volwassener, rijker, intellectueler geworden. Pieter had ons zelfs een avond meegenomen naar een opera van Puccini. Zo, dat was even wennen voor ons drieën. Dat gegil van die wijven. En na afloop als gekken klappen, staande ovatie van vier Hollanders in Rome. Daarna holden we het gebouw uit en de straat op terwijl we de tenor uit het stuk op rampzalige wijze imiteerden met onze kraaiestemmen.

We besloten meteen dat we terug in Amsterdam elke maand een keer naar de opera zouden gaan met z'n vieren. En elke week bij elkaar spaghetti carbonara eten. En naar het museum. Ons leven zou na Rome niet meer hetzelfde zijn. Onze geesten stonden helemaal open. We gingen onze harten vol laten lopen met liefde en genot. Elke seconde dat we leefden. We waren Pieter zo dankbaar dat we hem uitriepen tot voorganger van onze Tex Willer Club. Hij mocht als eerste Tex Willer voor ons koken.

Helaas kreeg Pieter ineens succes met zijn kunstwerken. De eerste Tex Willer Dag ging niet door. Pieter had een belangrijke expositie in Keulen. Vlak daarna ging hij van de kunstacademie af en verhuisde hij naar Berlijn. Honderd keer hebben Daan, Remco en ik gezworen dat we binnenkort naar Berlijn zouden afreizen om onze T W D daar te houden. Maar we gingen niet meer naar het museum. We zouden nooit meer een opera bezoeken. Onze geesten gingen dicht. Net als onze harten. Met Pieter verdween de kunst uit onze levens.

Pieter werd al vlug tot aanstormend jong talent bestempeld door de kunstwereld. Hij ging het ver schoppen. Een veelbelovend kunstenaar van twintig. De eenentwintig heeft hij echter niet gehaald. Zijn Aorta scheurde toen hij een expositie aan het inrichten was. Een zwakke plek, waarvan hij nooit heeft geweten dat die er zat. Het komt vaker voor en schijnt mensen op alle leeftijden te treffen. We waren in shock toen we het hoorden.

Op Pieters begrafenis dronken de overgebleven musketiers op hun held. We zwoeren dat we zijn passie in leven zouden houden in onze eigen

bast. We wisten tenslotte hoe je gepassioneerd moest zijn. Pieter was onze profeet.

Maar we wisten niks van gepassioneerd zijn. Daan werd verzekeringsagent. Hij trouwde met een stom, saai wijf, kocht een rijtjeshuis en een volvo, kreeg treurige kinderen en zat na zijn werk voor de televisie. Remco werd een heuse reporter, ging op missie naar een oorlogsgebied, kreeg daar een granaatscherfje rakelings langs zijn hoofd en werd daarna een bange kwezel, die niet meer achter zijn bureau uit durfde en tuttige reportages schreef over het verval van volkstuintjes en misstanden op de kinderboerderij. Ikzelf belandde in De Zwoeger en vond het daar eigenlijk wel best. Wil je werkelijk genieten van het leven, dan kost dat moeite en inzet. We waren gewoon niet als Pieter. Maar misschien was Pieter wel zo gepassioneerd omdat hij aanvoelde dat hij niet oud zou worden. Ik daarentegen, zou heel oud worden. Ja, dan moet je je krachten sparen en je passie verdelen over al die jaren. Alleen, nu blijkt dat ik helemaal niet oud word. En mijn leven lijkt te eindigen zoals het voortdurend geweest is: passieloos.

“We gaan naar de opera vanavond.”

Sjoerd kijkt me met afschuw aan. “De opera? Dat gekweel? Daar hou je toch helemaal niet van?”

“Lang geleden heb ik er wel van gehouden. Je moet je overgeven aan het muzikale drama. Echte opera vreet zich onder je huid en kruipt in je bloed. Eén keer heb ik zelfs bijna gehuild aan het einde van een opera. Zo mooi was het. En zo triest.”

Sjoerd kijkt me aan alsof zijn vader na al die jaren een hysterische nicht blijkt te zijn. “Ik vind het niks. Opera is mensen in achterlijke, ouderwetse kostuums die lelijk schreeuwen. En je verstaat er geen bal van.”

“Sjoerd. Je moet je openstellen voor de geweldige dingen van het leven. Als je echt, echt, wilt genieten van het leven, moet je geen dingen bij voorbaat afwijzen. Geef alles een kans. Er zijn zo ontelbaar veel mensen die van opera houden. Dan moet het toch ergens wel iets waardevols hebben, denk je niet?”

“Ja, en er zijn ontelbare mensen die van plas- en poepseks houden. Maar dat wil nog niet zeggen dat ik het moet proberen.”

“Hahaha!” Ik sla Sjoerd op zijn schouder. “De eerste de beste operazanger die ik ontmoet, zal ik vertellen dat jij opera vergelijkt met plas- en poepseks.”

“Komen er veel operazangers in De Zwoeger?”

Ik grijp met beide handen naar mijn hart. “Ai, een steek onder water. Ik sterf.”

“Ja, het leven is net een opera.” Sjoerd tilt zijn glas wijn in de lucht. Ik tik het mijne ertegenaan.

31

Het is ongelooflijk, maar we zitten op de eerste rij van het balkon bij Puccini's Madame Butterfly. En ik zie dat Sjoerd helemaal in de ban is van het spektakel. Ik glunder. Ik krijg een brok in mijn keel. Ik doe hetzelfde wat Pieter met ons heeft gedaan. En ik doe het bij mijn eigen zoon. Ik laat hem genieten van het leven. Ik leer hem nieuwe dingen kennen. Ik leer mijn zoon wat ware passie is.

En dan ga ik dood? Net als Pieter. En vergeet Sjoerd alles wat ik hem heb geleerd.

32

We slenteren door de warme zon. We zijn nu twee dagen in Rome. En het lijkt alsof het zonnetje ook het ijs tussen Sjoerd en mij aan het smelten is. We genieten allebei en storen ons zelfs geen enkel moment aan elkaar. Zo, dat was thuis wel even anders.

We gaan vanavond naar het Piazza del Popolo waar een aantal artiesten en bands optreden. Sjoerd had het op een poster ontdekt. Temidden van de ruïnes en opgelapte tempels bestaat toch ook nog een heden met jonge mensen en eigentijdse muziek. Het verbaast me bijna. Maar vanavond schijnt er dus een heus Italiaans gangsterrapfestival te zijn georganiseerd.

“Ben wel benieuwd naar die maffiarap.”

Sjoerd lacht. “Geen rap. Hiphop.”

Ik zeg: “Oh.”, alsof ik het verschil begrijp.

“En het heeft niks met de maffia te maken.”

“Oh. Jammer. Ik hou wel van dat sfeertje uit de Scorsese-films.”

Sjoerd zucht. “Scorsese maakt geen films over de maffia. Hij heeft Gangs of New York gemaakt en Taxi Driver. Scorsese is een Amerikaan en van origine Siciliaan. Capice?”

“Si.”

Betrapt. Ik wilde indruk maken. Maar mijn filmkennis is zo mager als de tienergrietjes die giechelend voor ons uit huppelen. Aan hun ongezond witte huidskleur en rossige haren te zien moeten het wel Engelsen zijn.

De Amerikaanse toeristen haal je er ook zo uit. Nog ongezonder, maar dan vet en, nou ja ... Amerikaans. Dan zien die Italianen er heel wat beter uit.

Het plein staat helemaal vol als we daar om tien uur arriveren. Ik voel me een ouwe lul tussen al die jonge Italiaanse gastjes. De meeste toeristen zijn al even jong. Hier en daar lopen wat grijsaards met rugzakjes op of tasjes om hun buik verdwaasd glimlachend rond tussen de muzieklovers. Maar weer mooi meegenomen voor ze, deze attractie. De muziek is goed. Vet goed. De hiphoppers, met gepast stoere, chagrijnige porems en tattoos gaan er helemaal voor met hun cliché gestileerde gangsterhiphopbewegingen. En het publiek geniet. We kopen wat clandestiene blikjes bier van een rondsluipend verkopertje. Ik laat mijn voet een beetje op de vloer tappen. Ben nooit een swinger geweest. Sjoerd is wat soepeler in de heupen. Heeft hij van Ankie.

Wat een heerlijke avond. Ik kijk naar boven. De sterrenhemel is prachtig, hoewel verstoord door de stadslichten. Als ik weer naar beneden kijk, zie ik hoe Sjoerd wordt toegeglimlacht door een Italiaans meisje. Ik zeg Sjoerd in zijn oor dat ik even een beetje rond ga kijken en dat ik hem op deze plek weer terugzie.

Als ik na een half uurtje terugkom, zie ik dat Sjoerd en de Italiaanse aardig contact hebben gemaakt. Ze staan met elkaar te dansen op de muziek. Aan hun oogcontact is af te lezen dat ze elkaar helemaal zien zitten. Ik tik Sjoerd op zijn schouder.

“Ik ga terug naar het hotel. Jij amuseert je wel, hè?! En je vindt je weg wel terug naar het hotel?”

Sjoerd knikt.

Ik glimlach naar de Italiaanse, stop Sjoerd wat geld toe en vertrek.

Die nacht komt Sjoerd niet terug in het hotel.

33

Als ik aan mijn heerlijke ontbijt zit, gaat de gsm. Sjoerd. Of het goed is als hij pas later vanmiddag met mij afspreekt. “Tuurlijk,” zeg ik, zonder verder te vragen. Er bestaat schoonheid die te groot is om te delen.

Okee, wat ga ik met mijn vrije dagje doen? Domme vraag. Genieten natuurlijk. Ik moet niks, ik hoef niks. Ik wandel Rome in.

Er ligt een glimlach om mijn mond. Jan-Douwe wandelt aan mijn zij Rome in. Ik kijk boven op zijn weelderige donkerblonde kruin. Fijne jongen!

Als je echt was, zou ik een ijsje voor je kopen, grap ik.

Als jij echt was, zou ik drie bolletjes nemen, banaan, aardbei en chocola, grapt Jan-Douwe terug.

Ik denk erover na wat ik met dit antwoord bedoel. Ben ikzelf niet echt? Onzin, ik ben gewoon aan het veranderen. Ik besluit een espresso te gaan drinken en een leesbaar krantje te kopen. Ik ga zitten en mis Ankie. Het schiet zomaar in mijn lijf. Ik mis haar en zou willen dat ze hier kon zitten meegenieten. God, wat lijkt het lang geleden dat we samen ergens hebben zitten genieten. Ik hou eigenlijk toch wel van haar ... geloof ik. We hebben het goed gehad samen, vóór de kinderen. Ze was mooi, vóór ze haar lange haren afknipte. Zo vaak had ik het plan haar mee te nemen naar Rome. Heb het haar vaak genoeg beloofd. Maar ik was bang dat dan mijn Rome van de vier Muskietiers uitgewist zou worden door het nieuwe Rome van Dulfer en Ankie. En mijn eerste Rome was zo heilig voor me als Jezus voor de paus. Dus gingen we naar Oostenrijk op vakantie. En naar Oostende. En Praag. Ook mooi allemaal. Maar nu ik hier weer ben, weet ik dat het oude Rome van mij en mijn vrienden een onbewoonde ruïne is. Het bestaat niet meer. Pieter is dood, Daan en Remco ook zo goed als en de herinnering aan onze mooie tijd is overschaduwd door twintig jaar ... ja, twintig jaar wat? Als ik nu dood zou gaan, wat zou er dan voor residu overblijven van de chemische reactie tussen mij en het leven? Fredo zou zich doodlachen. Reactie tussen jou en het leven? Wat lul je nou over een reactie, Dulfer? Jij hebt in het leven liggen drijven als een dooie vlieg in een stilstaand modderpoeltje. En dan kan ik hem alleen maar gelijk geven.

Ik neem een slok van de espresso. Heftig maar lekker. Ik ben bang om dood te gaan. Nooit geweest. Integendeel. Maar nu ben ik bang. Omdat ik er nog iets van wil maken en niet weet of ik er de tijd nog voor heb. Ik ben zo meteen dood en dan heb ik mijn hele leven verknoeid. Niets gepresteerd. Als ik dan op zijn minst genoten had. Ik hoef geen top-tien hits achter te laten. Of trofeeën in een trofeeënkast. Al zou ik het wel fijn vinden als ik Ansje en Sjoerd achter zou kunnen laten met een zekere bewondering en respect voor hun vader. Om van liefde nog maar te zwijgen. Dat zou hen toch ook als betere mensen achterlaten? Ja toch?! Maar het leven heeft geen zin. Bovendien ben je eraan overgeleverd. Aan je ouders, aan je genen, aan het toeval. En het ergst van alles, aan jezelf. Even zweeft er een gevoel door me heen dat ik begrijp hoe de

vork in de steel zit. Maar het is zo vluchtig. Vroeger was er een tijd dat ik werkelijk doorzicht meende te hebben in het wezen van het bestaan. Ik kon uren filosoferen in De Zwoeger. Achteraf allemaal gelul natuurlijk. Maar ik koppelde aan elkaar wat ik zag en dacht en voelde en knutselde daar een levensvisie uit. Nu lijken mijn gedachten niet meer aan elkaar te willen plakken. Alsof de lijm oud is. Ik analyseer niet meer en ik filosofeer niet meer. Geen behoefte aan gehad ook niet de laatste pakweg vijftien jaar. Maar nu, nu ik dood ga, begin ik te evalueren zoals dat zo mooi heet. En dan blijkt het leven me te hebben meegesleurd in alledaagsheid. De dagen gaan zo snel voorbij. Nergens tijd voor. Ik had achteraf meer gewild. Wat ik precies meer had gewild weet ik niet. Ik ben geen bergklimwildwaterkanoparachutespringtjepje. Ook geen discohousepartyaniemalletje. Geen elkedageenonenightstandman, al zou ik dat nog wel willen zijn. Ik ben nou eenmaal een saaie jongen die niet veel onderneemt. Ja, dan krijg je zo'n leven als ik heb. En als je dan terugkijkt op je leven valt er niet veel te zien. Dan heeft spijt hebben ook niet veel zin. Want wat zou je anders doen als je het opnieuw mocht doen? Misschien van mijn vrouw houden met meer passie. Elke dag. En van mijn kinderen houden met meer passie. Van het leven houden met meer passie. Toch weet iedereen dat hij dood gaat, ooit. Waarom lukt het dan niet om je dat te realiseren? Het leven duurt gewoon toch te lang neem ik aan. Maar nu niet meer. Mijn hersens zijn versleten. Binnenkort komt de laatste klap. Dan is het licht voorgoed uit.

Ik zie een gebruid koppel aan het tafeltje naast me genieten van een ijskoude cocktail en ik geef me twee figuurlijke petsen om mijn oren. Ophouden Dulfer. Terugkijken heeft geen zin.

“Cameriere!”

Trouwens, deze overweldigende Italiaanse zon doet alle donkere filosofieën die je maar kan hebben smelten. Hier is het leven weldadig. Hier bruint de zon je huid. Geen plaats voor idiote ideeën. Misschien word ik wel honderd. Haha, ik zie ineens het gezicht van mijn specialist voor me. Die gelooft absoluut niet dat ik honderd word. Ik heb een hekel aan al die controles in het AMC. Om de zoveel tijd krijg ik weer wat onderzoekjes en uitslagjes en gesprekjes met dokter Zjivago. Bah. Zal ik gewoon in Italië blijven? Niet teruggaan naar Nederland. Een appartementje huren in een zonnig straatje. En stiekem tegen alle kouwe Hollandse verwachtingen in honderdendrie worden. Eigenlijk zou ik het moeten doen.

Weet je wat? Ik ga dat boek schrijven. Met dat potloodje. Mét klinkers. Jawel. Ik vind het allang stom dat ik dat met die medeklinkers verzonnen

heb. Zonder klinkers zal geen hond ooit kunnen ontcijferen wat ik geschreven heb. Ik zal Jan-Douwes verhaal schrijven. En ik zal zelfs dat kutpotloodje overleven, godverdomme! En dan zal ik nog een boek schrijven. Met een laptop!

34

Ik heb een lichtbeige, katoenen pak gekocht. En een beige hoed. Altijd al een hoed willen hebben. Nooit gekocht. Omdat het niet past in onze tijd. Vroeger droegen mannen hoeden. Vroeger droeg zo'n hoed zijn man. Hij tilde hem op een ander niveau. Maar in de moderne tijd is het pretentius. Je moet op zijn minst op leeftijd zijn of acteur of zo'n fukking goeie kop hebben dat je serieus genomen wordt, zelfs met hoed. Anders werkt het aanstellerig of kinderachtig. Mannen met hoeden vallen tegenwoordig meestal door de mand. Hun hoofddekkel heeft de allure die zij zelf niet bezitten. De hoed is mooi of stoer of chic, terwijl zij gewone sulletjes zijn met een allureloos leven. Dat zie je onmiddellijk als je ze ziet lopen onder hun hoed. Hoofddekkel en kleding passen bij elkaar als tanga en overgewicht. Ze dragen altijd zo'n afgrijselijke goedkope jack. Met verschillende kleurvlakken. Of zo'n strontsaai donkergrijze winterwattenjas. De miskleuncouture van de eeuw. Maar dan wel een mooie donkerblauwe of grijze vilthoed erboven. Deze mannen begrijpen niet dat hun hoed iemand heel anders verdient. Jammer, want ik ben ook zo'n allureloos iemand en ik zou graag een hoed dragen. Maar ik heb net teveel respect voor deze beste vriend der mannen.

En toch heb ik er nu een gekocht, een hoed van haarvilt. Vierhonderd euro! Ik liep toevallig langs dat prachtige Italiaanse hoedenwinkeltje. Jaja, de avonturen van Dulfer in Rome. Ik heb zelfs het gevoel dat ik er goed uitzie. En het ijdele gevoel dat een buitenlander die een tijdje in het buitenland woont na een tijdje krijgt, dat men hem van verre zou kunnen verslijten voor een Italiaan, een Romein zelfs, maakt zich van me meester. Ach, ik zit lekker in mijn vel. Laat me maar, voor een keertje. "Sjoerd."

"Bongiorno, papa!"

Over lekker in je vel zitten gesproken; daar komt de personificatie van dat vel aanlopen. Sjoerd ziet eruit alsof de vrouwen van Rome aan zijn voeten liggen.

"Zo, zeg. Mamma zou je moeten zien."

Ik glimlach. Ja, ze zou me moeten zien. Ankie wordt momenteel opgepast door haar zus. Ik heb haar gisteren even gebeld. Het gaat best goed met haar. Ze was zelfs weer even de straat op geweest. Het gaat steeds beter met haar pleinvrees. Of moet ik zeggen dat het slechter met haar pleinvrees gaat? Hij begint een klein beetje te verdwijnen. Ik had een grapje aan de telefoon gemaakt dat het maar goed was dat ze hier niet bij ons was in Rome. Massa's pleinen. Ze kon er wel een beetje om lachen. Maar daarna heb ik gezegd dat ik haar miste. Ze begon te huilen. Ik heb haar beloofd dat we over een jaar samen naar Rome zouden gaan. Mits ik dan nog in leven ben. Dat laatste heb ik er niet bij gezegd, maar ik denk dat we het allebei dachten.

“Jongen, wil je wat drinken?”

“Ja, lekker. Doe maar een tonic. Hee, eh ... ik heb straks weer afgesproken met Pasqualina.”

“Pasqualina, toe maar. Wat doet haar vader? Hahaha, geintje.”

“Maar ... ik vind het wel lullig voor jou. We zijn samen hier in Rome en nou ben ik steeds weg.”

“Sjoerd, maak je geen zorgen. Ik heb je beloofd dat we hier een geweldige tijd zouden hebben. Nou, volgens mij heb jij geen rottijd. Toch?”

Sjoerd schudt glimlachend zijn hoofd. Zijn ogen stralen.

“En ik amuseer me ook. Hee, misschien kunnen we vanavond wat samen doen, jij, je Pasqualina en ik. Ik neem jullie mee uit eten. Goed?”

“Okee, als Pasqualina het goed vindt tenminste.”

“Anders is het ook geen probleem. Maak je maar niet druk over mij. Geniet. Dat is het belangrijkste. Over twee dagen gaan we alweer naar huis.”

Ik zie aan Sjoerds gezicht dat hij er nog helemaal niet aan gedacht heeft dat hij over twee dagen alweer afscheid moet nemen van zijn nieuwe liefde.

“Shit, dat is waar ook. Kunnen we niet wat langer blijven?”

“Nee.”

“Okee, ik ben weg. Zie je vanavond. We bellen wel.”

Sjoerd sprint weg. Had ik hem nog moeten naroeven dat hij wel condooms moet gebruiken? Nee, natuurlijk zeg ik zo iets achterlijks niet. Goh, ik zou zelf ook wel even bij een mooie Italiaanse tussen de lakens willen kruipen. Ik sla mijn glas wijn achterover en schenk het meteen weer vol. Alleen drinken begint me toch wat te vervelen. Ik kijk om me heen. Was er maar een eenzaam Hollands mokkel hier dat ik eens lekker kon rondleiden. Het wordt verdomme tijd dat we weer naar huis gaan. Ik

denk aan Ankie's billen. Ineens ben ik chagrijnig. Ik heb seks nodig. Zit ik hier in Rome in m'n eentje.

Een kwartier later belt Sjoerd.

“Ik hoop dat je het niet erg vindt. Pasqualina is een beetje verlegen. Ze wil liever niet op een afspraakje met ons samen. Je vindt het toch niet erg, hè?!”

“Oh, jammer ... ja, ik had het wel leuk gevonden. Nou ja, nee, ik amuseer me wel in m'n eentje, hoor. No problemo. Vet cool gaaf. Gebruik je wel condooms.”

Geen geluid aan de andere kant.

“Maar eh, nou, ik zie je wel weer. Doei.”

“... doei.”

Hij moet wel aan mijn stem hebben gehoord dat ik pissed off ben.

Godverdomme. Neem ik hem helemaal mee naar Italië om met z'n tweetjes plezier te hebben, laat hij me gewoon stikken. Ik besluit maar aan de Grappa te gaan. For old times sake. Fukkers. Alle vrienden zijn fukkers. Ze hebben me allemaal in de steek gelaten.

35

Wat is dat? Nee ...! Mijn kussen zit onder de kots. En mijn hoofd voelt alsof iemand erdoorheen zaagt. Met een langzame grove handzaag. Ik probeer na te denken. Wat is er gisteren nog gebeurd? Ik kan me met geen mogelijkheid herinneren wat ik gedaan heb, hoe ik terug in het hotel ben gekomen. Bah, mijn haren zitten vol vastgekoekte kots. Ik moet douchen.

Als ik opsta, draait de hele kamer. Ik kijk naar Sjoerds bed. Leeg.

Gelukkig maar.

Zo, dat was weer een lekker onredelijke dronk. Heb ik ruzie gehad? Ik heb het vage gevoel dat ik ergens ruzie heb staan maken. Met meerdere mensen. Ik voel in mijn broekzak. Een paar losse euro's. Heb ik nog gepind? Hoeveel heb ik uitgegeven? Ik geloof dat ik weer moet kotsen.

Nog een hele dag in dit fucking Rome. En dan morgenmiddag pas weer terug. Ik heb er geen zin meer in.

“Ben je boos?” Sjoerd komt binnen en gooit zijn sweater op het bed.

“Nee hoor, helemaal niet.”

“Je klonk een beetje chagrijnig aan de telefoon.”

“Oh nee, joh. Ik was met m'n gedachten ergens anders.”

“Zo, het stinkt hier. Heb je overgegeven?”

“Ja, wat slechts gegeten.”

“Zullen we vandaag wat samen doen?”

“Moet je niet met Pasqualina?”

“Nee, ze moet vandaag wat doen. En morgen kan ze ook niet. Dus we hebben al afscheid genomen.”

“Oh, wat jammer.”

“Ja. Ze is echt geweldig.”

“Gaan jullie wel contact houden?”

“We gaan in ieder geval mailen. Maar ... ik heb thuis eigenlijk ook een soort vriendin.”

Een soort vriendin? Wat is een soort vriendin? Mijn heer zoon heeft gewoon een vriendin en op vakantie gaat hij lekker vreemd. Dat had ik niet achter hem gezocht. Nou ja, misschien heeft hij dan ook wat begrip voor mij.

Ik knik.

“Ik heb een ontzettende kater. Je moet me wel wat tijd geven.”

“Zullen we naar de film gaan vanmiddag?”

“In het Italiaans?”

“Je zal het niet geloven, maar ik zag dat Taxi Driver van Scorsese hier draait, in het Italiaans. Lachen toch? In een oud bioscoopje.”

“Heb jij nog paracetamol?”

Sjoerd lacht. “Wat slechts gegeten, jaja.”

Als ik een dag later in mijn vliegtuigstoel plof, sluit ik mijn ogen. Missie volbracht.

36

“Nee, ik vind alles geweldig.”

Vijf grote jongens staan dreigend om Jan-Douwe heen gedrapeerd.

De grootste van de vijf duwt zijn neus tegen Jan-Douwes neus.

“Je hebt me zeker niet goed verstaan. Ik zei: jij wil ons zeker al je geld geven, hè, want je wil niet door ons in mekaar geslagen worden of in je ballen geschopt of met je gezicht over de straat getrokken.”

“Jawel, ik heb je goed gehoord, maar nee, ik wil je niet al mijn geld geven en ja, ik vind alle andere voorstellen die je had geweldig.”

Even kijkt de jongen Jan-Douwe verbaasd aan. Dan grijnst hij naar zijn collega-schorem. “Welk van de drie zullen we met dit bijdehante eikeltje doen?”

“Waarom niet alledrie?” antwoordt een roodharige jongen en hij tilt zijn vuist omhoog om de afranseling in de voorgestelde volgorde te laten verlopen.

“Zou het wat zijn als jullie groepjes vormen? Twee man slaan me in elkaar en daarna schoppen twee andere me in mijn ballen en helaas zal dan eentje alleen mijn gezicht over de straat moeten trekken. Maar jullie mogen het natuurlijk zelf indelen. Intelligent als jullie zijn, moet je dat wel voor elkaar krijgen.”

Het lukt Jan-Douwe haast niet overeind te komen. Alles doet pijn. Hij voelt aan zijn tanden. Ze lijken nog allemaal op hun bebloede plek te zitten. Gelukkig. Zijn oog, zijn hoofd, zijn arm, zijn buik, zijn rug doen ontzettend zeer. Het valt hem zwaar om te ademen. Misschien zijn er wel ribben gebroken. Op zijn minst gekneusd.

Drie straten ver heeft hij zich voortgesleept als hij uitrust tegen de gevel van Vecht- en Verdedigingsstudio Victor Verkerk. Hij kijkt omhoog en leest het uithangbord. Hij glimlacht door zijn rode tanden heen en strompelt verder, naar huis.

Vier maanden later

“Een, twee, drie, vier, vijf, zes. Jullie hebben versterking meegenomen. Heb ik jullie bang gemaakt de vorige keer?”

De zes jongens lachen.

“Hij blijft bijdehand. Ik denk dat we hem gewoon moeten doodslaan dit keer.” De grootste van de jongens pakt Jan-Douwes shirtkraag vast, trekt hem tegen zich aan en drukt zijn neus weer tegen Jan-Douwes neus.

“Godverdomme ...!!! Gore ...”

Hij laat Jan-Douwe los, terwijl hij een stap terug doet en met een vies gezicht naar zijn natte broek kijkt. “Nu ga je echt dood.”

Jan-Douwe grijnst hem toe en stopt zijn plasser terug in zijn broek.

Twee maanden later

Het is een stralende dag als Jan-Douwe uit het ziekenhuis ontslagen wordt. Beslist een stralende dag. Het zal nu niet lang meer duren eer hij weer zal lopen, dat weet hij zeker. Al die dokters hebben het gewoon bij het verkeerde eind.

En warempel, de week is nog niet om of Jan-Douwe staat op een morgen op uit zijn bed, hij had er even niet aan gedacht dat hij kreupel was, en

loopt de trap af en de keuken in. Bellagonda gelooft haar ogen niet en valt in tranen op haar knieën. Ze drukt de verbaasde Jan-Douwe tegen zich aan.

“Oh, dat is waar ook. Zie je, ik wist het wel,” zegt Jan-Douwe.

Bellagonda lacht door haar tranen heen. “Wat ben je toch een ongelooflijk speciaal ventje.”

Jan-Douwe haalt zijn schouders op. “Hoezo?”

“Hee, we moeten vanmiddag naar de rechtbank, weet je nog? Niet zo leuk, hè?”

De zes jongens die Jan-Douwe in elkaar hebben geslagen staan vandaag terecht.

“Nee, niet zo leuk voor die jongens. En hun mamma’s en pappa’s. Ze zullen toch van hun kinderen houden. En die jongens zijn niet echt slecht. Ik hoop maar dat ze niet teveel straf krijgen. Als ze groot zijn, zullen ze zeker spijt hebben van wat ze gedaan hebben.”

Bellagonda geeft Jan-Douwe een kus op zijn voorhoofd.

“Mijn zoon is een heilige.”

37

Ik heb nooit begrepen hoe mensen op de wc kunnen zitten lezen. Ik zit hier met mijn schrijfmap en mijn potlood, heb vier zinnen geschreven, gescheten en nu? Als ik langer wil zitten schrijven, zal de stront tussen mijn billen opdrogen en aankoeken. Maar als ik eerst mijn billen schoonveeg, zal het geen zin meer hebben om met mijn blote billen op een watercloset te blijven zitten. Of is het dan de bedoeling dat ik mijn broek weer ophijs en afsluit en dan volledig gekleed op de pot plaatsneem? Hoe doen die mensen dat die een half uur lezend op de wc doorbrengen? Ik kom er niet uit. Ik veeg mijn bilspleet schoon en besluit een wandeling naar De Zwoeger te maken om daar nog wat verder te schrijven. Eigenlijk heb ik vandaag niet echt inspiratie voel ik. Nee, ik laat mijn schrijfspullen thuis. Een biertje zal me wel smaken.

“Op het kantjeboord van de snede.”

“Heb ik daar behoefte aan?” repliceert Fredo verveeld en dronken.

“Tuurlijk. Iedereen heeft behoefte aan dat soort dingen,” antwoord ik een klein tikkeltje geïrriteerd. Ik probeer Fredo in zijn overduidelijk chagrijnige bui wat op te fleuren met een leuk anekdotisch verhaaltje en dan krijg ik toch weer zo’n reactie.

Ik stoot Fredo aan. “Wat zijn we melig, hè?!”

“Oh, wat heb ik daar een hekel aan,” moppert Fredo.

“Waaraan?” vraag ik met tegenzin.

“Mensen die zeggen; gezellig, hè?! Dodelijk voor de gezelligheid. Wat zijn we lekker melig, hè?! Exact precies fukking hetzelfde. Zo achterlijk dodelijk.”

“Nou, sorry hoor.”

“Sorry verstoep de kut van Corry.”

“Ja sorry en fok joe, Fredo. Zeikerd,” lach ik. Nee, mijn humeur krijgt hij er niet onder.

“Nee fok jezelf, Dulfer.”

“Zo, jij bent gevat vandaag. Vannacht geoeffend?”

“Daar moet ik je helaas gelijk geven, Dulf. Normaliter zou ik de punt haarscherp punten op zo’n punt. Maar ik ben wat down vandaag. Niet in mijn goeie doen. Anders had ik je met je kutverhaal helemaal afgemaakt. Ekskuuzee mwa, mon vjeu.”

Ik haal mijn schouders op. Laat de zeur maar.

“De mens verneukigvuldigt zich. Achterlijke idioot. Wanneer de Engel des Levens zijn vleugels om je heen slaat, Dulfer, ben je nat.” Zachtjes begint Fredo voor zich uit te zingen: “Een, twee, drie, vier, vijf, zes, zeven, wie zal ik een kusje geven? Fredje, Fredje, wie zal er niet van hem houwe, Fredje, Fredje, zal ik je smoel eens even verbouwe?”

Ik heb geen idee waar hij het allemaal over heeft, maar dat is wel vaker zo als hij zijn limiet heeft overschreden. Ik bestel desondanks nog een keer en tik met mijn glas tegen Fredo’s. “Pas op!, het is lekker.”

“Thuiszorg, tss ...” Het lijkt alsof hij nog iets wil zeggen, maar met de beste wil van de wereld geen woord meer uit z’n kop kan krijgen. Zijn biertje staat onaangeroerd voor hem op de bar. Ik schud hem aan zijn armen. “Je moet naar huis, man. Ik bel een taxi voor je.”

Fredo kijkt me aan alsof ik Hongaars praat.

“Een taxi. Ik rij wel met je mee. Ik breng je naar huis. Kom.”

Met veel moeite ontdoe ik me van Fredo’s arm die mijn nek zowat tot op mijn steunzolen trekt. Ik laat hem als een zak aardappelen op zijn bed storten, waar hij meteen in een diep gesnurk wegvalt.

Zo, die komt de eerste tijd niet meer bij de levenden terug. Ik snuif van de inspanning, strijk mijn haar terug en kijk om me heen. Ik ben in al die tijd dat ik Fredo ken nog nooit in zijn slaapkamer geweest. Daar heb ik ook nooit wat te zoeken gehad natuurlijk. Ik zie een kraantje met een viesbruin wasbakje aan de muur hangen. Ouderwets, maar wel verdomd

handig zo'n bakkie op je kamer. Erboven hangt een spiegel met een stuk eruit. Half verborgen achter de spiegel steekt een vergeelde foto. Het gaat me niet aan, dus kijk ik niet wie of wat erop staat. Ik wil de kamer weer verlaten als mijn oog valt op een bos rozen. Mooie roze, met lange stelen. Niet van die goedkope van twintig voor drie euro. Waarom heeft een vrijgezel als Fredo, zonder familie, zonder vrouwelijke kennissen, zo'n mooie bos rozen op zijn slaapkamer staan? Hij is niet jarig geweest. Misschien heeft hij ze voor zichzelf gekocht. Ik moet even grinniken. Fredo die voor zichzelf rozen koopt, ik zie het al voor me.

38

“Smakelijk doen, hoertje, smakelijk doen.”

Naast me wordt Ankie wakker. Ik maak bewegingen met mijn heupen.

“Ja, zo. Lekkerrr,” rol ik met mijn r.

“Dulfer ... Dulfer word wakker.”

“Hm ... wat is er?”

“Je droomde. Je praatte in je droom.”

“Oh, wat zei ik dan?”

“... niets, ik verstond het niet, maar ik werd er wakker van.”

“Oh, sorry. Ga maar weer slapen.”

Hè, ik hoop maar dat ik in dezelfde droom terug kan komen. Lekkerrr.

“Wil je vrijen?”

Het moet een uur of zeven zijn. Ik kijk naar het dekbed dat ter hoogte van mijn middel omhoog steekt. En of ik wil vrijen. Ik sla het dekbed open en toon Ankie mijn vette paal. Ik zou willen dat ze zich erop zou storten als een leeuwin. Dat ze met haar hand ertegenaan zou slaan dat het sperma tegen het plafond vliegt. Dat ze met een schreeuw op me zou springen, met haar kut op mijn gezicht en haar mond om mijn paal. Ze me zou verstikken en me bijten tot ik het uitgil van de pijn. Ik zou willen dat ze zich één keer als een ongeremd wild wijf zou gedragen. Een wijf dat zelf op springen staat van geilheid. Dat ik nietsvermoedend op een dag de kamer binnen zou komen en dat ze dan al zou zitten te wachten, op een stoel, met haar benen wijd en geen slip aan of helemaal naakt op een paar zwartrubberen huishoudhandschoenen met tijgerprintomslag na, dat ze zo met haar eigen handen haar schaamlippen van elkaar zou trekken zo wijd ze zou kunnen om me haar neukgat te laten zien. Ze me uitnodigend zou toegrijzen. Omdat ze keigeil zou zijn.

Maar zo is Ankie niet. En ik durf niet voor te stellen dat ze wel eens een beetje mag doen alsof. Nee, Ankie is juist zichzelf aan het hervinden in dat voor haar onherbergzame gebied dat seksualiteit heet. Ze moet in haar eigen kleine intimiteit een minuscuul gaatje voor mij vinden. Dus glimlacht ze lief en streelt ze mijn borst, mijn dij, mijn buik. Grijp m'n pik dan, kutwijf. Sorry.

39

“Als je wilt genieten van het leven, jongeman, kan je niet onbaatzuchtig zijn. Egoïsme is de basis van alle genot.”

Jan-Douwe kijkt zijn oma nieuwsgierig aan.

“Je hebt een groot hart. Je bent gul en onzelfzuchtig. Maar je kan jezelf niet belangeloos weggeven. Je hebt een enorm groot belang in het leven. Dat is genieten. Het leven is heerlijk. Als je het weet te waarderen. En volgens mij weet jij dat.”

“Ik ben zeven.”

“Hahahaahaaa,” lacht oma Noord. Bij oma Zuid komt Jan-Douwe maar zelden.

“Snoepte u veel toen u klein was?”

“Ik heb een ziekte die de tanden aantast.”

“Oh.”

“Hoort allemaal bij de natuur. Aantasting ... weet je wat dat woord betekent?”

Jan-Douwe schudt zijn hoofd.

“De natuur bestaat uit aantasters en aangetasten. Aantasten betekent aanvreten, beschadigen. De hele natuur wordt onophoudelijk aangevreten, door bacteriën, slechte lucht, door andere creaturen. Levens worden aangevreten door ongeluk. En de grootste aanvreter van allemaal is de tijd. De tijd, jongetje,” oma noemt Jan-Douwe nooit bij zijn naam, “vreet alles en iedereen uiteindelijk op. Ook jij en ik worden uiteindelijk opgevreten. Hahahaha, daar schrik je van, hè?!”

Jan-Douwe knikt.

“We zijn allemaal aangetasten. Zelfs jij met je zeven jaartjes oud wordt al aangevreten door bacteriën en door de grote boze wolf. Je kent vast wel het verhaaltje van Roodkapje. Dat sprookje gaat over de tijd. De boze wolf is de tijd, die de grootmoeder opvreet omdat ze oud is. En hij eet Roodkapje daarna op, want die is jong, maar dat kan haar niet redden. Ze kan net zo goed ziek worden of een ongeluk krijgen en dood gaan. Iedereen wordt opgevreten door de tijd.”

“Maar de jager snijdt de buik van de wolf open en haalt de grootmoeder en Roodkapje eruit.”

“Een zoethoudertje om de kindertjes toch nog gerustgesteld naar bed te sturen. De jager is de chirurg die de tumor verwijderd, zodat de kankerpatiënt tien jaar langer zal leven. Of de plastische chirurg die het doet lijken dat je tien jaar jonger bent. Maar je kan de wolf niet doden. Hij zal roodkapje verslinden, met huid en haar. Geloof me maar. En dat rijmt, en wat rijmt is goed, hahaha.”

“Bent u niet een beetje zwaar op de hand?”

Zwaar op de hand, dat had hij zijn moeder toevallig gisteren horen zeggen, Dat oom Cees altijd zo zwaar op de hand is.

Oma Noord kijkt Jan-Douwe een moment lang peinzend aan.

“Nee,” zegt ze met een serieus gezicht, “nee, ik ben niet zwaar op de hand. Ik heb er namelijk geen moeite mee dat we aangetast worden. Het hoort bij het leven zoals genieten bij het leven hoort. En God weet hoeveel ik genoten heb in het leven.”

“God bestaat toch niet?”

“Zeven jaar oud en heeft de grote levensvragen al helemaal beantwoord. Knap, hoor.”

“Mamma zegt dat.”

“Ja, als jouw mamma het zegt, zal het wel zo zijn. Ik denk zelf dat de tijd onze god is. We zijn haar alleen niet schatplichtig. Ze doet haar werk gratis en voor niks. We hoeven haar niet te eren. Geen kaarsjes te branden. We hoeven niet te bidden, want ze verhoort ons toch niet.” De vrouw wuift met haar handen. “Maakt ook allemaal niet uit.

Wellesnietes, nieteswelles. Niet belangrijk. Dat soort vraagstukken zijn er om mensen die zwaar op de hand zijn bezig te houden. Jij en ik, wij zijn niet zwaar op de hand. Wij zijn licht op de hand. Toch?”

Jan-Douwe denkt na. “Ik geloof het wel.”

“Maar dom ben je wel.”

Jan-Douwe kijkt zijn oma verbaasd aan.

“Je zo in mekaar laten slaan door zo’n stelletje nozems. En twee keer nog wel. Als je opa nog had geleefd, had hij je er nog een derde pak slaag bijgegeven.”

“Maar ik kon niets tegen hen beginnen. Wat ik ook zou doen of zeggen, ze zouden me toch wel in elkaar slaan.”

“Onzin. Je had één van hen een oog moeten uitrukken, dan waren ze wel gevluht.”

“Maar oma ...”

“Niks maar oma,” reageert de oude vrouw fel. “Ik zal je eens iets vertellen van toen ik jong was. Hou je mond.” Ze schudt haar vinger voor Jan-Douwe heen en weer. “Je kan je niet laten doen, jongen.”

Dan begint ze haar verhaal.

“Ik ga jou iets vertellen dat ik nog nooit aan iemand heb verteld. Ik was een jong meisje. Ik was alleen in het klaslokaal.”

Jan-Douwe kijkt naar oma Noords sturende grijze ogen.

“Ik had straf. Zoals zo vaak. Ik was best een braaf kind. Maar ik giechelde nogal veel. Ik vond alles heel lachwekkend. Jammer genoeg vond de meester dat niet.

In ieder geval moest ik tijdens het speelkwartier strafwerk schrijven. Ik weet het nog precies. Het was zomer. Een prachtige zomer. Zo’n dag dat je na school met je kameraadjes naar een meertje gaat om te zwemmen. Ik was acht. Net wat ouder dan jij. Mijn bankje stond bij het raam en ik keek naar buiten. Op het speelplein rende alles door elkaar. Een gekrijs was het. Ik moest vijftig keer dezelfde zinnnetjes schrijven. ‘Ik moet opletten in de les. Ik mag niet lachen.’ ‘Ik moet opletten in de les. Ik mag niet lachen.’ ‘Ik moet opletten in de les. Ik mag niet lachen.’ En netjes moest ik het schrijven, anders moest het na school helemaal opnieuw. Maar dan honderd keer.

Ik had al vijftig keer onder elkaar ‘Ik moet opletten in’ geschreven, dat was mijn methode, toen ik ineens van achteren gegrepen werd door twee sterke jongensarmen. Daan. De andere grote jongen van de klas, Peter, ging voor me staan. ‘Zo, kakelkip,’ zei hij. ‘nu lach je zeker niet meer.’ Hij pakte mijn pen uit mijn handen en stopte die in mijn linkerneusgat. Zo diep dat de tranen me in mijn ogen sprongen. Ik kon me niet verroeren omdat Daan me vasthield. ‘Jij blijft zo zitten totdat iedereen weer in de klas is,’ zei Peter. ‘En de meester ook.’ Hij keek daar heel gemeen bij. ‘Wee je gebeente als je de pen eruit durft te trekken. En als je ook maar iemand iets durft te vertellen over Daan en mij ...’ Toen maakte hij zo’n gebaar langs zijn hals.”

Oma Noord doet de levensbedreigende keelscène voor.

“Ik wist maar al te goed hoe Daan en Peter werkten. Ze hadden iets gelijksoortigs met Mathilde gedaan. Die hadden ze van school gepest. Ziek was dat kind ervan geworden. Een jaar eerder hadden ze Mathilde uitgekozen als slachtoffer. Elke dag hadden ze haar gepest. Als haar ouders haar niet van school hadden gehaald, was ze er vast aan gestorven. Pitbulls waren die twee. Als ze je eenmaal te pakken hadden, lieten ze niet meer los. En toen zei Peter: ‘Nu Mathilde weg is, is het zo saai op school. Vind je ook niet? Maar misschien kunnen wij saampjes

wat plezier hebben.’ En toen lachten ze allebei heel vies. Toen wist ik dat ze me niet meer met rust zouden laten. Ik was hun nieuwe doelwit en ze zouden zich helemaal op mij concentreren. Ze waren heel eenkennig wat dat betreft.

Toen alle kinderen terug in de klas waren en mij hadden uitgelachen, kwam de meester binnen. Hij was woest omdat hij dacht dat ik de spot met hem dreef door mijn pen in mijn neus te hangen. Hij zag geeneens het bloeddruppeltje dat eraan hing. Ik werd onmiddellijk naar huis gestuurd en moest met mijn ouders terugkeren.”

Oma Noord staart met een verbeterd blik in het verleden. Haar lippen samengeperst.

“Het is jammer dat je hem nooit gekend hebt, je grootoom Henk, mijn broer. Hij was zeven jaar ouder dan ik. Hij was sterk. Een boom van een jongen. En gemeen. Hij was altijd gemeen, tegen mij, mijn broers en mijn zussen. Tegen de kinderen in de buurt en tegen mijn ouders. Tot die dag. Op die dag veranderde alles. Ik vertelde hem namelijk over Daan en Peter. Geen idee waarom ik het hem vertelde. Misschien simpelweg van de zenuwen. Hij was de enige die thuis was op het moment dat ik van school thuis kwam. Ik was in paniek. Ik moest terug naar school met mijn ouders. Maar die zouden nog lang niet thuis komen. Ik pieste bijna in mijn broek van de angst.

Henk grijnsde nadat ik hem verteld had wat Daan en Peter hadden gedaan en nog zouden gaan doen. Ik had kunnen weten dat ik geen hulp van deze Judas kon verwachten. Ik kroop in een klein hoekje van de bank weg. Elk moment nu zou Henk gaan schateren van het lachen. Ik voelde me zo klein en kwetsbaar. Ik deed mijn armen alvast over mijn hoofd om zijn schaterende smoel niet te zien. Maar Henk bleef stil. Hij kwam naast me zitten. En hij legde een hand op mijn schouder. Ik weet tot op vandaag niet wat er in Henks hoofd gebeurde die middag. Het leek alsof in een diepe donkere inham van een verzonken hersenkwab een sociaal gedeelte geactiveerd werd waarvan niemand ooit zou hebben geloofd dat het bij Henk bestond.

Henk trok zacht mijn armen weg. ‘Niemand doet mijn kleine zusje wat,’ zei hij. En ik zag dat het hem doodsernst was.

Henk ging met me mee naar school om met de meester te praten. Veel werd er niet gepraat, althans niet door de meester. Die scheet zowat in zijn broek en knikte de hele tijd alleen maar ja, ja, ja.

Vanaf die dag was Henk niet meer de gemene rotzak. Hij was Henk de beschermer van de zwakken geworden. Een held. Een grote broer die een klein gepest meisje zich wenst. Het was een wonder. Hij was niet

alleen aardig voor mij vanaf die dag, maar voor zijn hele familie. Het leek alsof hij zijn leven lang had gewacht op de dag dat men hem nodig had. Alsof zijn verborgen krachten ontketend waren door een geheim wachtwoord.”

Oma Noord glimlacht mysterieus.

“Hij werd een held waar de slechteriken voor vrezen. Een zwarte wreker.

Daan en Peter gingen wensen dat ze nooit geboren waren.”

“Wat gebeurde met ze, oma?”

“Ze kregen te begrijpen dat ik niet en nooit niet met me laat doen. En of ze dat begrepen hebben. Hahaha!!”

Jan-Douwe ziet aan zijn grootmoeder dat het geen zin heeft verder te vragen naar de vreselijke straffen die Daan en Peter ondergingen.

“Stel je voor dat Henk me niet had geholpen. Met Mathilde is het niet meer goed gekomen. Ik ben haar jaren later nog eens tegengekomen. Een bang konijn is het gebleven. De rest van haar leven. Dat had mij kunnen gebeuren. Je moet voor jezelf opkomen, jongen. Anders word je niet gelukkig. Geloof nooit die onzin over de andere wang toekeren. Als ze je slaan, moeten ze weten dat je tien keer zo hard terugkomt. Dat is de enige manier.”

“Maar de...”

“Zo, nu wil ik m’n dutje gaan doen. Wegwezen. En zeg maar tegen je moeder dat de koekjes die ze de vorige keer heeft meegegeven niet goed zijn. Die wil ik niet meer.”

Jan-Douwe loopt naar de deur. Hij zwaait, hoewel hij weet dat zijn oma niet meer naar hem kijkt. Ze is al op weg naar haar slaapkamer. Jan-Douwe kan zichzelf uitlaten.

Op weg naar huis probeert Jan-Douwe honderd manieren te verzinnen waarop oma’s broer Henk Daan en Peter gestraft zou kunnen hebben. Verder dan vier armzalige kleine vergeldingsmaatregelen, zoals hun pennen afpakken en doormidden breken, komt hij echter niet.

40

Af en toe schuurt het grafiet over het papier. De meeste tijd glijdt het, stil, zacht. Het potlood los in de hand, niet te hard drukken, ik schrijf zonder moeite de juiste dikte op het papier, nog net goed te lezen, zonder teveel verlies van grafiet. Ik heb nu toch al een aardige hoeveelheid pagina’s geschreven. Zo’n punt laat heel lang met zich schrijven. Harder dan ik dacht. Hij wordt niet snel kleiner.

Ik schrijf te groot. Ongemerkt ga ik steeds groter schrijven. Ik moet kleiner, dat wint tijd. Maar in de passie van het vertellen vindt mijn potlood zich in een soort automatisch handschrift. Mijn handschrift is nou eenmaal nooit klein geweest. Ik weet dat Bram, die in mijn klas zat, altijd haast onleesbaar klein priegelde. Heb ik nooit begrepen. Misschien had hij veel te vertellen en te weinig tijd. Waarschijnlijker is dat het een karaktertrek is. Bram is gewoon een pielmiep. Niet van het grote gebaar. Niet van met de vuist op tafel slaan. Misschien vertrouwt hij de wereld niet. Ikzelf schrijf heel erg rechtop. Ik hou van duidelijkheid.

In ieder geval maakt het niet uit hoeveel ruimte er tussen de regels is en hoeveel zinnen ik op een pagina plak. Het gaat om de hoeveelheid grafiet. Eigenlijk is het een mengsel van grafiet en klei. Ik heb het opgezocht. Hoe meer klei, hoe harder het potlood. Hoe meer grafiet, hoe zachter. Dus als ik was bijgekomen uit mijn beroerte met een 6H potlood, had ik nog wel negentig kunnen worden, hahaha.

Ik kan natuurlijk uitrekenen hoeveel pagina's ik kan schrijven. Ik neem een surrogaatpotlood en schrijf er mee. Hoeft niets zinnigs te zijn. Gewoon blablabla, een twee drie de koe is bi. Slingers en krullen. Als ik de eerste punt heb weggeschreven, tel ik de pagina's. Dan slijp ik het potlood, meet hoeveel er over is, deel dat door het aantal slijpingen. Dan weet ik hoe dik mijn boek wordt. Een geschreven pagina zou ik kunnen omrekenen naar getypt schrift. Ik ben toch wel nieuwsgierig naar de dikte van mijn meesterwerk als het in de boekwinkels ligt. Maar de hoeveelheid pagina's vertelt me nog niet hoe lang ik zal doen over het schrijven. En zou ik wel willen weten hoe lang ik nog te leven heb als het daadwerkelijk van mijn potloodje afhankelijk zou zijn? Wil iemand dat überhaupt weten? Ik niet. Ik ben daar te laf voor.

41

Het mes, stop het mes, gil ik, maar m'n vel hangt al los aan m'n snikkel. Het is te laat. Het is echt badwater met een kind. Zoiets gooi je toch niet weg. La maar waaien, laa maar waaien. Groentesoep met bolides. Ik ijl. Drommels, natte weerwolven regenen onderbuiks. Wat betekent dat nou weer? Ik gloei, ik brand. Mijn voorhoofd druppelt en smelt, laat me los. Ik grijp me vast met mijn eigen klauwen. Rillend word ik wakker, ontsnapt in nauwe nood aan mezelf. Maar ik val meteen weer weg in de volgende afschuwelijke merrie. Zo lees je wat, zo hoor je wat, zo gaat het water het ene oog in en het andere weer uit. Laat me groter worden,

dan kijk ik op je neer. Ik heb het verdiend. Op teletubbiedag is iedereen jarig.

En de dood schrijft mee. Zij willen niet mee, naar de afgrond, Ankie, Sjoerd en Ansje. Dat heb ik ondertussen wel begrepen. Ze zullen me in de steek laten. Ondanks al mijn inzet.

Ijl, ijl, ik bijl, ik dweil, soppend tot onder mijn oksels. Hou op met die onzin, Dulfer, word wakker. Laat je niet snoeien, jongen. Je kan wat bereiken in het leven. Ten aanval. Wil jij de parfumerie bellen?

Ik vraag me af of de hevige koortsaanval die vierentwintig uur heeft geduurd, Ankie is al die tijd niet van mijn zijde geweken, zo heftig was omdat mijn hersenen niet meer smetteloos zijn. Je weet maar niet wat er allemaal beschadigd is tijdens mijn beroertes. Ik voel me m'n ouwe auto. Ik voel me hulpeloos. Overgeleverd aan louche garagehouders. Dokter Zjivago met een Engelse sleutel in zijn hand. De motorolie, waarvan de houdbaarheidsdatum al lang is verlopen, sijpelt uit mijn oren. Het bangst ben ik voor een derde beroerte die me niet doodt maar uitschakelt. Dat ik niks meer kan, totaal hulpbehoevend en er nog van bewust ook. Dat is het ergste van alles.

Jan-Douwe is de gezondheid zelve. Hij is onbreekbaar. Mensen houden van hem om zijn onbreekbaarheid. Op zo iemand kan je leunen. Zo iemand kan de wereld redden als er een ramp op af stevent. Gezonde mensen zuiveren de lucht om hen heen. Als je binnen twee meter van hen gaat staan, adem je beter.

Goedgemutst en welgezind treedt onze held Jan en alleman tegemoet. De wijde wereld gaat hij in als de naïeve molenaarszoon uit oude sprookjes. Het lijstert in zijn borst. En in zijn hoofd zwemmen de vitaminen en mineralen. Jan-Douwe heeft lust in het leven. Lust doet leven en leven doet lusten. En moeder doet de vaat. Jan-Douwe kan het allemaal aan. Want Jan-Douwe is vitaal.

Maar ik, de schrijver, ben een gezondheidelijke catastrofe.

42

Ik kijk Fredo na. Hij gaat een hapje eten in snackbar Huygens tegenover De Zwoeger. Als drie stoere cowboys steken Fredo, Stan de postbode en Mart de intensive-careverpleger, drie gezworen vaste klanten van zowel De Zwoeger als de Huygens, de straat inclusief dubbele trambaan over om de portie brandstof naar binnen te werken, die hen in staat zal stellen het avondrantsoen bier naar binnen te werken en binnen te houden.

Allemaal kroketterij,” zegt Fredo als hij zich weer op zijn kruk hijst. Zijn adem stinkt naar fritesvet. Als hij een boer laat komt er een gore wolk gefrituurde aardappel en vlees op me af die ik bijna als een vorm zie zweven. Ik hou snel mijn adem in. De wolk botst tegen mijn gezicht.

“Had ik wat voor je mee moeten nemen?”

“Beetje laat om dat te vragen.”

“Je gaat toch straks weer thuis eten. Bij Ankie.”

Het klinkt als een verwijt. Alsof ik niet zo’n stoere cowboy ben die tijdens het koeien drijven zijn voedsel in het zadel nuttigt. Nee, ik ga braaf naar moeder de vrouw om me het eten te laten voorzetten. Fredo zou zijn cholesterol eens moeten laten opmeten. Zijn aderen zullen helemaal dichtgeslibd zijn ondertussen. Nog even en zijn hart explodeert. Het frituurvet zal over de bar spetteren. Maar ik zal maar niets zeggen. Ik verkies de sneer te negeren.

“Maar wel schitterende jukbeenderen.”

“Wat?”

“Dat nieuwe grietje dat aan de overkant werkt. Exquise jukbeenderen.”

“Ik wist niet dat jij op jukbeenderen viel.”

“Oh jawel zeker. Ik val daar helemaal op. Vooral als ze zoals bij haar naar beneden gezakt zijn in haar blouse. Hahaha!”

“Tuurlijk. Ik wist het wel.”

“Hahahaha.” Fredo houdt zijn handen voor zijn borst. “Exquise volle jukbeenderen, hahaha.”

Hoeveel glazen heb ik al gehad? Ankie maakt zich zorgen als ik teveel drink. Ikzelf ook een beetje.

“Hee, Dulf. Ik heb wat om m’n lever, jongen. Kunnen we even aan een tafeltje gaan zitten?”

Fredo die aan een tafeltje wil gaan zitten om iets te bespreken? Dat belooft wat.

“Tuurlijk.”

Tien minuten later ben ik op de hoogte.

“Roze rozen, bah!”

“Maar je had ze wel mooi op je slaapkamertje staan.”

“Bah! Ik moet niks van dat kind weten. Ik ben niemands vader en ik zal het ook nooit worden.”

“Oh, ja? Je schepte er anders een tijdje terug nog over op dat je wat kinderen op deze wereld had rondlopen.”

“Ja, wist ik veel dat het echt zo was. Maar wat moet ik nou met een kind van mezelf? Ik! Kijk dan naar me. Dulf, zeg nou zelf.”

“Ja, wat moet ik nou met een zoon van zeventien en een dochter van vijftien? Je mot van ze houwe, jonge.”

“Houwe? Je weet dat ik alleen van dit drankie houw, Dulf. Ik ben een alcoholist.” Fredo slaat met een vermoeid gezicht zijn glas achterover.

“Dus dat kind is twaalf. Een leuk kind?”

“Jazeker. Het heeft mijn genen.”

“En je weet het helemaal zeker dat ze van jou is.”

“Ja natuurlijk. Ik geloof zoiets niet zomaar. Heb meteen zo’n test besteld. Kan je tegenwoordig thuis doen.”

“Jij bent de vader?”

“Ik ben de vader.”

“Jij bent de vader.”

“Ja, hou nou maar op!”

“Hahahaha!!!”

“Dulfer, luister nou. Mijn leven bestaat uit halve waarheden. Maar als je twaalf in een dozijn halve waarheden hebt, dan heb je een half dozijn hele waarheden. Zo heb ik altijd geredeneerd. Daar kan je wel op bouwen. Een simpel rekensommetje en weer een halve waarheid erbij. Je moet wat doen om het leven door te komen in de overtuiging dat je weet wat je doet. Maar nu, dit ... dit kind ... is geen halve waarheid. Dit is een hele waarheid. En wat voor een. Ze stond ineens bij me op de stoep. Met die verdomde bos roze rozen. Ze wil een relatie met me, zei ze. Een dochter-vaderrelatie. Ze wil mij in haar rozerozenleven. Ze wil me leren kennen. En ik moet haar leren kennen. Dat is mijn plicht, zegt ze. Dat snotneusje komt ineens aanbellen en me vertellen wat mijn plicht is.”

“Ze heeft gelijk.”

“Ze heeft gelijk? Aan wiens kant sta jij? Ze heeft gelijk? Dat is zeker jouw wraak voor het kinderjuk dat jij al die jaren hebt gedragen terwijl ik lekker vrij was.”

“Wat wil je dan? Jij hebt haar in het leven gezet.”

“Een foutje. Nee, weet je wat het is; kwade opzet. Ik ben erin geluisd. Dat krenge heeft me gewoon gebruikt om zwanger te worden. Mij heeft ze nooit iets verteld. Ik heb haar na die avond trouwens nooit meer gezien. Hoezo heb ik nou ineens plichten? Ze had toch abortus kunnen plegen. Ze had zelfs abortus móeten plegen. Tenslotte ben ik het er nooit mee eens geweest om een kind te maken. Neeheehee, Dulfer, jongen.” Fredo schudt zijn wijsvinger heen en weer.

“Neeheehee, ik heb geen plichten. Ik, meneertje, heb rechten. Het recht om met rust gelaten te worden. Ts, ik zou mentale schadevergoeding moeten vragen.”

“Mentale schadevergoeding?”

“Je weet wat ik bedoel.”

“En die rozen dan?”

“Wat nou en die fukking rozen dan?”

“Waarom heb je die in een vaas op je kamer gezet? Je had ze toch ook kunnen weggooien.”

“Dat kind had ze van haar eigen geld betaald. Kan ik ze toch moeilijk weggooien. En ze is de volgende dag trouwens teruggekomen. Dan moet ik ze toch ergens hebben staan.”

“Fredo...,” Ik sta op en geef Fredo een klap op zijn schouder. “ik vind het geweldig.” Ik loop naar de bar en betaal. Dan loop ik terug naar mijn vriend. “Jij gaat nog een geweldige tijd beleven met die meid. Eindelijk eens wat anders dan bier drinken en bier drinken. Die meid zal jou weer tot leven wekken. Opstanding uit de Zwoegerdood. De wedergeboorte van Fredo. Halleluja.” Ik zwaai en verlaat De Zwoeger. Op weg naar het eten van moeder de vrouw.

43

Poging tot verdriet. Verdriet en omstreken. Verdriet & Co. Verdriet & Zonen. Ik zit maar wat de krabbelen op een leeg vel. Humor, dat is zelfs te vinden in groene zeep, Jan-Douwe, beste jongen. Vooral in groene zeep. Steek je hoofd maar eens in een volle emmer van dat spul. Wil je genieten van het leven, Jan-Douwe, dan heb je een fikse dosis humor nodig. Okee, ik geloof dat ik vandaag niet zo heel erg veel inspiratie heb. Hoewel ik gelijk heb. Verdriet moet je kunnen weglachen. Ik geloof dat ik wel kan zeggen dat ik een goed gevoel voor humor heb. Zo, wat heb ik moeten lachen met Fredo. Wie had dat gedacht?

Ankie moest er overigens helemaal niet om lachen. Zij mag Fredo niet. Om begrijpelijke redenen. Als Ankie zo'n vriendin had, zou ik haar ook de tyfus wensen. Maar ik mag Fredo. Hij is mijn bierbroeder. Ooit, lang geleden, hebben we in onze vingers gesneden en ons bier in elkaars wonden gedruppeld.

Ik hoop wel dat het een pittige meid is. Dat ze Fredo's reet een beetje kan losweken van die barkruk. Hoewel dat niet gemakkelijk zal zijn, de vellen van zijn billen zullen aan het skai blijven plakken. Ik zie het ineens heel plastisch voor me. Jakkes.

Ik moet trouwens weer eens iets met die van mezelf gaan ondernemen. Na het bloempjesplukken en Italië is het contact met Ansje en Sjoerd weer wat verwaterd. Een relatie onderhouden kost veel werk. Aan de eettafel is het nu wel wat prettiger tussen ons geworden. Maar dat kan zo maar weer voorbij zijn bij de eerste de beste confrontatie. Dus af en toe slik ik, nog net op tijd, mijn gezouten commentaar in. Zoals gisteren, toen Ansje ineens met een tattoo in haar nek aan de ontbijttafel aanschoof. Een zwarte roos met een steel met heftige dorens. Nu kan ze een baan als bankemployee wel schudden. Hoewel coltruitjes haar vast heel goed staan. Sjoerd vindt de tattoo vetgaaf

“Cool, hè pa?” grijnst hij.

“Je moet er lef voor hebben,” glimlach ik naar Ansje. “Ook de tatoeëerder. Een meisje van vijftien. Is dat niet strafbaar?”

Als moeders binnenkomt, gaat deze helemaal door het lint. Ik probeer haar te kalmeren. Tenslotte is het kalf al morsdood.

“Wanneer gaan wij op vakantie?” vraagt Ansje, haar moeder negerend. Ik kijk haar verbaasd aan.

“Hoe bedoel je, op vakantie?”

“Wij zouden toch nog iets samen doen. En met Sjoerd ben je naar Italië geweest.”

“Op vakantie?! Op vakantie?!” briest Ankie. “Ja, gaan jullie maar allemaal lekker op vakantie de hele tijd. Weten jullie wel dat we hartstikke rood staan? En ik ben niet degene die het uitgeeft.”

“Dan ga je toch lekker mee,” sneert Ansje, gelukkig zo zacht dat Ankie het niet heeft meegekregen.

“Je moeder heeft gelijk, Ansje. Een reisje zit er even niet in.”

Ansje schuift met demonstratief geweld haar stoel naar achteren en stormt de keuken uit.

“Nou, lekker alweer.” Met iets minder demonstratief geweld gooi ik mijn boterham terug op het bord.

Sjoerd staat op en loopt de keuken uit. “Later.”

“Hee, zullen we vanmiddag iets leuks gaan doen,” probeer ik de ochtend voor Ankie en mij nog te redden.

Ankie zegt niets.

“We nemen een taxi. Naar de zee.”

“Ben je nou helemaal gek geworden? Heb je me niet gehoord? We staan hartstikke rood.”

“Ach, dat komt wel weer goed. Ik heb net vijf staatsloten gekocht.”

“Ja, maak jij maar geintjes.”

“Humor zit in een emmer groene zeep. Steek je hoofd er maar eens in.”

Ankie kijkt me aan alsof ik niet goed snik ben. Zelf vond ik hem wel leuk.

“Steek jij je hoofd maar in een emmer zeep. Godverdomme, ik ben jullie zo zat.”

Oh nee, ze begint weer te huilen. Hier kan ik niet tegen. Ik schreeuw:

“Nee, ik!, ik ben jullie zat. Spuugzat! Ik probeer het hier ieder naar zijn zin te maken en wat is de dank? Klerekutzooi!”

Ik gooi met mijn achterwerk mijn stoel naar achteren. Met een bonk valt hij op de vloer. Beter dan een boterham op je bord gooien. Lekker is het te exploderen. Helemaal als je gelijk hebt. En even geen reet geven om eventuele slachtoffers die je achterlaat als je met knallende deuren het pand verlaat.

Maar dan toch stoppen op het stoepje voor de voordeur, je omdraaien, weer naar binnen gaan, sorry zeggen en je vrouw omhelzen. Ik vraag me wel eens af of we onszelf wel in de hand hebben. Het lijkt steeds meer of ik niet de beslissingen maak, maar ze ergens achter in mijn hoofd, zelfstandig, los van mij, genomen worden door een syntaxneuron, die mij feitelijk bestuurt als een robot.

“Niet naar de zee dus. Zal ik gebakjes gaan kopen?”

Ankie kust me. “Ik hou van je.” Gebakjes it is.

Op weg naar de bakker klop in nog even bij Ansje aan.

“Ansje ... Ansje ...?”

“Ik wil niet meer Ansje genoemd worden!” klinkt het agressief door de gesloten deur.

“A... mag ik binnenkomen?”

Ze is boos. Om het maar zacht uit te drukken. Ik ga toch voorzichtig naar binnen

“Wat een achterlijke naam. Wie van jullie heeft die verzonnen?”

”Wij allebei, je moeder en ik.” Ja, dat is toch een van die liefdevolle momenten van samendoen als je zwanger en roze gekleurd bent.

“Onzin! Bullshit! Je kan niet samen een woord verzinnen. Eén van jullie heeft hem als eerste bedacht.”

“Ik weet het niet meer. Het is lang geleden ... Maar hoe wil je dan genoemd worden?”

Nu zwijgt Wattawatta of vliegende mestkever of gepijnigde kruisspin of hoe ze zich zo meteen ook kenbaar zal gaan maken. Ik vrees het ergste.

“Goth.”

Ik versta ‘God’. “God?”

“Goth. Met een G, niet met een G, van gothic. En met th.”

Okee. Ik moet mijn dochter God gaan noemen, maar niet met een G, met een G. Ik geloof dat ik vliegende mestkever nog liever had gehad. Gaat dit weer overwaaien wil ik het liefst vragen. Hoe lang denk je zelf dat deze fase gaat duren? Maar voor pubers zijn dit soort existentialistische metamorfoses natuurlijk voor de eeuwigheid. Ik zal deze eeuwigheid moeten uitzitten.

“Goed, Goth ...” Ik krijg het woord bijna niet uit mijn strot. “Ik beloof je dat wij twee ook op reis zullen gaan. Volgende maand ... of de maand erna. Als mijn salaris weer is gestort. Dan gaan we ergens naartoe.”

“Waar naartoe?”

“Eh, geen idee. We verzinnen wel iets.”

“Ik wil een week doorbrengen in een oud Gotisch klooster in Duitsland. Ik heb er een folder van.”

“Zo, origineel idee. Nou ja, we zien wel tegen die tijd.”

Als ik met de deurhendel in mijn hand sta, kijk ik nog eens naar de tattoo in Goths nek. “Heb je er nog meer laten zetten?”

“Nog eentje. Maar die wil je als vader niet zien.”

Ik knik.

“Tot straks dan.”

44

“Hee, Dulf. Het gaat alweer goed met je kroegvrees, hè?!”

Ik voel me best schuldig. Ik breng tegenwoordig weer heel wat tijd in De Zwogger door. Maar ik kan toch moeilijk de hele dag tegen Ankie zitten aankijken. Zij heeft de pleinvrees, ik niet.

“Ja, lach jij maar, Fredo. Maar ik zeg je; ze komt er overheen. Over nog geen jaar zitten Ankie en ik in Italië, op een plein in de zon.”

“Hee, over Italianen gesproken. Ik heb een verhaal voor dat boek van jou, over een Poolse meid. Moet je dat maar eens erin verwerken. Echt gebeurd, ik zweer het. Luister.”

Fredo schuift zijn glas aan de kant.

“Moet je niet meeschrijven?”

“Mijn geheugen is weer in orde.”

“Luister.”

“Ik luister.”

“Liliana is een Poolse meid van zeventien. Waar ze vandaan komt heerst bittere armoede. Haar oma is doodgegaan, omdat het beetje eten dat het gezin had niet gependend kon worden aan iemand die toch niet veel jaren meer te leven heeft.

Op een avond heeft het gezin, waar oma bij is, haar eruit gestemd. Oma krijgt en vloekt en stamp, maar vanaf die avond krijgt ze geen hap meer te eten. Om te zorgen dat ze niets over de stemming kan doorvertellen, wordt ze in haar kamertje opgesloten totdat ze dood is. Liliana, die bang is als jongste de volgende te zijn die weggestemd zal worden, neemt de benen en belandt via een louche uitzendbureau in Nederland, waar ze gedwongen wordt in de prostitutie te werken.

Op nieuwjaarsochtend loopt Roeland over de wallen. Hij wordt gegrepen door het trieste gezicht van Liliana in combinatie met haar halfblote borsten en de witte lingerie. Hij gaat naar binnen, weet vijf euro af te dingen op het geld dat Liliana aan haar ontvoerders, verkrachters en pooiers zal afdragen en geniet van zijn welverdiende seks. In het bijzonder geniet hij ervan dat Liliane hem in zijn anus likt. Daarvoor moet hij uiteraard een aardig bedrag bijbetalen, maar dat heeft hij er graag voor over. Nadat hij het nieuwe jaar zo goed heeft ingeluid, gaat hij met zijn vrienden een biertje drinken.

De volgende ochtend komt hij Liliana in de supermarkt tegen. Hij herkent haar niet buiten haar professionele setting, maar zij hem wel. Als hij de prei afweegt, snijdt ze met haar vlijmscherpe zakmes het voorste stuk van haar eigen tong af, ze stopt het in de boter van het boterkuipje dat Roeland in zijn karretje heeft liggen, en doet de deksel er weer op. Daarna loopt ze de winkel uit en pleegt ze zelfmoord door onder een tram te lopen. Wanneer Roeland een half uur later thuis zijn boterkuipje openmaakt, steekt Liliana's tong hem vanuit de boter tegemoet. Hij weet meteen wiens tong het is. Vanaf dan wordt het een obsessie voor hem zich door hoeren tussen zijn billen te laten likken. Maar er duikt nooit meer een tong op in zijn boterkuipje.”

“Nee, Fredo.”

“Wat nee, Fredo?”

“Het is een positief boek.”

“Een wat? Hahahhhhaaaaaahaaha!!! Dit was toch een positief verhaaltje. Vind je niet?”

Meestal ga ik in café De Belch, een paar straten verderop, zitten schrijven voor ik naar De Zwoeger ga om Fredo te ontmoeten. Op een dag heeft Fredo me daar een keer toevallig aan het raam zien zitten.

Natuurlijk is hij meteen naar binnen gekomen.

“Ai, mijn hart. Mijn beste vriend bedriegt me met een andere kroeg.”

Toen heb ik Fredo maar alles verteld over mijn Boek van de Hoop en over het korte potlood.

En wie zal het verbazen; hij lacht zich helemaal het apelazerus.

“Hahaha, wacht, nee wacht, haha, laat ik het goed begrijpen. Jij denkt dat je dood gaat als je potloodje op is? Dat potloodje dat God in je doucheputje heeft laten vallen toen jullie samen stonden te douchen?”

“Nee, dat heb ik niet geze...”

“Douchen jullie wel vaker samen?”

Fredo trekt een heel serieus, geïnteresseerd gezicht.

“En, en dat potloodje, doet God daar wat bijzonders mee als jullie douchen? Als jij bijvoorbeeld bukt om de zeep op te rapen?

Waahahahaa!!!”

“Ik heb niet gezegd dat het afkomstig is van God. Je weet dat ik niet in God geloof.”

“Dan hebben de kabouters het er neergelegd. Het is een magisch potlood. Ik begrijp het. Ons leven is een sprookje en jij bent een betoverde prins. Een kikker eigenlijk.”

“En ik heb niet gezegd dat ik geloof dat ik dood ga als het potlood op is. Ik heb gezegd dat ik doe alsof ik dat geloof. Om de therapeutische waarde te vermeerderen. Maar laten we er maar over ophouden.”

“Mag ik eens een stukje lezen?”

“Nee.”

“Misschien kan ik je advies geven. Het zou toch zonde zijn als je een heel boek schrijft, terwijl je misschien helemaal niet kan schrijven. Als je mij nu ...”

“Nee!”

”Als je toch dood gaat, maakt het niet uit. Man, kerel, ik ben je vriend. Ik hou van je, Dulfie ...”

Ik twijfel. Hier krijg ik spijt van.

Ik sla mijn map open, neem een willekeurige pagina ergens aan het begin en ... ik begrijp er geen snars van. D b r g r s t v r v n d g r p v r w d r d m r d t g b l n t. Een bladzijde verder S t s v r m z t l m g n t.

“Eh ...”

Als Fredo nog breder grijnst, zal hij zijn oren opeten.

“Ik wilde grafiet sparen.”

Fredo proest het uit. “Ghahaaaaaaa!!! Hahaaaaaa!!! Heeft hij alles voor niets geschreven. Hij kan het niet meer lezen. Hahaaa!!

Hohohohoumevast, ik scheur. Sor...sorhohoho, sorry hoor, Dulfer, maar wat ben jij een droplul. Je schrijft je levenstijd weg, je schrijft de bijbel voor je kinderen ... en het enige wat je hebt staan, zijn duizenden en duizenden losse lettertjes. Hahaahaaa!!”

Fredo wrijft de tranen uit zijn ogen. “Ik pies in mijn broek.”

Alsof Fredo me zojuist een klysmas heeft toegediend, stroomt alles wat ik tot nu toe heb geschreven en alles wat ik nog ga schrijven uit me, tot het als een stinkende plas diarree om mijn schoenen drijft.

Ik sta op en loop naar de wc.

Ik staar in de spiegel. God, laat alsjeblieft nu op dit moment op deze symbolische locatie met een definitieve fatale bloeding een einde komen aan alle ellende. Of laat anders een kabouter met een schietgeweer binnenstormen om me neer te knallen.

Nee, ik beseft dat ik niet verlost word. Ik gooi wat water in mijn gezicht, dep me af en keer terug in de mislukking.

“Hee, Dulf, hee ...!”

Fredo houdt één hand op mijn belachelijke manuscript en zwaait met de andere.

“Hee, hier ben je ineens wel in woorden gaan schrijven. Jonge, dat is best goed, wat je daar schrijft. Best leuk, dit stukje. Hier, moet je zelf horen ...”

Mijn ego veert omhoog als een net spruitjes op de scheepskade.

“Ja, klopt ja, ik ben na een tijdje met klinkers gaan schrijven. Vind je het echt wat?”

“Zonde man, van de eerste pagina’s. Maar dit is best aardig. Ik heb wel wat tips voor je, daar niet van.”

Tja, en nu komt Fredo dus vaak aanzeilen als ik in De Belch zit. Dan heeft hij altijd wel wat van die tips en trucs om mijn boek tot een heuse bestseller te maken. Of als hij weer een typische Fredoanekdote of een Fredoverhaal heeft en we zitten in De Zwoeger aan de bar, moet dat gegarandeerd in mijn roman worden verwerkt. Ja, hij heeft een groot hart, die Fredo.

45

Jan-Douwe volgt zijn oma’s wijze raad op. Hij zal zijn spierkracht en atletische uiterlijk aanscherpen en zich kennis en vaardigheden van de vechtsport eigen maken. Bij BV. Henk Vervoort Vechtsport.

Hij stapt naar binnen.

“Goeiedag. Ik ben Jan-Douwe. Ik ben acht en ik wil leren vechten.”

“Kom verder, Jan-Douwe,” zegt Henk.

En dan begint Jan-Douwes geweldloosloze leven. Alles puur defensief natuurlijk.

“Hier! Hier! Jongen breekt sleutelbeen oma bij demonstratie judogrepen.” Fredo komt hijgend De Belch binnenlopen en gooit een krantenknipsel op mijn tafel. “Je wilde dat jong toch op vechtsport doen. En hier, nog een krantenknipsel. Elfjarige Dean doodgeslagen bij bokswedstrijd.” Fredo kijkt me aan. Dan schudt hij zijn hoofd. “Nee, daar hebben we niks aan. Als hij doodgeslagen wordt, is je boek uit. En dan ga je zelf dood.”

“Fredo, het is mijn boek.”

“Ja, natuurlijk weet ik dat het jouw boek is. Maar ik mag je toch wat ideetjes aan de hand doen. Zo doen al die schrijvers dat. Ik zou zelf wel een boek willen schrijven, maar ik heb er de tijd niet voor.”

“Jij de ... pff.”

“En ik zou geen boek over een jongetje willen schrijven. Ik zou een boek over wijven willen schrijven. En dat rijmt.”

“De hoofdrol of het onderwerp zijn niet belangrijk. Het kan wel gaan over een jongetje, maar dan gáát het over bijvoorbeeld de afgunst of het leven of hoe mensen zich gedragen onder speciale omstandigheden.”

“Onder wat voor speciale omstandigheden?”

“Maakt niet uit. Moet de schrijver zelf weten.”

“Dan schrijf ik over een geil wijf op hoge hakken met volle tieten die onder de speciale omstandigheden verkeert een klodder mayonaise op haar T-shirt te hebben laten vallen terwijl ze alle tien haar vinger vol heeft met patat, geen idee hebbende hoe ze die klodder moet verwijderen en daarbij wanhopig naar mij kijkende.”

“Dat boekje bestaat al. Schrijf maar gewoon je naam onder een pornoboekje.”

“Oh, sorry hoor, meneer de literatuurschrijvert. We kunnen niet allemaal over kleine jongetjes met strakke rode bokshandschoentjes en flapperende dunne broekjes met strepen langs de zijkant schrijven.”

“Je hoeft me geen ideeën aan te dragen, Fredo. Weet je wat ik heel erg aan je waardeer? Dat je een stuk van mijn manuscript hebt gelezen en dat je er niet negatief over was.”

“Nou ja, er waren wel ...”

“Stop. Biertje?”

“Biertje.”

“Hoe is het met je dochter?”

“We zijn gaan shoppen. Kan je je dat voorstellen? Ik en een grietje van twaalf naar de Kalverenstraat.

Ze vroeg me mee om een broek en een truitje te kopen. Sta ik daar met mijn dikke buik in een veel te smal zaakje volgehangen met kleren. En

zo'n verkoopstertje trippelt de hele tijd maar hyper heen en weer op d'r hakjes. 'Moet je deze nog eens passen. Deze zal je vast ook wel heel leuk staan. Geeft u haar deze straks ook maar even aan, meneer. En deze.' Dus ik zeg: 'Roadrunner, we hoeven maar één broek, hoor. Als we je winkel willen kopen, zal ik het wel zeggen.' Godsamme. Nou ja, drie kwartier later staan we buiten. Met drie broeken en vier truitjesbloesjesdingen. Wat haar trouwens allemaal ontzettend leuk staat. En wie dacht je dat er betaalt?"

"En nog gaan Maccen achteraf?"

"Nee, BurgerKing, is beter. Ja, dat hoort erbij als vader en dochter naar de stad gaan."

Ik knik. Hoewel ik nooit met Ankie of Sjoerd alleen naar de burgerbar ben geweest. Maar ik ben ook nooit met ze gaan shoppen.

"Hee, weet je wat?" Fredo staart met een profetische uitdrukking in de cognacflessen.

"Wat?"

"Jan-Douwe wordt aangevallen door zes van die straatgozertjes, van die lefbakkies met leren jasjes aan en zo'n capuchon. Explosie. Beetje camp. Inzoomen op Jan-Douwe. Het gezicht grimmig, nee, juist relaxed. Glimlachend. Beetje als Dirty Harry in z'n beste jaren. Maar dan natuurlijk veel hipper. Al was Dirty Harry in die tijd wel hip. Komt er ineens zo'n grietje naar beneden base-Jumpen van het Hilton Hotel. Jan-Douwe denkt who the f...?"

"Fredo, wil je alsjeblieft kappen?"

"Wat? Als je hem op vechtsport doet, moet er ook wat te vechten vallen."

"Hij gaat niet op vechtsport. Hij gaat op zelfverdediging. En het is mijn kind!"

"Kom op, man. Denk je dat al die gozertjes die op zelfverdediging zitten, niet wachten tot ze eindelijk eens iemand in elkaar kunnen trimmen?"

Geloof me, echt. Ik heb zelf op zelfverdediging gezeten. Niet omdat ik het nodig had, maar gewoon voor de sport."

"En jij kon ook niet wachten om iemand in elkaar te trappen?"

"Ja, natuurlijk. Je wilt je technieken toch in het echt uitproberen."

"Oh? Vertel."

"Alleen als je het gebruikt in je boek. En wel in de flap zetten met dank aan mij, hè?!"

"Laat maar zitten."

"Goed, goed, ik vertel het en dan moet je maar zien of je het gebruikt."

Het was donker. De nacht had de straten van Amsterdam West in een kille natte greep.”

“Dat belooft wat.”

“Ik stond op tram 10 te wachten. Ik was afgepeigerd en wilde naar mijn bed. Mijn laatste peukie stuitte de straat op en doofde sissend in een plas. Toen zag ik ze. De zes bijgoochems. Ik had meteen door wat ze wilden; m’n leven.”

“Fredo ...”

“Okee, ze wilden m’n gloednieuwe Nokia X400 Special Super-B met ingebouwde spiegelreflexcamera en donkere kamer.”

Ik zucht.

“M’n geld. Die eikeltjes wilden gewoon m’n poen, ja?!”

Ik was veertien en ik zag er bij ver niet zo stoer uit als ik er nu uitzie. Maar ik packte een fightpower, jongen! Dus ik wachtte rustig en zelfverzekerd af tot ze dichterbij kwamen.

‘Hee man, heb je een jointje?’ zeiden ze.

Ik schudde haast onmerkbaar mijn hoofd.

‘Niks te blowen?’

‘Nee.’

‘Heb je wat cash voor ons, dan kunnen we wat kopen?’

‘Nee.’

‘Nee, nee, nee. Ik geloof dat jij iets tegen ons hebt,’ zei de linkste van de acht. ‘Wat is jouw probleem?’ En hij kwam voor me staan.”

“Net zei je dat het zes jongens waren.”

“Zes, acht, wat maakt het uit? In ieder geval zei ik: ‘Ik heb geen probleem.’”

‘Jij hebt een hekel aan zwarte mensen,’ zei de jongen.

Nou, dan weet je het wel. Dat wordt hommeles. Terwijl ze nota bene allemaal blank waren.

‘Laat me gewoon met rust,’ zei ik. Toen werd die gast echt link. Je mag hullie namelijk nooit vertellen wat ze moeten doen. Daar zijn ze compleet allergisch voor, die verdomde piggastjes. Dus die gast trekt een mes en geeft het sein aan z’n homies voor de aanval.”

“Laat me raden, beste heldhaftige Fredo. Binnen vijf tellen lagen ze allemaal over de grond verspreid met bloedneuzen en gebroken kaken. Dankzij jouw fantastische martial artskunde. Wat een geweldig verhaal voor mijn boek. Dankjewel. Jij bent een echte vriend.”

“Nee, je hebt het helemaal verkeerd, Dulf.”

Fredo neemt een slok bier en staart weer voor zich uit.

“Binnen vijf tellen stonden die negen man, let op, in een kringetje, en nu moet je goed opletten, waarbij iedere jongen met zijn rechterarm tot aan z'n oksel in de reet van de volgende jongen geramd stond. En zo stonden ze helemaal muurvast in een cirkel. Te janken. Toen kwam mijn bus.”

“Tram.”

“Wat?”

“Bravo. Dat is echt het materiaal dat ik mijn kinderen wil nalaten. Betalen graag.”

46

“Je ziet er mooi uit.”

Ankie glimlacht. Ze ziet er mooi uit.

“Zullen we?”

Ze knikt. We gaan uit eten.

Het kan een volledige ramp worden. Er is een kleine kans dat het goed gaat. Misschien halen we de stoep voor ons huis niet eens

We halen de stoep.

We halen zelfs het restaurant.

We halen zelfs het voorgerecht.

Om vijf voor half acht in Restaurant Dinner Circle, zittend voor een bordje vis op toast, met sprietjes peterselie, begint mijn vrouw te shaken. Als ze erbij begint te puffen als een parende puber, komt de ober vragen of hij misschien een dokter moet bellen.

“We gaan maar beter weer, hè?”

“Ik ... ga ... even ... naar het toilet. Help je me even?”

De mensen om ons heen kijken beleefd niet hoe ik Ankie omhoog help en naar de wc begeleid.

“Blijf je hier voor de deur wachten?” vraagt ze zenuwachtig. “Misschien durf ik er niet uit.”

“Ja, natuurlijk. Doe maar rustig aan.”

“Ik neem een pilletje.”

“Ja.”

Als ik even later met mijn rug tegen de gangmuur sta en met mijn schoentoppen de overliggende plint vastprik, schiet het door mijn hoofd dat sommige mannen gewoon helemaal op hun eigen wonen. Helemaal alleen. Geen relatie. Geen kinderen. Ik til een been omhoog en zet baldadig mijn schoenzool plat tegen het behang.

“Het gaat wel weer.”

“Weet je het zeker?”

Ankie knikt.

Ze haakt mijn arm in. “Ik vind het gezellig met jou uit eten te gaan. Dankjewel.”

“Goed, op naar de ossehaas.”

“Wie had dat gedacht?” zegt Ankie voorzichtig stralend, als we het dessert voorgeschoven krijgen. “Het gaat nog lukken ook.”

“Het gaat zeker lukken.”

“Maar het enge is dat het zo ongrijpbaar is. Was het maar een pijn in mijn arm. Die zit ergens. Die komt ergens vandaan. Maar dit komt uit het niets. Zomaar.”

“Het komt uit je hersens. Er zit een kortsluitinkje of er wordt een stofje teveel aangemaakt of te weinig. Als de medische wetenschap verder zou zijn, zouden ze het zo kunnen aanwijzen als een botbreuk. En zo weer repareren.”

“Maar het tast je hele wezen aan. Je hele persoon.”

“Toch is het eigenlijk gewoon een botbreuk. Maar dan in je hersens.”

“Daar zitten geen botten.”

Ik wist dat ze dat ging zeggen. “Daarom zeg ik eigenlijk.”

“Dat weet ik.”

Waarom zegt ze het dan?

“Maar het belangrijkste is dat jij het zelf aan het veranderen bent. Jij overwint het.”

“Ik ben alleen zo bang dat het nooit helemaal weg zal zijn. Dat het ergens wegkruipt en wanneer het maar wil tevoorschijn springt.”

“Als het lang genoeg goed gaat, ga je er minder bang voor zijn. En als je er niet bang voor bent, zal het niet willen komen. Het wordt gevoed door angst.”

“Het is angst.”

“Het is angst die gevoed wordt door angst.”

“Dulfer de wijze. Zullen we nog een laatste slokje aan de bar drinken en dan naar huis gaan? Ik val op wijze mannen.”

“Oh? Ik dacht dat je me voor mijn penislengte had genomen.”

Ankie lacht. “Niks aantrekkelijker dan een wijze man met een penislengte.”

Straks mag ik haar vaginadiepte meten, denk ik, terwijl we gearmd door een heerlijke nacht naar huis lopen. Het lijkt een beetje alsof we gelukkig zijn.

Hoe kan ik mijn kinderen leren genieten? En waarvan? Van de dingen waarvan ikzelf hou of van de dingen die ze nog niet kennen? Ik wil hen iets meegeven van mijn oude vriend Pieter, van zijn levensgenot en geestelijke rijkdom. Ik probeer Pieters ziel in te blazen in Jan-Douwe. Jan-Douwe moet zo mooi worden en zo glashelder dat Sjoerd en Ansje zich door hem willen laten inspireren. Dus ik moet hem leuk maken, voor hen, en spannend, gevoelig, slim. En dat op een manier die deze twee jonge mensen aanspreekt. Maar weet ik dan hoe ik hen aanspreek? Ik ben toch helemaal niet thuis in hun wereld. Nee, ik moet een algemeen levensgevoel weergeven dat iedereen aanspreekt. En Jan-Douwe is niet Pieter. Jan-Douwe is Dulfer, hoe hij voor Sjoerd en Ansje wil zijn. Het Boek van de Hoop is autobioprojectische fictie. Dat is het. Diep in mijn hart zijn Pieter, Jan-Douwe en ik één in wil en wens. Met alle tegenslagen, tekortkomingen en alle goede eigenschappen die we bezitten.

“Wat een gave tattoo heb je daar in je nek.” Jan-Douwe wrijft zacht met zijn vinger over de hals van het meisje. “Cool.”

Het meisje glimlacht.

Als Jan-Douwe een zachte warme kus op haar tattoo drukt, voelt ze zich helemaal gelukkig. “Hij houdt van me,” denkt ze.

“Ik vind jou helemaal super,” fluistert Jan-Douwe in haar oor. En hij meent het. Hij weet dat hij de rest van zijn leven met haar wil doorbrengen. Er is niemand die hem zo gelukkig zal maken als zij.

Ik vraag me af of het wel een slim idee is als ik Ansje en Sjoerd letterlijk in Het Boek van de Hoop verwerk. Het kan ook averechts werken. Pubers zijn gevoelig. Ze zullen zich vast belachelijk gemaakt voelen. Of ze vinden hun portret helemaal bezijden de waarheid. Ik zal er een nachtje over slapen.

“Zullen we naar de sauna gaan?” stelt Jan-Douwe voor. De jongen kijkt Jan-Douwe verbaasd aan en schudt zijn hoofd. “Ben je soms homo of zo?” Jan-Douwe lacht. “Hahaha, ik vraag je echt niet mee omdat ik je piemel wil zien. Hoewel je vast een heel mooi exemplaar hebt. Ik vraag je mee omdat het heel erg lekker en gezond is. Nee hoor, ik val op meisjes. Maar je moet gewoon eens een keer een sauna proberen, dan merk je zelf wel hoe heerlijk het is.” Maar de jongen wil niet.

Ik vraag me af of ik niet met Ankie, Sjoerd en Ansje naar de sauna zou kunnen gaan. Om met z’n allen eens echt te genieten. Maar ik zie ons al, op een kluitje, pa en Sjoerd met hun blote piemels, Ankie met haar tieten en Ansje met haar puberborstjes en haar bedonste spleetje. Oh, dus daar

zit die tweede tattoo, Ansje, zou ik zeggen. Spannend plekje inderdaad. Vind je mijn tepelhoven niet te groot, zou Ankie aan haar zoon vragen. Nee hoor, mam, zou Sjoerd antwoorden, daar hou ik juist van. Ik kijk naar het cocktailworstje van Sjoerd en vraag of hij daar niet mee zit. Ikzelf heb een prachtig grote piemel. Nou ja, natuurlijk dénk je dat soort dingen alleen in de sauna. Je praat over hoe verdomd heet het is en dat die eucalyptus zo lekker ruikt en dat je wel een ijskoud biertje zou lusten. Maar we zijn niet het soort mensen dat het blote lichaam ongegeneerd aan elkaar toont. Wij hebben geen zogenaamd gezonde lichaamscultuur. We hebben een zogenaamd normale lichaamscultuur, waarbij je je lichaam angstvallig verborgen houdt voor familie en vrienden. En hoewel Ankie mijn lichaam kent, zou ik het zelfs raar vinden met haar door zo'n openbare sauna te lopen, zo'n beetje nonchalant, zo slenteren en gaan zitten zweten en keuvelen alsof er geen slurf met ballen tussen mijn benen bungelen en geen beschamende bierbuik niet weg te werken is met adem inhouden. Eerst Jan-Douwe maar eens naar de sauna sturen. Om mijn goede wil te tonen. In mijn hart ben ik namelijk een man van de wereld. Nee, het is te pretentius Ansje en Sjoerd in mijn roman op te voeren. Trop dangereux. Nee, Jan-Douwe zal zijn eigen wereld hebben. En hij zal zijn eigen familieleden moeten meenemen naar de sauna. Niet die van mij.

48

Ik heb me aangemeld op een tekencursus. Eerst tekenen en dan de vervolgcursus schilderen. Ik heb Jan-Douwe eveneens aangemeld. In mijn roman. Artis natura magistra, de kunst imiteert de natuur. Om tien uur vanochtend begint de eerste les. Ik hoef nog niks mee te nemen. Behalve mijn aangeboren talent en mijn drive. Natuurlijk heeft Jan-Douwe zoveel meer talent dan ik, om over zijn drive maar te zwijgen.

Sjoerd en Ansje hebben me uitgelachen.

“Hij gaat van die mooie kitschlandschappen maken, Bob Dulfer Ross. Straks gaat hij zijn afropruik opzetten, let maar op,” sneert Sjoerd als ik het, zo stom als ik ben, met mijn gezin deel..

“Oh nee, je gaat die rommel toch niet hier overal aan de muur hangen, hè?! Ik schaam me dood voor mijn vrienden en vriendinnen,” jent Ansje. Dus heb ik me meteen voorgenomen om échte kunst te maken. Dingen die niemand begrijpt. Of eclecticisch te werken, met allemaal plaatjes uit

onze moderne cultuur, Mickey Mouse, Coca-Cola en zo, kitsch en kunst door elkaar. Jaja, ik heb me ingelezen. En ik heb me voorgenomen pas iets op te hangen als ze me erom smeken.

Bij elke mislukte harkerige streep die ik trek, zwiert Jan-Douwe's penseel met vaart en verve over het doek. Ik kijk naast me, waar hij vol inspiratie en genot staat te werken. Met elke lacherige blik die ik van mijn medecursisten krijg, krijgt Jan-Douwe er een van bewondering. Ik zie hem af en toe met medeleven naar mijn gepruts kijken, om vervolgens in opperste concentratie het ene meesterwerk na het andere van de ezel te trekken. Maar waar ik schaamtevol elk scharminkel dat ik voltooi tot een prop verkreukel en geruisloos naast me op de grond laat vallen, ben ik gevuld van trots over wat mijn geesteskind aan genialiteit op het platte vlak brengt. In den beginne althans. Want hoe langer ik die rampzalige ochtend bezig blijf met krassen en kloten, hoe meer ik begin te beseffen dat er een immense kloof gaapt tussen wat ik zelf ooit zal kunnen maken en wat ik mijn geesteskind kan laten produceren en hoe meer ik me daaraan begin te ergeren.

“Ik denk dat het goed is als je eerst wat simpele vormen gaat natekenen. Cilinders, kubussen, piramides. Bij het begin beginnen.” De tekenleraar is zelf kunstenaar. Waarschijnlijk een slechte. Anders zou hij niet dit soort lessen hoeven te geven aan bejaarden, huisvrouwen en een enkele jongeling die naar de kunstacademie wil.

“Dat is goed,” antwoord ik gedwee.

Die vent vindt dat ik helemaal niks kan. In mijn ooghoek zie ik Jan-Douwe een Mona Lisa-achtig portret in fijne rode pastel neerzetten.

“Je moet eerst de basis goed onder de knie hebben voor je voorwerpen kan natekenen.”

“En model?” probeer ik overmoedig. Ik kan niet wachten om een naakte vrouw voor me te hebben liggen. De ware artiest tekent naakt vlees naar de waarneming. Schaamheuvels, tepels, rondingen waar hij een hard potlood van in zijn broek krijgt.

“In de voorlaatste les van deze cursus krijgen we een levend model dat voor ons zal poseren,” antwoordt de kunstenaar.

Hij zal er zelf natuurlijk al heel wat gehad hebben. Ja, die kunstenaars zijn snoepers. Ik twijfel of ik niet gewoon alle lessen moet overslaan tot de les die mijn talenten waarlijk uitdaagt. Ondertussen kan ik thuis wat oefenen op foto's uit de Playboy. Zal ik ze eens een poepie laten ruiken als dat mokkel haar badjas op de vloer laat glijden en zich met haar naakte pruim in het midden van de creativiteitscentrumruimte voor mijn

kunstenaarsoog neervlijt. Tss, cilinders en kubussen, ik zal dat wijf in een paar rake lijnen neerzetten dat onze leermeester het water in de mond loopt.

“Wie de basis niet beheerst, kan zeker geen goed figuur neerzetten.”

Ik begin hem nu al vermoeiend te vinden.

“Maar abstracte kunst dan, dat is toch heel gemakkelijk. Dan hoef je toch alleen maar wat strepen en vlakken te maken. Ze zeggen toch altijd dat een kind dat ook kan.”

De meester laat een flauwe glimlach zien.

“Hoe verder je zal vorderen in deze cursus, hoe meer je zal beseffen dat er helemaal niks gemakkelijks aan abstracte kunst maken is. Hoe meer je kan in het tekenen en schilderen, hoe meer zichtbaar wordt wat je niet kan. En vergeet niet; kunst maken is negentig procent transpiratie en tien procent inspiratie. Dus oefenen, oefenen, oefenen.”

Een ouwe kale man zit met zijn neus zowat in de verf van zijn schilderijtje. Tegen zijn ezel is een foto geplakt van een kasteel in een bosrijke omgeving. De man probeert de foto zo realistisch mogelijk op het doek te reproduceren. Vooral de spiegeling van het kasteel in de kasteelvijver krijgt zijn aandacht. Af en toe neemt hij wat afstand, om eerst kritisch te fronsen en vervolgens tevreden te glimlachen. Dan kijkt hij de ruimte rond. Helaas let niemand op hem. Maar als hij dit meesterwerk na maanden af zal hebben, zal hem thuis de onverdeelde lof van zijn echtgenote ten deel vallen. En als het hem lukt het schilderij af te krijgen voor zijn verjaardag, zullen zijn familieleden en burens er niet aan ontkomen hun bewondering erover te moeten uitspreken.

“Van jou kan ik nog een heleboel leren,” hoor ik de meester naast me tegen Jan-Douwe fluisteren. “Dit is allemaal zo ongelooflijk geweldig. Weet je zeker dat je nooit eerder getekend hebt?” Twee oude dames, die allebei een bloemstuk dat op een tafeltje staat naschilderen, stoten elkaar aan, terwijl ze naar Jan-Douwe en de cursusleider kijken. Het is mijn kind waar jullie nooit aan zullen kunnen tippen, denk ik laatdunkend. Ook al kan ik zelf dan niets.

“Veel thuis oefenen,” geeft de cursusleider me aan het einde van mijn eerste lesochtend mee. Ik zie aan zijn gezicht dat ik nooit een van zijn favoriete leerlingen zal worden. Maar tenslotte gaat het erom dat ik er lol in zal hebben en hij zal zijn best doen me aan het einde van de twaalf ritten met een paar prentjes de deur uit te sturen waar ik zelf van denk dat ze aardig goed gemaakt zijn. Tenslotte kan iedereen leren tekenen en schilderen. Je moet het per individueel niveau honoreren. Dan komt alles goed.

“Tot de volgende week.”

“Moet je je werken niet meenemen?” roep ik Jan-Douwe na. Maar hij lacht slechts en loopt met lichte tred de zomerdag in. Ik bekijk mijn eigen kindertekeningen en schuif ze snel onder Jan-Douwe’s stapel meesterwerken. Dan haast ik me het lokaal uit. Alle begin is moeilijk, hou ik mezelf voor op weg naar De Zwoeger. Iedereen is klein begonnen. Oefening baart kunst. Iedereen kan leren tekenen. Waar een wil is, is een weg. Van Gogh werd ook door iedereen klote gevonden toen hij nog leefde.

‘Is Jan-Douwe er niet?’ zullen ze bij de volgende les vragen. ‘Nee,’ zal ik zeggen, ‘hij heeft vannacht een muurschildering voltooid in Rotterdam. Die hebben we samen gemaakt, maar er moesten nog wat stukjes ingeschilderd worden. Dat wilde hij wel doen. Dus heb ik hem laten uitslapen vanochtend. Het is een prachtig werk geworden. Twintig meter breed en drie hoog. Ik heb zelf het grootste deel van het ontwerpen gedaan. Jan-Douwe heeft veel van het uitwerken op de muur voor zijn rekening genomen. Tenslotte is zo’n jong nog wel wat fitter dan een van ons.’ Wat zullen de monden van mijn medecursisten openvallen. En onze leermeester zal beseffen dat hij zelf een loser is. ‘Volgende week trekken we de sloppenwijken van Rio de Janeiro in. We gaan die vervallen buurten eens verfraaien met onze kunstgraffiti. Hebben die mensen daar ook eens wat. We betrekken lokale hangjongeren en ex-drugsdealers bij onze projecten. Die krijgen allemaal een emmertje en een kwastje om onze figuren in te verven om hen zo een nieuw zicht op hun uitzichtloze wereld te bieden. Waar je vroeger de bergen van Rio bedekt zag met aan elkaar geknutselde armoedige huisjes, schijnt nu de kunst van Dulfer Zwart en Jan-Douwe door. Voortaan zullen de toeristen niet de armoede, hopeloosheid en gewelddadigheid fotograferen, maar de hoop en de kracht die kunst kan bieden.’ ‘Wauw!’ zullen mijn medecursisten zeggen. ‘Maar wat doe je hier dan nog?’ En ik zal antwoorden dat hoe meer ik kan, hoe meer ik besef wat ik niet kan en dat het nooit slecht is om de basisvormen nog eens op te frissen, omdat die toch steeds weer terugkomen in alles wat je maakt. En dat ik naar de voorlaatste les uitzie. Want naaktmodellen lopen ook in Rio niet zomaar over straat.

49

“Godverdegodverdekutklotekuthonden!!” Mijn hele zool zit onder de roodbruine stinkende stront. Wat krijgen die beesten te vreten? Een mix

van goulash en babi pangang? Sambal bij? Ik kijk om me heen. Regent het gisteren de fucking hele dag en vandaag is er weer geen plas te zien als je hem nodig hebt. Ik veeg mijn schoen af aan de trapper van een fiets die op zijn jasbeschermer de sticker 'I love life' heeft geplakt. Zo'n vrolijk paars en oranje geschilderd hippiekarkas met plastic kitschkitchenfietstassen achterop. Zal haar leren.

Ach ja, eigenlijk is het maar verteerd eten en wat bacteriën en maag- en darmslijm. In feite zijn we allemaal maar stof en tot stof zullen we wederkeren. Strontspul, we zijn allemaal maar strontspul. Cellen en rommel.

“Gadsamme, Dulf, heb je in de shit getrapt?”

Ik wil net op de barkruk naast Fredo plaatsnemen, maar begrijp dat zijn opmerking dit onmogelijk heeft gemaakt. Ook Gerrit kijkt me nu aan alsof ik lepra heb. Mopperend sjok ik naar buiten om een vette graspol en een scherp stokje te zoeken. En dan sta ik daar als mikpunt van alle spot voorover gebukt de anale goulash onder mijn schoen uit te peuteren, zo goed als het gaat. Want het gaat nooit helemaal goed. Eigenlijk moet je heel vaak heen en weer door een flinke plas peddelen met je schoen. Of beter nog door meerdere plassen, want het water kleurt zo snel bruin. En dan proberen het leer van je schoen niet nat te krijgen. Wat nooit lukt. En dan vooruit en achteruit en zijwaarts over een graspol. En dan de plas nog eens herhalen, een nieuwe plas. En dan een nieuwe pol. Maar er blijft altijd nog hier een daar een spoortje poep zitten, omdat de huidige schoen zo belachelijk veel onnodig profiel heeft. Waarschijnlijk zitten er mensen in laboratoria te studeren op het profiel dat zo kunstig in elkaar gedraaid zit dat het hoe je het ook wendt of keert altijd een spoortje hondenstront vasthoudt. Nee, de enig mogelijke reiniging is met een emmertje water, liefst heet, en een borstel. Maar dan bestaat het gevaar van het spetteren, waardoor de verdunde hondenpoep je in het gezicht spat. Daarbij blijven die emmer en borstel voor eeuwig besmet als je ze niet goed schoon maakt. En alleen al die schoonmaakactie levert een hele nachtmerrie aan nieuwe problemen op. Waarom worden toch niet alle honden doodgeschoten op koninklijk bevel?

“Hahaha, jammer dat ik geen foto toestel bij me heb,” lacht Fredo. “Wat kan de mens toch bescheten uitzien. Ik zou wel eens een fotoserie willen maken van mensen die bezig zijn de stront onder hun schoenen uit te halen. Eerst hun tronie als ze erin trappen. En dan hoe ze proberen zonder gezichtsverlies van zich af te schrapen wat uit zo'n hondenreet is gedropen.”

Terwijl ik mijn handen was bij het toilet, bedenk ik dat ik een hoofdstuk moet schrijven waarin Jan-Douwe de wreker der onschuldige indestrontrappers is. Hij zal onzichtbaar zijn en een speciaal ontwikkelde neus hebben voor verse hondenkak. Op het moment dat dat trillende lijf boven de stoep hurkt, zal Jan-Douwe ter plaatse zijn. En nog voor de drol de steen raakt, geeft onze held het hondenbaasje zo'n ontzettende klets in zijn nek dat deze twee meter verder het trottoir opschuift dat zijn neus drie weken geen vel meer op heeft. Het maakt niet uit of het een kleerkast van een vent is met een pitbull of een oud dametje met een kuttenlickertje. Iedereen zonder uitzondering. En elke keer weer. Jan-Douwe kan als superheld op twaalfhonderd plekken tegelijkertijd zijn. Net als de kerstman brengt hij in één nacht al zijn kadootjes bij iedereen. Wat zal dat heerlijk zijn. Telkens zo'n klets in de nek. Klets! Klets!

Ik kijk naar mezelf in de spiegel, terwijl ik mijn handen onder de föhn droog en zie hoe ik niet in de hand heb dat ik lach. Wat is het heerlijk om te wreken. Al is het maar in je hoofd.

“Op de Keizersgracht zie je haast geen drollen liggen,” hoor ik Gerrit zeggen als ik de drankruimte weer binnenkom. “Daar zijn de mensen wat beschaafder. Die ruimen hun hondendrollen op met een zakje.”

“Dat noem jij een teken van beschaafdheid?” buldert Fredo. “Ik noem dat het grootste bewijs van onbeschaafdheid; met een zakje in de hondenstront staan graaien? Ik zou me toch honderd keer schamen eer ik me zou bukken om op te rapen wat er uit de darmen van zo'n beest komt. M'n beschaafde neus ernaartoe brengen, m'n eigen reet in de lucht steken, zo'n zakje onder die stront duwen en dan ermee gaan rondlopen tot ik ergens een prullenbak tegenkom. Staan er trouwens wel prullenbakken op de Keizersgracht of nemen ze hun zakje gezellig mee naar huis? En dan die zwervers die gaan graaien in die prullenbakken op zoek naar wat eetbaars. Arme sloebers. Man, ik zou me eerder voor mijn kop schieten dan in de bebouwde kom een hond nemen.”

“Het zijn wel lieve beesten,” oppert Gerrit moedig. “Een hond is een kameraad.”

“Je bent een sukkel als je een hond als kameraad nodig hebt. Je neukt toch ook geen geit als je eigenlijk een vrouw wilt neuken.”

Gerrit schudt zijn hoofd. “Dat is wat anders. Jij hebt duidelijk nooit een huisdier gehad.”

“Beesten horen thuis in de stal. Voor ze geslacht worden om opgevreten te worden. Het is toch bij de middeleeuwen af dat we gewoon maar op onze stoepen laten schijten. En dan krijgen ze zogenaamd boetes. Ja,

amehoela. Als ze boetes kregen, lag er niet zoveel schijt op de stoep. Ik ben voor de doodstraf voor hondenbezitters en hun honden. En dan eerst die honden een pijnlijke dood laten sterven voor de ogen van hun baasjes en daarna de baasjes een pijnlijke dood laten sterven voor de ogen van hun moeders.”

“Wat hebben hun moeders er nou weer mee te maken?”

“Die hebben hun kinderen niet uit de anale fase weten te halen.

Opvoeding. Het is allemaal een kwestie van opvoeding. Mensen met honden houden er gewoon van toe te kijken hoe dat mormel stront uit z’n achterwerk knijpt. Het is pervers. Gerrit, als ik een hond zou nemen, zou mijn moeder me verrot stampen. Ook al is ze eenentachtig en zit ze in een rolstoel en is ze dement.”

“Ach, je kletst weer uit je nek, Fredo.”

“Dulf, klets ik uit mijn nek?”

Ik schud mijn hoofd. “Ze zitten allemaal in de anale goulashfase. Allemaal afmaken. En hun moeders ook.”

50

“Dit is Jan.”

Ik weet niet wat ik zie. Er staat een man midden in onze tekenruimte, in een badjas. Zijn haar zit warrig, hij is ongeschoren en hij is waarschijnlijk helemaal naakt onder zijn badjas.

“Hallo Jan,” zeggen mijn medecursisten braaf.

“Jan is vandaag ons model. Hij zal voor de pauze drie kwartier poseren. En na de pauze een half uur.”

Ik durf het bijna niet te vragen. Maar ik moet. Anders ontplof ik.

“Krijgen we ook nog een vrouwelijk model?”

Enkele medecursisten grijnzen. Onze meester niet.

“Nee, we hebben maar één model per cursus. En Jan is een heel mooi model. Jullie kunnen bij hem de spieren heel goed zien. Dat is prachtig na te tekenen.”

Ik ontplof toch. Dat heeft die vuile smeerlap expres gedaan. Om mij te pesten. Hij weet dat alle mannen een vrouwelijk naaktmodel willen. En ik vooral. Terwijl het de vrouwen helemaal niet interesseert om een mannelijk model te hebben. De hufter! De vuile hufter! Mijn enige kans om een naakt wijf te tekenen in een echte professionele setting. Want hij denkt toch echt niet dat ik nog zo’n baggervolgcursus schilderen ga nemen? En dan zeker weer tien lessen wachten tot hij met zo’n verlopen

alcoholist komt aanzetten die in z'n blote kont komt staan omdat hij de tien euro nodig heeft voor een fles drank. Aan mijn kloten. Ik zie Jan-Douwe met scherpe houtskoollijnen Jans heerlijke monnikskap op het grijze papier zetten en storm het lokaal uit.

“En hoe was het?”

Fredo kijkt me met geile ogen aan.

“Jaaaa, lekker wijf. Enorme tieten. Een jaar of twintig. Mooi koppie.”

“Dat je kon tekenen, man. Ik zou daar niet kunnen staan tekenen. M'n stijve zou een gat in het doek steken. Ik zou zo'n wijf daar meteen bespringen. Maakt me niet uit of die andere schildertjes eromheen staan.”

“Ja, jij bent een beest, Fredo. Maar een kunstenaar, die kijkt vooral ook met andere ogen naar een model. Niet trouwens dat ik ongevoelig ben voor zo'n blote vrouw. Helemaal niet.”

“Kunstenaars zijn beesten, Dulf. Als je geen beest bent, ben je geen kunstenaar.”

“Maar ik ben natuurlijk ook nog eens getrouwd.”

“Nou en? Kunstenaars zijn niet monogaam. Onmogelijk. Monogamie is voor trutten. Monogamie en passie sluiten elkaar uit.”

“Hoe weet jij zoveel van kunstenaars?”

“Ik heb vroeger in een band gespeeld.”

“Ja, dat heb je me al eens verteld. Een Jazzbandje, toch?”

“Jazz An' Gin. We waren artiesten tot in onze tenen. Alleen een jaar na onze oprichting werd onze saxofonist opgenomen in een kliniek. Vanwege het tweede deel van onze naam.”

“Waren jullie goed?”

“Snert. Mijn drummen sloeg nergens op. Ja, op een afgeraffeld oud drumstelletje. Ik had geen enkel gevoel voor maat of ritme. Maar ik dacht dat het zo hoorde bij Jazz. De enige die een beetje wat kon was onze saxofonist.”

“Maar Gin drinken kon je vast wel.”

“Het was een wilde tijd. Ik was zeventien. Het dak ging er elke keer dat we speelden helemaal af. Als we speelden traden tegelijkertijd dichters op en schilders en jongleurs. Jongejonge, wat voelden we ons kunstenaar. Nee, vertel mij niets over kunstenaars. Been there, done it.”

“Ja, ik ook. Been there, done it. Ik heb m'n bloot wijf getekend. Ik mag me kunstenaar noemen.”

“Zo is het, Dulf. Dat kan je ook weer op je cv zetten.”

“Maar ik geloof niet dat mijn roeping in de verf zit. Ik hou er weer mee op.”

“Allemaal tijdverspilling.”

“Ach, het is wel goed om in het leven alles uit te proberen.”

“Maar je moet weten wanneer je geen flikker talent voor iets hebt.”

“Nou ja, die docent vond mijn werk eigenlijk heel goed. Hij vond dat ik er het talent wel voor had. Vond het jammer dat ik ermee stopte.”

“Jazeker, omdat hij dan niks meer aan je verdient.”

“Nee, echt. Maar ik zie het zelf niet zitten om tekeningetjes en schilderijtjes te maken. Staat me te ver af van de werkelijkheid, snap je?”

“Allemaal tijdverspilling.”

“Ja.”

51

Jan-Douwe zit lekker in het zonnetje. Ik til mijn potlood van het papier en kijk ernaar. Het hout van het potlood begint steeds vaker tegen het papier te schuren. Het grafietpuntje kijkt eruit als een rond klein hondenoogje, een beetje angstig en triest. Ik schrijf nu af en toe per ongeluk op het hout, maar draai het potlood dan of hou het loodrecht op het papier. Ja, deze eerste punt begint op z'n einde te lopen. Maar ik laat niet toe dat hij zich al gewonnen geeft.

Jan-Douwe zit lekker in het zonnetje. En ik schrijf ineens achter elkaar tien pagina's vol met een briljant idee.

“Iedereen heeft het over de democratische potentie van het internet,” zegt Jan-Douwe geïrriteerd. “Gelijkheid! Een egalitaire wereld! Maar wat denk je van de potentiële vernietiging, de mogelijkheid om woedende groepen jongeren te mobiliseren? Daar hoor je nou nooit iemand over.” Jan-Douwe zit in zijn huiskamer, waar hij zijn interview geeft en ondertussen grote mokken donkere thee schenkt voor de journaliste van het politieke nieuwsblad en zichzelf.

Overal waar de Britse Amerikaan Andrew Keen staat in het stuk in de Volkskrant van zaterdag, vul ik de naam van Jan-Douwe in. Ik geef hem een geweldige eruditie zonder dat hij ervoor heeft hoeven studeren en werken. En zo pluk ik het ene na het andere interview met Jan-Douwe uit kranten en tijdschriften. Mijn jongen is ineens een expert op politiek, economisch, artistiek en sociaal gebied. Eloquent, grappig, gevat.

Na uren hard werk ga ik tevreden een kopje koffie voor mezelf zetten. Even mijn gedachten op de wind zetten. Ik ga in mijn hangmat liggen, dommel een half uurtje weg en word wakker met het besef dat mijn

experiment helemaal nergens op slaat. Niet alleen is het een gigantische stijlbreuk in mijn roman, je mag ook niet zo letterlijk jatten zonder vervolgd te worden en Jan-Douwe is nog pas tien jaar oud op dit moment in mijn boek. Ik hou zelf trouwens ook niet van dat soort bijdehante snotneuzerige betwetertjes, laat staan dat Ansje en Sjoerd of een willekeurige lezer sympathie voor hem zouden opvatten als hij deze onzin zou uitkramen.

Maar ondertussen sterven mijn potlood en ik een langzame dood. Voor tien pagina's niets. Het schrijft overigens niet fijn met zo'n glijdende botte punt. Maar het is wel levenstijd. Beter slecht en lang geleefd dan kort en goed. Daar komt het in de praktijk op neer, ook al zal dat haast niemand toegeven.

Vermoeiend, zo'n slechte punt. Hoe heerlijk fris is een nieuwe punt, scherp gesneden, als een rappe tong. Normaal gesproken had ik het potlood al lang geslepen. Zo zie je maar weer hoe verkwistend de mens is. Het kleine welbehagen van de semi-rijke mens bestaat uit het niet ten volle opgebruiken van zijn consumptiegoederen. Korstjes brood weggooien, restjes chips, nog halfwerkende sinaasappelpersen ... Dat is rijkdom en luxe, van alles weggooien waar de Afrikanen een dood van honger mee zouden kunnen voorkomen. Zo leer ik nog wat van mijn potloodje.

Ik ga alles uit deze botte punt halen, een punt als een plateau op een houten berg, maar uit een inhammetje weet ik nog wat woorden te schrapen. Als ik gebroederlijk zou sterven met mijn grafiet, zouden die laatste levensseconden of minuten me nog aardig kostbaar kunnen worden. Ik zal maar mijn laatste belangrijke woorden moeten neerschrijven en het potlood is op. Nee, ik zal me straks in mijn doodsuren dankbaar zijn voor mijn huidige zuinigheid.

Trouwens gisteren weer een potloodnachtmerrie gehad. Al schrijvend werd het in mijn handen tot boter. In mijn dromen heerst nooit de geringste twijfel. Geen seconde langer of korter zal ik leven dan mijn HB-CEDERHOUT. Mijn dromen zijn zo angstaanjagend echt dat ze overzwemmen in mijn ochtenden. Ik ben sowieso een ouwe man in de ochtend. In de war. Suf.

Ik schrijf rechtop. Dun en schuivend. Ik draai de potlood en haal nog wat zinnnetjes uit een hoekje. Meer geeft deze punt me niet meer. Telkens vraag ik me af hoeveel levenstijd ik nog heb. En hoe mijn eigen einde zal zijn? Krijg ik een derde bloeding? Kan ik daarna nog wat zeggen of ben ik meteen weg. Ik mag niet klagen. In ieder geval heb ik nu de tijd alles te zeggen wat ik kwijt moet.

De punt geeft nog niet op. In zijn doodstrijd blijven de woorden uit hem komen, als sperma uit de forel. Geef op, roep ik, ik wil een verse spitsvondige punt. Ga dood. Uit jouw as zal de feniks herrijzen. Maar hij is oud en stokdoof. Hij schrijft zijn eigen requiem, zoals Mozart dat deed, op zijn sterfbed. Het is niet om aan te zien. Ik besluit hem uit zijn lijden te verlossen.

Deze superpunt heeft eenenzestig pagina's geschreven, waarvan achttien zonder klinkers. Hij ruste nu in vrede. Hij heeft het verdiend. Ik ga slijpen.

52

Hoeveel van het kostbare grafiet zal ik verliezen als ik mijn potlood slijp met deze groene slijper die ik uit Ansjes la heb gepakt? Ik heb ook een kartonmesje meegenomen uit haar kamer. En om niet over één nacht ijs te gaan, heb ik ook nog een alledaags HBpotlood meegenomen.

Tenslotte smijt ik mijn leven niet over de balk. Ik slijp het surrogaatpotlood eerst met de slijper. Er treedt geen of een te verwaarlozen hoeveelheid grafietverlies in de lengte op, merk ik. Wel wordt het cilindervormige grafietstaafje kegelvormig weggeslepen. Ik probeer een kartonmesje. Als ik met het mesje slijp, kan ik het hout wegschrapen en hou ik de pure cilindervormige stift over. Dat zou me dus veel meer potlood opleveren om mee te schrijven. Maar dat schrijft niet lekker. En het voelt niet lekker. Een potlood is een potlood is een potlood is een rechte houten stok met een kegelvormig stuk aan het eind waar een kegelvormig stuk grafiet uit steekt. Ik moet normaal doen, ik schrijf met een spitse punt. Tenslotte ben ik schrijver. En het is hoe het is, ik krijg wat ik krijg om mij te uiten voor mijn dood. En geen mierengeneuk. Ik ben een man.

Ik voel me ineens moedig. Nu wil ik weten ook hoe dik mijn boek wordt. Ik ga meten. Een hele punt wegschrijven blijkt ongeveer zes millimeter te zijn. Ik tel nogmaals de pagina's die ik tot nu toe in potlood geschreven heb. Eenenzestig, waarvan achttien zonder klinkers.

Ik besluit een geschreven pagina over te typen om erachter te komen hoeveel gedrukte pagina's dat oplevert. In de boekenkast staan allerlei romans van Ankie. Ik pak er een aantal uit, hun inhoud of hun auteurs interesseren me niet, en tel uit hoeveel woorden er gemiddeld door die zogenaamd echte schrijvers op een pagina geplakt worden.

Ik kom uit op vijfenveertig pagina's getypt die ik tot nu toe geschreven zou hebben. Met één potloodpunt. Tsjongejonge. Mijn potlood is

achteneenhalve centimeter lang. Dat betekent dat ik veertien komma een zes zes zes zes zes enzovoorts keer een punt kan wegslijpen en dan een boek heb van ...

53

“Hahaha, dat is toch fantastisch. Dat krijg je nooit voor elkaar.”

“Ik weet niet waar ik het allemaal halen moet.”

“Tja, mijn hulp wil je niet.”

“Zeshonderdzevenendertig bladzijden getypt. Dat is achthonderddrieënzestig met de hand geschreven. Ik zou niet weten waarmee ik die moet vullen. En als ik het potlood met een mesje slijp is het misschien wel, weetikveel, twee drieduizend of zo.”

“Des te langer hebben we je in ons midden. Mooi toch. Misschien krijg je het wel nooit af. Ga je nooit dood, hahaha. Hee, maar je hebt zeshonderdzevenendertig pagina's te vullen. Stel dat het je lukt. Je hebt nu hoe lang gedaan over je eerste vijfenveertig pagina's? Dan kan je heel gemakkelijk uitrekenen hoe lang je nog te leven hebt.”

“Nee, het is toch onzin. Het gaat nergens over. Ik hoef dat niet te weten.”

Ik merk dat ik een beetje bijgelovig ben geworden. Eigenlijk wil ik het niet concreet hebben, zelfs niet in het spel. De dag van je dood op de kalender prikken is me toch een beetje te creepy.

“Hoe lang ben je nou al bezig? Drie maanden? Dan heb je nog drieëneenhalf jaar te gaan.”

Kut! Ik wist dat hij het niet kon laten. Ik sta op en loop zonder iets te zeggen naar buiten.

Drieëneenhalf jaar. Ik zit in het park en kijk naar een dikke eikenboom. Hoewel de berekening van de resterende tijd die ik heb onzin is, drukt het me wel met mijn neus op het feit dat ik niet onbekommerd kan hopen oud te worden. Dat doet even erg pijn.

Vergeleken met hoe lang dat houten spook hier staat, is drieëneenhalf jaar niks. Maar voor iemand die al twee beroertes heeft gehad, is het weer best wel wat. Dan ben ik bijna vierenveertig. Dat is niet zo geweldig oud om te sterven. Maar Sjoerd is dan bijna eenentwintig en Ansje bijna negentien. Het zou genoeg tijd moeten zijn om mijn relatie met hen op orde te brengen.

Maar ik heb eigenlijk de meeste tijd niet geschreven. Stel dat mijn boek goed zou vloten, dat ik elke dag zou schrijven. In hoeveel tijd schrijft iemand dan een boek? Twee jaar? Eén jaar? Maar ik weet helemaal niet

waar mijn verhaal naartoe gaat. Ik heb geen plannen voor Jan-Douwe, behalve dat hij zoveel mogelijk moet genieten van het leven.

Ik heb Ankie nooit verteld over mijn experiment met het potlood. Of over mijn angst al eerder, binnen nu en een half jaar, dood te gaan.

Gelukkig kan ik haar nu vertellen dat ik nog drieëneenhalf jaar te leven heb? Dan zal ze blij zijn. Hahaha.

Als ik nog drieëneenhalf jaar zal leven, zal ik trouwens ook weer moeten gaan werken. Ik kan geen drieëneenhalf jaar ziek thuis blijven. Weer naar kantoor, ik moet er niet aan denken. Ik hang me nog liever op. Maar wat moet ik anders? Een uitgever vinden die me een voorschot geeft op de uitgave van het boek? Zo iemand ziet me komen.

Ik sta op en slenter het park uit. Wat heb ik me in godsnaam in mijn hoofd gehaald met dat stomme potlood? Ik kan natuurlijk ook gewoon stoppen met schrijven. Alles in de prullenbak gooien wat ik tot nu toe geschreven heb. Gewoon leven en zien waar het leuke schip strandt. Van de andere kant, stel dat ik toch over twee maanden een nieuwe beroerte krijg. Een waar ik niet meer levend uit kom. Dan is het toch kostbaar materiaal wat ik achterlaat. Voor mijn gezin. Het boek zelf is natuurlijk geen slecht idee. Misschien moet ik maar stoppen met te doen alsof het potlood mijn tijd in zich draagt. Ik schrijf alsof elk woord mijn laatste is.

Ik stap de drempel van De Zwoeger weer over. Fredo begroet me met een grijns.

54

“Het is nog steeds een lul.”

Onwillekeurig blijf ik staan als ik door de deuropening van Ansjes kamer Sjoerds stem hoor. Ik hou mijn adem in.

Ansje lacht. “Hij doet anders aardig zijn best.”

“Ja, dūhh, hij is bang dat hij de pijp uitgaat en dan voor eeuwig rondspookt omdat hij zijn gezin heeft verwaarloosd. Heb je die uitzending van die geestenfluisteraar niet gezien? Het is foute boel in het hiernamaals. Iedereen die dood is loopt opgefokt in onze wereld rond als geest omdat hij zijn vrouw of broer of moeder nog iets moet vertellen of omdat ze iemand iets geflikt hebben en het de rest van hun eeuwige leven willen goedmaken, maar dat kunnen ze dan natuurlijk niet meer.

Hij is gewoon bang.”

“Hij geeft wel meer geld.”

“Als je die paar euro die hij ons nu af en toe toestopt verdeelt over de jaren dat hij ons niets heeft gegeven, zijn het maar centen.”

“Jij hebt tenminste je Italiëreis gehad. Ik moet nog maar zien dat ik ergens kom.”

“Alsof dat zo’n lol was. Als ik niet elke minuut met hem doorbracht, werd ‘ie pissig. En maar lullen over vroeger, over die ouwe vrienden van hem en hoe alles toen zo super was en hoe geweldig het leven is als je er maar van geniet. ‘Jongen, je moet er van weten te genieten. Jongen, wat heerlijk, hè?! Weet je, je moet er van genieten. Is het niet fantastisch? Moet je dit eens proberen. Moet je dit eens proeven. Het leven heeft zijn tegenvallertjes, maar als je positief in het leven weet te staan, kan het geweldig zijn. Hou van het leven, Sjoerd. Sta open voor alles. Hou van eten en drinken en neuken en kunst.’ Heb je al eens naar operagekweel geluisterd? Om hem uit zijn kutbui te halen ben ik zelfs met hem naar een in het Italiaans nagesynchroniseerde film van een Siciliaanse Amerikaan gegaan? Ik werd kotsmisselijk van hem. Trouwens, ik laat hem één nachtje alleen en hij bezuipt zich compleet en kotst de hele hotelkamer onder. Als een boze puber. En dan dat belachelijke pak en die hoed die hij gekocht heeft. Jezes man, ik schaamde me echt naast hem te lopen.”

“Ik weet het. Hij heeft het hier in het begin toch ook gedragen. Totaal absurd. Die man is gewoon niet volwassen.”

“Als hij iets van de Italiaanse mannen had moeten leren, is het dat hijzelf geen greintje flair heeft. Hij kan dat soort kleren helemaal niet dragen.”

“Gelukkig is het te koud en kan hij het voorlopig niet meer aan.”

“Je had hem moeten zien in het begin toen we terug waren. Die smile waarmee hij me aankeek. Alsof we eindelijk vrienden waren. Kat in het bakkie dacht ‘ie natuurlijk.”

“Ja, hetzelfde had hij bij mij toen hij me met m’n opdracht had geholpen. Hij mishandelt zijn kind geestelijk vijftien jaar en dan plukt hij twee paardebloemen en meneer voelt zich weer de beste vader van de wereld. Gewoon ziek.”

“Ik vind dat we hem flink moeten laten weten wat hij heeft aangericht in onze levens. Hij moet eens heel erg aangepakt worden.”

“We plegen zelfmoord.”

“Niet slecht. Maar persoonlijk heb ik geen zin dat voor hem te doen. Dat is hij niet waard.”

“We vermoorden mam?”

“Daar geeft hij geen drol om. Dan kunnen we beter Fredo vermoorden. Of de Zwogger in brand steken. Dat zou hem meer raken. Nee, ik heb wel een idee.”

“Wat dan?”

“Wacht. Straks staat hij nog op de gang te luisteren.”

Ineens is het stil.

Ik verroer me niet. Ze zouden me meteen horen. Ik kan alleen hopen dat ze niet komen kijken.

Ik zie Ansjes verschrikte gezicht als eerste om de hoek kijken.

Dan Sjoerds.

Ik zeg niets, draai me om en loop weg.

“Het is zijn eigen schuld,” hoor ik Sjoerds verbitterde stem. “En ons ook nog afluisteren ... Weet hij tenminste hoe we over hem denken.”

55

Ik kijk door het raam van De Belch naar het volk dat langsloopt. Het oktoberweer kleurt hun neuzen en wangen rood en laat hen de jaskragen omhoog zetten. Mijn derde glas bokbier staat onaangeroerd voor me op het ronde tafeltje. Mijn schrijfmap met eenenzestig pagina's schrijfsel ligt voor me. Het korte potlood in rustige afwachting erbovenop. Maar ik weet niet wat ik met deze spullen moet. Ik ben gevloerd door de nekslag die mijn kinderen mij gisteren toegediend hebben.

Uit De Belchs cd-speler klinkt een oud cowboyliedje met af en toe een coyoterig jodeljoehoe. Het is een melancholieke cowboy, dat is zeker. Ik ben de enige klant. Zo lang ik hier zit klinkt er al treurige muziek uit de speakers. Ik vraag me af wat de bedoeling is van kroegeigenaren in oktober. Willen ze hun klanten aan het huilen maken of is het gewoon hun eigen humeur dat zo onderhevig is aan het koude weer?

Alles wat ik heb gedaan schijnt averechts uitgepakt te hebben. Ik sloof me uit, doe mijn best, ben eerlijk tegen iedereen en het rendement is dat ze me een nog grotere lul vinden dan daarvoor. Dan kan ik er net zo goed mee stoppen. Wat zou ik dan al die moeite doen? Fukking ondankbare kinderen. Weet je wat, godverdomme, ze zijn oud genoeg, ze moeten het maar uitzoeken. Als zij die keuze maken, als zij mij voorgoed willen buitensluiten, dan kan ik daar mee leven. Prima mee leven. De kolere kunnen ze krijgen. Ze mogen hun eigen leven eens proberen op de rails te houden. We zullen wel zien als zij zo oud zijn als ik wat ze ervan terecht hebben gebracht. Godverdomme!

En dan willen ze me nog een poot uitdraaien ook. Wat is die Sjoerd van plan? Hoe willen ze me raken?

Ik kijk naar mijn Boek van de Hoop. Tss, hoop, jaja. Het Boek van de Vervlogen Hoop. Wat moet ik er nou mee? Ik kan het wel in de prullenbak smijten. Ik zucht. Wat een klerezooi. Denk ik eindelijk dat het goed gaat met mijn leven. Nou ja, behalve die beroertes dan. En als ik nu stop met schrijven, wat gebeurt er dan met mijn levenstijd? Ach fuk, maakt het wat uit als ik nu op dit moment dood omval?

Ik zie buiten een groepje jongeren langslopen. Ze lachen. Ze zien er gelukkig uit. Die twee van mij hebben een aap op hun schouder. Een flinke orang oetan. Die heb ik daar neergezet. Mijn schuld. Vind ik het dan raar dat ze me niet vergeven na een Italiëreisje en een paar paardebloemen? Sjoerd heeft gelijk. Ik werd inderdaad chagrijnig toen hij er met dat grietje vandoor ging. En Ansje heeft ook gelijk. Alleen dat over mijn pak en mijn hoed hadden ze niet hoeven zeggen. Wat weten zij nou van stijlvolle mannendracht?

Ik neem een slok van mijn bok. Ik moet door met schrijven. Al zal ik persoonlijk misschien niet tot ze doordringen. Ooit zullen ze Jan-Douwe leren kennen en dan zullen ze mij beter begrijpen. Of ze willen of niet, ik zal dat boek voor hun schrijven.

Ik neem nog een flinke slok bok. Trouwens, ik vind het schrijven ook veel te leuk om ermee te stoppen. Het is gek, maar ik ben heel nieuwsgierig naar wat Jan-Douwe nog allemaal gaat doen. Ja, ik ga door. Voldaan over hoe ik deze conflictueuze situatie heb gemeesterd, kijk ik naar mijn boek in wording. Natuurlijk! Dat is het! Dat is wat Sjoerd van plan is. Op onze Italiëreis was ik op een avond zo stom, zo dronken, om Sjoerd te vertellen dat ik een boek aan het schrijven ben. Natuurlijk zien ze me af en toe thuis schrijven. Ik heb hem niet verteld waar het boek over gaat, maar heb er wel op gezinspeeld dat het boek belangrijk zou zijn voor hem en zijn zus. Hij wilde natuurlijk meer weten, maar zo dronken was ik niet dat ik verder ben gegaan. Maar dat is het; hij gaat proberen mijn boek te stelen en waarschijnlijk te vernietigen. Zo wil hij me pakken. Haha! Ik heb ze door, die kinderen. Hahaha. Nee hoor, het Boek van de Hoop sluit ik altijd op in mijn bureaula. En nu zal ik er nog een beter plekje voor vinden. Laat ze De Zwoeger maar in brand steken. Of Fredo. Hahaha.

“Fredo! Ik zat net aan je te denken.”

“Die klotekou, bah!”

Fredo trekt zijn handschoenen uit en wrijft druk zijn handen tegen elkaar. Fredo is altijd druk als hij zijn entree maakt.

“Doe mij maar een wodka met tomatensap.”

De Belch knikt.

“Alles goed thuis, Dulf?”

”Alles best.”

Hij knikt in de richting van mijn boek. “Nog wat moois geschreven?”

“Natuurlijk.” Ik stop het potlood in zijn doosje en het boek en potlood in mijn tas. “Wat drink jij rare dingen tegenwoordig.”

“Raar? D’r is niks raars aan. Vodkajatje tomaat.”

Ik kijk naar de pocket die half uit de zak van Fredo’s winterjas steekt. Ik durf mijn maandsalaris erop te verwedden dat de hoofdpersoon uit die pocket vodkajatje tomaat drinkt.

Ik moet er nog steeds aan wennen dat Fredo leest. Sinds drie weken leest hij. Zijn dochter vindt dat dat moet. Leert ze op school. Mensen die niet lezen zijn dom, zegt ze. En ze wil geen domme vader. Dus, na veertig jaar dom te zijn geweest, wordt Fredo ineens slim. En omdat hij heel slim wil zijn, leest hij veel. De hele tijd dat hij niet in De Zwoeger zit. Liefst dunne boekjes, zodat hij veel verschillende slimheid in korte tijd kan inslaan. En omdat hij net zo wereldwijs wil zijn als de hoofdpersonen uit al die boekjes, kopieert hij het gedrag van die hoofdpersonen. Dus drinkt hij vodkajatjes tomaat, gaat hij naar het casino of probeert hij vrouwen te versieren die in hun eentje aan een tafeltje zitten. Uiteraard vindt hij wodka tomaat helemaal niet lekker, verliest hij in één keer driehonderd euro in het casino en loopt hij alleen maar blauwtjes. Slim dus.

56

Ik ben diep gegaan, die tijd in het hospitaal. Wat een ellende. Na de eerste beroerte ben ik meteen met de ziekenwagen naar het AMC gereden. Hoe ze het gedurfd heeft, weet ze niet meer, maar Ankie is meegegaan. Zelf weet ik niets meer van die rit. Ook de eerste dagen zijn maar flarden.

Ze schijnen me te hebben geopereerd. Terwijl ik onder narcose was. De lafaards. Ik bleek de onwetende bezitter van een arterio-veneuze malformatie. Een aderslagaderkluwen. Het schijnt dat ik al in de tweede of derde week na mijn verwekking mijn draadjes door elkaar heb weten te husselen. Knap, hè?! Nu weet ik waarom ik er altijd zo’n hekel aan heb gehad touwtjes die helemaal in de knoop zitten te ontrafelen. Ergens moet ik dat in mezelf hebben herkend. Nu blijkt dus al mijn godganselijke leven zo’n warboel in mijn hersens te hebben gezeten. En

die misvorming heeft mijn hersenbloeding veroorzaakt. Lekker dan. Daar lig ik. Mijn gezicht is aan een kant verlamd. Praten kan ik niet. Mijn hersens drijven in gelei.

Pas na een kleine week begin ik weer een beetje terug naar de wereld te komen. Maar mijn woorden en mijn gedachten willen zich niet in de juiste volgorde schikken. Sommige kenbare zaken hebben zich voor me verstopt en willen maar niet tevoorschijn komen. Hoe hard ik ook op ze scheld.

De zusters zijn aardig maar betweterig. Dat brengt me tot koken op de luttele heldere momenten dat ik ineens de wereld begrijp maar zij zonodig de wereld anders menen te begrijpen. En zij zijn de baas. Daar is geen ontkomen aan. Schooljuffrouwen zijn het. En altijd maar de fouten afschuiven. Nare trek. De patiënten zijn domme, hulpeloze kinderen.

Ze leggen me drie dagen na opname solitair op een kamertje. Ansjie, Sjoerd en Ankie's zus komen op bezoek. Eén keer. Dat is alles. Verder geen visite. Heb je in het begin natuurlijk ook geen behoefte aan. Je bent zo bezig met uitgerafeld te zijn. Dan ook nog die zusters die de hele tijd je hartslag, polsslslag, bloeddruk, hersenactiviteit, stoelgang, pilgebruik en helderheid komen meten. Je krijgt scans en onderzoeken en daar de uitslagen van en daar weer vervolgonderzoeken op en daar weer de uitslagen van en daar weer ... wat een kermis. Driehonderd keer op de carrousel. Je hoeft geeneens een kaartje te kopen.

Maar geen vrienden die langskomen. Nee, als je geen vriendschappen opbouwt tijdens je leven, komen ze ook niet langs als je ligt te creperen. Fredo, ja, dat is mijn enige vriend. Maar die zegt niet zo van ziekenhuizen te houden. Collega's heb ik wel opgebouwd. Maar die komen vanzelfsprekend niet langs. Want je moet natuurlijk wel goede collega's opbouwen om ze langs te krijgen. En dat soort zit er bij mij niet bij. Ankie kan niet komen. Die spreek ik alleen over de telefoon. Maar het geeft allemaal niet. Je wordt alleen geboren en je ligt alleen door de grond te gaan. Ik tenminste. Jan-Douwe, da's een ander verhaal. Jaha, Jan-Douwe maakt vrienden. Jan-Douwe verstrengelt zich met mensen als DNA-ritshelpten. Als hij ziek is, huren ze bussen in. En op zijn begrafenis zal het condoleanceregister de dikte hebben van de Winkler Prins. Behalve dat het register digitaal zal zijn. Maar men zal hem willen zien. Hij zal in een gepantserde glazen kist liggen om te voorkomen dat men zich in wanhopig verdriet op hem zal storten om zijn oren, haren, neus, vingers, tenen en piemel eraf te trekken bij wijze van relikwiebemachting.

Op mijn begrafenis zal niemand komen. Maar men betrapt mij niet op zelfmedelijden. Je bent wat je zaait. Je roeit natuurlijk met de riemen die in je lekke roeiboort gelegd zijn toen je geboren werd. Maar als je er daarna zelf niks beters van bakt, is het je eigen schuld.

Mijn lichaam voelt die dagen in het ziekenhuis als een scheepswrak, om in drenkelingstermen te blijven. Diep, heel diep onder water lig ik, mijn romp in tweeën gebroken, als de Titanic, tonnen druk op mijn hoofd. Natuurlijk kan ik op dat moment niet in dergelijk prachtige metaforen denken. In het begin kan ik blij zijn als ik de link kan leggen tussen de pil op mijn bedtafeltje en het bekertje water dat ernaast staat. Mijn gezicht voelt aan één kant alsof er een plank tegenaan geperst zit met een houtklem. Mijn ene arm leeft niet meer. Is niet eens meer van mij. In mijn lul zit een slangetje dat helemaal doorloopt naar mijn blaas. Ik ben geen happy mannetje in dat ziekenhuiskamertje, waar ik met moeite maar drie uur per etmaal de slaap kan vinden. Ik ben gevangen en word gemarteld. Door mijn eigen lichaam. En door het welwillende witte gajes met medicinale bedoelingen. Maar op zelfmedelijden betrap je me niet. Je krijgt wat je gegeven wordt in het leven en je slikt het door, ook al smaakt het dik en ranzig. Mij krijg ik er niet onder. Tenminste, ik zal het nooit toegeven terwijl ik in zo'n kankerziekenhuis lig. Tegen al die witte mutsen doe ik me groot voor. 'Ja hoor, het gaat wel. Nee hoor, gaat best, ik verrek niet van de ellendigheid. Nee, de spuug loopt niet vanzelf uit mijn mond. Dat doe ik expres, om de tijd te verdrijven. Ik heb een spraakstoornis, zegt u, dokter, en een cognitieve stoornis? Ik neem u bij de neus, dokter. Als ik mijn ogen sluit en u denkt dat ik slaap, bouw ik in werkelijkheid in mijn hoofd de meest complexe databases, die me straks als ik ze verkoop multimiljonair zullen maken.'

Ik besluit daar zeer tijdelijk te zijn. Ik ben van plan zo snel mogelijk naar huis te gaan, in topconditie. Godverdomme, zo'n beroerte slaat nergens op. Ik heb daar geen tijd voor. Ziek zijn, gehandicapt zijn, dood gaan, dat is voor andere mensen. Voor losers. Ik heb simpelweg geen zin in die flauwekul.. Fuk of, zeg. Doe me een lol.

In feite revalideer ik inderdaad best snel. Iedereen zegt dat ik snel opknop. Natuurlijk zijn veel van de andere patiënten ouwe lullen van zestig, zeventig. Ik heb het voordeel jong te zijn, zeggen ze. Het voordeel.

Dus ben ik na twee weken weer thuis. De nachtmerrie is afgelopen. Eindelijk is alles weer normaal. Alles, behalve ik. Want mijn hersenen zijn nog steeds bagger en mijn lichaam is een knutselpakket dat door een mongool in elkaar is geplakt. Wrak in huis. Maar ik ben back home.

Vreemde verpleegsters ingeruild voor verpleegster Ankie. Mijn eigen verpleegster van mij. Ik ben weer de baas. Het is voor Ankie een gift dat ze me mag verzorgen. Ik laat haar weer toe. Ik moet wel. En ik merk tot mijn verbazing dat het mij goed doet. Haar ook. Van seksuele lust, en dus van frustratie, heb ik in die tijd geen last. Dus dat kan de sfeer niet verzieken. Het is huisje weltevree. Ondanks de misère.

57

Vier maanden na mijn eerste hersenbloeding krijg ik een tweede. Ik word weer opgenomen. Nu is het geen arterio-veneuze malformatie. Ik ben ook niet van mijn stokje gegaan. Dit keer lijkt het eerder alsof ik een klap in mijn nek krijg. Ik heb een barstende hoofdpijn alsof ik anderhalve liter jenever heb gezopen. Meteen het ziekenhuis gebeld. Die zijn zo vriendelijk onmiddellijk een ambulance te sturen om me thuis op te pikken.

Het blijkt een subarachnoïdale bloeding te zijn. Het gevolg van een gebarsten aneurysma. Men zegt dat ik geluk heb gehad. Heel wat patiënten overleven zoiets niet.

Er blijkt een zwakke plek in de wand van een slagader te zitten, ook al sinds mijn geboorte, die ze bij al mijn vorige onderzoeken lekker over het hoofd hebben gezien. Misschien was de arts die de onderzoeksresultaten moest bekijken de dag ervoor naar een feestje geweest. Maar goed, weer opgenomen en weer een operatie dus. Weer een luikje in mijn hoofd. Ik begin me zo langzamerhand een koekoeksklok te voelen. Zal me niks verbazen als er eerdaags echt een vogeltje uit komt vliegen. Koekoek, koekoek.

Dat ik een kneus was, wist ik al. Mijn hele leven ben ik ontevreden geweest over mijn fysiek. Ik was het jongetje dat altijd als laatste werd gekozen bij het voetbal. Dat kwam niet alleen door mijn fysiek. Er waren ergere gevallen dan ik. Maar ik wilde niet. Ik haatte sporten, van welke soort ook. Als je mij in je team had, had je een soort terrorist in je spel. Een zwart gat dat alle positieve energie opslorpte. Dat ik het deed, realiseerden mijn teamgenoten zich niet eens, maar als ik in je team zat, verloor je. Ik wist zelf niet eens hoe ik het deed. Ik was gewoon puur anti-actief. Er straalde een anti-energie uit me, als uit het wapen van een superheld.

Misschien was het die malformatie wel. Loop ik mijn hele leven dus al rond met een tijdbom in mijn hoofd. Alsof iemand bij mijn verwekking

dacht; laten we die maar vast op zelfvernietiging zetten. In feite koerst iedereen natuurlijk vanaf zijn geboorte onvermijdelijk op vernietiging af, maar toch vat ik dit persoonlijk op. Ik heb al een kutleven en nu blijkt er allemaal een plan achter te zitten. De eerste aanslag op mijn leven is mislukt. Er volgt een tweede. De tweede heeft ook gefaald. En nu?

Driemaal is scheepsrecht?

Ik voel me eigenlijk redelijk fit. Tot de derde dag. Ik blijf ineens een virus te hebben opgelopen. De infectiewaarde in mijn bloed is driehonderd, waar hij in feite tien zou moeten zijn. Dus er worden weer stapels onderzoeken op me los gelaten om dat virus te vinden. Ze vinden het niet. Ik voel me zwaar klote. Ik krijg koorts.

De vierde dag hoor ik 's middags ineens muziek. Het lijkt van de gang te komen, van de baliebak waar de dienstdoende verpleging huishoudt. Tijdens het bezoeken, waarop bij mij uiteraard niemand op bezoek komt, begint het. Ik lig weer alleen op een kamertje. Het lijkt alsof ik een luxebehandeling krijg, maar ik heb eerder het gevoel dat ze zoveel mogelijk van me af willen zijn en niemand met mijn gezelschap willen lastigvallen.

Ik vind het wel raar dat ze muziek draaien op een afdeling met zo'n ernstige gevallen als ik, maar misschien is het een nieuwe vorm van therapie. Bij de tandarts staat tenslotte ook de radio aan. Het gekke is alleen dat de muziek de hele middag door gaat en zelfs 's avonds nog te horen is. Ik slaap weer bijna niets en om tien uur begin ik me af te vragen wat dat godverdomme moet met die herrie. Ik ben uitgeput en wil op zijn minst proberen in slaap te vallen. Ik besluit mijn getergde lijf uit bed te hijsen en loop naar de baliebak.

"Kunnen jullie de muziek misschien wat zachter zetten?" vraag ik zo vriendelijk mogelijk aan de twee verpleegkundigen. Je moet ze namelijk heel aardig bejegenen. Anders worden ze chagrijnig. Tenslotte bezorg jij als patiënt hen al dat werk.

Ze kijken me aan alsof ze het in Keulen horen donderen.

"Welke muziek?"

Ik realiseer me dat de muziek niet uit de baliebak komt en wijs naar het plafond. "Horen jullie dat niet? Komt het van boven?"

"Ik hoor niets, maar ik heb slechte oren," zegt een jonge verpleegkundige meid. De ander spitst haar oren.

"Horen jullie het echt niet? Het gaat al een hele tijd zo."

"Ja, misschien hoor ik wat," zegt de wat oudere verpleegkundige vrouw, "heel zacht."

“Kom anders even mee,” opper ik, “in mijn kamer kan je het goed horen.”

Ze lopen mee.

Ik ga in de hoek met ze staan, waar het het duidelijkst hoorbaar is.

“Horen jullie. Boem, boem, boem ...”

“Ik hoor niets.”

“Ik ook niet.”

“Misschien zijn er collega’s, van het lab of zo, die ’s nachts doorwerken en hun radio heel hard hebben staan?” stel ik voor.

“Nee, dat lijkt me raar,” zegt de ene. Zij horen echt niets.

“Het enige dat we kunnen doen is u oordopjes geven,” zegt de ander.

Ik besluit dat ik die gulle gave maar moet aanvaarden, krijg de dopjes, ga weer liggen en doe ze in. Maar ze helpen nul niks. Ik doe ze weer uit en probeer te gaan slapen.

Maar de muziek wordt steeds heftiger. Feestmuziek met veel trommels en trompetten. An sich best lekkere muziek. Maar niet als je doodziek bent en wilt slapen. Dan hoor ik de oudste verpleegkundige bellen.

“Ja, onze patiënten hebben er last van. En we hebben het er al eerder over gehad. Jullie zouden rekening met ons houden.”

Haar toon is uiterst vriendelijk. Alsof ze bang is de gesprekspartner boos te maken.

“Kunnen jullie het wat zachter zetten?”

Aha, denk ik. De collega’s van boven. Dus toch. Doen alsof ze niets horen, maar ondertussen weten ze verdomd goed waar die muziek vandaan komt.

Even lijkt het alsof de muziek iets zachter wordt, maar dan neemt het zelfs in volume en heftigheid toe. Hele lange nummers zijn het, geremixte nummers. Ze gaan maar door en door. Hitjes van de radio. Maar ook carnavaleske trommelnummers van drumbands, zelfs een ancient nummer van Santana, maar dan met een gemoderniseerde beat en helemaal uitgerekt tot het vier keer zo lang duurt. Soms een minimalistisch tune, die steeds maar wordt herhaald. Af en toe lijkt een nummer te eindigen, maar wordt dan ineens weer opgepakt en gerevitaliseerd. Ik hoor een stem die langzaam en zacht één woord zingt; “Bongoooooooooooo” en dan een rustige beat, “Bongoooooooooooo” en de beat, “Bongoooooooooooo” en de beat, vijf minuten lang. En na een half uur weer. En weer. Ik word er gek van.

En dan begrijp ik het. Er zit een radiostation boven mijn hoofd.

Inderdaad, af en toe hoor ik de stem van een dj. Dit ziekenhuis heeft een ruimte in onderhuur. Misschien is het een multipurposegebouw, zoals

dat tegenwoordig in is. Maar waarschijnlijk is de onderhuur illegaal. Misschien is de dj een broer of zwager van een van de verpleegkundigen of zelfs van een arts. Het is toch werkelijk belachelijk. Ik overweeg een brief te schrijven naar de directie als ik weer thuis ben. In het belang van al die oude patiënten die hier liggen te creperen lang nadat ik weer weg ben.

Midden in de nacht komt een verse verpleegkundige de dienst overnemen en even bij me binnenkijken. Als ze haar hoofd om de deur steekt, vraag ik of ze de muziek hoort.

“Ik hoor niets. Misschien zijn het de apparaten of de airco buiten?”

Airco? Ik hoor hele muzieknummers, met keyboards, zang, percussie en blazers. Die hele nacht hoor ik wel vijftien complete nummers, die hartstikke goed in elkaar zitten. Ik zou zo de cd wel willen hebben. Mijn feest zou gebakken zitten met die muziek. Niemand die er niet te gek op zou kunnen dansen.

Om drie uur val ik dan toch in slaap. Om zes word ik wakker. De muziek is weg. Of hoor ik nog een sluimerende ruis? Om zeven uur beginnen rustige nummers. Ik hoor het een hele tijd aan. De stem van de dj kondigt af en toe een nummer aan. Tussendoor hoor ik toeoeoeoet toeoeoeoeoet, de diepe toeter van een hele grote boot. Maar het AMC ligt niet bij het water. Het is de jingle van het radiostation. Ik hoor het zelfs door het dubbele vensterglas naar binnen komen. De dj heeft zijn raam open staan.

Ik loop de gang op, op zoek naar iemand die er nu zeker niet meer omheen kan. Het getoeter, de dreun van de muziek, ik zal bevestigd worden.

Een bonk van een verpleegkundige, een afdelingshoofd van dienst, een vrouw met zwarte humor maar eerlijk en oprecht, zal die klus wel even klaren. Ze loopt met stevige tred voorop naar mijn kamer.

“Hooft u het? Boem boem boem. De muziek.”

Ze hoort niets.

“Daar! De boottoeter. Die moet u toch horen.”

“Ik hoor niets,” zegt ze nuchter en zonder enige compassie.

“Ik heb wel iets aan mijn hersens, maar heb ik dan ook nog iets aan mijn hoofd?” grap ik.

“Het lijkt erop,” grapt zij terug en loopt zomaar weg.

Ik blijf achter en weet zeker dat ook zij in het complot zit.

Ik heb nog één kans. De man die de koffie en het ontbijt komt brengen 's ochtends. Hij hoort niet bij de medische staf. Hij is aardig. Hij is eerlijk.

Hij is kaal met een beetje haar. Ik moet nog anderhalf uur wachten tot hij komt. Ik wacht.

“Wat wilt u eten en drinken?”

“Koffie graag. En cornflakes.”

Ik wacht tot hij het gevraagde op de tafel zet.

“Mag ik u wat vragen? Hoort u de muziek? Weet u misschien of er een radiostation hierboven zit?”

Hij luistert, maar op een wel heel terloopse manier en de toon van zijn antwoord is laconiek. Ik verbaas me erover dat hij niet verder vraagt over mijn muziekbelevens of hoe ik weet dat zich in het ziekenhuis een radiostation bevindt. “Nee, ik hoor niets.” En weg is hij weer. Ik blijf verbaasd en teleurgesteld achter op mijn bed.

Een moment later hoor ik de man op de gang praten met de verpleging. Hij praat over de radiozender. Die bestaat dus echt en de enige onafhankelijke, eerlijke man die zich puur zou moeten bezighouden met de patiënten te voorzien van een ontbijtje, blijkt in het complot te zitten. Ik voel me verraden.

Pas die middag, als ik een medepatiënt spreek en die het heeft over de mogelijke hallucinatoire nawerkingen van narcose, bekruipt mij een vreemde twijfel. Zou het ...? Ik probeer een laatste keer erkenning voor mijn auditieve lijden te vinden, bij de zaalarts. De arts weet echter zeker dat zich geen radio en geen radiostation boven mijn kamer bevindt en beweert dat de muziek in mijn eigen hoofd bestaat. Ik vraag mij af waarom geen enkele van de verpleegkundigen die ik erop heb aangesproken mij deze optie heeft aangereikt. De arts stuurt twee psychiaters om te zien of er een werkelijk probleem in mijn psyche zit. Na twee korte gesprekken blij ik okee en wordt mijn muziekbelevens toegeschreven door de ene psychiater aan de narcose, terwijl de andere het een soort ijlen noemt dat veroorzaakt is door het hevig zieke lichaam en in de war zijnde gifstoffen in de huishouding.

Pas zo'n vier maanden later zal ik in De Zwoeger iemand tegenkomen die in een ziekenhuis werkt en verklaart dat tachtig procent van de patiënten na een operatie als ik heb ondergaan, het in hun conditie niet aankan te horen dat wat ze beleven in hun hoofd zit en niet werkelijk is. Dus verzwijgt het verpleegkundig personeel de waarheid. Ik kan dit niet geloven. Ik, met mijn intelligentie en realiteitszin, kan dit alleen maar onzin noemen. Onzin en bedrog. Vanzelfsprekend kan ik in elke conditie de waarheid aan. Iedereen die zelf een beetje verstand heeft, kan aan mij zien dat ik bij de intelligente twintig procent hoor waar niet tegen

gelogen mag worden. Maar daar geven ze niet om. Je wordt ontmenst en ontkracht in het ziekenhuis en je hebt het maar te slikken.

Ik wil naar huis. Ik wil weg uit dit horrorhuis. Maar ik mag nog een

dikke week blijven. Men maakt zich ernstig zorgen over het virus.

Gelukkig daalt de bloedinfectiewaarde flink binnen twee dagen. De

oorzaak en locatie van de infectie blijven een raadsel. Ik word gek van

het staren naar het troosteloze dakpanorama van het AMC, naar

ventilatorkasten en dakkoepels. Als ik daar niet naar staar, staar ik naar

mijn muur in crème. En als ik dat niet doe, kijk ik tv. Mijn favoriete

hobby, maar hier is het toch anders dan in mijn thuiswereld. Hier

verveelt het me mateloos om 's ochtends, 's middags en 's avonds naar

bagger te kijken. God, wat duurt het leven toch lang. Gelukkig komt de

muziek niet meer terug. Ik moet denken aan The Singing Detective. Hij

had waarschijnlijk een duurder kaartje. Hij had dansers erbij.

En elke keer stink ik weer in de menulijst. Ik denk: ha, heerlijk nasi,

chili, hutspot met worst, goulashsoep, noem het maar op. Hoe ze het

doen weet ik niet, maar het is het elke keer net niet. Het is niet vies, maar

het is slappe hap en slappe pap. Het slaat de opgewarmde plank mis. Het

lijkt op echt eten, maar dat is het niet. Het is gewoon nepeten. Namaak.

Alsof de kok een buitenaards wezen is van een planeet waar ze alleen

naar eten kijken.

De betutteling door de verpleging, de aftakeling van mijn eigen lichaam,

de dodelijke saaiheid van het bestaan op deze plek, het nepeten; ik besef

ineens waar ik ben. In het bejaardentehuis. Ik krijg het achterland van

mijn leven te zien. Als ik zo lang leef tenminste. Ik begrijp nu wat het

moet betekenen om je eindtijd in een bejaardentehuis te slijten. Het

welzijnsniveau is er behoorlijk hoog, vergeleken met de ellende in

sommige landen. Beter kan het waarschijnlijk niet eens. Tenzij je de

poen hebt om in een privékliniek te verblijven. En dan nog. Je ontkomt

niet aan deze hel als je afhankelijk van anderen bent. Ik vrees dat ik de

nieuwe angst van mijn leven heb opgelopen.

58

De eerste tijd gaat er zoveel door je heen. Ik ben vooral opgelucht die

twee brainattacks overleefd te hebben. Ik leef nog, denk ik voortdurend.

Maar tegelijkertijd verbaas ik me erover dat ik zo dicht aan de afgrond

sta, met voor me de dood en achter me een totaal verprutst en nutteloos

leven, en dat ik blij ben dat ik de afgrond de rug kan toekeren en weer

dat belachelijke leven van me binnen kan stappen. Waarom ben ik blij?

Het was logischer geweest als ik blij was geweest eindelijk van het leven af te zijn. Als ik er dan toch niks mee doe.

Maar ik ben bang voor het einde. Voor een derde, waarschijnlijk fatale bloeding. Ik durf soms bijna niet te ademen, uit angst dat een bloedvat in mijn hersens knapt. Ik durf niet te denken, zoals iemand met een hernia niet durft te tillen. En ik bekijk mezelf ineens met heel andere ogen. Ik heb een aangeboren kwaal. Een zwakte. Plots ben ik een gehandicapte. “Onzin,” zegt Ankie. Maar ik voel het zo. Er is mijn hele leven iets mis met me geweest. Alleen wist ik het niet. Mijn aders zaten in een kluwen. Dan realiseer ik me dat alles twee zijden heeft. Eindelijk rechtvaardiging voor mijn falen. Ik was een zakkenwasser omdat ik iets in mijn hoofd had. Het is allemaal niet mijn schuld. Dat geeft dan weer verlichting. Het ligt niet aan mijn karakter. Het ligt aan mijn bloedvaten.

Dus wat nu? Hoe moet ik nu verder? Ik ben thuis, maar ik ben niet meer de oude. Alles is niet meer het oude. Ik zit in een zwart gat. En dan, ineens ... is daar het potloodje. De redding. De renaissance van Dulfer. Ik zie het licht. Ik heb een tweede, nee een derde kans gekregen. En ik zal hem gebruiken ook.

Nu is die tweede beroerte alweer bijna vijf maanden geleden. Ik vind het lastig de hele tijd zo positief te blijven als ik in het begin was. Mijn pogingen me met mijn kinderen te verzoenen zijn deerlijk mislukt. Het Zwoegerbezoek is ook weer toegenomen. Nee, rozengeur en maneschijn is zo'n hergeboorte niet. Gelukkig gaat het tussen Ankie en mij best wel goed.

“Is er iets gebeurd tussen jou en de kinderen?” Ankie probeert haar vraag zo terloops mogelijk te laten klinken. Ze kijkt televisie.

Ik zit in mijn fauteuil. Hoewel ik in de richting van het geflikker kijk, zie ik niets. De alcohol in mijn hoofd saboteert het transport van data naar mijn hersenen.

“Hoezo?” brom ik.

“Oh, zomaar.”

Er zijn nu twee mogelijkheden. Twee en meer niet. Eén; ik ga in op Ankies insinuaties. Ons gesprek loopt uit de hand, ik sleur mijn zware fauteuil een meter door de kamer, laat hem hierbij kantelen en op zijn zij terecht komen. Daarna vertrek ik luid vloekend opnieuw naar De Zwoeger. Ankie zal, typisch vrouwelijk, haar tranen laten vloeien.

Of twee; ik ga naar bed.

Ik heb geen zin mijn schoenen weer aan te trekken, door de koude nacht te lopen, dat café andermaal binnen te gaan, terwijl iedereen daar kachel

is, en nog meer van die koude nattigheid in mijn buik te gieten, aan de bar te hangen met surrogaatFredo's, want de enige echte ligt ondertussen in zijn bed te stinken, om uiteindelijk voor de tweede keer vandaag mijn zuurverdiende geld aan Gerrit te geven en voor de tweede keer vandaag naar huis te moeten, naar een huis waar de helft van de habitanten me niet kan uitstaan en een kwart me met beschuldigende ogen uit de kleren en in het bed zal helpen. Ik ga slapen. Kreeg ik maar een hersenbloeding.

59

I can't seem to find the music. Dat waren Simons afscheidswaarden. Alles zeggend voor een man die eerder zijn kleren zou vergeten aan te trekken dan zijn saxofoon mee te nemen voor hij de straat op ging. De muziek die Simon kwijt was geraakt, ging verder dan de hoorbare muziek. Simon was het plezier in het leven verloren. Dat lees ik tussen de regels door van het mailtje dat ik zojuist heb geopend. Ik sluit het mailtje en ik sluit Outlook.

Mail uit Amerika. Simon was mijn achterroom van moeders kant. Hij ging ooit toen hij jong was naar New York. Om de muziek te vinden. Een beroemd saxofonist is hij nooit geworden, hoewel hij met een paar goede namen gespeeld schijnt te hebben. We hadden thuis een plaatje waarop hij te horen was. Hij had het mijn moeder met de post gestuurd. Mijn stiefvader had bij het beluisteren van de eerste tonen meteen meewarig zijn hoofd geschud. Na die ene keer is het nooit meer gedraaid in ons huis.

Wij kinderen waren natuurlijk hartstikke onder de indruk van dit wilde familielid, dat een leven van losbandigheid en kunstzinnigheid leidde. Maar in ons gezin was geen ruimte voor excessen of verhalen daarover. We vingen slechts af en toe flarden op van achterooms leven in Amerika. Meestal op afkeurende toon uit de mond van onze stiefvader. Simon was een nietsnut, een paria. Niet werken maar op een toeter blazen de hele dag. 'Die neef van jou zouden ze eens bij mij op de fabriek te werk moeten zetten. Zou hem dat toeteren wel vergaan.' Maar uit het geringe dat we opvingen, bouwden wij kinderen een superromantisch, kleurrijk leven. Het leven van een grote Jazzbohémien. En nu is hij dood. Die legende uit onze saaie doorsnee familie. Ik sluit de computer af. God, wat voel ik me een lafbek. Mijn hele leven op kantoor. Ik kan op dit moment maar één ding doen.

“Sodemieter, Dulfer, wat ik nu weer heb gehoord.”

“Dat je een lafbek bent, die zijn hele leven nog nooit één sprong in het diepe heeft genomen.”

Fredo kijkt me verbaasd en beledigd aan.

“Wat mankeert jou? Ben je wel helemaal goed? Als je geen zin hebt om met me te praten, moet je het maar gewoon zeggen, hoor. Jezes!”

“Nee, sorry Fredo, ik had het niet over jou.”

“Oh, ik wilde al zeggen ... Nee, maar luister. Ik loop dus bij de eerste hulp binnen vanmorgen. Ik had mijn rug verrekt met tennissen met mijn kind. Maar het bleek allemaal wel mee te vallen. Een uurtje later voelde ik er alweer niks meer van. Maar ik hoorde daar dus een verhaal.”

Ik zucht.

“Er bestaat een vlinder zonder mond.”

“Geen mond? Hoe eet dat beest dan?”

“Hij eet niet. Hij neukt alleen maar. Hij bestaat om zich voort te planten. De Atlasvlinder, zo heet hij. Hij leeft gemiddeld maar vijf dagen. Want hij kan niets eten. Stel je eens voor.”

Ik probeer het me voor te stellen, maar krijg de kans niet.

“Is hun leven één wilde seksorgie, vijf dagen lang super de vlinderbeest uithangen? Of fladdert hij scheel van de honger vijf dagen rond, om als hij die mazzel heeft een keer een aardig meisjesvlindertje tegen een bloem te plakken en dan dood neer te vallen? En die wijfjes. Die verrekken van de honger, Worden van beneden gevuld met zaadcellen, terwijl hun maag rammelt. Vragen ze af en toe zo'n vlindermacho even boven ook wat in te spuiten? Rekt hun leven misschien wel met twintig procent.”

Ik zucht. “Ik weet het niet, Fredo.”

“Ik weet wel dat neuken het lekkerste is dat er is. Maar je wil toch ook af en toe een kroketje naar binnen schuiven. Wat jij, Dulf? Om maar te zwijgen van deze blonde rakkers, hahaha.”

60

Ik heb de laatste tijd vaak het gevoel dat ik een zeilschip ben. Zo eentje van Michiel de Ruyter. Met dertien gigantische zeilen vol in de wind. Enorme houten palen als mast. Ik ben dat schip. En ik zeil soepel tussen de problemen door. Beroertes, mislukkingen, ellende; ik slalom er met mijn driemaster langs als was ik een vederlichte dingy. Torenhoge rotspartijen steken links en rechts uit de woeste zee omhoog, maar mijn massieve romp loopt geen schrammetje op. Ik hou koers op de horizon.

Mij raakt geen onweer. Ik ben optimist. Ik voel me goed. Ik overleef. Niets is erg genoeg om me druk over te maken.

Hoe die metafoor in mijn hoofd is beland, weet ik niet, maar ik weet dat hij treft aan de waarheid. Het leven is mijn. Ik pak mijn potlood en schrijf.

Jan-Douwe staat op de boeg van de ijzeren ijsbreker. De ijzige wind van Antarctica snijdt in zijn wangen.

“Bakboord! De witte walvis zit gevangen in het pakij. Wij gaan hem bevrijden,” schreeuwt kapitein Douwe vanaf de kartonnen ijsbreker die hij uit bananendozen heeft gebouwd. “Vol gas, mannen!”

De kleine Raf staart vol ontzag vanuit de achterste bananendoos naar zijn oppas. De buurvrouw heeft aan Jan-Douwe gevraagd een paar uurtjes op haar tweejarige zoontje te letten. Dat hoeft kapitein Douwe geen twee keer gevraagd te worden. Hij heeft zich voorgenomen er een onvergetelijke ervaring van te maken voor de kleine matroos.

Voor de boeg van de ijsbreker staat de ventilator op volle toeren antarctische wind te draaien. Naast het schip staat een emmer met water en ijsklontjes. “Hou je zuidwester vast, matroos!” schreeuwt Jan-Douwe, terwijl hij zich over de boeg buigt, een handvol ijsblokjes en water opschept en het over het kleine jongetje, dat half verscholen zit in de te grote regenjas van zijn buurjongen, heen slingert. Raf krijgt niet eens de tijd in huilen uit te barsten. “De walvis!” schreeuwt Jan-Douwe. “Hij wordt aangevallen door wilde orka’s. Breek het ijs, er naartoe, het is nu of nooit!” Jan-Douwe sleurt de met tape en stukken touw aaneen geplakte en gebonden dozen in de richting van de in doodstrijd verkerende walvis. “Kraak het ijs!” Hij rukt de voorsteven omhoog en kwakt zichzelf ermee op de zes meter dikke ijsplaat en nog een keer en nog een keer. De kleine Raf wordt ondersteboven in zijn doos gegooid. “Hou je vast, mannen!” Als een echte aanvoerder, trekt Jan-Douwe zijn noodlijdende manschappen aan hun truikraag omhoog. Dan duikt hij met ware heldenmoed overboord, in het dodelijk ijzige water. Hij zwemt twee slagen, grijpt de pluche walvis en slingert hem in het schip. Snel neemt hij een slok water uit de emmer en spuugt hem in een straal omhoog voor hij weer in de ijsbreker klimt.

“High five, we hebben het geflikt.” Jan-Douwe tilt Rafs hand in de lucht en kletst er met zijn eigen tegenaan. “Ik ben trots op je, mannen. Hier. Deze mag je houden.” Hij duwt de witte walvis in Rafs armen. “Mag je mee naar huis nemen. Is van jou. Hij heet Garbolinsterklamonsterhrrrgg. Maar je mag hem Dikkie noemen.”

Het kleine jongetje zit tot over beide oren in verbazing.

“Kom, we gaan naar de bakker, taartjes kopen. Jij mag er zelf een uitzoeken. Ik heb geld in mijn spaarpot.” Jan-Douwe helpt Raf uit de ijsbreker en schopt de dozen aan de kant.

“Hoe oud ben je eigenlijk?”

Raf steekt twee vingers in de lucht.

“Ik ben acht,” zegt Jan-Douwe met enige trots. “Zal ik je karate leren?”

Raf knikt. Hij weet niet wat karate is. Maar als zijn stoere bijna volwassen buurjongen het hem wil leren, moet het wel wat moois zijn. Ja, hij weet het zeker; Jan-Douwe is zijn beste vriend.

61

Mijn moeder had één foto van mijn vader. Mijn echte vader. Die bewaarde ze uit het zicht van mijn stiefvader, tussen de schone lakens in de kleerkast. Af en toe, als er niemand anders thuis was, sloop ik de slaapkamer van mijn ouders binnen om de foto te bekijken.

Het bijzonder geweldige aan de foto van mijn vader was dat hij er dronken op stond. Nou ja, aardig aangeschoten was het eerder. Je zag het niet heel duidelijk. Hij zit op die foto op een wit houten bankje op een soort toneeltje. Het moet een of ander buurtfeest geweest zijn. Op de muur achter het bankje is een tafereel geschilderd, een landschap met een huisje, boompjes en een hond, amateuristisch geschilderd allemaal. Mijn vader houdt een glas bier in zijn ene hand en lacht. Zijn andere hand rust op het been dat ontspannen over zijn andere geslagen is. Het jasje van mijn vaders driedelige grijze pak, zijn voor die tijd en voor zijn doen dure trouwpak, dat hij voor gelegenheden zorgvuldig onder een plastic hoes in de kast bewaard, hangt los over de rugleuning. Onder het gilet draagt hij een wit hemd en een stropdas. De arm met de vrije hand ligt naast hem over de rugleuning van het bankje. Het lijkt een foto van iemand die gewoon bijzonder vrolijk is, maar als je denkt aan hoe de blik van aangeschoten mensen eruitziet, zie je in dat ene bevroren moment de alcohol die er van tevoren ingegoten is en die nu warm door de aderen spoelt. Iets in zijn lach, in zijn ogen, laat je meevoelen hoe hij net iets harder lacht dan wanneer hij nuchter zou zijn geweest. Hoe hij de fotograaf net iets uitbundiger op zijn schouder zal slaan nadat de foto is genomen dan hij normaal gesproken zou doen.

En ik vond dat altijd zo geweldig. Dat iemand die dood is, bewaart blijft in een moment dat hij aangeschoten en supervrolijk is, haast als een rebelse daad die de dood weet te trotseren, te bespotten zelfs. Ik heb die foto nu aan mijn muur hangen. Je ziet wel vaker foto's van overleden

mensen op hun graven, maar nooit zie je een foto waarop ze in alcoholische toestand te zien zijn. Het zou schennis van hun nagedachtenis zijn. Maar bij mijn vader is het subtiel. Je ziet het pas op de tweede blik. En dan, dan is het zo heerlijk, zo menselijk. Wat is er heerlijker in het leven dan zo'n simpel gevoel van plezier beleven. Ja, bewaart blijven terwijl je een prachtige vrouw neukt, dat is misschien het ultieme. Maar zo'n nagedachtenis ligt toch weer complexer in het veld der sociale gebruiken. Nee, mijn vader heeft iets zo schitterends nagelaten in deze ene foto, dat menig kunstenaar hem kan benijden. Ik ben trots op hem.

62

Mijn schouders voelen rood. Net te heet klatert het douchewater hard op de dun behaarde plek op mijn hoofd en op mijn schouders. De douche is zoals op zoveel dagen mijn levensredder. Zonder kan ik echt niet aan de dag beginnen. Ik kijk hoe het water tussen mijn platte voeten op het plastic putdekseltje valt. Ik denk vaak aan de dood als ik douche. Ik denk überhaupt vaak aan doodgaan sinds ik hem een eind verderop op mijn levensweg op me heb zien staan wachten. En steeds weer kan ik alleen maar concluderen dat alles betekenisloos is. Tijdelijk en eindig. Maar dan denk ik; het is er wel. Het mag allemaal in het niets verdwijnen, maar het is er nu. Ik kijk naar mijn lege piemel onder mijn buik. Hij mag dan wel verdwijnen. Maar hij is er nu. Ik til hem op en streel hem zachtjes.

Moet ik niet zachter zijn? Ik veeg de beslagen spiegel half vrij en trek de zwarte kam door mijn natte haren. Ik zal een paar cd's kopen met klassieke, rustige muziek. Dat schrijft ook prettig. Met zo'n mooie diepe cello. Ik wil rust. Ik ga boeken kopen over zen.

Ik trek mijn onderbroek aan, altijd grijs, en stap de badkamer uit.

“Je bent aangekomen.”

Ik negeer Ankie's niet zo bedoelde belediging.

“Wil je me een keer fotograferen als ik een paar biertjes op heb?”

Ze begrijpt waar ik naartoe wil.

“Nou ja, weet ik niet.”

Ik knik. Ze heeft gelijk. Mijn vaders foto is toevallig genomen op een feestje. Ik ben een professional. Ik drink de hele tijd. Zo wil ze me niet in herinnering houden.

“Je drinkt wel weer veel de laatste tijd. Ik maak me zorgen om je. Wil je niet wat meer thuis blijven? Het gaat toch best goed tussen ons.”

“Ik schrijf in de kroeg, dat weet je. Ik drink heel langzaam als ik schrijf. En dan ga ik daarna nog heel even bij Fredo langs. De dokter zei trouwens dat het geen kwaad kan.”

“De dokter weet niet hoeveel je drinkt. Je bent echt niet nuchter als je thuis komt. En je bent ook niet gemakkelijk als je thuis komt.”

“Dat is onzin. Ik ga bijna altijd meteen naar bed.”

“Jij weet niet wat je allemaal tegen mij zegt als je dronken bent.”

“De meeste tijd ben ik heel vrolijk. En heel leuk.”

Ik zucht. Vrouwen altijd.

“Met ons geld gaat het ook weer niet zo geweldig, Dulfer.”

“Ankie!” Ik probeer te glimlachen. “Als het boek af is, stop ik met drinken. Helemaal. Ik beloof het.”

“Echt?”

“Echt. Ik zweer het. Driemaal spugen en een hinkstapsprong.”

“Je maakt er niet een levenswerk van?”

Ik maak er zeker wel een levenswerk van, maar niet zoals zij het bedoelt.

“Als mijn potlood opgeschreven is aan dit verhaaltje drink ik geen druppel meer.”

Ik voel ineens een zwaarte in me dalen die me bindt aan de personages van de klassieke tragedies als Wuthering Heights en Gejaagd door de Wind. Wij zijn karakters met een lot dat van tevoren vastligt. Een duister lot. Bijna zou ik Ankie deelgenoot van mijn gevoelens maken, maar ze zou het toch niet begrijpen. Ankie begrijpt de dramatiek niet die het leven zwart kleurt als een poel van inkt, niet zwart zonder hoop echter, maar van een diepte rijk aan kracht en leven.

“Maar nu ga ik. Ik zie je straks.”

Ik geef Ankie snel een kus en voel hoe oppervlakkig die is. Ik moet onthouden daar eens iets aan te doen. Een kus moet zijn als een gerecht. Je moet hem proeven, ervan genieten. Als lippen weer van elkaar wijken, moet er een fractie van een seconde een aarzeling zijn, een mogelijkheid dat ze elkaar weer aantrekken, als twee magneten, als twee geliefden die niet scheiden willen. Het maakt niet uit of de kus warm en zacht is of hard en vurig. Als het maar niet zo'n doeikus is, alsof je net zo goed de muur had kunnen kussen. Nee, het gaat om die fractie. En dat moet je wel aandurven. Dat kost lef. Dat kost tijd. Dat kan supereng zijn binnen een huwelijk. Want dat is passie. Ik draai me om naar Ankie en ga haar die goeie kus geven. Maar ik hoor haar zucht. Die verwijtende, vermoeide zucht die alles stuk maakt. Ze verdient me niet.

“Is er nog wat?” vraagt ze chagrijnig.

“Nee, helemaal niks,” antwoord ik nog chagrijniger.

Passie is besteed aan pubers en geilneven. Het alledaagse leven is de dood in de passiepot. Hoe moet ik zo nou een positief verhaal uit mijn potloodje krijgen? Bah!

63

Hoe voelt een beschadigd hoofd? Ik kijk naar binnen in dat schedeldak van mij en zie geprakte pulp. Hoe kan ik mezelf nog vertrouwen als mijn lichaam mijn grootste vijand is? Ik denk aan mijn vader. Die was jonger dan ik toen hij stierf. Maar hij zag het niet aankomen. Viel van een steiger op zijn werk en was dood. Ik denk veel aan hem de laatste tijd. Hoewel ik me niet zo heel veel van hem herinner. Ansje en Sjoerd zullen zich meer van mij herinneren. Allemaal slechte dingen.

Ik hield van mijn vader. Hij speelde met me, als hij er was. Hij had brede schouders. Daar droeg hij me op. Ik heb tenminste één herinnering daaraan. Dat hij me van de grond optilde en met een lach op zijn schouders tilde. Die lach ben ik nooit vergeten. Net zo min als ik het zoethout vergeet dat ik voor het eerst proefde bij mijn vriendje Simon thuis. De lach van mijn vader. Ik had een vader die kon lachen. Wat wil je als kind meer? Ik kan niet lachen. Hard, met geluid, met mijn mond open, uit volle borst, om het minste of geringste. Hahahahahahaha! Ik lach zelden zo. Ik heb niet zo'n natuur. Of zo'n gelaatsspieren. Ik doe het wel eens. Ik kan het dus feitelijk wel. Dan ben ik ook blij. Maar meestal trek ik alleen met gesloten lippen mijn mondhoeken omhoog. Fredo kan het wel. Daar ben ik altijd jaloers op geweest. Soms hoor je van die mannen op de radio, bulderen bij elke verbale scheet die ze laten. Die haat ik dan weer. Ooit twijfelde ik om kinderen te nemen, puur om de reden dat ik niet goed kan lachen. Ik dacht echter; ik leer het nog wel. Eens dat ik van die heerlijke kindertjes heb, zal er genoeg te lachen vallen. Heb ik even op mijn neus gekeken. Tja, en hun lot vervulde zich zoals bekend met een lachloze vader. Ik heb er nog over gedacht op zo'n lachtherapie te gaan, maar daar gaan alleen supertrutten op. En ik wil wel over maar niet met supertrutten lachen.

Toch valt er niets meer te verliezen. Ik zie mijn naderende einde naderen. Ik hoef niet meer te lachen. Het mag, maar het hoeft niet. Ik neem een laurierdropje. Zwart zijn ze. En sterk. Vroeger stopten we een groot stuk laurierdrop in een fles. Suiker erbij. Vullen met water. En schudden. Uren lang. Totdat het water helemaal donkerbruin was. Tussendoor steeds de dop eraf, schuim eraf zuigen, een paar slokken drinken. Net niet teveel. Nieuw water erbij. Schudden. Tot die zooi zo

verdund was dat het niet meer lekker was. Dan dat restje drop uit de fles proberen te pulken met een stokje. Kindergeluk.

64

Ik lig in bed, onder het nieuwe dekbed dat Ankie gekocht heeft.

Eindelijk kan ze weer slapen. Ze heeft het altijd koud. Er moet elke nacht een warme kruik mee. In de winter dan. Want aan mij heeft ze niks. Ik draai mijn rug naar haar toe zo gauw ik in bed gekropen ben. Kan niet slapen met verstrengelde adems. Of is het ademen?

Maar de laatste tijd, sinds we weer seks hebben, beginnen we vaak met naar elkaar toe te slapen. Na de seks. Variërend van tien seconden tot pakweg drie minuten. Het naar elkaar toe slapen dan. Want dan móet ik naar de andere kant. Is iets fysieks. Waarschijnlijk heb ik nu eenmaal drie hectoliter zuurstof per vierkante decimeter nodig om al mijn rode bloedcellen van genoeg otwee te voorzien. Of zoiets.

Nu lig ik hier, met mijn arm over de warme taille van mijn vrouw. Haar been over mijn heup. Ik voel het gewicht. Dit hou ik geen uren vol. Niet dat ze dik of zwaar is, maar als je zo'n been bij de slager zou kopen en je zou het in de pan gaan bakken, zou je wel aardig opkijken van die portie. Maar ik hoef het ook geen uren vol te houden. Het gaat om het idee. Even bij elkaar zijn. Ik kijk naar haar gezicht. Haar ogen zijn gesloten. Het leven is vreemd als het nacht is en stil. Het is gemakkelijker te beschouwen op dat moment. Alsof je naar een film ervan kijkt. Je kijkt naar het gezicht van je vrouw. En je realiseert je dat ze een ander wezen is. Van een andere soort. En dat het eigenlijk heel bijzonder is dat ze besluit bij jou zoveel tijd door te brengen. Je begrijpt ineens niet hoe het kan dat ze elke nacht weer binnen die kleine rechthoek van het bed blijft waar jij ook bent. Terwijl er aan de wereld toch zoveel oppervlakte zit. En ze draagt de lippen van een vrouw in haar gezicht. De mooie gesloten ogen van een vrouw. Zachte haren krullen over haar kussen. Op dat moment besef je dat je geluk hebt. Niet iedereen heeft dat geluk. Het is ook niet gezegd dat het eeuwig blijft bestaan. Ineens schrik je een beetje. Want je weet dat ze jou nooit zal verlaten, en toch ben je de hele tijd zo'n ongelooflijke klootzak, dat het niet anders kan dan dat ze je op een gegeven dag wel zomaar zal verlaten.

Ik zou best voor mezelf kunnen zorgen. Wat stelt koken nou helemaal voor? En geld verdien ik genoeg voor mezelf. En televisiekijken kan ik ook zelf wel. Naar de hoeren gaan kan ik ook. En bier drinken kan ik al heel erg lang bijzonder goed. Vergeet ik iets?

Hou ik van Ankie? Natuurlijk, zou ik tegen iedereen zeggen die me die vraag zou stellen. Omdat niemand er een flikker mee te maken heeft. Daarom lieg ik. Want ik hou niet van haar. Ze is er. Ze is een aardige meid, meestal. Vroeger hadden we zelfs een klik met elkaar. In het begin. Maar nu? Is toch niet erg. Hoeft toch ook niet. Misschien straks weer. Als ze haar pleinvrees eindelijk eens kwijt is. Kunnen we weer naar buiten, samen dingen doen. Een wijntje drinken in het park. Een stuk gatenkaas kopen, flesje wijn, op een bankje zitten en zo uit de vuist eten en uit de fles drinken.

Als ik hier zo naast haar lig, in het schemerdonker, en naar haar kijk, mis ik haar. Ik mis mezelf hoe ik met haar was en voel me schuldig. Ik voel me ineens misselijk worden over al dat falen in mijn leven. Waarom kan het niet anders zijn? Ik wil haar ineens kussen. Maar lig niet handig. Ik zou mijn arm onder mijn hoofd vandaan moeten zwengelen en mijn bovenlichaam optillen en naar haar buigen om mijn lippen bij haar lippen te brengen. Teveel gedoe. Ik stel me voor dat ik gewichtloos ben. In één vloeiende beweging naar haar toe zweef, als in een film. Mijn lippen plakken aan haar warme rozeheid. Ze glimlacht in haar slaap, terwijl ik onder de satijnen lakens uit glijd, in mijn satijnen ochtendjas, de kamer uit en achter mijn computer om mijn levenswerk te voltooien, zo stel ik mij voor.

Maar ik draai me om en probeer weer in slaap te komen.

65

“Goedenmorgen, Goth. En wat een heerlijke ochtend het is.”

“Doe niet zo belachelijk,” antwoordt Goth changrijnig. “En ik wil Ans genoemd worden.”

“Goth zij dank.”

Ik krijg een venijnige blik.

Ankie komt na mij de keuken binnen.

“Ansje ...”

“Ans!”

“Oh, ja, sorry. Ans ... ik wil vandaag met je de stad in gaan om te kijken voor een jurk voor je.”

Ans' mond valt open.

“Ik kan het aan. Echt,” reageert Ankie.

“Moet ik mee?” vraag ik.

“Nee!” roepen beide dames tegelijkertijd.

“Nee, schat,” verzacht Ankie, “dit is een vrouwenuitje. Geen mannen toegestaan.”

“Zal ik dan maar met Sjoerd een broek gaan kopen?”

Sjoerd komt net de keuken binnen.

“Wat?”

“Pap wil met jou samen een broek voor je gaan kopen in de stad,” grijnst onze nieuwe Ans.

“Met zijn smaak?”

“Met mijn ...?” wil ik reageren, maar Sjoerd is alweer weg. Hij haat me. Misschien moet ik het maar opgeven met mijn kinderen. Ze onterven of zo. De lijnen loskappen. De straat op schoppen.

Wat zou Jan-Douwe doen? In volwassen toestand. Hij zou het natuurlijk niet zo ver hebben laten komen. Zijn kinderen zouden hem verafgoden. Maar stel dat het onmogelijke mogelijk zou zijn, wat zou mijn positieve held dan ondernemen om zijn kinderen terug voor zich te winnen?

Ankie kust me terwijl ze haar jas aantrekt en vertrekt met onze Ans op kledingjacht. Ik mag de ontbijtzooi opruimen.

Wat willen pubers in godsnaam? Zichzelf mutileren, aan hun en andermans geslachtsorganen friemelen, zich bezuipen, gekloot uithalen, gedichten schrijven over het ellendige leven dat ze lijden. Geld, zal ik ze geld geven? Ik heb niet eens genoeg voor mezelf. Misschien moet ik gewoon fier en eigengereid mijn leven leiden op een waarachtige Dulfermanier. Op mijn eigen fantastische manier. En dat die kids dan op een dag wakker worden en denken; die pa van mij die doet wel gewoon zijn ding. Die staat voor wat hij doet. Waarom zou ik hen stroop om de mond smeren? Ik leef mijn leven, ik ben behulpzaam waar ze me gebruiken kunnen, aardig en correct. Af en toe een woord van goede wil om te laten zien dat ik boven al dat geruzie en al die verwijten sta. Let the past be the past. Sorry voor alles wat ik mispeuterd heb in het verleden, maar jullie vader is nu een ander mens.

Af en toe word ik zo moe van mezelf.

Ik rasp een plak extra belegen kaas af en prop hem in mijn mond. We zouden weer eens iemand te eten moeten vragen. Maar wie? Ik stapel de bordjes op elkaar, maar niet zonder eerste de kruimels van de onderste op de bovenste bordjes geveegd te hebben. Kaaskorsten erbij. Alles netjes in de prullenbak. Het leven dient netjes geleefd te worden. Zo meteen ga ik de wc en de douche poetsen en alles stofzuigen. Ik denk aan de Pirates of the Caribbean die gisteren op tv was. Wat ben ik ontzettend ver van het piratendom verwijderd. Zal ik een tattoo laten zetten? Ik ga toch bijna dood. Wat maakt het uit of in mijn rottige vel

een tekeningetje staat gegrift? Ik wil een grote draak op mijn rug. Zo, wat zal Ankie opkijken. Wat zullen Sjoerd en Ans opkijken. Ans heeft er zelf een paar. Shit! Dat is het! Ze zullen er respect voor hebben. Zo zeg. Maar het moet geen draak zijn. Iets origineels. Yes, piratenkaptein de zwarte Dulf hijst de doodskopvlag. Aiai, mates.

66

“Kan je dit maken?”

Blauwe Kees, zelf helemaal onder de blauwe taatoo's, zoals hij het uitspreekt, kijkt met een houding die een maximum aan desinteresse uitdrukt, naar mijn voorbeeld op A3formaat.

“Maken ken ik alles. Als jij dit op je bast wil hebben.”

Ik knik.

Blauwe Kees heb ik op het Internet gevonden. Zijn zaakje ligt in de Warmoesstraat. Toevallig tegen de wallen aan, maar gelukkig er niet middenin. Tenslotte leid ik nu weer het leven van een respectabel getrouwd man die het met zijn eigen vrouw doet. Blauwe Kees is niet zo duur en hij kan goed tekenen. Het is geen Michelangelo, maar tenslotte ben ik ook geen George Clooney. Eigenlijk was de prijs wel doorslaggevend. Voor een grote rugvullende prent vraagt hij maar honderdvijftig euro. En op zijn site staat dat hij het bijna pijnloos doet. Ook niet onbelangrijk.

Ik had er eerst aan gedacht de namen van Ankie, Sjoerd en Ansje in een mooi design op mijn rug te laten zetten. Maar aangezien onze grote Ans nu haast wekelijks van naam verandert, zal ik daar geen punten mee scoren. Dus heb ik drie foto's van ze opgezocht, die op de computer ingescand, hun hoofden losgeknipt en bij elkaar geplakt en tegen een achtergrondje gezet. Het levert een mooi plaatje op. Zou wel gaaf zijn om zo naar de hoeren te gaan. Stel je voor, ik neuk zo'n wijf, terwijl mijn gezinnetje op mijn rug meerijdt. Geinig. Zal ze leren.

Maar ik wilde iets diepers, iets hogers. De Dood dus. En Het Leven. Een zwarte engel, met woeste donkere vleugels, die een blanke, vrouwelijke, uiteraard naakte, engel van achteren beetpakt om haar middel. Althans dat was de oorspronkelijke plaat. Die heb ik uit een van Sjoerds Heavygruesome Comix gehaald. Ik heb zelf op de computer de kleuren van die twee engelen min of meer verwisseld. Knippen, plakken, gummen, kleuren. Zodat die witte engel, Het Leven, die zwarte beetgrijpt. En ik heb die nieuwe witte engel een ooglapje gegeven, als

een piraat. En paarse haren. En die zwarte heeft rode haren. Schitterend, al zeg ik het zelf. En straks staat hij vol op mijn rug.

“Je doet toch ook kleur?”

“Als het moet,” bromt Blauwe Kees duidelijk onwillig. “Maar dat kost meer.”

“Oh. Nou ja, moet dan maar. Hoeveel?”

“Vijfvijftig.”

“Vijfhonderdvijftig?! Maar op je site staat honderdvijftig voor een rugtekening.”

“Ouwe prijzen. Inflatie. Alleen in blauw kost ‘ie drievijftig.”

Ik zucht.

Blauwe Kees grijnst me onbeschoft aan. “Graag of traag, zeg ik altijd maar.”

“Kan je er de prijs dan bij tatoeëren? Dan ziet iedereen ten minste hoe duur die is geweest,” grap ik als een boer met kiespijn. Om me er meteen achteraan te haasten: “Nee, geintje hoor. Geen prijs erbij. Hahaha.” Je weet maar nooit wat zo’n idioot achter je rug om in je rug krast. Met dat soort gasten moet je eigenlijk geen geintjes maken.

“Je moet er een paar keer voor terugkomen. Dat gaat niet in één keer.”

“Oh.” Ik begin er al bijna spijt van te krijgen. Maar als ik me voorstel hoe ik er straks uit zal zien. Het zal zeker alle geld en moeite waard zijn.

Zo zeg. Die zogenaamd pijnloze behandeling is zeker ook aan inflatie onderhevig geweest. Jezes. Ik sta helemaal krom. Ik haal mijn fiets van het slot en probeer mijn rug te rechten. Tenslotte staat hier een man met een gigatattoo op zijn lijf. Althans de outline ervan. Ik moet waarschijnlijk nog drie keer terug, had Blauwe Kees gezegd. Ik kan niet wachten tot het een beetje genezen is.

En nu naar De Zwoeger. Fredo zal opkijken.

“Heeftie Alzheimer?”

“Wat bedoel je?”

“Wat bedoel je? Die lijntjes bibberen je hele rug over. Die tatoeëerder heeft bepaald geen vast handje.”

Ongerust probeer ik over mijn schouder te kijken naar mijn rug die aanvoelt alsof er een leger soldaten op naaldhakken overheen is gemarcheerd.

Fredo bedoelt natuurlijk Parkinson. Maar zo erg is het toch niet?

“Weet je waar je moet gaan? Thailand. Daar zitten echt goeie tatoeëerders. En voor bijna noppes. Net als die hoertjes daar.”

“Ja, leuk, Fredo. Daar heb ik wat aan. Ziet het er echt slecht uit?”

Fredo probeert zo zorgelijke mogelijk te kijken. “Ach, gaat best. Je kan er altijd overheen laten werken.”

Ik laat mijn shirt en trui zakken.

“Misschien moet ik het bij iemand anders laten afmaken.”

“Ach, welnee, joh. Dat wordt straks best leuk. En anders kleur je hem toch gewoon zelf af met kleurstiften.” Fredo lacht en geeft me meteen een klap op mijn rug die me haast van mijn kruk laat vliegen.

“Hahahahaha! Wel moedig van je. Op jouw leeftijd. Zo’n kinderplaatje op je rug.”

“Het is geen kinderplaatje,” snib ik terug.

“Vind ik wel.”

“Vind ik niet.”

“Kom op, Dulf. Engelen. Piraten. En dan nog zo slecht getekend. Heb je het zelf gemaakt?”

“Nee, het is van een professional. Ik heb er alleen iets origineels van gemaakt door het om te bouwen.”

“Iets origineels? Man, het is een hartstikke clichéplaatje. Het zou zo in zo’n puberstripboekje kunnen staan. Alleen dan beter getekend.

Tsjongejonge, de dood en het leven. Stoere mannenengel grijpt bloot vrouwtjesengeltje. Daar wil je toch niet de rest van je leven mee op je corpus lopen.”

“Zo lang zal dat niet zijn. Dus wat maakt het uit. Maar bedankt hoor. Jezes, wat ben jij een klootzak.”

“Dulfer, ik ben gewoon eerlijk. Wat heb je eraan als ik zeg dat ik het mooi vind en ik vind het lelijk?”

Ik zwijg. Ik haat eerlijke mensen.

“Misschien kan je er iets abstracts van laten maken. Zoals het zwarte vierkant van Melaviets, hahahahahahaha! Hahahaaha, ik zie het al voor me, een zwart vierkant van vijftig bij vijftig centimeter op je rug.

Hahaha, kan je altijd nog zeggen dat het een advertentie voor vierkante zwarte pannenkoeken is.”

67

“Dulfer?”

Ik draai mijn hoofd.

“Dulfer. Ik dacht al dat ik je hier binnen zag gaan. Ik zat hier tegenover koffie te drinken met Irma.” Tanja knikt in de richting van de bewuste koffiedrinkpartner.

Ik voel me niet op mijn gemak met mijn blote bovenbast op de tattooostoel van Blauwe Kees. Mijn buik is te dik en mijn rug te weinig mannelijk breed. Wat moet ze hier binnenstampen en dan nog met dat onbekende wijf. Mooie vrouw trouwens.

“Het is hier geen museum,” bromt Kees, terecht.

“Oh, sorry,” zegt Tanja. “Ik wilde alleen even dag zeggen.” Ze bekijkt mijn rug. “Goh, Dulfer.”

“Zullen we over een half uur afspreken, hier tegenover?” Het floept zo uit mijn hoofd. Ik heb er meteen spijt van.

“Eh, ... ja, is goed.” Tanja glimlacht haast verlegen. Haar vriendin glimlacht ondeugend.

“En nou opzouten, ja?! Ik ben hier aan het werk,” scheldt Blauwe Kees.

“Zo ga ik nog bibberen van de zenuwen.”

Mijn spieren trekken even samen van de schrik.

“En jij ook stilzitten!”

Vanachter mijn koffie verkeerd kijk ik de straat over. Ik zie hoe Blauwe Kees door zijn plaatjestoko rommelt. Twee tieners met rugzakjes wijzen voor het raam naar een tekenvel met roosjes. Wat ziet dat zaakje er eigenlijk onfris uit. Dat valt me nu pas op. Als ik er maar geen HIV-infectie ooploep. Ik had me beter moeten oriënteren. Maar nu is het te laat. Mijn engelen zijn bijna af.

Ik kijk op mijn horloge. Ze moet zo komen. Wat bezielt me eigenlijk. Het was lastig genoeg geweest om van Tanja af te komen. Ach, we drinken alleen maar een kopje koffie met elkaar. Het is niet zo dat we meteen het bed induiken. Ik sta op en loop de zaak uit voor ze terugkomt.

“Oh, ga je weg?” Ik bots buiten tegen haar op.

“Nee, ik moet nog even wat afspreken met Blauwe Kees, ga alvast maar naar binnen,” lieg ik en steek de straat over.

“Hoi. Heb ik mijn handschoenen hier laten liggen?” Ik kijk zoekend de zaak rond. Blauwe Kees negeert me volledig. “Ha, ik had ze helemaal niet bij me.” Ik sla met mijn platte hand tegen mijn voorhoofd en loop weer naar buiten.

“Ik moest nog wat afspreken over de volgende keer,” glimlach ik naar Tanja.

“Goh, Dulfer,” herhaalt ze haar eerder in de tattoooshop gesproken woorden. “Wat een ding op je rug.”

“Tja,” antwoord ik. Ik durf niet te vragen wat ze ervan vindt.

“Had ik bij jou niet verwacht.”

“Wilde jongen, hè?!” Ik voel me ineens een ontzettende ouwe burgerlijke lul. In mijn hele leven ben ik nog nooit een wilde jongen geweest. En Tanja kent me goed genoeg om dat te weten. Midlife crisis denkt ze vast.

“Vind het best sexy,” glimlacht ze.

Oh? “Maar hij is nog niet klaar, hoor. Hij wordt nog veel mooier. Met vastere lijnen en zo.” Mocht ik hopen.

“Mag ik hem nog eens zien?”

“Hier? Ik weet een hotelletje verderop waar je hem op je gemak goed kan bekijken.” Ik grijns.

Wat een directheid. Wat gaat ze antwoorden? Ze wil vast niet. Mijn lul roert zich meteen bij het voorstellen van wat we beide begrijpen als wat het is.

“Goed.”

“Okee.”

Ik lig op mijn zij naar Tanja toe gedraaid. Zou liever op mijn rug liggen, maar dat is te pijnlijk. Ik denk aan Ankie en voel me schuldig. Maar het is eigenlijk Ankie’s eigen schuld. We hebben al twee dagen niet geneukt. En het is niet helemaal vreemdgaan. Deze keer hoort gewoon een beetje bij vroeger toen ik een affaire had met Tanja. Het is niet opnieuw vreemdgaan.

“Ik heb je gemist,” zegt Tanja. Ze wacht even. “Heb je mij ook gemist?”

“Tanja, ... eigenlijk gaat het weer best goed tussen Ankie en mij.”

Ik zie Tanja’s gezichtsspieren naar beneden schuiven.

“Ik mis je natuurlijk wel ... maar wat wij hadden, is voorbij. Ik vond het net wel heerlijk hoor met jou. Echt super.”

Tanja gaat rechtop op de rand van het bed zitten en trekt haar slip aan. God, wat heeft ze een heerlijk lijf.

“Ik vond het ook heel lekker. En ik heb trouwens ook iemand op het oog,” liegt ze. “Hee, ik moet gaan. Ik heb afgesproken met Irma.” Ze liegt alweer. Maar ik vind het prima.

“Vind je het erg als ik nog even op de kamer blijf?”

Tanja schudt haar hoofd.

“Tenslotte heb ik tot morgenochtend betaald. Kan ik net zo goed blijven slapen, hahaha.”

“Nog steeds gierig,” sneert Tanja terwijl ze de deur achter zich dichttrekt.

Ik draai me op mijn rug en veer meteen weer terug op mijn zij. God, wat ben ik een hufter. Maar goed dat ze van me af is.

Ik ga op de bedrand zitten en kijk uit het raam naar de gevel van het huis tegenover. Vreemd hoe het leven loopt; zit ik hier ineens in mijn eigen stad op een doordeweekse dag in mijn nakie op een hotelkamer.

Surreëel. Zal ik beneden aan het barretje een whisky gaan drinken? Als een echte hotelgast van de wereld?

“Ja, met mij. Hee, durf je een taxi te nemen en naar me toe te komen?”

“Waar ben je dan?”

“Hotel Cirque. Spuistraat 111.”

“Hè, wat doe je daar?”

“Op jou wachten.”

“Maar ...”

“Kom nou gewoon maar.”

Ik haast me de kamer uit.

Mijn hart bonst in mijn borstkas terwijl ik Ankie's kloep op de deur afwacht. Naast me op het bed ligt een doos bonbons en een bos rode rozen. Ik hoor hoe het water gulzig het bad in de badkamer vult. Ik ruik onder mijn oksels, spring van het bed, spetter water en zeep op de onwelriekende holttes, dep ze halfslachtig met de hotelhanddoek en spring weer in de houding van in alle zelfverzekerde rust afwachter minnaar op bed. Benen nonchalant over elkaar. Bonk, bonk, bonk doet mijn hart. Klop, klop doet de hoteldeur.

“Binnen.”

Ik hef de rozen in de aanslag.

Ik stap in mijn tijdversmeltmachine en breng verleden en heden bij elkaar in deze stomende sekshotelkamer van mij. Mijn lul glijdt op de nanomillimeter afgemeten op dezelfde plek in die hotelkamer in de holte van Ankie en Tanja. Ankie in, Tanja uit. Tanja in, Ankie uit. De twee verschillende tijdstippen tot één samengebracht, de twee vagina's tot één. Om de beide vrouwen even later met elkaar dingen te laten doen waar ze, hen kennende, nooit van gedroomd hebben. Maar ik wel.

“Wat een geweldig idee van je.” Dankbaar kust mijn vrouw me.

“Ik heb Sjoerd gebeld dat we vannacht niet thuiskomen. Na je bad gaan we uit eten. En wie weet misschien een filmpje pakken,” roep ik naar de

badkamer, waar Ankie haar voet in het sop laat glijden. Ze moet wel heel gelukkig zijn nu. “Ruikt lekker, hè, je badschuim?!” Ik ben een held.

68

Ankie kust me warm op mijn lippen. Het is een week geleden dat ze haar onvergetelijke nacht had, maar nog steeds kijkt ze me aan als een verliefde schoolmeid. Ik zet mijn korte potlood op het papier. Ze begrijpt dat ze op moet zouten, glimlacht en loopt naar de keuken.

Jan-Douwe zit op zijn knieën op het asfalt van de verlaten weg die zich grijs door het Spaanse berglandschap slingert. Hij legt een houten broodplank neer, tekent met een potlood twee haast onzichtbare lijnen aan weerszijde van de plank, legt de plank een stukje verder en tekent weer twee lijnen. Zo schuift hij beetje bij beetje verder. Ik zie hoe hij een bocht beschrijft om een losliggend kiezelsteentje heen. De zon staat warm op zijn rug. Af en toe veegt hij het zweet van zijn voorhoofd en slijpt hij zijn potlood. Als ik vraag wat hij doet, zegt hij: “Religieuze meditatie. Ik volg het leven.”

Ik besluit een kop koffie te gaan drinken in een wegrestaurantje een eind verderop. Ik hoef er niet op te rekenen dat Jan-Douwe me heeft ingehaald voor ik mijn koffie op heb. Dus ik ga later terug op mijn weg om te zien hoe het de mediteerder vergaat.

Ik vraag me af of mijn ogen mij bedriegen als ik een groep van vijftien mannen en vrouwen op de weg zie zitten. In een lange rij, Jan-Douwe voorop. Waar ze hun broodplanken en potloden vandaan hebben weet ik niet, maar ze volgen allemaal Jan-Douwe’s merkwaardige lijnentrekkerij. Mij valt op dat Jan-Douwe ruw een kiezelsteen aan de kant veegt en zijn plank met een behoorlijke, beslist dodelijke pets bovenop een overstekende kever neerklapt.

Als ik hem een dag later bel, antwoordt Jan-Douwe dat hij wil afspreken op de schaatsbaan. Hij schaatst schitterend. “Het leven volgt mij,” roept hij lachend. “Veel beter!”

“En je volgelingen?” roep ik terug.

“Idioten. Trekken nog steeds strepen in het Spaanse landschap. Ze hebben het niet begrepen.”

Ik knik en volg Jan-Douwe naar het barretje naast de schaatsbaan, waar hij twee glühwein bestelt.

“Ik ben trots op je, pa,” zegt hij. Hij kijkt me met zo’n heerlijk open blik aan, recht in mijn ogen, dat ik bijna smelt van ontroering. “Jij hebt me

gemaakt en ik vind mezelf ... gewoon geweldig." Zijn perfecte witte tanden lachen oprecht. "Dank je, vader."

"Ik heb mijn best gedaan," stamel ik.

"En jouw best is mij meer dan best," antwoordt mijn geesteszoon.

Ik herlees wat ik zojuist heb geschreven. Ik merk dat ik niet stijlvast ben. Soms leef ik als geestesvader van Jan-Douwe in het leven van Jan-Douwe mee. In andere stukken besta ik slechts als schrijver van Het Boek van de Hoop. Maar wat erger is dan de stijlbreuk, is de band die ik met mijn geesteszoon heb. Ik heb mijn best gedaan hem tot een geweldige persoon te maken. Hij houdt van mij. Als Sjoerd dit leest, gaat hij over zijn nek. Ik zet mezelf in mijn boek neer als een supervader. Terwijl in werkelijkheid mijn vaderschap de absolute ramp is. Ik zal mijzelf voortaan maar beter uit zicht laten. Of nee ...

Zijn perfecte witte tanden lachen oprecht. "Dank je, vader."

"Ik heb mijn best gedaan," antwoord ik. "Maar in feite heb jij het allemaal gedaan. Eigenlijk heb ik je altijd tekort gedaan."

"Ach, we hebben ons eigen leven. Ik begrijp dat je geen tijd had. Maar je verdiende geld voor ons. En jij hebt ook je ontspanning en je sociale contacten nodig. Ik hou zelf trouwens ook wel van een biertje. Ik neem je niks kwalijk, pa. Je hebt ons geleerd zelfstandig te zijn. Ik ben nu een man die zijn eigen weg in de wereld vindt. Kinderen begrijpen hun ouders niet altijd. Maar als ze groter worden, zien ze de wereld met andere ogen."

Ik knik. "Toch sorry dat ik niet perfect ben."

Jan-Douwe haalt zijn schouders op en lacht. "Je bent mijn vader. Dat is perfect."

69

Ik betaal de laatste termijn aan Blauwe Kees. "Nou, bedankt, Kees."

Kees schudt de hand die ik hem aanbied maar zegt niets.

"Okee ... nou ... als ik nog eens ergens een tattoo wil, weet ik waar ik moet zijn."

"Je komt maar langs," mompelt Kees. Dan draait hij zijn rug naar me toe.

Ik loop naar buiten. Mijn tattoo is af. Ben blij dat ik nooit meer iets te maken hoeft te hebben met die onbeschofte beer. Je zou toch denken dat een kunstenaar een band heeft met zijn creatie, ook al is hij maar

uitvoerder van wat ik bedacht heb. Net als een violist die respect heeft voor een Sonate van Mozart. Die gooit die partituur toch ook niet in de gracht nadat hij hem gespeeld heeft. Ach, crapuul is het allemaal dat tatoeëerdersvolk.

“Hij gaat toch niet zijn kleren uittrekken!”

“Alleen mijn hemd, Ans. Je hoeft nergens bang voor te zijn.”

Ik heb er een hekel aan als ze in de derde persoon over me praten als ik erbij ben.

“Nou?”

Ik hoor niets. Ik sta met mijn getatoeerde rug naar Ankie, Sjoerd en Ans gedraaid. De tattoo is prachtig geheeld. Ik vond het tijd om hem aan mijn gezin te presenteren. Ankie heeft hem natuurlijk wel al gezien.

“Wat vinden jullie ervan?”

“Wauw!” Fijne reactie van mijn heer zoon. “Heb je dat uit een van mijn boekjes?”

“Nou ja, een beetje.”

“Dat je zo fucked up kan zijn op jouw leeftijd. Wauw, je bent echt niet goed bij je hoofd.”

Bedoelt hij dat nou negatief? Ik kijk hem aan. “Bravo. Je ziet er zelfs nog stommer uit dan met dat pak en die hoed uit Italië.” Hij draait zich om en loopt weg.

Ans staat in haar vuist te giechelen. Ankie staat erbij alsof ze zich voor me schaamt.

70

Als we vroeger naar de kermis gingen met mijn ouders, en dan bedoel ik áls we naar de kermis gingen, want over het algemeen gingen we niet, mochten wij kinderen kiezen wat we wilden. Mijn zus, mijn broer en ik mochten elk, let wel elk, één ding kiezen. Meestal kwam dat er dus op neer dat een van ons koos voor een wilde rit op een carrousel of in de botsautootjes. De andere twee stonden dan likkebaardend te kijken, zich afvragend of ze niet de foutste keuze van hun leven hadden gemaakt.

Maar even later kreeg de tweede, vaak ging het op leeftijd naar beneden of naar boven, zijn of haar kermiswens vervuld; touwtje trekken. Jaloers keken de twee anderen hoe een prachtig speelgoed gekozen werd uit al die prachtige cadeaus die daar hingen. Ja, en dan behoorde die carrouselrit al tot het verleden. Daar was niets meer van over, terwijl dat speelgoed nog lang speelgoed zou blijven. Gelukkig was het een troost

dat die rotzooi binnen een dag stuk was. De derde keuze viel meestal op een supergrote plakkerige suikerspin. Daar werd van gesmuld, maar alleen door de blije bezitter. Tenslotte had deze ook niet mogen delen in de carrouselrit of in het speelgoed.

Hoewel wij naar mijn herinnering toch wel gelukkig waren met de karige traktatie, heb ik toen ik eenmaal zelf kinderen had zo'n kermisbezoek in drie keuzemogelijkheden beschouwd als een uitgekende manier om je kinderen te martelen. Ik weet zeker dat dat soort krenterigheid in het beleven van genot een zwart zaad in me heeft geplant dat ik de rest van mijn leven met me heb meegedragen. Misschien dat sommige mensen het een manier vinden om je kinderen te laten weten dat je keuzes moet maken in het leven. Want je kan tenslotte niet alles hebben wat je ziet. En in verdediging van mijn ouders moet ik zeggen dat het destijds simpelweg de enige mogelijkheid was met het karige geld dat ze bezaten iets leuks te doen met de kinderen. Eens in de drie jaar. Maar ik ben altijd jaloers geweest op de Bourgondische manier van leven die uitspatting en mogelijk zelfs losbandigheid weet te celebreren. Ik heb die status van weten te leven nooit bereikt. Maar in ieder geval mochten Sjoerd en Ansje van mij altijd allebei op de carrousel, allebei touwtje trekken en allebei een suikerspin. Godverdomme.

71

“En Dulfie, is dokter Bibber al klaar met je rug?”

“Hm.”

“Hahaha, mooi geworden? Wat vindt Ankie ervan? Geilt ze op zo'n stoere man met een tattoo?”

“Klets niet, lul.”

“En je kinderen, nou ben je zeker een stuk closer met ze, hè?! Tof hoor, zo'n pa met zijn rug volgetekend. Weet je, ik las laatst dat ouders hun best doen om op hun kinderen te lijken. Ze gaan ze zelfs imiteren om maar hip te lijken. Terwijl kinderen, pubers zelfs, gewoon tegen hun ouders willen opkijken. Ze moeten gewoon ouder zijn.”

Ik word kwaad. “Denk je dat jij me kan vertellen hoe je moet opvoeden? Man, hou toch op. Omdat je ineens een dochter van weetikhoeoud hebt. Je moet gewoon ouder zijn. Man, je hebt geen idee hoe gecompliceerd opvoeden is.”

“Whoe, lange tenen. Gevoelig onderwerp. Vonden ze je tekening niet mooi, jongen?”

Het verbaast en irriteert me elke keer weer hoe Fredo de gevoelige punten van mensen weet te vinden. Hij heeft een radar voor problemen en conflicten. Net een speurhond. Het geringste spoor van de geur van een wrijving en hij gaat doorvissen. Vindt hij heerlijk. In de tijd dat het helemaal niet goed ging tussen Ankie en mij ging hij zitten peuren in de wond. Fredo houdt niet van relaties. Fredo gelooft er niet in, netzomin als hij gelooft in mensen die van nature sterk en complexloos zijn. Allemaal spiegeling natuurlijk. Hij kan zelf geen relatie in stand houden. Niet eens met, wat zeg ik, vooral niet met zichzelf. Eén grote vlucht, dat Zwogerbezoek van hem. Voor mij niet. Voor mij is het ontspanning. Ben benieuwd hoe lang die relatie met die dochter zal duren.

“Hou toch op, Fredo. Weet je wat, leg me deze maar eens uit. Ik had gisteren de meest maffe droom. Ik droom dat ik op een kantoor werk ...”

“Brrrr, wat een nachtmerrie. Maar niet schrikken, Dulf, je werkt echt op een kantoor. Wakker worre, sloompie.”

“Nee, luister. Ik werk dus op een kantoor en er zijn collega’s.”

“Brrrr, collega’s. Het wordt steeds enger. Wat een nachtmerrie. Je werd zeker schreeuwend wakker.”

“Het kantoor rust op vier pijlers. Om te voorkomen dat één van die pijlers de grond in zal zakken en het gebouw zal instorten of omvallen moet ik elke dag naar een café, waar ik de borst van een bardame lik, met name de tepel, of in ieder geval stevig vastpak.”

“Deze droom gaat de goede kant op, Dulfie. Weet je zeker dat het geen dagdroom was?”

“Een collega van mij zal hetzelfde als ik doen maar bij een andere blootboezemige bardame, om de tweede pijler staande te houden.”

“Jaja, om zijn eigen pijler staande te houden, zal je bedoelen.”

“De andere twee pijlers zijn niet onze zorg. Die taak neemt een ander kantoor op zich.”

“Wat een beroerde baan.”

“En ik kwijt me goed van mijn taak elke dag.”

“Ja, dat zal vast wel. Gerrit! Twee bier. Ik krijg hier dorst van.”

“Dat was het.”

“Was het dat? Nou, laat ik je eens eventjes uitleggen waar die droom over gaat. Ik ben daar namelijk supergoed in. Luistert. Dat kantoor is natuurlijk niet je kantoor. Dat spreekt voor zich. In dromen is altijd alles iets anders. Het is duidelijk dat dat kantoor je gezinnetje is. Vier pijlers, vier gezinsleden. Jij en Ankie werken op hetzelfde kantoor. Jullie zijn een team als ouders. Jij voelt als man dat jij de pijler staande moet houden. Maar jij kan dat helemaal niet. Want jij bent een loser. Jij rent

naar moeder toe om aan haar borst te drinken. Dan komt alles goed. Dulfertje is weer een baby'tje en mamma zorgt dat alles goed komt. Omdat je moeder echter dood is en je een zuiplap bent, is de kroeg je nieuwe troostbrenger. En de tap is de borst. Gerrit, doe ons nog twee moedermelk."

"En Ankie? Die gaat helemaal niet naar de kroeg."

"Wacht even, ik ben nog niet klaar met jou. Jij hangt aan de borst van een bardame omdat je vreemdgaat en een hoerenloper bent. Zoals je ooit eens gezegd hebt denk jij dat je je gezin alleen in stand kan houden als je buiten de deur neukt omdat Ankie het niet met je doet of deed of whatever."

Ik zal nooit meer een droom aan die lul vertellen of iets anders uit mijn intieme leven.

"En Ankie, nou ja, je kan je gezin niet alleen op poten houden. Maar omdat jij jezelf de maat van alle dingen vindt, moet iedereen het natuurlijk op dezelfde manier doen als jijzelf. Ankie is in deze droom Ankie, maar in feite ook gewoon een kloon van jezelf. En je kinderen ook. Maar die werken dus duidelijk op een ander kantoor. Logisch, want ze haten je. En dus voel jij je ook niet meer verantwoordelijk voor die rotkinderen. Zij mogen hun eigen rotzooi opknappen. Die andere twee pijlers zijn niet jouw zorg, zoals je zegt. Jij kwijt je goed van je taak. Dus met die droom wil je jezelf ervan overtuigen dat er geen vuiltje aan de lucht is. Enfin, Dulfie, ik zou zeggen; dream on, baby."

Met een gigantische smile op zijn smoel neemt Fredo een grote slok van zijn bier. Godverdomme. Wat een kloterig goeie uitleg van mijn droom. Ik geloof er ieder woord van.

"Er klopt helemaal geen ruk van jouw uitleg, Fredo."

Ik probeer ook een smile te laten zien terwijl ik een nog grotere slok neem dan die vette Fredo. Maar mijn ego is vermalen tussen de woorden van mijn wrede vriend. Vriend, ha!

72

"Wat denkt u ervan?"

Wat ik ervan denk? Ik denk dat u een uitzonderlijk mens bent. U grenst aan goddelijkheid.

"Over twee maanden weer stapsgewijs aan het werk, meneer Zwart."

Ik kijk naar de vlek op het hoofd van de Arbo-arts. Een lichtbruinige miniafspiegeling van de Gorbatsjovvlek. Ziet die man zelf niet dat hij mensen ergert met die vlek? Hij doet het er om. Hij weet het. Het is een

Freudiaanse vlek. Meneer verbergt zich erachter. Hij heeft een kutbaan en wil de mensen die hij moet keuren intimideren met die vlek. Zo iemand is natuurlijk niet goed genoeg in zijn vak om een echt arts te zijn. Of hij is te lui.

“Pff, ik weet niet. Het gaat niet goed met me. Twee maanden vind ik erg vroeg. Ik wil an sich wel werken, maar ...”

“U kunt het proberen. Stapsgewijs.”

“Ik kan me helemaal niet concentreren. Emotioneel zwabber ik heen en weer als een figuurzaag. En ik heb die black-outs.”

“Leuke beeldspraak.” Hij schrijft wat op en kijkt me weer aan door zijn rechtervlek. “Goed, drie maanden. Wat vindt u daarvan?”

Ik zucht. “... tja, ik zou het zelf wel over zes maanden willen proberen. Ik geloof niet dat ze me daar zullen missen trouwens ...”

De keurarts glimlacht. Het zal hem een zorg zijn of ik van nut ben op het werk. Als ik er maar weer naartoe ga. Hij wordt ingehuurd om me weer aan het werk te krijgen. Uiteraard wel stapsgewijs. Ik moet niet meteen overspannen worden. Ik moet eerst reïntegreren voor ik instort.

“Vier maanden, meneer Zwart. Dan moet u het toch echt weer proberen. Een of twee uurtjes per dag. Kunnen we na een paar weken altijd weer eens verder zien.”

Ik zucht andermaal en haal mijn schouders op.

“Fijn.” De vlek staat op en steekt zijn hand uit. “Ik zal het doorgeven aan uw werkgever.”

De man is ingehuurd. Hij doet dit met werknemers van bedrijven uit de hele omgeving. Ik loop door de strak ingerichte wachtkamer met een trap, een lift, een koffieautomaat met gratis koffie, een ovale tafel met een tiental stoelen en een rij ramen met uitzicht op een saai bedrijfsterein. In de ruimte zit nog ander te reïntegreren werkvee te wachten; drie vrouwen. Ze kijken me aan. Wat zou hen mankeren? Een hartaanval, een burn-out en een hernia? Of overspannen door privé-omstandigheden; een niet begrijpende echtgenoot en een suïcidale puber en dat in combinatie met het pms-syndroom?

Ik neem de trap om de drie kneuzen te laten zien dat mij helemaal niets mankeert.

Onderaan de trap kan ik niet meer. Ik zit wel een kwartier eer ik weer op volledige gevechtssterkte ben. Volgende keer maar met nonchalante tronie de lift in.

“Wat zit erin?”

Ans voelt de rugzak die ik haar geef met haar handen af.

“Zal je straks wel zien. Ben je er klaar voor?”

“Ja ...”

“Okee, we gaan.”

Een half uur later staan we voor het hoge hek van de hortus. De Hortus Botanicus. Het is half zeven in de avond. Het is donker. Maar de hortus is in deze maanden open tot half acht 's avonds.

Hopelijk vallen we niet teveel op met onze rugzakken en de zwarte gothicoutfit van Ans. Gelukkig zit ze nog in de beginfase wat dat betreft en ziet ze er nog niet helemaal uit als de bruid van Dracula.

“Gaan we in het donker planten kijken?” vraagt Ans verbaasd.

“Yep,” grijns ik.

Nadat ik heb betaald, loods ik mijn dochter rechtstreeks naar de Oranjerie. Alles is goed voorbereid.

“Wat wil je drinken? Glühwein of warme chocomel?”

“Eh, chocomel.”

Het is druk in de Oranjerie. Gezellig. Terwijl er op andere plekken op de wereld mensen creperen van de honger of elkaar bloederig afslachten, hebben we het hier toch maar effe supergezellig. Heerlijk! Ik kijk naar de rugzak die naast mijn stoel staat. Het kost me wel wat, dit uitje.

“Klaar? Dan gaan we verder.”

We lopen naar een uithoek van de hortus, waar ik het meest dichtbegroeide stukje tuin opzoek.

Ik kijk om me heen. Niemand. Zover ik had kunnen zien een paar dagen geleden toen ik de hortus uitgecheckt had, hebben ze hier geen camera's hangen. “Kom.”

“Wat doe je?”

“Sst, kom op, we verstoppen ons.”

Ik trek mijn lijf tussen takken en bladeren door, open mijn rugzak, haal er een plaid uit en leg die achter een gigantische bladervolle struik op de koude grond. Ans gaat naast me zitten.

“Wat gaan we doen?” fluistert ze.

“Afwachten,” fluister ik mysterieus.

Een koud half uur later zijn de meeste lichten in de hortus gedoofd. Er is geen geluid meer te horen.

“We kunnen. Hier heb je een zaklamp. Maar laat hem nog maar even uit.”

Een moment later staan we voor de monumentale Palmenkas. Het plaats delict. Een jaar geleden was ik in deze kas en zwaar onder de indruk. Als ik ooit stinkend rijk zou zijn, zou ik een huis bouwen dat een kopie zou zijn van deze palmenkas. Wat een geweldig gebouw; de hoogte ervan, de stenen vloer, maar vooral het gebrek aan muur en de overvloed aan ramen die in kleine vakjes zijn verdeeld. En dan die planten en bomen. Je moet er alleen een flinke tuin omheen hebben, want je wil niet met je glazen huisje in de Kalverstraat zitten.

En dan die trap en die overloop, waardoor je ook van boven in je ruimte naar beneden kan kijken. Wat een heerlijk huis zou dit zijn.

Ik loop naar de deur van de kas. Dicht!

Ik had het verwacht en haal een klein, zwaar autoruitintikkertje uit een vakje van mijn rugzak. Het voelt als heiligschennis.

Vergeef me. Ik hou mijn jas tegen één van de raampjes, tik het in en schuur met het hamertje de glassplinters uit de sponning. Misschien stort ik wel een paar euro op het hortusfonds.

“Hier doorheen.”

Ans klimt door het gat. Ik volg.

Als we binnen zijn, haal ik opgelucht adem. Mijn zaklamp werpt cirkels licht tegen het glazen plafond met zijn vele ribben. Heel anders dan overdag werkt de kas in het donker unheimisch.

“Wauw!”

“Is het wat?”

“Megavet!”

Ik word helemaal gelukkig als ik mijn zaklicht over het gezicht van mijn dochter laat schijnen.

“Het is geen gotisch klooster.”

“Wauw! Hier zou ik wel willen wonen.”

“Precies wat ik had, toen ik hier voor het eerst kwam.”

Ans laat haar zaklamp rond gaan. Als ze de ijzeren trap ziet, rent ze er meteen naar toe en begint te klimmen.

Ik zoek een plek waar we de nacht een beetje aangenaam kunnen doorbrengen en de ruimte goed kunnen beleven. Uit onze rugzakken haal ik een paar matjes en rugzakken tevoorschijn, een thermoskan en bekers, een fles Jägermeister en een lamp die ik kan neerzetten. Wat nog in mijn rugzak zit, is voor later.

De kas heeft een aangename temperatuur. De palmpjes mogen het natuurlijk niet koud krijgen.

Een half uur zwerven we als twee van elkaar gescheiden dwalende geesten door de verlaten palmenkas. De palmen en cycadeeën houden elke beweging van ons nachtelijke insluipers indringend in de gaten. Als ze het besluiten, kunnen ze ons zo doodslaan met lange zwiepende bladeren en takken.

Ik heb nooit een interesse in architectuur gehad. En toch raak ik heel af en toe in de ban van een groots bouwwerk. Zoals het Pantheon in Rome. Ik heb daar wel een half uur naar die koepel staan kijken met die vierkanten en dat gat erin. De dag erna had ik nog last van mijn nek. Ze zouden er eigenlijk chaise-longues moeten neerzetten. Groot bord met in ossenwit gefrituurde everzwijnpens erbij. Amfora vol rode wijn. Groots gebouw. Het was zelfs mogelijk de toeristen die er massaal rondhingen, en waar niet in Rome anders dan massaal, weg te denken. Die ruimte doet wat met je. In het klein heeft de palmenkas dat ook. Je lichaam krijgt als het ware ineens een plek in de ruimte. Het is niet alleen maar een spier- en bottenzak die je in staat stelt aardappelen te kopen bij de Dirk van de Broek of platgedrukt te worden op het station tussen de talloze andere bloed- vlees- en spuugconstructies die zich mens noemen. Nee, genadeloos mooie architectuur ondersteunt het lichaam, heft het op, maakt het tot een element van betekenis. Het lichaam wordt omgeven door ruimte en die ruimte wordt gemaakt door afgrenzing. In het geval van het Pantheon, zit er een gat in de koepel, waardoor er een ruimtetunnel naar de wereld buiten en de lucht boven het gebouw gecreëerd wordt. Naar Italië, naar de zon, naar het universum. Een magistraal gat. Net zo fungeert het ribbenstelsel en het glaswerk van de palmenkas. Ik heb geen ballen verstand van architectuur, maar ik voel dat ik gewaardeerd word door dit gebouw. Dit gebouw geeft mijn leven zin. Misschien is er wel een magische formule gebruikt. Zeven keer ik op elkaar in de hoogte en acht seconden oversteken van de ene naar de andere kant onderwijl het zesde adagio van Johann Sebastiaan Bach fluitend, terwijl er een rode roos uit mijn linkerachterzak steekt. Zou kunnen. Ik hou van deze palmenkas. En van alles wat door de ramen te zien is. Dit gebouw maakt contact met betreders, ook al zijn het insluipers, en met de wereld eromheen. Hier zou ik willen wonen. Wat een huis!

“Ans.”

“Ja.”

“Wil je wat drinken? Ik heb thee.”

“Lekker.”

“Ik heb nog wat meegenomen.”

Ik pak mijn rugzak en rits hem open.

“Jezes.”

“Zeg maar God.”

Ans grinnikt om mijn grapje. Blijkbaar neemt ze haar eerdere naamsverandering in Goth al niet meer serieus.

“Een draagbare dvd-speler! Heb je ook films meegenomen?”

Ik haal twee doosjes uit mijn rugzak.

“Nee, vet! Horror?”

“The Unborn. Ik dacht je houdt wel van een goeie horrorfilm. Gaat over een jonge vrouw die door de geest van haar ongeboren tweelingbroer, die in de baarmoeder is gestorven, gestalkt wordt.”

“En, shit, zo zeg! Wat gaaf!”

“Goeie bands?” vraag ik hebberig. Via internet heb ik een cd met optredens van een serietje gothicbands met leuke namen als Human Drama, Hatesex, Astrovamps, All Gone Dead en Born With A Black Brain weten te bestellen. “Ik heb er geen verstand van, maar het lijkt me dat het wel goeie zijn.”

Ans is flabbergasted.

“Zullen we eerst de film kijken en dan de muziek?”

Ik wil deze bijzondere nacht met mijn dochter niet doorbrengen met diepgaand geleuter. Daarom heb ik die dvd-speler gekocht. We gaan het gewoon leuk hebben. Hopelijk is Ans me hier wat dankbaarder voor dan Sjoerd voor zijn Italiëreis. Hoewel het me niet om dankbaarheid te doen is. Ik wil mijn kinderen gelukkig maken en iets met hen doen wat ze hun hele leven bij blijft. Mag ik ook eens een in een positieve herinnering in mijn kinderen voortleven, ja?!

“Slokje Jägermeister, moppie?”

“Lekker, pappie.”

We moeten allebei lachen.

“Zo, genoeg gekkigheid. Tijd om te griezelen en gruwelen.”

“Jaaaa.”

“Die dvd-speler is trouwens voor jou. Mag je houwe.”

Ik pak een klein wekkertje uit mijn rugzak en zet het op zes uur in de ochtend. De hortus gaat om negen uur open morgenvroeg. Maar ik heb geen idee hoe laat ze hier beginnen met onkruid wieden en kokosnoten wassen. Ik wil liever niet betrappt worden.

74

Het is de vermoeidheid die me nekt. Die me zo hartgrondig naar beneden drukt dat ik een hele dag geen moer kan uitvoeren. De dagen gaan in lamelijkheid voorbij. Ik had bijna gezegd de kostbare dagen. Maar heb ik in mijn hele leven wel een kostbare dag gehad? Ik word depressief van mijn vermoeidheid. Ik kan in de verste verte niet meer bedenken waarom ik dat stomme boek ook alweer begonnen ben. Laat staan wat ik zou moeten verzinnen om het te vullen. Jan fokking Douwe, pfft!

Het leven is voorbij, jongen. Het is de laatste winter van een ouwe man van veertig. Een leven gehangen aan de minkant van het lot kan in een paar winterdagen niet meer recht gebreid worden. It's over.

“Waarom.”

Mijn waarom is niet eens meer een vraag als Ankie me tot beweging probeert aan te zetten. Waarom is een antwoord geworden. Actie, wat bedoel je nou? Ik slurp aan mijn koude, bittere thee. Da's 3D- actie en er zit zelfs geluid bij. Wat wil men nou van mij? Ik vertik het mijn lippen helemaal te sluiten na de genoten slok. Ik ben te moe. Zie hoe het vocht weer uit mijn mond loopt en vlekken op mijn broek maakt.

“Godsamme, Dulf, laat je toch niet zo hangen.” Ankie veegt haastig met een doekje over mijn broek. “Het lijkt wel of ik weer een baby moet verzorgen.”

Ik trek de rits van mijn gulp naar beneden en haal mijn piemel tevoorschijn. Hij hangt slap aan mijn slappe lichaam. “Hier, heeft een baby dit? Ga daar maar eens op zitten, dan zal je wel zien of ik een baby ben.”

“Doe toch niet zo ordinair, Dulfer,” scheldt Ankie. “Ik weet dat je ziek bent, maar je hoeft je toch niet zo aan te stellen, godverdomme! Je bent net een klein kind. Al dat zelfmedelijden van jou begint me ongelooflijk de keel uit te hangen.”

Kwaad loopt ze de keuken uit.

Nou en, ik ben een invalide. Ik blijf zo zitten. De hele dag. Alsof ik verlamd ben. Met mijn piemel uit mijn broek. Ik ga niet meer bewegen. Niet meer eten, niet meer drinken. Tot ik dood ben.

75

Al drie dagen ben ik niet meer uit bed gekomen. Alleen om te piesen en te schijten. Ik zap van het ene kanaal naar het andere. Of ik slaap.

Met moeite bereikt mijn rechterhand mijn linkerschouder om me te krabben. Het bed begint vies te voelen. Ankie heeft twee nachten in de logeerkamer geslapen. Ze wil ons bed pas verschonen als ik meer dan drie uur op een rij buiten de lakens doorbreng.

Tussen RTL Boulevard en The Bold and the Beautiful komt Ankie de slaapkamer binnen.

“Dulf, ik moet je iets vertellen.”

Ik wil het niet horen.

“Ik wil het niet horen.”

Ankie zucht.

“Ik heb gesolliciteerd.”

“Je hebt gesolliciteerd?”

“Ja.”

Haar gezicht drukt uit dat ze geen energie meer wil steken in dit stinkende vod dat haar man moet voorstellen.

Het ging toch goed tussen ons de laatste tijd?

“Ik ben aangenomen. Voor twee volle en twee halve dagen.”

“Aangenomen?”

“Ga je alles herhalen wat ik zeg? Ik ben aangenomen, ja. Ik begin volgende week maandag.”

“Volgende week maandag?”

Ze wil zich omdraaien en weglopen.

“Maar dat is mijn verjaardag.”

“Oh ja, ... maar ik kan moeilijk tegen mijn baas zeggen dat mijn contract maar een dagje later moet beginnen omdat mijn man jarig is. En trouwens, ben jij ooit thuis gebleven als ik jarig was?”

Ik sluit mijn ogen. Jee, wat ben ik zielig.

“Luister, Dulf.” Ze komt bij me op bed zitten. Ze raakt me niet aan. “Ik ben heel erg blij dat ik van mijn pleinvrees af ben. En dat heb ik aan jou te danken. Echt. Ik vind het geweldig wat je voor me gedaan hebt. Maar ik kan nu niet binnen blijven zitten. Ik ben bang dat ik dan terugval. Ik moet er nu uit. Ik moet mensen zien. Je moet het begrijpen. Jij bent ook niet voor mij thuis gebleven al die tijd. En het is maar tijdelijk, dat je je zo beroerd voelt. Straks ga je weer naar De Zwoeger. Dan vraag je ook niet naar mij.” Ze legt een hand op mijn knie. “Hee, misschien kunnen we ’s avonds wat gaan eten op jouw verjaardag. Misschien willen Ans en Sjoerd zelfs wel mee.” Ze glimlacht. “En we kunnen het geld echt wel gebruiken. Ze staat op en loopt naar de deur.

Ik open mijn ogen. “Wat is het voor werk?”

“Kantoorwerk, secretariael. Bij een bedrijf in zonne-energie.”

“Interessant.”

“Nou ja, gewoon ... niks bijzonders. Maar de sfeer lijkt er wel goed. Leuke mensen.”

“Leuke mensen.” Was ik maar een leuk mens.

“Ja.”

76

Elke ochtend voor ik wakker word zijn ze al allemaal de deur uit. Ik ben in de steek gelaten door iedereen. En dat terwijl ik voel dat klonters hersencellen en bloed een aanval voorbereiden op mijn leven. Ik zou bodyguards toegewezen moeten krijgen. Maar hier helpt geen kleerkast in een donker pak met een ondoorzichtbare zonnebril. Ik ben mijn eigen terrorist. Met een inwendige bom. En mijn maagzweer is ook aan het groeien. kan je ook nog eens kanker van krijgen. Ik voel dat ik maagkanker aan het ontwikkelen ben. Maar dat interesseert niemand. Ankie heeft het zo leuk op haar werk. Leuke mensen.

Ik zit aan de keukentafel. Ankie heeft een bord voor me neergezet en een kop. Allebei leeg. Lief van haar. Jammer alleen dat ik geen fokking energie heb om ze te vullen. Had ik maar een pistool. Dan schoot ik me voor mijn kop. Zou ze 's avonds thuis komen na haar dagje met die leuke mensen en zou ze mijn bord en kop gevuld vinden. Met mijn harses!

Vorige week maandag was haar eerste werkdag. Het ondankbare kreng. Ik was jarig. En daar geeft geen hond wat om. Trof ik bij aankomst in de keuken die ochtend twee ‘speciale biertjes’ en een stuk salami aan. Met een briefje. ‘Gefeliciteerd, schat. Doe het rustig aan. Vanavond gaan we het vieren. XXX Ankie’ Speciale biertjes mijn reet. Mijn dikke vette reet. Duvel. En ik hou niet van dat kotsDuvel. Het enige ‘speciale biertje’ waar ik niet van hou. Kon zij natuurlijk niet weten, nee. Ik moet ook altijd zeuren, ja. Kan ook nooit eens gelukkig en tevreden zijn, nee. Verpest ook altijd alles, ja. Ga maar snel naar je tyfusteringkankerleuke mensen, die zijn altijd gelukkig en tevreden. Met hun kutkloteteringzonnepanelen. Idioten.

Eenenveertig geworden. Nounou, bijna niet gehaald. Wat een mazzel, zeg. Mag je wel in je handjes wrijven, Dulfer. Ja, nou. Ben ik even gelukkig en tevreden dat ik nog leef.

En die feestelijke avond van die feestelijke dag zouden we uit gaan eten. Om het te vieren, ja, dat ik nog steeds leef. En dacht je dat mijn kindertjes ook blij waren dat hun pappie nog leefde? Wilden zij dit

heuglijke feit ook vieren met hun lieve lieve pappie? De schijt kon ik krijgen. Heer Sjoerd kwam niet eens thuis van school die dag. Die nacht trouwens ook niet. En Ansje, waarvoor ik gevangenisstraf geriskeerd heb, waarvoor ik mijn ballen eraf gevoren heb, waarmee ik naar een puberale griezelfilm heb liggen kijken waarvan ik het einde al van kilometers afstand kon voorspellen, met emmers ketchupbloed en amateuristisch make-up, waarmee ik gekeken heb naar de achterlijkste muziekbands ooit opgericht, diezelfde Ansje, mijn lieve dankbare Ansje, grote Ans, had een afspraakje met een vriendje. Sorry, pa, maar hij is zo leuk. Leuk! Leuk! Leuk!
Van mij hoeft het allemaal niet meer.

77

Het gaat weer een beetje beter met me. Ik ben maar eens naar de huisarts gegaan. Die heeft me pilletjes voorgeschreven. Happy-pilletjes. Nu voel ik me best wel weer happy. En pilletjes voor mijn maag. Die helpen ook. Ik zit aan de bar naast Fredo en ik voel me happy.

“Nog wat geschreven, Dulf?”

“Nee, maar ik barst van de ideeën.”

“Oh?”

“Ja. Ik laat Jan-Douwe iemand tegenkomen van een club van mensen die flipperballen nadoen.”

“Logisch.”

“Nee, echt. In een grote lege kerk met witte schotten botsen ze tegen de schotten aan en tegen elkaar. Alle leeftijden, keurig mensen. Sommige snel en andere langzaam. In België ergens, in zo’n grijs half vergaan fabrieksstadje.”

“Nee, echt?”

“Ja, en je weet hoe Jan-Douwe is. Hij gaat die hele kerk voor die mensen oppimpen. Net als een echte flipperkast. Haalt een boel geld en spullen bij elkaar via sponsoring. Als je dan binnenkomt, moet je je voorstellen, achter een groot rood fluwelen gordijn, kom je in een gigaflipperkast terecht. Je gaat staan tegen een soort bolvormig leren kussen en dan word je gelanceerd. Eerst moet je je nog omkleden in een soort schaatspak, met gymschoenen aan. Je gaat naar de shoot-outzone en dan vol gas de kast in. En daar gebeurt het. Pingpingping, tittittittoingtoing, pingpingping als je ergens tegenaan botst, overal licht in alle kleuren en van die plaatjes die je op de kasten getekend ziet, maar dan enorm groot. Een enorme kermis. Als je dan op een stop in de grond terecht komt,

word je eruit gekatapulteerd. Schuifwanden duwen de spelers zigzag een gang door. Jij bent de flipperbal. Ronde gangen met bewegende vloerbanden duwen je vooruit. En een enorme stamper probeert je uiteindelijk tussen de zwaaiende flippers van twee meter hoog en vier meter breed elk, van zacht materiaal natuurlijk, door te duwen. Dan moet je proberen te ontsnappen en word je weer terug het spel in geschoten. Jan-Douwe is natuurlijk de allerbest en weet met zijn score van 180.000 punten ruim te winnen. What a ride. Zou ik best wel eens in het echt willen zien zo'n spel. Gat in de markt. En de oudjes en kinderen kunnen natuurlijk op halve snelheid en voor de halve prijs. Kan ook met z'n tienen tegelijk. Full body experience. Kan ook in wagentjes in plaats van dat je loopt en rent.

Maar dat moet ik allemaal nog uitschrijven. En het is maar één van de ideeën die ik heb.”

“Lijkt me een heel spiritueel gebeuren. En zijn het Belgen omdat die sowieso al gek zijn? Is dat geen discriminatie, Dulfer? Ik zou er zwarte Afrikanen van maken, die zijn zo lekker lenig?”

“Nee, Belgen zijn beter.”

“Raak je het contact met de werkelijkheid niet een beetje kwijt in je roman? Ik dacht dat je de kinderen wilde laten zien hoe heerlijk het leven is. Ik zie hier toch weinig van jouw eigen alledaagse heerlijkheid terugkomen in wat je mannetje Flauwe-Jan allemaal meemaakt.”

Fredo heeft gelijk. Ik heb zelf inderdaad ook al getwijfeld aan de richting die Jan-Douwe's leven neemt. Maar dat geef ik nu niet toe.

“Het gaat over de manier waarop je in het leven staat. Maakt niet uit of het realistisch is. Jan-Douwe is gewoon iemand die overal iets van weet te maken. Neem nou dit bijvoorbeeld; lang geleden stond ik een keer bij zo'n cateraar. Net voor kerst. Ankie wilde niet koken en moest, net als haar zus, zo'n hele toestand bestellen. Gebraden ham, salade, tonijn, vruchtenzooi, toetje, de hele rattetemat. En gekke Japie moest natuurlijk dat spul gaan afhalen, eerste kerstdag, tussen half elf en twaalf. Ik kom daar en er staan godverdomme zelfs mensen buiten, zo druk is het. Na een kwartier sta ik eindelijk aan de goeie kant van de deur. Half doodgevroren. Tussen mensen die bijna even chagrijnig zijn als ik, buik aan rug, zij aan zij, rug aan buik. En niemand zegt een woord tegen de ander. Iedereen in zichzelf, wil zo snel mogelijk met z'n buit naar buiten. Je kent me, als ik ergens een hekel aan heb, zijn het mensen. Maar ik kan natuurlijk niet thuiskomen zonder kerstdiner. Dus net als al die idioten blijf ik daar staan lijden, met het onomstotelijke voornemen dit nooit meer in mijn leven te doen. Dan zie ik de koffiemachine, met een

papiertje erop; gratis koffie. Duurt weer een kwartier eer ik naast die machine geschoven ben. Dus ik neem zo'n bekertje en denk het volgende. Stel dat ik een vlotte kerel was, een extrovert persoon, een aimabel iemand, een mensenmens. Iemand die zich onderscheidt van de konijnen, met een natuurlijke bravoure, een leider.

“Het tegenovergestelde van een Dulfer.”

“Ja. Maar dat soort mensen bestaan. En het is gek, de potentie was er op dat moment ook in mij. Ik had mezelf met één zinnetje kunnen omtoveren tot zo iemand. Eén zinnetje, echt waar. Ik had de zaal plat kunnen leggen. Dulfer, de held.”

“Jullie mogen allemaal mijn zus van achttien neuken, een rondje rond de kerk in mijn Maserati en als afsluiting betaal ik voor iedereen een botoxbehandeling bij dokter Schumachert?”

“Nee, veel simpeler. Wie wil er koffie?”

“Jezes, wat een held. Echt.”

“Nee, je begrijpt het niet. Als ik dat had gevraagd, hadden een paar van die stumpers het aanbod aangenomen. Ik had het apparaat bediend, koffie uitgedeeld. Het ijs gebroken. Misschien had iedereen wel koffie gewild. En ik was degene geweest die de situatie had gedomineerd. Contact gelegd. Dank gegeneerd. Begrijp je, het betekent an sich niet veel, maar wat het wel betekent is dat maar een bepaald soort mens zoiets zou doen. Je moet je namelijk tegenover zo'n hele groep durven stellen. Met één vraag stel je je op gelijke voet met iedereen die daar staat. Het maakt je niet uit of die persoon een directeur is of supergestudeerd of een geweldige handwerker of honderd vrouwen heeft geneukt of de beroemdste danser van het Rotterdamse Tolstoj Ballet is. Jij gooit ze op één hoop, werpt je op als leider, organisator. Jij ageert, waarop iedereen, echt iedereen reageert. Niet reageren is namelijk ook een vorm van reageren. Maar jij bent even The Man. En weet je, Fredo, even, heel even had ik bijna dat zinnetje uitgesproken. Bijna.”

“Maar je deed het uiteraard niet.”

“Nee, ik deed het niet.”

“Omdat je een lulletje bent. En lulletjes zijn geen leiders.”

“Nee, ik ben geen lulletje. Ik ben gewoon meer verlegen. Dat is helemaal niet per se slecht als je dat bent. Veel van die mensen met een grote bek zijn enorme eikels. En trouwens, toen ik daar stond om het bijna te zeggen, dacht ik; ik heb eigenlijk helemaal geen zin in contact met die mensen allemaal. Ten eerste heb ik sowieso geen zin om zo'n apparaat te gaan bedienen en me voor iedereen een beetje lopen uitsloven. En ten

tweede moet je dan ook gelijk leuk gaan doen met iedereen. En daar had ik ook absoluut geen behoefte aan. Dus ik heb gewoon een bakkie voor mezelf gevuld en ik was de enige die koffie heeft gedronken in die drie kwartier dat we daar stonden.”

“Maar wel een gouden kans gemist om je leven te veranderen.”

“Nou ja, het heeft wel wat om wat assertiever te zijn. Ik heb wel eens het gevoel dat je meer meemaakt en bereikt in het leven als je dat doet. Van de andere kant ...”

“Je bent dus bang dat je leven geen reet voorstelt. Dit is allemaal in het kader van je dood gaan binnen drie jaar. En straks heb je niks beleefd, niks uitgevoerd en niks betekend.”

“Nou ja, ik denk er wel over na.”

“En nu wil je Sjoerd en Ans via je mooie boek vertellen dat ze zo moeten zijn als jij niet kan zijn, want je bent een schijtert, maar zou willen zijn. Dat zij dan gelukkig worden. Ze hoeven alleen maar iedereen koffie aan te bieden en zich als een achterlijke flipperbal te gedragen. Denk je dat dat werkt?”

“... Nee.”

“Nee, meneer.”

“Dat is eigenlijk het kutte ervan, Fredo, eigenlijk wil ik zo zijn als ik helemaal niet wil zijn. Maar ik wil niet gefrustreerd dood gaan zo meteen. Heb jij dat niet?”

“Ik leef. Punt. Ik ben als de boeddha, ik verlang niet naar meer dan is en dan ik ben. Ik heb geen ambities. Je bent alleen een loser als je jezelf allerlei doelen stelt die je niet bereikt. Als ik straks zou horen dat ik nog vijf minuten heb voor ik doodga, ga ik niet lopen terugkijken en me afvragen of ik het wel goed gedaan heb. Ik ga in die vijf minuten zoveel mogelijk pintjes drinken als er nog in gaan.”

“Ik heb drie jaar.”

“Man! Schitterend toch. Drie jaar lang zoveel biertjes drinken als er in gaan.”

“Ik weet niet. Het is op de een of andere manier niet genoeg.”

“Ach man, je hoeft helemaal niks met je leven. Iedereen kloot toch maar wat aan. Iedereen is ongelukkig. Iedereen maakt er een puinhoop van. Je hoort van sommigen alleen het succesdeel van hun leven. En überhaupt, veel van de zogenaamd groten in wat ze professioneel doen, hebben hun relaties met partner en kinderen gigantisch verstierd. Maar het maakt toch geen ene flikker uit wat je doet in die tachtig jaar of zo dat je leeft. Je maakt jezelf ongelukkig als je hier teveel over nadenkt. Kijk, als je nou een of ander groot talent had meegekregen. Maar Dulfer, jij hebt

geen enkel talent, je kan niks. Wat moet je daar nou mee? Daar kan je geen geweldig leven mee opbouwen. Je bent niks geworden en dat sluit perfect aan bij het feit dat je niks kan. Niet jouw schuld, jongen. Dus, ik zou zeggen, leef er lekker op los, maak er een puinhoop van. Volgend leven beter. Proost.”

“Hm.”

78

Jan-Douwe ..... Wat Jan-Douwe? Jan-Douwe wat? Ik heb aardig nagedacht over mijn gesprek met Fredo gisteren. Hij heeft gelijk over dat flipperkastgedoe. Ik moet niet gaan schrijven in metaforen of fantastische avonturen. Het moet een andere kant op.

Misschien wat filosofischer. ‘Ben jij dan een filosoof, Dulf?’ zou Fredo spottend vragen. ‘Man, jij kan toch helemaal niet filosoferen. Als het leven een ui is, kom jij niet verder dan het buitenste bruine velletje.’

Misschien poëtisch. Ik kan Jan-Douwe als een buitengewoon gevoelig mens neerzetten, die geniet van een bergstroompje, een sonate, een geel bloempje in het gras. ‘Hoor je wel in wat voor clichés je meteen denkt, Dulfer? Je hebt zelf geen poweetische ziel, man. Wat wil je nou?’ zou mijn dikke vriend antwoorden. En wederom heeft hij gelijk. Ik begin een beetje wanhopig te worden.

‘Hou het bij jezelf, Dulfie,’ hoor ik Fredo zeggen. ‘Maak van JeeDee gewoon een loser. Laat hem zijn leven verpesten. Laat hem het leven van zijn kinderen verpesten. Het enige wat jij kan met je boek is je kinderen te laten zien wie jij in werkelijkheid bent. Misschien dat ze daar dan op zijn minst uit kunnen halen dat hun vader niet anders kon dan hij deed. Die man had geen keuze. Omdat hij nou eenmaal gezegend was met een overmaat aan tekortkomingen en beperkingen in zijn karakter en in zijn intelligentie. Wat anders kon hij dan zijn hele leven lang stommiteiten, blunders en achterlijke asocialiteiten uithalen. Wat denk je daarvan, heer Dulfer?’

Ik denk dat Fredo gelijk heeft. Als ik schrijf wat ik niet ben, kan het nooit echt worden. En wat hebben Sjoerd en Ans aan een onecht boek? Maar noem ik het dan Het Boek van de Wanhoop? Nee, de titel moet blijven staan. De hoop blijft. En het genieten moet ook blijven.

Goed dan. De Wending: mijn fictieve zoon verandert van een optimale positivist in een normaal mens, iemand met fouten, iemand die moppert, iemand zoals ik, iemand van goede wil. Want mijn goede wil mag ik niet kwijtraken. Ik heet niet Fredo. En bovendien eet ik nu happy-pilletjes.

Jan-Douwe staat die ochtend op met zijn haar in de war. Hij ademt in zijn hand en snuift de onaangename lucht weer naar binnen. Bah. De zon steekt door een smalle spleet in het gordijn pijnlijk in zijn ogen. Hoewel hij het liefst weer terug in bed zou kruipen, sleept hij zijn lichaam naar de douche. Hij heeft vandaag afgesproken met Eef.

“Wat zie jij er uit? Voel je je wel goed?” Eef kijkt Jan-Douwe bezorgd en met enige afkeer aan.

“Niet echt.” Jan-Douwe wrijft over zijn bleke gezicht.

“Je hebt een virus. Je had thuis moeten blijven.”

Jan-Douwe knikt. Hij voelt zich ook veel te slap voor een date met Eef. Hij heeft haar twee weken eerder leren kennen. Vuurwerk heeft die meid in haar reet. Zo iemand kan je als man alleen aan als je in topconditie verkeert. Normaal gesproken verkeert Jan-Douwe consequent in meer dan topconditie. Het is feitelijk een primeur dat hij zich slecht voelt.

“Ga anders even langs je huisarts, joh.”

“M’n huisarts ... heb ik niet. Ik ben nog nooit ziek geweest.”

Jan-Douwe draait zich om. Waar heeft hij zijn fiets ook alweer neergezet? Hij heeft geen idee.

“Eh, ... ik ga naar huis. Het zal morgen wel beter gaan.”

De arts die bij Jan-Douwe in de buurt zijn praktijk heeft, krabbelt wat op een blaadje.

“Dit is een goede vriend van mij, Stijn Haenen. Hij is psychiater. Ik heb niet het gevoel dat jou iets ernstigs op fysiek vlak mankeert. Je hebt geen lichamelijke klachten waar ik me op dit moment zorgen over maak, een beetje slapjes, moe. Dat kan een virus zijn. Het heerst. Ik krijg op dit moment veel patiënten met die klachten. Maar je zegt dat je ineens zonder reden met zelfmoordgedachten rondloopt. Dat moeten we zeker serieus nemen. Ik kan je wel pillen voorschrijven, maar ik wil eerst dat je met Stijn gaat praten.”

Jan-Douwe knikt. Sinds hij de date met Eef heeft gecancelled, lijkt hij in een soort grote donkere trechter te zijn rondgeslingerd. Vanochtend, bij het wakker worden, was het ineens alsof hij in het smalle rechte pijpje onder de trechter terecht was gekomen. Hij kon bijna niet ademen. Met moeite had hij zich aangekleed om de huisarts twee straten verderop te bezoeken.

“Hier is het adres van mijn vriend. Succes.”

“Dat is heel bijzonder.” Dokter Haenen kijkt Jan-Douwe vriendelijk glimlachend aan. “In je hele leven niet?”

“Ik kan me geen seconde herinneren dat ik niet gelukkig was. Ik heb nog nooit een situatie meegemaakt die ik niet heerlijk of spannend of interessant vond. Ik had altijd energie. Sturm und Drang, dat was ik. Ik had altijd en overal vrienden. En ik mag wel zeggen, van het beste soort; echte vrienden. Maar ik heb dat nooit als bijzonder ervaren. Het was gewoon zo. Het leven was voor mij een feest. Ik was ook in alles goed; sport, school, de rector van het gymnasium noemde me zelfs briljant, tekenen, dansen, zingen, geld verdienen, meiden versieren, noem het maar op. Tot ongeveer een week geleden. Sindsdien vind ik het pas bijzonder dat me alles zo meezat. Ineens lijkt mijn leven tot nu toe een absurd verhaal. Alsof een fee een betovering over me heeft uitgesproken bij mijn geboorte.” Jan-Douwe probeert er tevergeefs bij te lachen.

“Maar nu is de spreuk blijkbaar uitgewerkt. Ik voel me alleen maar down. Ik zit helemaal in de shit. Tot aan mijn wenkbrauwen.”

Tranen wellen op in Jan-Douwe’s ogen.

“Ik heb nog nooit gehuild. Behalve van geluk en van het lachen.”

“Je bent twintig?”

“Bijna eenentwintig.”

“Misschien houdt de betovering van de fee op als je volwassen wordt. Het is wellicht de hoogste tijd om wat tegenslagen te incasseren?”

Jan-Douwe haalt zijn schouders op.

“Ik wil je volgende week weer zien. We gaan elkaar een tijdje lang elke week een uur spreken. Goed?”

“Ja.”

“In de tussentijd schrijf ik je wat voor waardoor je je minder beroerd voelt. En mocht het echt niet gaan, kan je altijd mijn secretaresse bellen. Die maakt dan een spoedafpraak voor je.”

“Dankuwel, dokter.”

79

Het voelt goed om van Jan-Douwe iemand te maken die niet alles meezit. Ik ga hem heus wel weer op de rails zetten. Het is even een shock voor hem het leven te beleven zoals elk mens dat doet. Ik ga hem een paar sessies bij die psychiater geven. Die vertelt hem dan de feiten van het leven. De harde werkelijkheid van het mens zijn. Gedaan met het leven van een sprookjesfiguur. Maar Jan-Douwe is geen watje. Hij is niet dom. Hij zal zich snel genoeg vinden in het dagelijkse leven.

Wat een macht heb ik toch als schrijver. Ik heb zin om Ankie te vertellen over Jan-Douwes metamorfose, haar voor te lezen. Maar dat kan niet. En trouwens, ze is er bijna toch nooit meer. Haar pleinvrees lijkt wel veranderd in huisvrees. Zelfs 's avonds is ze er vaak niet eens.

Ik neem mijn potlood ter hand.

“Dead man walking.”

“Wat bedoel je daar precies mee?”

Jan-Douwe kijkt de psychiater niet aan. Hij staart naar het kruispunt van twee voegen op de stenen vloer, alsof hij twijfelt welke weg hij moet nemen op deze splitsing in zijn leven. Dan lopen zijn ogen naar links over het gekozen pad, een halve meter, om de weg meteen weer terug te nemen tot aan het kruispunt en daar te rusten. Als de psychiater niet naar de krabbels had zitten kijken die zijn eigen onderbewuste de pen die in zijn hand ligt laat maken, had hij een mooie metafoor kunnen zien in de onbesliste tocht die Jan-Douwe net maakte.

“Ik weet niet. Het gaat gewoon niet uit mijn hoofd. Dead man walking. Ik heb het gevoel alsof ik dood aan het gaan ben. Zoals criminelen op deathrow, die naar de elektrische stoel onderweg zijn. Dan roepen de cipiers dat toch?”

“En waarom denk je dat je binnenkort doodgaat?”

“Weet ik niet.” Jan-Douwe's ogen nemen een voeg naar rechts, keren terug, nemen een voeg naar voren en blijven hangen bij de dunne zool onder de rechterschoen van Stijn Haenen, maken dan een sprongetje omhoog op de glanzende bruine neus, om via de veters zigzag de sok in te klimmen en in de broekspijp van de psychiater te verdwijnen. “Ik heb het gevoel dat ik niet meer lang te leven heb.”

“Is het mogelijk dat je eindelijk je sterfelijkheid hebt ontdekt? Dacht je vroeger wel eens aan de dood?”

“De dood ....? Mijn eigen dood? Niet serieus.”

“Stel dat je tot voor kort in het paradijs hebt geleefd. Toen ben je eruit geknikkerd en ben je sterfelijk geworden. Nu voel je dat je ooit dood zal gaan, maar omdat je zo lang in onsterfelijkheid hebt geleefd, lijkt de dood nu wel erg dichtbij, wat denk je?”

“Hoe ben ik dan ooit in dat paradijs terecht gekomen? Alle andere mensen worden toch sterfelijk geboren.”

Dokter Haenen zwijgt. Hij lijkt mysterieus te glimlachen, alsof hij het antwoord op Jan-Douwe's vraag weet maar het niet wil prijs geven. In werkelijkheid glimlacht hij omdat het vrouwtje dat zijn balpen zojuist aan de galg heeft getekend erg veel lijkt op de patiënte die over tien minuten zijn praktijk zal bezoeken. Hij kijkt op zijn horloge.

“Ik wil de volgende week, als jij dat goed vindt, hypnosetherapie toepassen. We gaan eens kijken hoe jij in dat paradijs terecht bent gekomen. Misschien blijkt als je terugkijkt ook dat stuk van je leven niet werkelijk een paradijs te zijn geweest. Ik vermoed dat jij je van iets hebt teruggetrokken. Misschien iets naars dat je op heel vroege leeftijd hebt meegemaakt.”

“U denkt dat ik in een fantasiewereld geleefd heb?”

“Ik denk nog niets. We gaan onderzoeken hoe je leven tot nu toe is geweest. Of daarin ... verstoringen zijn gebeurd. Dan gaan we de gevolgen van die verstoring, die op zich al verstorend zijn, bekijken. Dan kunnen we gaan kijken waarom je zo plotseling in de harde werkelijkheid getuimeld bent. En uiteindelijk ga ik je proberen te laten zien dat die werkelijkheid veel minder hard is dan jij denkt en gaan we samen onderzoeken hoe je van die werkelijkheid weer een aangenaam thuis voor jezelf kan maken.”

De psychiater kijkt vergenoegd over dit smetteloze strijdplan naar zijn verwarde patiënt. Ook dit varkentje zal hij wel weer wassen. En mocht dat niet lukken, dan zal het zeker niet aan zijn smetteloze strijdplan of aan hemzelf gelegen hebben. Dan is de patiënt over and beyond help. Stijn Haenen is geen man van honderd procent. Hij is realistisch.

“Tot de volgende week, Jan-Douwe.”

Jan-Douwe staat op. Zijn schouders houden eerder op omhoog te gaan dan de rest van zijn lichaam.

80

Een schok was de camera die Ansje op haar tiende verjaardag kreeg. Tot dan toe was ik de fotograaf in de familie. Bij gelegenheid en gelegenheden maakte ik een foto. Ik stond er dus meestal niet op. En als ik erop stond, trok ik een vrolijke of een stoere bek of rechte ik op zijn minst mijn rug. Foto's waarop ik mezelf achteraf niet bleek te bevallen, werden verscheurd of gewist. Ik had mijn eigen imago in de hand. Tenslotte wilde ik er niet slechter vanaf komen dan het al met me was. Ik ben niet fotogeniek en omdat ik me steeds meer bewust werd dat mijn buik niet meer zou stoppen met groeien, mijn hardos met krimpen en mijn rug met krommen, probeerde ik zoveel mogelijk onzichtbaar te blijven voor de lens.

Op haar tiende kreeg Ansje een lens die bewegende beelden vastlegt. En geluid. Ineens was ik de prooi in plaats van de jager. En degene die nu op jacht was, kende geen medelijden. Zij wist haar nietsvermoedende

huisgenoten geruisloos als een indiaan te besluipen. In hinderlagen lag zij op de loer. Ik had geen kans mijn schouders te reichten, de kalende plek op mijn achterhoofd uit zicht te brengen, mijn buik in te trekken. En erger nog, ik kon mijn karakter niet verbergen voor dat vuige stuk techniek. Als ik mezelf terug zag, ik keek stiekem naar de filmpjes die ze downloadde op haar computer en brandde op schijfjes, zag ik een chagrijnig, lelijk stuk vreten. Ze filmde me terwijl ik mopperde op Sjoerd, liet weten geen zin in het spelen van een partij schaak met hem te hebben, liet weten dat zakgeld er deze week even niet in zat, liet weten dat Ankie weer met hem naar de voetbaltraining mocht gaan, liet weten dat hij zelf uit de moeilijke opgaven van zijn huiswerk moest zien te komen, liet weten ... al snel stopte ik met kijken. Zelfs ruzies met Ankie had ze gefilmd. Beschuldigingen vliegen heen en weer op minidv. Mijn mislukte gezinsleven en mijn mislukte relatie liggen digitaal vast voor buitenaardse wezens, die over drieduizend jaar onze planeet bezoeken en in onze digitale superbibliotheek duiken waarin alles ligt opgeslagen wat wij ooit hebben vastgelegd. Gelukkig is de mens dan al door zichzelf uitgeroeid en ben ik al drieduizend min drie jaar dood.

Omdat ik meteen al in het begin bestanden van haar computer had gewist, liet ze me weten bij een vriendinnetje backupbestanden van alles op te slaan. En als ik nog eens iets zou deleten of haar camera weer in beslag zou nemen, zoals ik ook al had gedaan, zou ze de filmpjes op internet zetten. In een persoonlijk blog zou iedereen dan kunnen lezen over haar vreselijke leven met ons en het bewijs in beeld en geluid meebeleven. Omdat Ankie vol achter haar stond, 'laat dat kind toch filmen en trouwens dan gedraag je je maar', en ik maar besloot er geen energie meer aan te besteden, legde ik me neer bij het feit dat mijn huiselijk bestaan gedocumenteerd werd. Tenslotte was ik toch niet veel thuis. En bovendien had ik nou eenmaal niets te lachen thuis. Dat mocht de wereld ook wel weten.

Het deed me wel pijn wat ik af en toe zag. Dan had Ansje de camera verborgen opgesteld achter een koffiepote of een kamerplant. Had ze dat ding alvast aangezet. Ze kwam dan opzettelijk tegen me aan leunen, om aandacht vragen. "Moet je zo zwaar tegen me aan leunen, ik wil heel even de krant lezen, ja?" Of ze ging bij me aan tafel zitten, een uur lang. Ik zag op film dat ik in dat hele uur geen woord tegen haar zei. Geen blik gunde. Geen spoortje aandacht gaf. Of ze probeerde een gesprek met me aan te gaan, waarin ze liet weten dat ze zich niet zo geweldig voelde. "Dacht je dat ik het gemakkelijk heb?" was dan mijn antwoord. "Nee, ik heb het fijn hier. Met je moeder. En met jullie, jullie luisteren helemaal

niet. Je verpest het op school. En ik maar werken, dacht je dat ik het leuk vind om te werken? Ik werk voor jullie.”

Even dacht ik dan dat ik zou moeten veranderen. Maar ik vond al snel dat deze cameravrouw haar geportretteerden erin luisde. Het was gewoon niet kosjer om je eigen vader zo te manipuleren. Dit waren geen objectieve portretten van mij. Als je me werkelijk continue zou volgen, zouden er genoeg momenten gefilmd kunnen worden waarop ik aardig zou overkomen, humoristisch, charmant misschien zelfs. Maar ja, als je alleen maar de slechte momenten vastlegt.

Toen ik het een keer goed zat was, heb ik dat ding gewoon gesloopt, subtiel gesaboteerd is beter uitgedrukt, zodat het niet meer werkte maar Ansje niet kon weten dat ik er de hand in had gehad. Ja, en geld voor een nieuwe camera had ze niet. Haha, zal haar leren. Uiteindelijk wint vader toch.

81

Ik weet zeker dat ik het boven op mijn kamer gebruikt heb. Het laatste stuk heb ik geschreven toen ik aan mijn bureau zat. Even denken. Toen heb ik het potlood ...? Of heb ik het mee naar beneden genomen? Ik weet het niet meer.

Mijn ogen tasten de rommel in mijn kleine overvolle werkkamertje af. Ze blijven rusten op een beeld dat mijn hersenen mijn ogen beslist niet als zoekopdracht hebben meegegeven.

Op de oude kachellose schoorsteenmantel ligt het, vakkundig in delen ontleed als een kikker in de biologieles, overlangs doormidden gezaagd, gefileerd, de zwarte grafietgraat eruit gehaald en deze tot zwart poeder vermalen in een keurige streep tussen de twee houten helften die op hun rug liggen. Een lijntje grafiet op te snuiven als cocaïne.

Sjoerd!

Wat nu? Paniek? Woede? Wanhoop? Of berusting, mijn lot is bezegeld. Wraak, zo lang ik nog de kracht en de levenstijd tot wraak heb? Want sterven zou ik moeten, nu mijn korte potloodtijd in één klap definitief om is. Valt er iets te redden? Van het potlood. Met lijm, gom? Een hopeloze zaak. Mijn potlood zal nimmer meer schrijven. Mijn zoon heeft vadermoord gepleegd.

Goed, sterven zal ik natuurlijk niet. De chirurgische moord op mijn potlood heeft geen derde en definitieve beroerte veroorzaakt. Hoewel dat had gekund. Uitzinnige woede kan zoiets oproepen als je al gevoelig bent.

Ik pak de twee helften hout en druk ze tegen elkaar. Maar ... dat kutjong! Dat klerejong! Dit is mijn potlood niet.

Ik toets Sjoerds nummer in. Het verbaast me dat ik niet zijn voicemail krijg.

“Waar heb je het over?”

“Dat weet je verdomde goed. Waar is het?”

“Ooh, je potloodje. Hoe moet ik dat nou weten? Volgens mij zag ik het vanmorgen op de vensterbank beneden liggen. Je moet mij niet vragen waar jij je spullen laat.”

Ik hoor dat ...jong grijnzen.

“Dit heeft een staartje, ventje. Geloof me.” Ik druk hem weg.

Ik loop de keuken in en zie mijn eigen ouwe vertrouwde potloodje inderdaad op de vensterbank liggen. Ik pak het op. HB-CEDERHOUT, precies waar het hoort te staan. De vensterbank, een plek waar ik het zelf nooit neer zou leggen.

Als hij me zo blijft haten, zal hij er de rest van zijn leven last van hebben. Begrijpt hij dat nou niet?

82

Ik draai het gele potlood rond tussen mijn vingers. Kan ik zeggen dat ik genoten heb in mijn leven? Nee. Veel te weinig genoten. Véeel te weinig. Maar in die drie jaar die ik nog heb, zou er nog veel genoten kunnen worden. Misschien wel genoeg om een heel leven goed te maken. Is met Fredo aan de bar zitten genoeg genieten?

Je zou denken dat je met de dood voor ogen tot inzichten zou komen.

Diepe inzichten. Maar de mens blijft onnozel. Wat begrijpt hij nou helemaal van het leven? Heeft iemand ooit criminelen op deathrow ineens vlak voor ze geëlektrocuteerd werden waanzinnige waarheden horen verkondigen? Dat je zegt; dat had Jezes niet eens verzonnen, of Boeddha, jee wat een diepte zeg. Ze hebben nochtans de tijd gehad om over hun leven na te denken, ze staan op de drempel naar de dood. Als iemand het leven in een ander perspectief kan plaatsen, zijn zij het wel. Ja, die klootzakken zeggen soms wel dat ze veranderd zijn. Dat ze God hebben gevonden. Maar die verandering is niet diep. Dat is puur omdat ze knap bang zijn na hun dood in een zwart gat te vallen en omdat ze na hun dood niet op hun flikker willen krijgen voor wat ze allemaal hebben mispeuterd in hun leven.

En toch wíl ik inzichten. Ik eis kilometersdiepe inzichten, godverdomme. Ik heb twee beroertes gehad. Ik heb een derde kans gekregen om iets van

mijn leven te maken. Ik moet dingen zien die andere, gewone langzame stervelingen niet zien. Een gevoel van ‘dát is dus waar het om draait! Zo zit het in elkaar! Mijn hele leven had een kern, een zin, een doel, een strekking!’ Misschien dat ik zelfs weet wat er aan de big bang voorafging en daar weer aan voorafging en daar weer aan tot aan het begin aller dingen en daar weer aan vooraf en eindelijk zie ik wat ik zelf in ware diepe ondeelbare essentie ben.

Want die onbeduidendheid dus, dat straks dood gaan en dat het dat gewoon was wat het was zonder dat het meer was, die onbeduidendheid van het leven en die onbeduidendheid van mijn persoon, daar wil ik dus echt niet mee het graf in. Als je met je kromme blote poten op die kouwe drempel naar de dood staat en je kijkt nog een keertje om, dan wil je toch iets meer zien dan zo’n likmeklotenleventje. Dat is toch weggegooid geld geweest. Zonde van dat magnifieke denkende beestje met zijn supergeprogrammeerde celletjes inclusief zelfreparerend vermogen en survivingmechanismes. Ik sta met één been in het graf, kom op zeg! “Inzichten?”

“Ja, denkt u niet?”

De psychiater knikt. “Wat voor inzichten zou je graag hebben?”

Jan-Douwe haalt zijn schouders op. “Als bij een film of een boek. Aan het einde van een film is er een happy end, of een boodschap, weet u.”

“En dat zou je ook aan het eind van jouw leven wensen?”

“Ja, nou ja, bij een film valt op het eind alles op z’n plek. Alles rond, alles blijkt zin te hebben wat er gebeurd is.”

“En tevreden en voldaan loop je de bioscoop weer uit.”

Jan-Douwe haalt zijn schouders andermaal op.

“Maar het leven is geen film of een roman. Is het niet juist spannend dat alles nog open is? Waarom zou jij je nu al druk maken over het eind?”

“Over drie jaar ga ik dood?”

Stijn Haenen gaat van zijn linkerbil op zijn rechter verzitten. “Waarom denk je dat?”

“Geen idee, een gevoel. Een zeker gevoel.”

“Okee.”

“Als ik dood ga, zal ik geen hoger doel bereikt hebben, geen mensenlevens gered, of roem en eer behaald hebben, geen steden veroverd, geen achttien hoeren vermoord ...”

Stijn Haenen gaat van zijn rechterbil op zijn linker verzitten.

“...geen legereenheden opgeblazen, geen duizend maagden verdiend door ongelovige honden te massacreran, geen nummer één hits gezongen hebben ... maar dat geeft allemaal niet. Ik wil terug kunnen kijken op

mijn leven zonder ontevredenheid, zonder te denken dat het allemaal beter had gekund of gemoeten. Ik wil zeggen; I did it Jan-Douwe's way en het inzicht, het groote begrijpt u, met twee o's, inzicht hebben dat dat Het Leven was, met hoofdletters, zoals het onvermijdelijk en onoverkomelijk in essentie was bedoeld te zijn. Ik ... ik weet eigenlijk zelf niet wat ik bedoel. Misschien voel ik me gewoon niet goed genoeg. Misschien wil ik waardering, prestige. Dat ze bij mijn dood jubelen over wat ik was en huilen over wat ze kwijtraken. Ik wil bewondering. Zoals mensen hebben voor een groot kunstenaar, voor Michelangelo of Johan Sebastiaan Bach."

"Heb je een hobby?"

Jan-Douwe kijkt de psychiater een moment aan en barst dan in lachen uit.

"Voor het eerst dat ik je hoor lachen."

"U bedoelt of ik misschien iets kan, tekenen of blokfluit spelen. Maar u verwacht niet dat ik dat op hoog niveau zou kunnen, zoals Michelangelo of Bach. U denkt dat de middelmatige mens, zoals ik, voldoening zou kunnen putten uit zoiets middelmatigs als een hobby om zijn leven zin te geven. Sorry dat ik lach. Ik lach u niet uit."

"Jawel, je lacht me wel uit. En je hebt gelijk. Mijn excuses."

"Weet u, ik was echt een briljant tekenaar. En ik heb briljante stukjes muziek gecomponeerd en gespeeld. Zonder enige moeite maar ook zonder dat ik daar een gevoel van briljantie of superioriteit bij voelde. Ik deed het gewoon. In mijn vorige leven, voordat alles misging. Sindsdien kan ik geen poppetje meer tekenen. Ja, als ik nu kon wat ik toen kon, zou ik het van de daken schreeuwen. Maar toen was ik geen kunstenaar. Als ik iets gemaakt had, genoot ik er wel van, maar vergat het ook meteen weer. Wat er niet allemaal in de prullenbak is geëindigd ... Er zat ook geen stijgende lijn in. Ik zat constant op een niveau van volledige perfectie. Terwijl een kunstenaar zich volgens mij constant probeert te overtreffen. Of te vernieuwen. Maar alles was al superorigineel wat ik deed."

"Heb je helemaal niks meer over van je werken?"

De psychiater bijt zacht in zijn onderlip. Hij ziet voor zich hoe het geld bij hem binnenstroomt terwijl hij de sonates en schilderijen opstapelt die Jan-Douwe nonchalant achter zich uitstrooit.

"Geen krabbel."

De psychiater zucht.

“En wat zou je streven nu zijn als je moest kiezen; schitterende kunstwerken maken als Michelangelo of de bewondering oogsten die Michelangelo oogstte?”

“De werken. Vooral de werken. En daarna de bewondering.”

“Je legt de lat nogal hoog, vind je niet?”

“Terwijl ik nog geen poppetje tekenen kan.”

83

“Wist je dat Michelangelo zich nooit waste?”

“Hoe weet jij dat nou?”

Fredo neemt een slok van zijn bier alsof hij de kenner van diepe geheimen is.

“Ik heb een documentaire gezien. Met m'n dochter. Die houdt van kunst.”

“Oh ja? Wat leuk.”

“Hij waste zich niet, want zijn vader waste zich ook nooit en die had Michelangelo verteld dat je van jezelf wassen ziek wordt. Kan je je voorstellen dat die man daarboven op zijn stelling in de Sint Pieter aan het werk is met zijn assistenten en dat die d'r haast vanaf pleuren van de stank van dat grote talent.”

“Maar hij kon wel wat.”

“Een vrek was het. Elke dag at hij alleen maar soep. En die assistenten van hem, die zich uit de naad werkten, kregen ook alleen maar soep en weinig betaald. Terwijl die gierige klootzak hele hoge bedragen voor zijn opdrachten kreeg. In die documentaire zeiden ze ook dat hij depressief was en dat hij zichzelf lelijk vond. Hij vervloekte de dag dat hij was geboren en aan zijn levenseind vond hij dat hij gefaald had. Kortom ...”

“Gefaald? Met wat die man gepresteerd heeft?”

“Een geniale autist werd hij genoemd in die film, vol hoogmoed en diepe emotionele laagtes. Zonder vrienden en sociale contacten.”

“Zo, heb je de film uit je hoofd geleerd?”

“Nee, man, gewoon goed opgelet. Ik vond het prachtig om te zien hoe zo'n zogenaamd groot man van zijn voetstuk gehaald wordt. Maar ja, wat wil je ook? Zijn vader sloeg hem. En zijn moeder stierf toen hij zes was. Maar daar was hij ook al niet bij opgegroeid. Daarenboven ook nog was het overduidelijk een homo, maar van seks moest hij niks hebben omdat het zondig was. En dat Michelangelootje gebruikte dus wel lekker honderden naakte gespierde mannen om na te tekenen. Daar zat hij dan

aan te pielen met zijn vingers om ze in mooie standjes neer te zetten voor zijn beelden en zijn fresco's. Die vent moet zo gefrustreerd zijn geweest als een apedrol. Maar ja, ze zeggen dat kunstenaars moeten lijden om mooie dingen te maken."

"Wat een informatief programma. Was het niet toevallig RTL Boulevard waar je naar zat te kijken? Met al die roddels. Hebben ze ook nog Johan Sebastiaan Bach door de stront gehaald?"

"Nee, die komt volgende week."

"Nou, ik ben benieuwd."

"Dat zal vast ook zo'n randdebiel zijn geweest. Zijn ze allemaal toch."

"Tuurlijk, Fredo, allemaal randdebielen."

"Ja, da's het leuke van die documentaires. Beroemde mensen zijn allemaal geschift."

"En onbekende mensen zijn allemaal normaal."

"Van mezelf weet ik het wel. Over de rest heb ik mijn twijfels."

84

"Als je wakker wordt ben je weer vijf jaar. En ..." Stijn Haenen knipt in zijn vingers. "... word wakker."

"Hallo."

"Hallo, Jan-Douwe, hoe voel je je?"

"Heel erg goed, meneer."

"Wat heb je vandaag gedaan?"

"Gespeeld."

"Wat heb je gespeeld, Jan-Douwe?"

"Mendelssohn Psalm 42. Eerst op dwarsfluit. En toen op viool."

"Moet je daarvoor hard studeren?"

"Nee. Ik speel het gewoon."

"Moet je van je moeder een instrument bespelen?"

"Nee. Ik vind het leuk."

"En wat speel je verder nog?"

"Voetbal. Tikkertje. Verstoppertje. En knutselen en tekenen."

"Goed, Jan-Douwe, als ik in mijn vingers knip, slaap je. Als ik weer knip, ben je vijftien en klaarwakker."

'Knip'

"Hoe voel je je?"

"Met mij gaat het supergoed. En met u?"

"Hoe gaat het op school?"

"Het gaat fantastisch."

“Ben je wel eens gefrustreerd, boos, verdrietig?”

“Nee.”

“Ga nu in je ged...”

“Pap, wil je mee een boom kopen?”

Ik kijk naar Ans die plots in de deuropening staat.

“Een boom?”

“Ja, een kerstboom. Mam en ik gaan naar de markt om er een te kopen.

Ik dacht, misschien wil je dit jaar mee.”

Het is al meer dan tien jaar niet meer voorgekomen dat ik bij de aankoop van een kerstboom ben geweest. Ik kom altijd uit de kroeg en dan staat daar ineens in de huiskamer zo’n groene naaldentent met ballen en slingers. Dan is de kerstgedachte wel geboren, dat kan ik je zeggen. Van mij hoeft het allemaal niet.

“Is goed. Ik ga wel mee. Leuk.”

We lopen met z’n drieën over de drukke Lindengrachtmarkt. De dames stoppen bij zo ongeveer elk kraampje. Om de paar meter slalommen ze geroutineerd tussen de andere marktbezoekers van de rechter naar de linkerkant van de markt en vise versa. Ik hou stabiel rechts aan, zoals dat een goed meewinkelend mannelijk aanhangsel betaamt.

Als Ans bij een dure juwelenkraam staat waar alles één euro kost, ga ik naast haar staan.

“Leuk, die hanger. Wil je hem hebben?”

Ik schep een paar euro’s uit mijn broekzak. “Jij ook wat, Ankie?”

Ankie kiest ook een kettinkje voor om haar nek. Ruimhartig kies ik zelf nog twee armbanden voor hen, laat ze in een zakje stoppen en betaal de vrouw van de kraam vier euro.

“Willen jullie een Vietnamees loempiaatje?” Ankie pakt haar portemonnee uit haar tas.

“Toe maar. Van je eigen zuurverdiende geld?” grap ik.

“Ja zeker. En jullie mogen er wel twee,” zegt Ankie lachend.

“Mevrouw heeft zeker een goede baan.”

“Ik mag niet klagen.”

In een van de zijstraatjes staat het vol met groene takkebomen. De een nog prijziger dan de andere. Ik wist niet dat de inflatie zo had huisgehouden in het dennenbos.

“Deze geurt geweldig, meneer,” prijst de koopman zijn waar aan. “En deze, de zilverspar houdt zijn naalden tot in mei. Met kluit, af en toe wateren, hahaha. Vijfendertig euro.”

Ik weet nog dat ik als ik laat uit de kroeg kwam en iedereen al naar bed was en mijn blaas op springen stond ook wel eens de kerstboom heb gewaterd. Gek hè, dat de dag erna de naalden al bruin begonnen te worden en dat ding drie dagen later helemaal kaal was.

Ans loopt met een kritische blik van de ene naar de andere boom. “Deze! Deze is mooi,” roept ze. Ik zie aan haar gezicht dat er maar één boom in deze hele straat mee mag naar het kerstfeest in ons warme, knusse huisje. “Die is veertig,” zegt de koopman.

“Natuurlijk is die veertig,” repliceer ik. “Het is de mooiste.”

De man denkt dat ik het nog meen ook.

“Inclusief bezorgen, neem ik aan?”

De koopman lacht.

Gelukkig heeft Ankie haar fiets al hiernaartoe gebracht, zodat we hem op de bagagedrager kunnen vervoeren. Dat ding is loodzwaar.

“Help je mee hem te versieren?” Ans heeft de doos met kerstspullen in haar armen.

“Oh.” Ik kijk teleurgesteld naar mijn krant. Ik dacht dat ik al genoeg had bijgedragen aan de feestvreugde. “Ja, natuurlijk. Je weet toch dat de vader de piek op de boom mag zetten als alle ballen en lichtjes erin hangen, en alleen de vader.”

“Nou, in de afgelopen tien jaar hebben moeder en de kinderen de piek op de boom gezet omdat vader in de kroeg zat,” ondermijnt Ankie fijntjes mijn autoriteit.

“Dan zal ‘ie dit jaar voor het eerst weer eens recht op de boom staan. Geef me de lampjes. En kan iemand een kerst cd opzetten? Bij het optuigen van de kerstboom hoort kerstmuziek.”

85

Kerstmis zelve is gearriveerd. Een vreemd feest eigenlijk. Dat hele verhaal van Jezus en God, de herdertjes bij nachte en de engelkens is in ons gezin van generlei betekenis of waarde. We hebben de kinderen geloofloos opgevoed, zoals we zelf ook geloofloos zijn sinds we een beetje normaal kunnen nadenken. Ja vroeger, toen wij klein waren, geloofde men thuis in Jezus en zijn capriolen. Maar mijn kinderen hebben we dat allemaal bespaard. We hebben gekozen voor de heidense zingeving aan kerstmis; een feest om de koude winter door te komen, een groene boom om de witte sneeuw te bezweren en jezelf wijs te maken dat ooit weer een zomer zal aanbreken.

Vanavond eten we hertenbiefstuk. Het gaat oergezellig worden. Ons hele gezin compleet rondom de kersttafel. Jinglebells uit de boxen.

Kaarslicht. Wijntje.

Norse Sjoerd vormt een minpuntje. Ans is wel helemaal in stemming. En in stemmig gothiczwart. Ankie heeft een chique jurk aangetrokken.

Beide dames hebben hun dure ééneurokettinkje aangetrokken en hun ééneuroarmbanden om. Ikzelf heb een schone spijkerbroek en een schone trui aan.

Uiteindelijk is het kerstdiner heel prettig. Er wordt zelfs gelachen, wat normaal zelden aan de eettafel gebeurt. De dessertcreatie van Ankie is absoluut heerlijk. En na afloop kijken we een gehuurde dvd waarin heftig geschoten en vermoord wordt. Een volledig geslaagde kerst. Volgend jaar weer.

86

Het is mis vandaag. Eenendertig december. Weer zo'n feestdag. Ik had nog vuurwerk willen kopen. Maar Sjoerd heeft ergens een partijtje met vrienden en Ans heeft ergens een partijtje met vriendinnen. En tussen Ankie en mij is het vandaag echt geen feest. Het begon vanochtend al. Een opmerking van Ankie omdat dat ik volgens haar niet genoeg doe in het huishouden. Zuur gezicht van mij. Opmerking van mij terug. Irritaties heen en weer. Zuur gezicht van ons allebei. In ieder geval loopt het alweer niet echt lekker tussen ons de laatste tijd. Ik ontvlucht ons en ga vanmiddag naar De Zwoger. Ben dan weer om half acht thuis om het oude jaar uit te feesten en het nieuwe weer in. Zet de champus maar klaar.

Huh, hoe laat is het? Half twee. Volgens mij ben ik rond een uur of tien op de bank in slaap gevallen. Ankie is zo te zien al naar bed. Heb ik helemaal door het uur nul en al dat vuurwerk heen geslapen. Net wat meer biertjes gehad dan de bedoeling was. Zo, dat hebben we dan ook weer gehad. Gelukkig Nieuwjaar.

87

Dulfer, kunnen we even praten?". Het bevalt me niet hoe Ankie kijkt. "Beneden?"

Wat nou weer? Ze heeft zich al omgedraaid. Ik hoor haar hakken de trap af tikken. Sexy geluid.

“We hebben het hier al vaker over gehad. We leven langs elkaar heen. Dat vind jij toch ook?”

Ik hou mijn mond. Hier heb ik dus echt geen zin in.

“Ik ga bij je weg.”

Boem!

“Ik weet wat je de laatste tijd voor me hebt gedaan. En dat vind ik ook geweldig. Maar het lost niets op.”

Ik reageer niet.

“We hebben elkaar helemaal niet nodig. Als we samen zijn zeggen we niets tegen elkaar of we hebben ruzie. Ik heb er gewoon geen zin meer in. En ik weet heus wel dat jij nog niet hersteld bent van je beroertes. Maar ik ben ook heel lang ziek geweest en ik had niet het gevoel dat jij er toen voor mij was. Dit gaat ook verder dan wat we de laatste tijd allemaal meemaken. Ik kan er niet meer zijn voor je alleen omdat je niet helemaal in orde bent. Ik moet eindelijk eens voor mezelf kiezen. Dat heb jij al die jaren al gedaan. Nu is het mijn beurt.”

Dan daagt het mij. “Het zijn zeker die leuke mensen op je werk. Heb je wat met iemand?”

“Dat heeft er niks mee te maken. Maar ik heb inderdaad iemand ontmoet.”

Ik zie mezelf heel rustig opstaan.

“Goed. Dat was het dan,” hoor ik me zeggen.

Ik draai me om en loop de kamer uit.

“Dulfer ...”

Ik loop naar boven.

Ik sluit de deur achter me.

Ik pak mijn potlood uit het doosje en breek het in tweeën.

88

Het is vijf januari. Een heel nieuw vers jaar is ontloken. Met ongekende verrassingen. Buiten valt sneeuw uit de lucht op de grond. Ik heb gisteren mijn levenstijd gehalveerd. De kop van het potlood ligt er even zielig en gebroken bij als mijn relatie met Ankie. Ik haal een blauw gammarolmetertje uit mijn bureaula. Vier komma vier centimeter van de punt tot het gerafelde, gescheurde, gebroken uiteinde. De stift ligt twee millimeter zichtbaar in de open krater.

De andere helft van mijn potlood ligt in de prullenbak. Ik zie het als een metafoor voor mijn eigen exwederhelft. En ik haal haar er niet meer uit. Nog anderhalf jaar van een waardeloos leven. Ik stop het verminkte potlood in mijn broekzak. Het kan me ook niet meer verdommen.

Het schijnt dat ze al een appartementje heeft gevonden. Toen wij zo gezellig kerstmis vierden als een gelukkig gezinnetje, toen wist ze het al. Dat ze weg zou gaan. Toen was ze al op zoek naar een woning. Hoe hypocriet kan je zijn? Ik ga haar naam nooit meer noemen. Voortaan heet ze ‘ze’.

Voorbij oost heeft ze wat gevonden en dan nog een stukje verder, wel nog Amsterdam. Ze verdient tenslotte nu haar eigen geld, dus ze kan het betalen. Of zou die klootzak van haar werk het voor haar betalen? Natuurlijk mag ik straks alimentatie gaan ophoesten. De kinderen gaan ook mee daar naartoe. Het schijnt dat ze er zin in hebben. Zit ik dus hier alleen in huis. Over een week. Dan gaan ze over. Van mij mogen ze meteen vertrekken. Verrekken.

89

“Ik heb zes bejaarden doodgestoken. Toen ben ik doorgelopen naar een kleuterschool. Tien schattige kindertjes en een kleuterjuf heb ik in brand gestoken. De koningin met haar hele familie heb ik daarna te pletter gereden en voordat ik toch maar besloot aan het eind van mijn project geen zelfmoord te plegen heb ik nog een tiener verkracht.”

Stijn Haenen schuift zijn billen naar rechts en vervolgens naar links op zijn stoel alsof hij jeuk aan zijn kontgat heeft. “Geeft je dit soort fantasieën bevrediging, Jan-Douwe?”

“Haal je hoofd eens uit je jeukende bilspleet, psychiater. Zet de tv aan, dan hoor je of het hier om fantasieën gaat.”

“Je bedoelt dat dit soort dingen dagelijks te zien zijn in het nieuws?”

“Ik bedoel precies wat ik zeg.”

Stijn Haenen staat op en loopt naar de tv, die voor therapeutische gebruik in de ruimte staat; hij neemt soms sessies op die hij later aan zijn patiënten toont.

“Van de dader is nog geen spoor. De politie heeft een onderzoeksteam van vijftig man op deze zaak gezet. Het hele land is in grote schok. De dader is een blanke man van rond de twintig, krachtig atletisch postuur, donkerblonde haren, een meter negentig groot, edele gelaatstrekken.”

Ik stop mijn gehalveerde potlood terug in mijn broekzak. Zal ze leren allemaal.

90

“Heb je tenminste rust. Zo moet je het ook maar zien.”

Gelukkig heb ik Fredo altijd nog.

“Moet je wel even een andere titel voor je boek verzinnen. Wat dacht je van ‘Ik heb een zandloper van hier tot Tokio’?”

“Waar slaat dat nou op?”

“Nergens op, maar hij maakt nieuwsgierig. En seks verkoopt altijd.”

“Ja, erg leuk. Maar ik vind Het boek van de Hoop nog steeds goed.

Alleen nu in cynisch opzicht.”

“Misschien heb je gelijk.”

“Maar ze zal me er niet onder krijgen.”

“Weer gelijk, Dulfer. Maak er een feestje van. Nog anderhalf jaartje. En anders breek je hem toch gewoon weer doormidden. En als het allemaal dan nog klote blijft, zaag je dat ding zover af dat je maar een weekje te leven hebt. Er zouden heel wat chronisch zieken en Alzheimers blij zijn met zo’n euthanasiemiddel.”

“Dan schrijf ik ‘ze leefden allemaal nog lang en gelukkig, behalve Dulfer, die ging snel en ongelukkig dood’ en dat is het.”

“Ah joh, wees blij dat je je niet meer druk hoeft te maken om Ankie en de kinderen. Die verantwoordelijkheid ben je nu lekker helemaal kwijt. Zullen we een biljartje leggen bij De Keu? Je hoeft toch niet vroeg thuis te zijn, je hebt geen gezin meer en geen werk.”

“Ik lijk jou wel.”

“Eindelijk. Het werd eens tijd dat je verstandig werd.”

“Maar ze gaan pas over vijf dagen. Vijf kuddagen.”

“Hoe is het contact? Praat je wel nog met Ankie?”

“Zij wil steeds praten. Ik ontwijk haar. Heb een opblaasbaar matras en een slaapzak in mijn werkkamer gelegd.”

“En slaapt zij dan ondertussen met die vent van het werk?”

“Ze zegt dat ze nog niet met hem geslapen heeft. Daar wacht ze mee tot zij en ik uit elkaar zijn. Vindt ze anders niet netjes. Ze is verliefd op hem. Ts, op haar leeftijd! Dat kan nou eenmaal gebeuren in het leven, zegt ze. Ze hoopt dat we contact kunnen houden. Ze begrijpt wel dat ik nu boos ben. Maar tenslotte ben ik ook vreemd gegaan, zegt ze. En we hebben altijd al een waardeloos huwelijk gehad, vindt ze. Heeft ze allemaal door de deur heen aan me verteld.”

“En jij, wat zei jij?”

“Rot op, ik wil je stem nooit meer horen en je gezicht nooit meer zien. Dat is alles. Toen is ze afgedropen.”

“Hee, weet je wat ik heb gehoord?”

“Nou?”

“Ze willen hier een lunchroom van maken.”

“Nee, van De Zwoeger, nee dat meen je niet?!”

“Ja, echt. Geen alcohol meer. Alleen nog koffie en fris. Alles in geelbeige tinten, met van die tuttige tafeltjes en stoeltjes. Alleen overdag open. Hee Gerrit, heb ik gelijk?”

Gerrit grijnst me aan. “Laat je niks wijsmaken, Dulf. Als de Zwoeger een lunchroom wordt, word ik een broodje kroket.”

Fredo slaat me hard op mijn schouder. “Hahaha, ik dacht ik pep je moreel eens op. Eerst slecht nieuws vertellen en dan zeggen dat het niet waar is. Dan is het leven toch ineens weer een stuk zonniger. Ja toch?!”

De Zwoeger blijft eeuwig bestaan. Wat is het leven toch heerlijk.”

“Ja, heerlijk.”

91

Vanuit mijn raam zie ik haar, die vrouw die ooit mijn vrouw was met die kinderen die ooit mijn kinderen waren, hun spullen uit het huis en in een vrachtwagen sjouwen. Als ze nog gedacht hadden dat ik ze mee zou helpen, komen ze mooi van een koude kermis thuis. De man van haar zus is wel mee aan het sjouwen. Hij rijdt de verhuishwagen.

Ze zien me wel staan. Af en toe kijkt er iemand met een schichtige blik naar boven. Ik blijf gewoon staan voor het raam. Met ijzige ogen volg ik hun verraad. Mijn gramschap zal hen treffen. In hun hart.

Als ze klaar zijn, Ans zwaait kort en stapt dan in de cabine, Sjoerd gunt me geen blik waardig en stapt in naast zijn zus, kijkt zij, die vrouw, me aan met betraande, schuldbewuste, terecht schuldbewuste ogen. Ze loopt ons ... mijn huis binnen.

Een paar tellen later: ‘klop, klop, klop’ “Dulfer ...”

Ik staar naar de vrachtwagen.

“Dulfer, doe je open? Ik wil graag afscheid van je nemen ...

Alsjeblieft?”

“Wat valt er nog te zeggen?” antwoord ik met zachte stem, terwijl ik mij niet van het raam afwend. “Ga maar.”

“Dulfer ... ik hou wel nog van je ... Dag.”

Mijn hart breekt.

Ik hoor haar de trap af lopen.

Ineens word ik heel erg moe. Ik ga op het bed zitten. Mijn hoofd voelt zo heel heel erg moe. Ik hoor de vrachtwagen starten. Wegrijden.

92

Huilen, hè. Veel huilen. De telefoon niet opnemen. Zij zullen het wel zijn, die hun achtergelatene proberen te contacteren. Hun verlatene. Hun verradene. Laat ze zich maar zorgen om me maken. Misschien lig ik wel dood op de badkamervloer. Ze zullen het niet weten. Hadden ze maar bij me moeten blijven. Ik ben niet eens hersteld van twee hersenbloedingen of ze geven me de doodssteek.

Soms zit ik uren te staren naar één punt, zo lang dat mijn zicht verdwijnt. Dat ik niks meer zie dan de diepe ellende in me. Dan probeer ik een bloeding in mijn hoofd op te wekken. Tot nu toe is dat helaas nog niet gelukt.

Ik eet de etensrestjes die mijn ex-gezin in huis heeft achtergelaten. Als er schimmel op zit, eet ik het juist. Ik meng vieze dingen met elkaar, zoals jam en rauwe selderijknol en eet die op, expres. Ik hoop dat er een kwade energie vanaf zal stralen die met bedorven winden hun kant op zal waaien om hun levensgeluk te verstoren. Ik download de meest perverse pornofilms van het net en kijk ernaar zonder me te bevredigen. En ik huil veel.

Na vier dagen begin ik te drinken. Bier. Dat ik er nu pas op kom. Hoeveel six packs ik aansleep weet ik niet, maar ik mag niet droog lopen. Ik drink en schrijf. De tv heb ik afgezworen. De krant stapel ik ongelezen en kreukloos op naast de deurmat. Mijn wereld is gereduceerd tot mijzelf en ik.

Uren en uren schrijf ik aan één stuk. Jan-Douwe wordt een monster. De ruggen tegen elkaar, naakt, gebonden aan elkaar met meters dik touw, zitten Stijn Haenen en zijn secretaresse op het Perzische tapijtje op de vloer van de spreekkamer. Jan-Douwe haalt de donkere nagelranden aan het uiteinde van zijn vingers leeg met de spitse, dunne briefopener die de psychiater acht jaar terug als verjaardagscadeau ontving van Estelle, de secretaresse, die nu bevend tegen haar werkgever gebonden zit. Hoe vaak heeft Stijn Haenen zich niet stiekem voorgesteld hoe zij er naakt uitziet? Om zich vervolgens, in diezelfde fantasie, als een bronstige leeuw op haar te storten. Maar nu, nu ze zich dan eindelijk

openbaart in haar volle naaktheid, is er weinig leeuws in de psychiater te bespeuren.

“Pis!”

“Wat?” De psychiater kijkt Jan-Douwe wanhopig aan. Estelle barst in huilen uit.

“Pissen! Nu, allebei!”

“Who’s da maniac?” Jan-Douwe haalt diep adem als hij het huis van zijn psychiater verlaat. “De held van ons verhaal staat voor het pand alwaar de nog warme lijken van Stijn Haenen en zijn secretaresse Estelle ineengestremeld liggen alsof ze minnaars na een uit de hand gelopen liefdesspel zijn,” spreekt hij prozaïsch. “Wat er al niet is gebeurd in de tijdspanne waarin het tragikomische duo geconfronteerd is met de grillige experimentjes die spontaan ontloken aan de wispelturige geest van onze held, laten wij over aan de perverse fantasieën van onze lezertjes.” Een oude vrouw die Jan-Douwe passeert, hoort hem hardop in zichzelf praten en schuifelt met een boze blik in een grote veilige boog om hem heen. Veilig, ha! Ze moest eens weten. Ze is op een haar na ontsnapt aan een vreselijk afranseling, die haar zo niet het leven dan wel langdurig haar toch al fragiele gezondheid zou hebben gekost. Wat Jan-Douwe’s brute aanval af heeft gewend, loopt aan de overkant van de straat op het trottoir.

Voordat hij de weg oversteekt, heft Jan-Douwe zijn ogen naar de hemel. “Geef me een kettingzaag, Dulfer. Ik heb er zin in.”

Ik laat mijn potlood op de woorden vallen, strompel naar mijn bed en val binnen enkele seconden languit in mijn naar oud zweet ruikende kleren in slaap.

93

Waar was ik gebleven? Ik heb geen idee wat ik gisteren heb geschreven. Wat maakt het ook uit?

Ik ruik aan mijn oksels. Bah! Ik heb al dagen niet meer gedoucht.

Geslapen in mijn kleren. Opgestaan, koffie gemaakt, potlood gepakt.

Verder.

Jan-Douwe wordt wakker met een smaak in zijn mond die hem doet vermoeden gisteravond iets erg naars te hebben gegeten. Hij ruikt aan zijn oksels. Bah! Al dagen heeft hij niet meer gedoucht. Hij slaapt in zijn

kleren. Jan-Douwe loopt naar de keuken en zet een kop sterke koffie. Van de avond ervoor heeft hij geen herinnering meer. Als een weerwolf die nadat hij terug in een mens is veranderd niet meer weet dat hij de keel heeft opengereten van zijn jonge slachtoffer, dat hij haar bloed heeft gedronken en haar hart heeft verslonden.

Nee, dat is te fantastisch allemaal. Jan-Douwe is geen moordenaar. Jan-Douwe is een schoft. Hij is een alcoholist, die op de terugweg naar huis met zijn kanis op de stoeprand valt, zijn gezicht in de prak, bloedend, gezwollen, die in zijn broek pist als hij halverwege de voordeur is. Die zijn eigen bed vol kotst. Niks romantisch. Jan-Douwe wordt op zijn bek gepompt door een klootzak in een kroeg wiens vrouw hij beledigd heeft met zijn stomme dronken kop. Jan-Douwe is uit het leven gegrepen. Uit mijn leven.

Maar wacht eens even, anderhalf jaar? Het is niet eens anderhalf jaar dat ik nog te leven heb. Wanneer had ik uitgerekend dat ik nog drie jaar had? Dat moet ... ik heb die berekening nog ergens liggen. Ik zoek op mijn bureau in stapels papierrommel, rekeningen, aantekeningen, printjes. Ah, hier, begin oktober. Het is nu begin januari, dus heb ik nog een jaar en viereneenhalve maand. Nee, nee onzin, ik schrijf nu veel meer. En ik stop dat ding gewoon in mijn zak, waardoor het meer slijt. Een jaartje nog? Hooguit.

Jan-Douwe trekt zijn tijdloze beigrijze regenjas aan en kijkt in de spiegel, staart in zenuwachtige ogen

Twintig minuten later staat hij in de ochtendschemering onder de brug. Achter hem staat zijn brommertje. Het motregent lichtjes. Perfect. Men zal denken dat hij schuilt. Straks zullen de fietsers beginnen langs te komen. Jan-Douwe's lid duwt strak en vol tegen het stof van zijn broek. Een onderbroek draagt hij niet. De zakken van zijn jas zijn open geknipt, zodat hij als hij zijn handen in de zakken steekt bij zijn gulp kan komen. Jan-Douwe knoopt zijn regenjas open, maar houdt hem dicht met zijn ene hand, terwijl zijn andere het stijve lid uit de broek bevrijdt en het streelt tot het de maximale grootte bereikt heeft.

Een kwartier lang fietst er niemand voorbij aan het tunneltje met de half verscholen man. Dan een eerste fietser, een man op weg naar zijn werk, de tas achterop dik gevuld met werkgerelateerde spullen, boterhammen en mogelijk een thermoskan met koffie. De man ziet Jan-Douwe niet staan in het halfduister, houdt er stevig de pedalen in en is snel verdwenen. Jan-Douwe steekt zijn hoofd om het muurtje. Hij kan de lange landweg een heel eind af kijken. De opwinding stuwt het bloed

naar zijn lid en naar zijn hoofd. Wat als iemand de politie belt? Wat geeft het, hij zal snel genoeg weer weg zijn. Wat als ze gaan schreeuwen? Als ze hulp krijgen van iemand?

Ineens hoort Jan-Douwe een scooter naderen. De scooter komt van achteren het tunneltje binnen rijden, steekt het weggetje over en stopt naast Jan-Douwe. De man zet de motor uit en zet zijn helm af.

“Pf, rotweer, hè?!”

Jan-Douwe glimlacht en knikt. “Ja, ik wacht nog even en dan ga ik weer verder. Het houdt toch niet op.”

De man lacht vriendelijk. “En we zullen toch naar ons werk moeten. Mijn baas maakt het geen flikker uit als ik zeiknat aankom. Als ik er maar op tijd ben.” Hij zet zijn helm weer op, start zijn scooter en rijdt weg. “Doeg!”

“Eikel!” zegt Jan-Douwe hem zacht na.

Hij begint het wachten een beetje zat te worden. Hij staat hier nu al een half uur en wat is er langs gekomen? Een groepje jongens. Een groepje jongens met één meisje. Twee aartslelijke meiden. Drie mannen, elk apart, en een vrouw van minstens zestig. Staat hij daarvoor de hele tijd een stijve in stand te houden? En het regenen begint ook al minder te worden. Straks ziet het er nog verdacht uit dat hij hier staat.

Hij wil het bijna opgeven als hij zijn hoofd weer om het hoekje steekt en twee op het verre gezicht prachtige meiden aan ziet komen fietsen. Eentje met lang blond haar en een langharige brunette. Snel trekt hij zijn hoofd terug. Zijn lid staat op volle spanning. Stel je voor dat ze hem willen. Dat ze met hem willen neuken als hij zijn enorme naakte paal heeft laten zien. Dat ze niet schrikken, maar van hun fiets stappen. Met geile, zaadvragende ogen, met lippenaflickende tongen. Dat ze hun jasjes uittrekken, hun truitjes omhoog, hun rokjes omhoog, hun slipjes naar beneden, dat ze zich daar onder dat bruggetje door hem laten neuken. Allebei.

Hij kijkt nog eens om het hoekje. Ze zijn er bijna!

Jan-Douwe springt uit het duister, trekt zijn jas wijd open en laat zijn lul zwiepen als een steigerend paard.

“Fuk!!! Een potloodventer, kom meteen naar het bruggetje in de Wiert, Jur,” schreeuwt de brunette in de gsm die ze aan haar oor heeft.

“Zielepoot, ze krijgen je wel!” roept de blonde, terwijl zij en haar vriendin zo hard mogelijk wegfietsen.

Nerveus knoopt Jan-Douwe de onderste twee knopen van zijn regenjas dicht en springt op zijn brommertje.

Als hij honderd meter verder is, ziet hij drie jongens op scooters die hem tegemoet rijden. “Jur en zijn vrienden,” mompelt Jan-Douwe. Als hij zijn brommer op de weg laat draaien, ziet hij van de andere kant nog drie scooters opdagen. “Fuk!” Misschien had hij toch even zijn lul terug in zijn broek moeten stoppen.

“Wil je aangifte doen tegen de jongens wegens mishandeling?” vraagt de politieman volgens de regels aan Jan-Douwe. Op zijn gezicht is duidelijk te lezen wat hij van Jan-Douwe vindt.

Jan-Douwe schudt zijn bloedende hoofd. Hij ondersteunt zijn ribben met zijn hand. Twee vingers aan de andere hand voelen gebroken.

“U krijgt het procesverbaal tegen u en de dagvaarding thuis gestuurd. Gaat u nu maar naar de EHBO, meneer.”

94

Voor het eerst heb ik het gevoel dat ik voor mezelf schrijf. Ik laat het hete water op mijn hoofd kletteren en trek me af, voor het eerst sinds Ankie en de kinderen weg zijn. Ik voel me vandaag best goed. Omdat ik me voor het eerst schrijver voel. Omdat ik voor mezelf schrijf. Het voelt eigenlijk geweldig. Als ik onder de douche uit ben, zal ik schone kleren aantrekken en naar buiten gaan. Ik ben trots op mezelf. Misschien wel voor het eerst in mijn leven. Ik weet niet hoeveel goeds ik al geschreven heb in de afgelopen dagen. Maar het gaat echt fantastisch. Fuk Ankie en de kinderen.

Lopen. Ik ga lopen naar het Spui. Daar ga ik op het binnenterras zitten. Een Belgisch biertje drinken. Kijken of ik nog BN'ers zie. Misschien koop ik wel een krant of een tijdschrift. Ik ga een broodje bal bestellen.

Een ober in zwart en wit, zo hoort het.

“Heb je Trappist?”

Hee, is dat niet Theo van Gogh die de straat oversteekt. Nee, kan niet. Die ligt te rotten in zijn graf. Of hebben ze hem gecremeerd? Herman Brood, ook dood. Jammer. Nederlandse Helden. In ieder geval Nederlandse rare jongens. We beginnen er steeds minder van te hebben. Wie is er niet allemaal dood die kleurrijk was; Theo van Gogh, Herman Brood, André Hazes, Prins Bernard, Gerard Reve, Boudewijn Büch, Pim Fortuyn, Ramses Shaffy, Jan Wolkers. Dat Jules Deelder en Hans Teeuwen maar oppassen. We houden straks niks meer over dan levende saaie mensen.

Op een bank tegenover mijn terras doet een dakloze zijn best het rarejongenspercentage wat op te krikken. Ik zag hem hier al eens vaker schreeuwen en ouwehoeren tegen de wereld. Ontevreden lacht hij lawaaierig met zijn halftandenloze bek in de richting van een passerende tram. Als hij opstaat, hinkt hij een stukje in de richting van een prullenbak, lijkt zich te bedenken en hinkt terug naar zijn bankje. Zwaar leven op straat. Misschien een project voor Jan-Douwe.

Als de tram zijn rinkelende bel laat horen, is dat een uitnodiging voor de zwerver allebei zijn handen boven zijn hoofd te steken en vloekend te schelden. Ik meen althans een aantal godverdomme teringkankers te liplezen. Misschien vergis ik me, maar het zal in ieder geval geen filosofie van de bovenste plank zijn die hij hier ten beste geeft. Alhoewel je maar nooit weet met die randfiguren. Ze kunnen zomaar geniaal zijn. Gisteren zat ik op de plee, waar tot precies één januari van dit jaar de scheurkalender van mijn gevluichte vrouw hing. De Happinez spirituele scheurkalender. Een jaar lang werden we tot mijn grote ergernis getrakteerd op de meest eenvoudige en daarom meest wijze, of meest onbegrijpelijke, versluisde en daarom meest wijze wijsheden door mensen en goden geproduceerd. Gratuite, irritante, arrogante uitspraken die je leven met één zinnetje weer helemaal op de rails zullen zetten als je hun raad opvolgt. Het meest vervelende van zo'n scheurkalender is dat je of je nou wilt of niet gaat lezen en scheuren. Je kan het niet helpen nieuwsgierig te zijn naar wat er op staat en als je ze niet afscheurt, loop je achter in de tijd. Ik kan er niet tegen te zitten schijten op woensdag, terwijl het op de kalender pas zondag is. Dus scheur ik en lees ik, of andersom, en erger ik me elke keer groen omdat ze me het pad naar geluk en verlossing wijzen en ik elke dag maar op het pad van misère en verderf blijft zitten schijten. Ook al lees ik op de achterkant van elk blaadje grondig de grondige uitleg van de spreuk, ik schijn toch maar niet te willen vatten hoe het nou moet in het leven. Zelfs heb ik een keer mijn billen afgeveegd met twee weken wijsheid en ik werd er geen spatje slimmer of gelukkiger van. Wel kreeg ik toen een woedende vrouw over me heen, die zich twee weken wijsheid tekort gedaan voelde.

Gisteren zit ik dus weer op de plee en ik zie nog een heel stapeltje losse blaadjes van de kalender liggen op het krukje dat naast de wc staat. De teksten gaan van oud Arabische spreekwoorden, over Bantoe wijsheden, Keniaanse gezegdes tot uitspraken van Thich Nhat Hanh of Abbé Pierre, het Azteekse Zonnelied, slimmigheden van Albert Schweitzer, Jezus, Boeddha en, je gelooft het niet, Marilyn Monroe. Als je dat allemaal een jaar lang hebt gelezen, kan je in ieder geval niet zeggen dat je niet een

kans hebt gekregen een gelukkig mens te worden. Je moet wel een buitengewoon stomme ezel zijn als je dan nog zo ongelukkig bent als ik. Hier; Albert Schweitzer zegt: In ieders leven dooft op een zeker moment het innerlijke vuur. Het wordt weer opgepord door de ontmoeting met een ander menselijk wezen. Zie je wel, dat heb ik nou met Fredo. Precies mijn reden om naar De Zwoeger te gaan. Thich Nhat Hanh, de befaamde Vietnamese loempia lees ik onwillekeurig, hoewel er befaamde Vietnamese leraar staat, zegt dat geluk is voedsel geven aan onze liefde. Gaat dus toch over loempia's. Dhammapada zegt beter dan honderd jaar vadsig en willoos te leven is één dag van wie vastberaden streeft. Op de achterkant lees je dat deze wijsheid komt van mister vadsigheid himself, dikkie Boedha. En dan ons toppertje uit Amerika; Marilyn zegt als je een citroen krijgt, probeer er dan limonade van te maken. En mocht dat niet lukken, pleeg dan zelfmoord, is ze vergeten erbij te zeggen. Ik lees; waarom moet het leven een betekenis hebben? Waarom moet het leven een doel hebben? Leven op zich is alles wat er is. Je zoektocht naar spirituele zingeving heeft van het leven een probleem gemaakt. Alles wat je wilt bevindt zich namelijk in het hier en het nu. Als ze deze wijsheid van Krishnamurti nou op één januari hadden neergezet, hadden ze de rest van de kalender leeg kunnen laten. Toen ik op de middelbare school zat, tekende ik op alle muren en tafeltjes een strop met het woord zinloosheid eronder. Een lus, horizontale streepjes erboven, een kort en een lang uiteindes naar boven, arceringen zodat het op een touw lijkt en als detaillering wat losse touwhaartjes links en rechts. En klaar is de kern van het bestaan. Mijn puberale levenskunstwerken waren door de hele school te bewonderen. Destijds zag ik de zinloosheid als een kwelling. Het leven was een en al ellende, en dan ook nog eens geen reden of uitleg hebben waarom je dat allemaal moest doorstaan, was teveel voor mijn gevoelige ziel. Dat moest minimaal geuit worden aan de wereld. Mijn schoolgenoten waren dus zo fortuinlijk dat ik de essentie van het leven voor hen samenbalde in dit uitgekristalliseerde icoon. Met mijn vrienden van gelijke strekking deelde ik mijn filosofieën uitgebreid. Toen ik een rijp en wijs man werd, begreep ik dat de zinloosheid van het leven juist een zegen is. Voor veel mensen is de zinloosheid beangstigend. Zij klampen zich vast aan een geloof, maar krijgen dan van hun goden, ja voor wat hoort wat, ook een pakket regels en verplichtingen opgeladen. Nee, laat mij maar met mijn zinloosheid in vrijheid en waarachtigheid de duivels van de levensmarteling bevechten. Ik prop de losse kalenderblaadjes onder mijn kloten door in de wc en spoel door. Voor mij geen zoektocht meer naar inzichten. Was ik

helemaal gek geworden toen ik dacht dat ter dood veroordeelden, zoals mijzelf, tot diepe inzichten moesten komen? Ik ga gewoon dood. Geen redden aan. Mijn gezin is geschiedenis. Geen redden aan. Cést ça. Cést tout.

“Mag ik betalen?”

Als ik het café verlaat wil ik rechts afslaan, maar zie net op tijd de dakloze die over de stoep aan komt zwalken. Snel draai ik me om. Bah, vies gespuis! Hahaha.

95

“Hee, jongen!” Fredo hangt op zijn plek aan de bar als een vaatdoek die je elke dag weer op precies dezelfde plek naast het aanrecht hangt. Ik krab in mijn oor. Hè!? Het zit verstopt. Met mijn nagel weet ik de verstopping weg te trekken. Een seconde lang ben ik bang dat het een of ander goor beestje is.

“Wat haal jij nou uit je oor?” vraagt Fredo met een vies gezicht.

“Een potloodpunt. Hoe komt die daar nou?” Ik pak mijn potloodje uit mijn broekzak. Geen punt. Ik heb vast in mijn oor zitten peuteren toen ik op het Spui wat aantekeningetjes zat te maken. Jezus, maar goed dat ik mijn nagel erachter kon krijgen.

“Dat kost je weer een paar maanden van je leven, Dulf,” grijnst Fredo. Ik zoek naar een plek waar ik de punt kan laten, vind niks en laat hem naast me op de vloer vallen. Eigenlijk best een mooie vloer, met die oude verweerde planken.

“Ik zou dat verschrikkelijke IKEA-interieur dat we hebben er wel eens uit willen gooien.”

“Doe je het toch. Je woont nu op je eigen, grote jongen.”

“Kost teveel geld. Anders zou ik het wel doen.”

“En dan? Smaak heb je ook niet. Waar zou je je huis weer mee vullen?”

“Dankjewel.”

“Nee, serieus.”

“Met mooie meubels. Als ik echt geld had ...”

“Als, als, als, maar, maar, maar. Mag ik jou wat zeggen, Dulf?”

“Wat?”

“Jij bent je hele leven al slachtoffer. Eerst zijn het je ouders die schuld aan alles hebben. Dan zijn het Ankie en de kinderen. Je werk. Je collega's. Je beroertes Nu Ankie en de kinderen weer.”

“Wil je haar naam niet noemen alsjeblieft?”

“Jouw glas is altijd half leeg. Het leven behandelt je oneerlijk. Zo lang ik je ken, hoor ik ‘maar dit, maar dat, maar zus, maar zo’. Altijd staat er een maar in de weg van de vervulling van Dulfer’s geluk. Volgens mij moet je eens tevreden zijn met wat je hebt en er anders wat aan doen en stoppen met zeuren. Zo zie ik het.”

“Zo zie jij het. Met je schele kop. Misschien moet je een brilletje.”

“Hahaha, er is hier maar eentje die een brilletje nodig heeft.”

“Ja, en wat jij nodig hebt is een nieuwe vriend. Ik hoef niet meer.”

Ik verlaat geïrriteerd De Zwoeger. Dat ze toch allemaal de klere krijgen. Iedereen laat me in de steek. Ik schop bij het oversteken een volle vuilniszak die op de stoeprand staat de straat op, waardoor lege melkpakken, bamiresten, sinaasappelschillen, mosselschalen, soepblikjes, chipszakken en een spijkerbroek in het rond vliegen. Ik loop snel verder.

Natuurlijk heeft die eikel gelijk. Maar hij hoeft me dat allemaal niet onder mijn neus te wrijven. Alsof hij zo’n gelukt exemplaar is.

Godverdomme.

Mijn moeder kon altijd zo intens teleurgesteld zijn. Als mijn moeder dacht dat ze een aardbeientaartje ging eten bij de HEMA, omdat ze volgens haar aaaaaaaltijd aardbeientaartjes hadden bij de HEMA, en ze hadden die dag geen aardbeientaartjes bij de HEMA, dan was ze een hele week teleurgesteld, sprak ze bijna geen woord die week en wilde ze wel eens een heel jaar niet meer naar de HEMA gaan. Als mijn moeder zonder haar bezoek van tevoren aan te kondigen langs ging bij een zus van haar, maar die zus ging toevallig net de deur uit als zij aankwam, praatte ze soms jaren niet meer met die zus. Volgens mij had mijn moeder niet bepaald een hoog IQ. Ik lijk niet erg op mijn moeder, maar dat enorme gevoel van teleurgesteld zijn dat zij kon hebben als het niet ging zoals ze had gewild, dat ken ik ook. Ik ben heel snel teleurgesteld in mensen. En in het leven ben ik al mijn hele leven teleurgesteld.

Misschien verwacht ik teveel. Ik probeer me af en toe te veranderen. Je kan nou eenmaal niks van anderen verwachten. Ze maken het toch allemaal niet waar. Soms heb ik het idee dat ik de enige met een geweten ben.

“Hee, Dulfer, ben je daar weer?” Gerrit zet een biertje voor me neer.

Fredo doet zijn best niet te grijnzen. “Hoe gaat het met Jan-Douwe?”

“Slecht.”

“Mooi zo. Ik heb hem nooit gemogen.”

“Hij lijkt nu op mij.”

“Aha. Ik begrijp het. Je hebt van Jan-Douwe een boksbal gemaakt waar je je op kan uitleven. Moet je alleen de literaire kwaliteit niet uit het oog verliezen.”

“Wat bedoel je daarmee?”

“Dat het geen puberaal gekweel moet worden. Lief dagboek, mijn vrouw en mijn kinderen hebben mij verlaten, boehoehoe. En iedereen is onaardig tegen mij. Je wilt toch een roman schrijven?”

“Daar hoeft jij je geen zorgen over te maken. Het gaat supergoed met schrijven. Jan-Douwe is nu alleen een slachtoffer geworden, zoals jij mij noemt. Een loser. Tevreden dat ik mezelf zo zie als jij mij ziet?”

“Ik heb je geen loser genoemd. Ik vind alleen dat je wat positiever mag zijn. Geniet er toch eens van. Kijk nou toch, in de hele kroeg zitten maar twee man. Gerrit hier is vanochtend zijn bed uit gekomen om speciaal voor ons tweetjes achter de bar te staan en ons te bedienen. Onze persoonlijke slaaf. Hè, Gerrit!?”

“Je mag alvast je rekening van eergisteren en gisteren aan je slaaf voldoen, Fredo. Even kijken. Honderdzeven euro.”

“Jezus, Gerrit, zoveel? Je maakt me straatarm.”

“Mijn hart breekt,” reageert Gerrit, terwijl hij de bonnen voor Fredo op de bar legt.

Fredo kijkt mijn kant op. “Als jij nu een bon van mij overneemt, neem ik blind een keer een bon van jou over. Wat zeg je?”

“Ik zeg nee.”

“Man, durf toch eens te leven.”

“Ja, doe, noem je dat leven? Jouw rekening betalen? Ben je gisteren op weg naar huis tegen een tram aangelopen?.”

“Jammer. Mag ik hem pinnen, Gerrit?”

96

Op mijn tiende ben ik in de vakantie zes weken naar een broer van mijn stiefvader gestuurd. Oom Gert woonde in Limburg. Dicht bij een bos. Een fenomenaal bos voor een Tarzan van tien. Oh man, wat heb ik daar een tijd gehad. Oom Gert had een zoon van negen. Zes weken lang waren we onafscheidelijk, Henry en ik.

Onze hoofdbezigheid was met stokken tegen de natuur slaan. Geselen die handel. Wat we ook maar tegenkwamen kreeg een mep; dikke bomen, dunne struiktakken, blaadjes. Elke stok is een zwaard, elke boom een snode vijand. Geen echte jongen of man kan zonder stok in de

natuur. Wandelstok, ingatenpulkstok, inviezigheidroerstok, indeluchtzwaaiastok, doorstroompjestrekstok, springstok, tussendebenenvandeanderterwijnhijlooptsteekstok, ter verdediging, aanval en vernietiging. Nog steeds, nu ik een man ben, kan ik gewoon niet door de natuur wandelen zonder stok in mijn handen. Zo'n ding is mijn houvast in een wereld die feitelijk niet voor mensen geschapen is. Zonder stok kan ik net zo goed thuisblijven. Het eerste wat ik in de natuur altijd doe is zoeken naar een goeie, stevige, niet rotte, niet te kromme stok van de juiste lengte.

Dagen lang renden we als gekken door het bos, de ene keer als indiaan of woudloper, de volgende keer als soldaat. Kleren en gezichten gecamoufleerd met modder. We slingerden aan lianen over afgronden vol leeuwen en krokodillen, vernietigden hele pelotons moffen en Vietnamezen, groeven gaten, beklommen de steilste leembergen en lieten ons van de steilste hellingen naar beneden zakken. We waren wild op de natuur.

Later, na mijn huwelijk met haar ben ik een hekel aan de natuur gaan ontwikkelen. Zij wilde keurig wandelen in de natuur, op de paadjes. Genieten van de schoonheid en de zuivere lucht. Ze wilde ook geen man naast haar met een stok in zijn handen. Tegen bomen of planten meppen mocht ik van haar al helemaal niet. 'Doe toch eens normaal,' zei ze dan. Terwijl het zo lekker voelt om het kopje van een plantje van zijn stengel te slaan. En dan het geluid dat je hoort als je met een stevige stok tegen een nog stevigere boomstam slaat, waarbij je de terugslag in je hand voelt, magistraal. Maar vrouwen begrijpen dat niet. En trouwens, ik begon dat geloop en gesjok toch eigenlijk veel te vermoeiend te vinden met mijn volwassenenlijf.

Terwijl nu, met al die vreselijke ziekte van Lyme-teeken, die je vanuit het bladerdek bespieden om in je nek te springen of vanuit het lage struikgewas in je broekspijpen klimmen, nu meer dan ooit verdient de natuur het om helemaal afgeranseld te worden, die kut! Ik moet er niks van hebben, van de natuur. Ooit zal het de ondergang worden van ons mensen. De insecten, vulkanen, aardbevingen, het water, de lucht, het zijn allemaal onze vijanden. Maar wie ons uiteindelijk, en het zal volgens mij niet eens zo lang meer duren, zal vernietigen, zijn de bacteriën. We zullen allemaal een bacterie oplopen waar we geen medicijn tegen hebben. Die resistent is tegen al onze lachwekkende antibiotica. Nee, de mens is gebouwd om zich te verschansen in een kamertje, tussen dikke betonnen muren, afgeschermd van de agressieve natuur. Daarom hebben we steden gebouwd, met weinig groen, zodat we

wel met elkaar contact kunnen hebben maar niet met de natuur. Daarom hebben we in een nog verder gevorderd stadium het internet uitgevonden, zodat we met elkaar contact kunnen hebben, zonder dat dit te fysiek hoeft te worden. Bacillen zijn ook gevaarlijk.

Een brief. Er ligt een brief op de mat. Ik herken het handschrift, raap hem op, maak hem open.

‘Hoi pappa.’

De brief is van Ans.

Ik krijg een brok in mijn keel.

‘We hopen dat alles goed met je gaat. Onze nieuwe woning is mooi, maar het is nog een beetje als op vakantie zijn. Het is hier wel krap met z’n drieën.

Ik zou het leuk vinden om het komende weekend bij jou te logeren. Zou je me even willen bellen op mijn mobiel? Want je neemt zelf de telefoon niet op.

Liefs, Ans. xxx’

Geen ‘we missen je’. Het is als vakantie voor ze. Jaja. Vinden ze het gek dat ik mijn telefoon niet opneem? Op z’n minst nog lief dat Ans wil thuiskomen. Al noemt ze het dus logeren. Hun thuis is nu waar het krap is en bij mij komen ze op bezoek. Mijn eigen kinderen. In het huis waar ze geboren en getogen zijn.

“Ans? Hoi, met pappa.”

“Oh, hoi.” Ze klinkt bijna geschrokken. Had ze gehoopt dat ik niet zou bellen?

“Dankjewel voor je brief.”

“Ja.”

“Ik zou het erg leuk vinden als je het weekend komt.”

“Okee.”

“Wil je het nog wel?”

“Ja. Natuurlijk.”

“Okee, goed dan. Zal ik je komen halen of kom je zelf?”

“Ik kom zelf.”

Ik wil het eigenlijk niet vragen, maar doe het toch. “En Sjoerd ... komt zeker niet?”

“Nee. Hij wil niet mee.”

“Wanneer kom je?”

“Zaterdag. En ik ga zondag weer naar huis. Ik bedoel ...”

“Geeft niet. Ik weet dat dat nu je nieuwe thuis is.”

“Nou ja, ik heb er nu twee.”

“Ja.”

“Tot zaterdag dan. Om een uur of elf?”

“Ja, leuk. Elf.”

97

Ik ben blij dat Sjoerd niet mee komt. Het zal al raar genoeg zijn alleen met Ans. Ik moet er maar wat leuks van proberen te maken. Door de supermarkt lopend, probeer ik me te herinneren wat Ans allemaal lekker vindt. In ieder geval chips en cola. Morgen koop ik wat verse broodjes en croissants bij de bakker. Kaas, worst, eieren is altijd goed. Gaat die kloothommel nou nog aan de kant? Ik blijf demonstratief naast hem staan. De vakkenvuller. Hij gaat door met vakkenvullen alsof hij niets in de gaten heeft, maar in feite heeft hij er schijt aan dat ik hier op hem sta te wachten. Sterker nog, wij klanten storen hullie de vakkenvullers. Maar ja, wat wil ik, dit is de goedkoopste supermarkt. Hier is de vakkenvuller koning. Zij hoeven hun belangrijke werkzaamheden niet te staken als iemand iets uit hún vak wil, geen centimeter hoeven ze op te schuiven, deze jongens, als iemand bij de boter wil. Vaak staan drie of meer van die jonge etterbakjes luidruchtig hun weekendcapriolen en chatavonturen met elkaar uit te wisselen of ze lopen elkaar op te naaien. Dat enige of menige klant zich daarbij zou kunnen storen aan hun schuttingtaal en vloekwoorden komt niet bij hen op. In de dure supermarkt waar ik kom daarentegen word ik zelfs persoonlijk gegroet door de vaste, meestal wat oudere en zeer vriendelijke personeelsleden die de vakken vullen. Nou hoeft dat ook weer niet van mij. Vakkenvullers hoeven geen goedemorgen te zeggen als ze me tegenkomen in het gangpad. Daar schrik ik van.

Ik begin er eigenlijk wel zin in te krijgen dat Ankie komt. Zei ik Ankie?

Vrijdagavond als ik uit de kroeg kom, stap ik bovenop een nieuwe brief op mijn deurmat. Het handschrift van Ans. Geen postzegel, dus zelf in de bus gegoooid.

‘Hoi pap. Ik heb geprobeerd je te bellen. Maar je nam niet op. Misschien moet je een antwoordapparaat kopen. Ik kan morgen toch niet komen. Heb een auditie bij een gave gothicband. Als zangeres. Dit kan ik echt niet laten schieten.

Volgend weekend kan ik niet. Wordt als het kan het weekend erna.

Sorry.

xxx
Ans

PS Ik stuur wel weer een briefje als ik weet wanneer ik kom.

98

“Het meest opvallende aan de diersoort mens is zijn volkomen, geheel en al, absolute en totale gebrek aan ook maar het minste greintje besef van de maat van zijn eigen relevantie in het totaal der dingen.”

Dulfer drinkt met een voldane smoel zijn glas leeg.

“Vind jij jezelf duidelijk, Fredo?” vraag ik.

“Het is toch zo!?! Wij zijn blind voor onze eigen kleinheid. We begrijpen gewoon niet hoe volledig betekenisloos we zijn. Oh ja, in de romantiek schilderden wat kunstenaars ‘de mens als een klein poppetje in een overdonderend landschap. De mens als nietig wezen.’ Heeft mijn dochter me verteld. Maar weet je wat pas groots is?”

Fredo kijkt me betweterig aan. Ik hou er niet van als mensen er tegelijkertijd arrogant en dom uitzien. Over blindheid voor de eigen kleinheid gesproken.

“Ik zag gisteren een documentaire over de Hubbel. Ken je die, de Hubbel, Dulfer?”

“Bedoel je de Hubble?”

“Ja, de Habbel, ja, als je het per se op zijn Engels uitgesproken wilt hebben, de Habbel ja. Dat ding fotografeert ins Schwarze hinein zoals de Duitsers zeggen, gewoon het heelal in, op zo’n stukkie waar wij dus eigenlijk in feite helemaal niks anders zien dan helemaal niks. Het Habbel Diep Field noemen ze dat. Maar waar we dus nooit niks zagen, daar zwaaien en zwieren meer dan tienduizend sterrenstelsels rond. Elk sterrenstelsel is een gigazooi sterren met een enorme zooi planeten. En dat kleine stukje heelal met die gigantische massa aan sterren laat sterrenstelsels zien die zo oud zijn dat ze net na de grote beng zijn ontstaan, tot en met sterren die nu net pas geboren zijn. Dus van tandeloze bejaarden tot baby’tjes zeg maar. En sommige van die sterrenstelsels die botsen tegen mekaar en vreten mekaar op. Vinden wij een meteorinslag op ons pleneetje al een gigantisch oergeweld. Zo man, als je dat ziet hè, ik zag dat dus op tv, en je denkt dan dat wij hier op ons kleine klotepleneetje, als maar één van de VERSCHRIKKELIJK VEEL kleine en grote klotepleneetjes en zonnen en sterren, ons druk maken over dat het zonnepitstokbrood bij de bakker weer een beetje aangebrand

is en dat Mien met haar bakfiets me op het bruggetje op de gracht lompsnijdt en ik haar daarvoor wel voor haar vuile tyfuskop zou willen slaan en dat Gerrit hier zich druk maakt over zijn oudedagsvoorziening terwijl hij zijn bloedeigen dochter niet eens meer wil zien omdat ze met een Marokkaan is getrouwd en dat Harrie z'n bloed kookt als die Duitsers weer dat WK winnen, dan denk ik dat we ons eigen een heel heel klein pietepouterig beetje te au serieux nemen. En als we ons kleine aardbolletje helemaal naar de tering helpen met het kappen van bomen en onze autouitlaatgassen, dan maakt dat werkelijk geen ene malle moeder uit als je vanuit de verste uithoek van dat plaatje dat Habbel heeft geschoten naar ons aardbolletje kijkt. Begrijp je nou wat ik bedoel? Ben ik nu duidelijk genoeg voor je geweest?"

"Misschien is het wel heel anders dan jij denkt, Fredo. Misschien zijn wij de goden van dit hele universum. Net als de Griekse goden en is de Aarde onze Olympus. Die Griekse goden waren ook net mensen. Die hadden de hele tijd ruzie en ze gingen vreemd en vermoorden elkaar te pas en te onpas. Ken je die theorie dat als hier in Amsterdam een vlinder met zijn vleugels slaat, er in Indonesië een tsunami ontstaat? Misschien is dat nog onderdreven. Misschien is het zo dat als jij Mien op haar smoel timmert, dat dan achterin het heelal twee sterrenstelsels elkaar opvreten. En als Harrie ontploft als de Duitsers winnen, dat er dan een zon ontploft. Wat dacht je daarvan? Misschien zijn wij het enige dat ertoe doet in het universum en is al dat sterrenspul en die zwarte materie gewoon het badwater waar wij golven in maken en af en toe in pissen of een scheet laten. Een scheet van jou en er is weer een melkwegstelsel geboren."

"Dulfer, jij bent nog stommer dan de hele mensheid bij elkaar op een hoop geveegd. Dit is echt het stomste wat ik ooit gehoord heb. God man, wat ben jij een klein kind. Het is al zo lang achterhaald dat de mens de maat van alle dingen is. Je moet die documentaire maar eens bekijken, dan weet je dat ik gelijk heb. En weet je wat het mooiste is? Als iedereen wist wat ik weet, zouden er geen oorlogen meer zijn. Iedereen zou een beetje relaxen, want wij stellen helemaal nada voor. Het maakt allemaal helemaal nada uit. Wat dacht je dat tachtig jaartjes leven voorstellen in vergelijking met de tijd dat zo'n heelal meedraait? Die hele tijd hè dat de mens in zijn totale menselijke geschiedenis zal bestaan is peanuts vergeleken daarmee."

"En de grootse kunstwerken die de mens schept?"

“Kunstwerken aan mijn grootse hoela. Als de mens niet meer bestaat, is er niks meer dat een herinnering heeft aan de riedeltjes van meneer Wolfgang Ameretus Mooshart. Of aan dat Monatoetje Lisa.”

“Vind je het heel erg als ik mezelf toch de maat der dingen blijf vinden? Van dat hele heelal weet ik niks af en het heelal weet van mij niks af. Waarom zou ik mezelf wegcijferen voor iets waarmee ik nooit iets te maken krijg? Als het nageltje van mijn kleine teen inscheurt, interesseert het me echt niet dat twee sterrenstelsels elkaar opvreten of dat er een brandende vuurbal is die over een miljoen jaar nog steeds hangt te branden in de lucht terwijl ik al lang dood ben. Ik mag dan wel niets voorstellen vergeleken met het universum, maar ik moet het toch maar met mezelf doen.”

“Ja, zeker nu je vrouwtje pleite is, haha. Of ben je alweer naar de hoeren aan het gaan?”

“Ja, en jij doet het zeker met je dochter. Lul.”

“Heehee, geen grapjes over mijn dochter.”

“Maakt toch allemaal niet uit, in het kader van de grootsheid van het heelal en de onbetekenendheid van de mens, ja toch? Dat zeg je toch net zelf?”

“Belangrijk is het allemaal niet wat wij doen, ook niet als ik je op je bek timmer, maar het kan zomaar wel gebeuren als je dat soort grapjes maakt.”

“Pas jij maar op met jouw grapjes. Anders gebeurt er nog wat met jou.”
Stilte.

Ik ga zo naar huis. Stom kutuniversum, kutAarde, kutmensen, kutFredo.

99

Ik hang hoestend over mijn bakje Chinese soep. Er komt altijd een moment dat de pittige kruimels die erin drijven me de adem benemen. 's Middags eet ik alleen zo'n soepje. Vroeger vond ik ze lekker, die exotische noodle-pakjes met die leuke kleine zakjes kruiden en bouillonsmurrie. Nu, na de tienduizendste garnaal, beef of kip, beginnen ze me de keel uit te hangen. Maar het is snel, warm en relatief goedkoop. Ik heb geen zin om boterhammen te smeren. Dus koop ik ze en slobber ik ze naar binnen. Het enig probleem is dat zo'n portie nooit genoeg is. Dus vreet ik daarna altijd koekjes en chocola.

Ik verveel me. Over een paar maanden zal ik weer aan het werk moeten. Ik vind het niet eens erg. Niks doen is ook slopend. Ik sta laat op, kijk waardeloze tv, staar uit het raam naar de straat waar iedereen niets

interessants met zijn leven doet. En ik erger me aan mijn eigen leven en aan mijn verdomde rothumeur. Ik wil niet eenzaam en chagrijnig creperen. In ieder geval wil ik niet nog een heel jaar eenzaam en chagrijnig zijn. Dan liever meteen er een eind aan maken.

‘Mijn zus is matroos aan het worden.’ Dat is een heel rare zin, maar ik hoorde hem echt, laatst op een terras. De ene vrouw zei tegen de andere: “Mijn zus is matroos aan het worden.” Alsof er een Kafkaiaanse mutatie plaatsvindt in die zus. “Moeilijk examen, hoor. Navigatie, en ze moet weten hoe een motorhuis in mekaar zit.”

Wel bijzonder zo’n zus. Dan vraag ik me af waarin ikzelf bijzonder zou kunnen zijn. Het kost me een paar minuten. Maar dan heb ik het; pizza! Als ik vroeger met mijn vrienden naar onze favoriete pizzeria ging, bestelde ik de meest rijke pizza denkbaar met alles wat ik lekker vond. Normale mensen kiezen gewoon één lekkere pizza en de volgende keer een andere. Of ze eten elke keer dezelfde die ze het lekkerst vinden. Ik niet. Ik hou van een heleboel verschillende en ik wil ze allemaal tegelijk. De Dulfer Quatro Stagioni.

Ik bestelde als ik met mijn vrienden ging eten de culinaire versmelting van een pizza shoarma, een pizza gorgonzola, een pizza tonijn en een pizza Turkse worst. Werd me altijd afgeraden door de Patrone wegens schending van de eetbaarheid, maar na vasthoudendheid mijnerdronkenzijds en enthousiaste ondersteuning mijner even dronken kameraden ging de Patrone altijd om.

Heftig. Overdadig. Maar superlekker. En origineel. Ik ben een geweldenaar.

100

En ineens merkt Jan-Douwe dat hij eenenveertig jaar oud is. Eenenveertig! Waar zijn al die jaren zo plots gebleven? Hij staat voor de spiegel en staart in zijn eigen gespiegelde smoel. Er spreekt geen daadkracht uit die kop, geen charisma, geen flair. Het voorhoofd is beduidend hoger dan het vroeger was. Als zijn blik omlaag dwaalt, blijft hij hangen aan een rand vlees rond zijn middel. Jan-Douwe ziet een saaie man in saaie kleren.

Hij kan zich niet herinneren dat er iets spannends of bijzonders gebeurd is sinds hij volwassen is. Al die jaren opgelost in betekenisloze mist. Gewoon voorbij. Oh ja, als hij goed nadenkt is er iets ... iets met een bijzondere pizza. Jan-Douwe draait zich om en sloft naar de grijze, versleten bank in zijn huiskamer. Hij kijkt om zich heen, naar zijn

smaakloze interieur. Wat is er van hem geworden? Wat heeft hij fout gedaan? Misschien kan hij beter vragen wat hij goed heeft gedaan. Tijd voor een baan, Jan-Douwe. Je bent groot genoeg. Wat wil je worden? Suffe kantoorpiemel, net als je geestelijk vader? Wat zeg je, straaljagerpiloot? Hahaha! Wel eerder de straaljagerpoetsers die de koekjeskrumels opzuigt van de straaljagerstoel nadat de piloot is teruggekomen van zijn streeptocht door de hemelen. Wat is een mooie tijdsbesteding voor een eenenveertigjarige loser? Pedofilie! Dat is een mooie, hahaha.. Niet heus natuurlijk. Pedofielen genieten tenminste nog van hun genot als ze dat weten te verkrijgen. Nee, Jan-Douwe is een onschuldig veroordeelde.

Hij woont in een rijtjeshuis in een kleine, maar hechte buurt. Men kent elkaar, spreekt elkaar op de stoep, in de buurtwinkel, in het café. En ineens duikt daar het gerucht op dat die eenling, die teruggetrokken, wat vreemde vrijgezel, die daar op nummer vijfendertig woont, dat die zou rondhangen bij de speeltuin. En dat hij de kinderen van Riet en Ludo en die van Rick en Sandra laatst snoep heeft gegeven. Er is daarna maar weinig nodig om een oordeel te vellen, het vonnis uit te spreken en de straf uit te voeren.

Eerst worden de ramen van de perverse viezerik ingegooid. De banden lekgestoken. In het café wordt in zijn bier gespuugd als hij even de andere kant op kijkt. Dat zijn de onschuldige dingen. Als hij in het donker door vijf opgeschoten jongens in elkaar geslagen wordt, als er brandbommen door zijn woonkamerraam gegooid worden en er in metershoge letters ‘rot op kankerpedo’ op zijn huis gespoten wordt, lijkt de echte vergelding aangebroken.

Wat kan Jan-Douwe doen? Niemand gelooft dat hij het gewoon leuk vindt naar spelende kinderen te kijken, omdat ze zo speels zijn. Hij ziet een stuk ongecompliceerde vreugde die hij zelf al zo ontzettend lang kwijt is. Hij geniet van de spontane lach van kinderen, omdat hij zelf niet kan lachen. En hij heeft een paar kinderen een keer snoep gegeven, omdat ze daarom vroegen.

Hij maaide zijn eigen gazonnetje, bemoeide zich met zijn eigen zaken, toen vier buurtschouffies nieuwsgierig zijn werk kwamen inspecteren.

“Wat doet u, meneer?” had Timmie van zes gevraagd.

“Ik maai het gras,” had Jan-Douwe naar waarheid geantwoord.

“Waarom?”

“Het is te lang. Maait jou vader nooit het gras?”

“Wij hebben tegels.”

“Maait hij dan nooit de tegels?”

Een moment lang was het stil. Toen barsten de vier in lachen uit.

“Heeft u een snoepje voor ons, meneer?”

Jan-Douwe had nog getwijfeld, maar hij dacht aan de zak drop die hij gisteren had gekocht, de zon scheen, de kinderen hadden het idee zelf geopperd en iedereen in de buurt was altijd vriendelijk en groette aardig.

“Wacht hier. Ik haal wat.”

Toen Jan-Douwe met zijn zak drop de keuken wilde verlaten, bleek het viertal al in de gang te staan. Ze keken vol belangstelling door de openstaande deur van de woonkamer naar de verzameling modelvliegtuigjes die Jan-Douwe daar door de kamer verspreid had opgesteld. Het was een hobby waarmee hij menig uurtje doorbracht.

“Wauw! Mogen we ze zien, meneer,” had Timmie gevraagd.

Jan-Douwe zag het ontzag in de ogen van de jongens. Het streelde zijn eenzame ego.

“Natuurlijk. Even dan.”

Na een kwartier verlieten de jongens de woning van Jan-Douwe, elk met een dropje in hun mond en twee in hun zak.

Dat was alles geweest. Niets aan de hand.

Maar buurvrouw Celie aan de overkant had het van tussen haar gordijnen allemaal gezien. Die gore smeerlap van tegenover. Ze had hem nooit vertrouwd. Wat moest hij daarbinnen niet allemaal uitgespookt hebben met die kinderen. Onmiddellijk belde ze Lies, haar schoonzus. Die had het verteld aan Corinne, twee huizen verderop. Die had het ... etceteraetcetera.

Ergers dan wat de buurt hem allemaal kan aandoen, erger dan de onoverkomelijke verhuizing naar een andere stad, is de smet die vanaf nu op Jan-Douwe rust. Een heel klein gedeelte van de aardse werkelijkheid zal bestaan uit het feit dat Jan-Douwe pedofiel is. Ook al is het geen waarheid, het is beslist een werkelijkheid, in de hoofden van de bewoners van deze buurt, in hun gesprekken. En de verdachtmaking staat bovendien beschreven in politierapporten, in digitale bestanden. Zal een buitenaards wezen dat over duizend jaar de Aarde bezoekt zo'n bestand niet kunnen opdiepen uit een spinnenragovertrokken computertje in een ondergrondse ruimte? Een stukje van de werkelijkheid zal voor altijd en eeuwig bezoedeld zijn met een zonde die Jan-Douwe niet heeft begaan.

Maar pedofilie is een tijdsbesteding waar je over het algemeen niet voor betaald krijgt. Hoewel een groot deel van de pedofielen in het onderwijs en de kindzorg werkzaam is. Jan-Douwe is schilder. Jawel. Dat is een

fijne. Ooit op een blauwe maandag heb ik een klus aangenomen om wat geld bij te verdienen in de vakantie. Ik ben jong en stom. Ik denk dat ik wel wat kozijnen, deuren en houtwerk kan schilderen. Twee maanden lang. Wat een pleuriswerk! Ik probeer dus mijn best te doen, maar ik kan het gewoon niet. Druipers all over the place. En maar wegwerken, gladstrijken. Maar dan hangen er weer borstelharen in de verf. Wegpeuteren met de kwast, met een vingertop, met een doekje. Gladstrijken met wat nieuwe verf. Druipers. En overal verf. Begint met een vlekje op het raam, op het doekje, op mijn handen, op het papier op de grond, onder het papier op de grond, overal. Druipers langs het verfblik. Speciale truc: je wilt het blik een nacht wegzetten, deksel erop en ondersteboven houden, beetje schudden en kantelen, dan komt er geen uitdrooglaag op de verf. Maar natuurlijk doe ik het deksel niet vast genoeg, waardoor alle verf uit het blik over de grond kwakt. Ik haat verven. Wat ik dus heb overgehouden aan die klus is dat ik elke keer als ik een schilder ergens in de stad met zijn kwastje langs het hout zie gaan een grijns op mijn gezicht krijg van oor tot oor en god dank dat ik geen schilder ben. Dag in dag uit schoonmaken, schuren, afnemen, grondverf, lakverf, lakverf, schoonmaken, schuren, afnemen, grondverf, lakverf, lakverf, schoonmaken, schuren, afnemen, grondverf, lakverf, lakverf. Okee, die jongens mogen dan wel professionals zijn en ze kunnen het vast beter dan ik, hoewel ik al heel wat slecht werk heb gezien van zogenaamde professionals, maar schoonmaken, schuren, afnemen, grondverf, lakverf, lakverf, volgende raampje, volgende deurtje, volgende plintje. Dat is toch geen werk voor mensen. En dus een leuk baantje voor mijn Jan-Douwe. Het zijn tenslotte barre tijden in Het Boek van de Hoop.

Ik steek mijn potlood in mijn zak, loop naar de koelkast en pak een blikkie bierie uit de groentebak. Ik druk het tegen mijn voorhoofd. Koud.

101

Gaat er iemand treuren om mijn dood? Is dat niet het minste dat een mens bereikt moet hebben met zijn bestaan, dat er iemand treurt als hij vertrekt? Het is twee uur in de nacht. Ik bel het mobiele nummer van Ankie. In tranen.

“Met Ankie,” zegt haar slaperige stem.

“Waarom kom je niet bij me terug?” vraagt mijn huilerige stem.

“Dulfer ...?”

“Ik red het niet zonder jou. Ik hou van je. Ik mis je. Waarom kom je niet terug? Zo lang zal het niet meer zijn. Een jaartje hooguit. Dat kan je toch nog wel volhouden. Er moet iemand bij me zijn als ik doodga.”

“Dulfer ... ik ... het gaat niet.”

“Ankie, ik doe alles voor je. Ik zal beter mijn best doen. Ik ben ziek, Ankie. Ik heb niet lang meer. Alsjeblieft, Ankie. Anders hou je je huis gewoon aan, als tweede huis, voor als je ruimte nodig hebt. Alsjeblieft.” Het schiet me ineens te binnen dat Ankie me ooit belde en zei dat ze me nodig had. Dat ze ziek was en ik zei dat sommige mensen onnodig drama nodig hebben. Ik kan ineens mijn huilen niet meer houden en barst in een slobberend gejank uit.

In Ankies stem klinkt medelijden maar ook egocentrische vastberadenheid als ze zegt: “Ik weet dat je het zwaar hebt ... en ik zou willen dat ik je kon helpen ... maar mijn therapeut zegt dat ik de goede kant op ga. Ik kan niet terug, Dulfer. Ik moet vooruit. Het wordt niks meer tussen ons. Jij moet ook verder. We moeten allebei verder.”

“Verder? Waar moet ik heen, Ankie? Ik heb twee beroertes gehad. Ik kan alleen maar wachten op de definitieve derde.”

Ik hang op.

Ik ben kapot.

Mijn enige troost is mijn perfecte eindzin. Die zal aan haar vreten, dat weet ik.

Dan realiseer ik me ineens dat ze misschien niet alleen was toen ik haar belde. Maarten ligt natuurlijk naast haar, of Stan of Richard. Hoe die lul ook mag heten. “Hij wil me terug,” zal zij zeggen. “Hij denkt dat hij dood gaat.” Maarten, Stan of Richard zal wijselijk geen commentaar geven, zijn hand liefdevol op haar blote schouder leggen, haar naar zich toe trekken en in zijn armen nemen.

102

Jan-Douwe en ik zitten in een sloep. Ik laat hem aan de riemen. We mogen dan wel even oud zijn, hij heeft minder geleden dan ik. En een leven in het tijdsbestek van een roman die nog niet eens af is mag geen naam hebben vergeleken met mijn eenenveertig lange jaren vol smart en pijn..

“Zeur niet zoveel, Jan-Douwe. Roei!”

“Ik heb blaren. Hier!”

Hij laat me zijn handen zien. Een klein dozijn natte, rauwe, roze rondjes op de vingers en de duimen.

“En mijn rug doet pijn.”

“Oud wijf,” antwoord ik met minachting, “toen ik zo oud was als jij ... ha!”

“Je bent nu zo oud als ik.”

“Bij lange na niet. Ik ben veel ouder. Jij bestond een jaar geleden nog niet eens.”

“Doe niet zo arrogant. Je moet je schamen mij al het roeiwerk te laten doen.”

“Ik ben je vader.”

“Alleen zodat je iemand hebt om te misbruiken.”

“Nooit seksueel, hahaha.”

“Oh nee? Je maakt een potloodventer van me en een pedofiel. Als je dat geen seksueel misbruik noemt.”

“Kniesoor, ik schenk je een leven. Doe er wat zinnigs mee en roei!”

“Jij schenkt mij een leven? Bah! Ik schenk jou een leven. Jij doet en laat met mijn leven wat jouw perverse geest goeddunkt, neenee, slechtdunkt.”

“De macht van de kunstenaar,” grijns ik superieur. “Pak op die riemen en roei je rug stuk. Zo schrijf ik het en zo zal het geschieden.”

“Slavenhandelaar. Beul. Kan je niet een beetje medelijden met me tonen en even doorwerken en het laatste hoofdstuk schrijven? Ik kan niet wachten tot je eindelijk ‘Het Einde’ neerkrabbelt met je potloodje. Maar jou kennende zal dat nog wel zijn tijd duren, een begenadigd schrijver ben je niet. Het is nou niet zo dat je met zweet, bloed en tranen in een paar weken een driehonderd samenhangende pagina’s tellende briljant gecomponeerde biografie zal neerzetten. Tussen je bezoeken aan De Zwouger door krijg ik af en toe een stukje leven toegeworpen, een miezerig, armetierig, slecht geschreven stukje leven. Je wist simpelweg tachtig procent van mijn leven uit door van mijn twintiger jaren naar mijn eenenveertigste te springen. Je steelt belangrijke jaren van mijn leven. Ik hol van superheld naar depressieve idioot naar perverse loser. Het is een rommeltje. Een oppervlakkig rommeltje. Ik heb geen enkele diepgang. Je bent een gefrustreerde, verwarde pik, Dulfer. Is je stomme potloodje nou nog niet op? Hoe dik moet dat achterlijke boek van je worden?”

“Zo dik als de tijd die ik nog te leven heb. Dacht jij dat ik een keuze heb?”

“Wie schrijft jouw boek, Dulfer?”

“Wist ik dat maar. Jij hebt in ieder geval de mogelijkheid degene uit te kafferen die jouw leven schrijft. Als je denkt dat ik een beroerde amateur ben, dan moet je die van mij maar eens bekijken. God wat een prutser is dat of het is gewoon een sadist, die het leuk vindt mijn leven over de grove kaasrasp te halen. Jij hebt het nog goed vergeleken bij mij. Dus hou op met klagen en roei.”

Jan-Douwe laat de riemen door het water gaan. Zijn gezicht vertrekt zich in een serie pijnlijke grimassen. “Waar drijf je me eigenlijk heen?”

“Ons. Ons heen!”

Ik wijs naar een solide bank van mist die op het zeewater drijft, ongeveer een mijl van ons vandaan.

Jan-Douwe draait zijn hoofd. “Ik zie niets.”

“Kijk beter.”

Hij zet zijn hand boven zijn ogen. Ineens doemt vanuit de mist een reusachtige, majestueuze gedaante op, zwenkt naar bakboord en maakt zich op voor de vergelegen horizon.

“Het zeilschip van Michiel de Ruyter, met zijn dertien gigantische zeilen en enorme palen als mast!” stamelt Jan-Douwe.

“Ik wil het terug. Dat schip was ik eens.”

Jan-Douwe kijkt me aan. “Hahahahaaa!!!!” Hij ligt dubbel van het lachen. De sloep schudt er zo van heen en weer dat ik me moet vastgrijpen aan de randen. “Jij?! Dat schip? Hahahaaaaa!”

“Jawel, idioot. Lach me niet uit. Ik was dat schip. Je bent wat je voelt.”

Jan-Douwe wrijft de tranen uit zijn ogen. “Hihihhi, en nu ... hahahaahaaa, ben je deze oude verrotte sloep! En ik moet roeien.”

“Ja, en daarom zal je roeien ook, oetlul. Zowaar ik jouw leven schrijf. Ik wil mijn schip terug. Harder, het gaat ervandoor. Of je krijgt de zweep.”

“Klootzak!” scheldt Jan-Douwe, terwijl hij uit alle macht aan de riemen trekt.

“Hij ontsnapt! Harder!”

Maar de wind stuwt het grote zeilschip met flinke vaart vooruit terwijl de stroming de sloep de andere richting op drijft.

“Mag ik stoppen?” hijgt Jan-Douwe geïrriteerd en uitgeput. Hij laat de riemen los en kijkt van zijn bloedende handen naar het water dat zich om zijn voeten verzameld. “Het heeft geen zin. We zijn nou eenmaal een ouwe, lekke roeiboet.”

“Hoos dan, lul!”

“Waarom? Onze koers is neerwaarts, kap'tein. Dat weet je toch.”

Ik voel hoe mijn schoenen en sokken langzaam nat worden.

103

Volk te over hier in het ziekenhuis. Het wordt het ene kamertje in en het andere uit geloodst. Voor onderzoekjes. Allemaal heeft het wat.

Allemaal wil het beter gemaakt worden. D'r zouden er wat meer moeten creperen. Zou ik tenminste niet van die lange wachttijden hebben.

Voor die oudjes. Waarom moeten die zonodig beter gemaakt worden?

Ik heb vandaag een onderzoekje en een afspraakje. Dat betekent dus vooral uren lang in de gang zitten. De uitslag kan ik al voorspellen. Alles stabiel, niets gevonden. Mijn derde heeft zich namelijk verstopt in een heel klein hoekje van een vertakt adertje. Een sluipmoordenaar. Ineens zal hij tevoorschijn springen en me assasineren. Zonder dat een dokter hem ooit heeft opgemerkt.

Ik heb zo slecht geslapen vannacht. Vogelstront op mijn auto is de reden. Ik had bijna 'onze' auto gezegd. Maar hij is nu van mij alleen. Dat ouwe uit mekaar vallende kreng. Zij mag voortaan de bus nemen. Een rijbewijs heeft ze nooit gehaald. Nog een van haar angsten.

Ik zet hem altijd op de gracht. Nooit een probleem. Alleen in het voorjaar. Op die ene plek, onder die ene boom. Die ene, de enige, die net vrij is. Waar ik dus móet parkeren, wil ik niet te ver moeten lopen. En geloof het of niet, als ik hem daar neerzet, wordt hij meteen van boven tot onder volgescheten. Ziet er afgrijselijk uit. En het beroerde is, als er een andere auto staat, ik zweer dat het waar is; heeft die geen enkel vlekje, geen poepje te bekennen. Hebben die vogels wat tegen mij? Of rennen de bezitters van die andere wagens bij elk scheetje meteen met een doekje en een flesje water naar buiten om hun lak of hun venster weer droog te poetsen?

Daar lig ik dus van te woelen in mijn bed. Honderd keer loop ik in mijn dromen naar de auto toe om hem schoon te poetsen. Om te schrobben en te krabben. Maar die stront is hard gewonden en gaat er nevernootnietmeer van af. Honderd keer rijd ik daarop naar de wasstraat. Maar als ik eruit kom is het ook nog eens uitgesmeerd en kan ik niet eens meer door mijn ramen kijken. Sinds mijn operaties blijf ik veel hangen in kleine probleempjes. Een ondergescheten auto kan een kleine week aan goed humeur verstieren.

Cardiologie lees ik op een bordje dat een linkergang aanwijst. Wie daarbinnen wordt geloodst heeft ook niets te klagen. De visboer in de viskraam bij mij om de hoek zag er laatst ook vreselijk uit. Donkere ringen om zijn ogen. Ook de gebruikelijke smalltalk en grapjes bleven achterwege. Hij had hartritmestoornissen gehad. Werkte volgens eigen

zeggen teveel. Het brak hem tenslotte op, dertig jaar als een muppet in een poppenkast boven zijn publiek vis na vis in het kokende vet te gooien. Vroeger was hij dikker. Misschien zijn in die tijd zijn aders dicht geslibd van het eten van zijn eigen frituursels. Maar hij moet door, de kleine zelfstandige die hij is. Provisorisch herstellen en hup, weer visjes bakken. Toneel spelen tot het hart barst.

“Kom tu maar, menheer Zwart,” hoor ik de homofiele verpleger op klompen met een dameskapsel zeggen.

“Ga tu maar zitten,” hoor ik de dokter zeggen.

“Dank tu wel,” hoor ik mezelf de deur uitlopen.

Nieuwe APK over twee maanden. Waarom praat iedereen hier Frans?

104

“Een droge walvis huilt harder dan een nat konijn.” De droge walvis die sprak, Fredo, bewoog zich gracieus in mijn richting. Dit speelt een hele tijd vóór mijn beroertes. Wat Fredo bedoelde, was dat zijn eigen leed, te weten zijn hernia, zijn Weltschmerz en wat die de arme man allemaal nog meer aan verzwegen ellende in zijn lange leven heeft moeten meemaken, onder het grote, het echte lijden gecategoriseerd dient te worden, zoals dat van het aangespoelde, stervende reuzenzeezoogdier. Mijn lijden daarentegen, te weten een gezin, een baan en ander klein leed, gerangschikt dient te worden als de traantjes van een konijntje dat nat is geworden van een regenbuitje.

Ik onthoofdt mijn eitje. Weer niet zacht genoeg.

105

Een voorbeeld. Ankie en ik kennen elkaar op het moment van deze conversatie drie jaar.

Ankie komt de kamer binnen.

Ankie zegt: “Wil je de kerstpuzzel doen? Zeg maar nee.”

Ik zeg: “Nee.”

Ankie gaat terug de keuken in, de krant lezen.

Even later sta ik op, ik loop de keuken in.

Ik zeg: “Wil je de kerstpuzzel doen?”

Ankie antwoordt: “Nee, ben je gek, absoluut niet. Wil jij ‘m doen?”

Ik: “Nee, absoluut niet.”

Ik ga terug de kamer in.

Even later komt Ankie de kamer in.

Ankie: “Wil je neuken?”

Ik: “Nee, hè, had je dat niet wat eerder kunnen vragen? Ik dacht dat je geen zin zou hebben. Ik heb me zojuist al afgetrokken.”

Ankie gaat weer naar de keuken. “Ik had er wel zin in.”

106

“Aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaah!!!! Aaaaaaaaaaaaaaaaaah!! Aah
Aaaaaaaaaahh!!!”

“Godver ... Wat is dat??! Ik kijk door het raam op straat. “Wat ...?!”

“Aaaaaaaaaah!!! Jan-Douwe zit op zijn knieën midden op de straat. Hij schreeuwt als een bezetene. Als hij me ziet stopt hij, steekt zijn arm uit en wijst omhoog, naar mij.

“Ik wil mijn vreugde terug!” roept hij naar me. “Ik ben een positivist pur sang. Ik ben eerlijk, open, vriendelijk, blijmoedig, tegen alle tegenslagen in. Lees je eerste woorden over mij maar terug. Tegen alle tegenslagen in. Ik wil mijn blijheid terug.”

Zijn ogen smeken me.

Ik open het raam.

Ik zeg: “Tegen het leven is geen kruid gewassen. Niemand kan er blij bij blijven. In ieder geval wij twee niet. Wij zijn niet blij. Sorry. Ik heb het geprobeerd. Dat weet je.”

Jan-Douwe laat zijn hoofd hangen. Hij staart naar de straat, op zijn knieën, zijn armen langs zijn lijf. Ik wil het raam weer sluiten, maar hij roept me opnieuw.

“Kan je het niet nog één keer proberen?”

Hij is zo triest.

“Goed.”

Ik sluit het raam.

107

Hoe ga ik mijn belofte aan Jan-Douwe in godsnaam houden? Om gelukkig te zijn moet ik in ieder geval seks hebben. Ankie komt niet terug. Ik wil niet weer wat met Tanja beginnen. Een dronken sloerie in de kroeg oppikken lukt me niet meer, is me sowieso zelden gelukt. Blijft maar één optie over.

“Stoere taattoe. Echt mooi, hoor. Ik hou van mannen met taattoes. Staat je goed.”

De hoer liegt, maar wat geeft het? Zelfs een gelogen compliment werkt op mijn gevoelscentrum.

Terwijl ik de hoer neuk, zie ik vanuit mijn ooghoek een kuipje boter achter een gordijntje tevoorschijn steken. Ze heeft vast tussen twee klanten door een gezond boterhammetje gesmeerd. Ze moet tenslotte op haar lijf letten. Haar lijf is haar inkomen. Het zou zomaar kunnen dat deze boter ouder wordt dan ik, schiet het door me heen. Als mijn hersenen het plots zouden begeven onder het verrichten van deze buitengewone inspanning. Ik zal niet de eerste zijn die het peeskamertje op een brancard verlaat richting mortuarium.

Ik kom klaar ... en ben gelukkig? In ieder geval heb ik het overleefd en is dat dwingende gevoel in mijn onderlendenen een moment lang gekoeld. Een half dagje of zo.

108

“Rob, jij bent the eye of the ball. Ik moet je even een complimentje geven. Hoe je die account gehandled hebt, nee, je hebt het echt goed gedaan, compliment. Hee, ik moet ophangen. Ik ga nog even bellen met Jacky. Ze zei dat ze issues met zichzelf had. Gisteren was ze er niet, terwijl de buitenbar helemaal niet geregeld was. Dat kan gewoon niet. Ik spreek je. Weet je trouwens waar ik zit? Vlieland. Man ik zit hier gewoon onder de luifel van een tent. Op de camping. Ken je die reclame van het Zwitserlevengevoel? Hahaha. Hee, maar ik ga ophangen. Jacky, schat, ik krijg weer je voicemail. Je moet me terugbellen. Ik ben bereikbaar. Lees ook even je mail.

Hahaha, weet je waar ik zit, Hans? Het is zo ongeveer het mooiste kantoor van Nederland. Ik zit in een tentje op Vlieland. Ken je die Zwitserlevengevoelreclame? Nee hoor, geen vakantie, ik ben aan het werk de hele dag, regelen, bellen, mailen. Vanonder mijn luifeltje. Nee, alleen. Lekker rustig. Nee, morgen ben ik weer bij La Villaine. Hee, maar luister, de barcrew voor het festival heb ik geregeld. Maar wat dat tijdschrift voor dat business centre betreft, ik heb met Simon afgesproken dat jij de set-up en de presentatie regelt. Ik moet nog even met Steffie regelen dat de klus met die trein op tijd op zijn poten staat, ik ga haar daar vandaag nog over bellen, maar voor de barcrew van het festival staan dus nu Yessef, Marja en een vriendje van Yessef. Ik ben zijn naam kwijt, maar daar ga ik zo nog achteraan. In ieder geval de bottom line van dit verhaal is dat de offerte niet overeenkomt met wat zij willen. Dat is an sich geen probleem. Kwestie van bijstellen en de

marketing strategie even bijschrijven. Niet teveel, want alles is al gedoublechecked door mij en de interne situatie heb ik onder controle. Gisteren hebben we de deal gesloten. Henri gaat naar Silverstone en Marker. Hij blijft voor ons de corporate communicatie voeren. Win-win. Iedereen happy ...” Jan-Douwe zwijgt ineens.

Zijn gsm valt uit zijn hand in het zwarte campingzand.

“Dulfer, wat doe je man?!” roept hij.

Ik kijk op van Het Boek van de Hoop.

“Ik heb je een succes gemaakt,” stamel ik.

“Noem je dit een succes? Ik ben een idioot. Ik zit op een godverdommese camping met mijn dikke, blote pens nonstop te bellen en te mailen. De burens in de tent naast me vergal ik hun hele vakantiegevoel. Het verbaast me dat ze me niet met tent, gsm, laptop en al in mekaar rossen en de camping afdonderen.”

Jan-Douwe is duidelijk kwaad.

“Maar je verdient heel veel geld. De zon schijnt, je zit op één van Nederlands mooiste eilanden te werken. ’s Avonds geef ik je een paar lekkere flessen wijn. Je woont het hele jaar door in een prachtige villa in Aerdenhout, hebt een fantastische wagen van een paar ton, die in Harlingen op je staat te wachten. Ik ga zelfs een heel sexy, bijzonder gewillig blond vrouwtje voor je bedenken. Zal ik je nog een paar kinderen erbij doen? Wil je kinderen? Een jongen en een meisje? Ik doe wat ik kan voor jou. Ben je nou weer niet tevreden?”

Jan-Douwe zucht.

“Dankjewel, Dulfer. Maar dit is het niet. Je kan wel een of ander cliché succes voor me verzinnen, maar jij moet er ook gelukkig van worden. We doen het samen. Je moet het dichterbij huis, bij jezelf, houden.”

Nu zucht ik. Hij heeft gelijk. Is hij slimmer dan ik?

“Kan je niet iets kleins verzinnen, Dulfer? Iets alledaags? We gaan langzaam aan gelukkig worden. Ja toch?!”

“Zo zeg, het is niet gemakkelijk.”

“Nee, dat is het zeker niet. Je moet gewoon niet te ambitieus zijn en ook niet naar de andere kant doorschieten.”

“Maar ik heb niet lang meer. En ik voel me niet gelukkig met de kleine dingen.”

“Hee man, ik ga je helpen. Gebruik me gewoon om van te genieten. Dan geniet je tenminste al terwijl je schrijft. Is toch al wat, niet dan?”

“Ik weet niet of ik hier iets mee kan. Wat moet ik je dan laten doen ... of zeggen? Als ik niet eens een beetje mag doorschieten.”

Ik krijg plots pijn in mijn maagzweer. “Kutzooi ook allemaal!”

109

“Hoe is het met je tweede zoon, Dulf?”

Ik zucht. “Hij maakt het me lastig. En met jouw dochter?”

“Prima. Gaat super. Ik ben een geweldige vader en zij is een geweldige dochter,” grijnst Fredo.

“Gefeliciteerd. En hoe doe je dat, een geweldige vader zijn?”

“Vaderschap is gewoon iets natuurlijks. Daar moet je talent voor hebben. Bedoel ik niks mee ten koste van jou hoor, Dulf. Komt ook een beetje mazzel bij kijken.”

Fredo slaat me grootmoedig op mijn schouder.

Ik draai een slag op mijn kruk en staar uit het grote raam op de kruising van een brede weg met trambanen en tramhaltes en een smallere weg die wordt onderbroken door de vluchtheuvels van de tram. Drie grote ramen op de hoek van De Zwoeger geven een ruime blik op het hele kruispunt. Hoeveel uren heb ik daar doorheen gekeken. Altijd wat te zien; trams, auto's, fietsers, voetgangers. Afremmend verkeer voor het stoplicht op de volgende hoek. Optrekkend volk westwaarts. In de gevels onder de woningen een snackbar, café, bloemenwinkel, speelgoedwinkel, vishandel en wat andere zaakjes. Beweging op tien twaalf punten tegelijkertijd, als het rustig is, waardoor je ogen heen en weer dansen door het panorama. Een kermis als het spits is. Het verveelt nooit. Vooral als je licht aangeschoten bent is het goed staren. Voor mij persoonlijk is dit de mooiste hoek van de stad. Ik word hier bijna gelukkig van. Zal ik m'n as hier laten uitstrooien? Het verkeer zal over me heen stromen, de mensen met hun fietsen, bugaboo's, boodschappentassen, gitaren, paraplu's en i-pods. Kinderen, tieners, pubers en bejaarden. Amsterdammers, toeristen, Marokkanen, Spanjaarden, Turken, Amerikanen, Duitsers, streng gereformeerden, katholieken, heidenen, moslims, hetero's, homo's, hoeren, lekkere wijven, bulldozers, poetsploegen, junks, aids mensen, burgemeesters, zatlappen, moordenaars en verkrachters, honden, schijtduiven, scooterrijders. Gaat allemaal over me heen. Het leven gaat door. Wat maakt mijn bestaan of dood nou uit? Een paar euro minder in de kas van De Zwoeger. Mijn as zal glimlachen om het leven dat me vergeet terwijl het zich door de straten en het kruispunt voortplant.

Ik ga mijn as hier buiten laten uitstrooien. Fredo ga ik vragen dat voor me te doen. Hoeft niemand verder iets van te weten. Zo terloops mogelijk. Hij moet het midden op de dag doen, als het normale drukte is.

Hij doet mijn as in een onopvallende C-1000zak, neemt een biertje in het café, loopt naar buiten en strooit me op de stoep en de straat. Wat handig is; hij knipt een gat in de zak en laat me er gewoon uitlopen terwijl hij de straat oversteekt, misschien een kroketje aan de overkant uit de muur trekt, een rondje loopt en weer terug komt. Makkelijk zat. Van een perfecte eenvoudige schoonheid.

“Fredo, zou jij wat voor me willen doen? Nadat ik met de pootjes omhoog ga?”

“Toch niet je vrouw en kinderen vertellen dat je al die tijd van ze gehouwe hebt? Godsalmebeware. Schrijf ze maar een brief. Of beter nog een roman, hahaha.”

“Ik wil mijn as hier buiten uitgestrooid hebben. En jij zou dat moeten doen. Zonder dat iemand het weet. Als je het wilt.”

“Kan het niet hierbinnen? Dan hoef ik niet van mijn kruk af te komen.”

“Nee, serieus. Dat is het enige dat ik van je vraag. Je hoeft niet naar mijn crematie te komen. Je hoeft niet eens om me te treuren, wat zeg je daarvan?”

“Man, natuurlijk zal ik om je treuren. Godverdomme man, ik geef om je, eikel.” Ik zie aan Fredo’s gezicht dat hij het meent. “Je bent mijn beste vriend. Als jij wilt dat ik je na je dood over de stoep smijt of de straat op pleur, dan doe ik dat, jongen. In de goot deponer ik je als jij dat graag wilt. En ik spoel je met een biertje de riolering in. Wat zeg je daarvan?”

“Nee, gewoon een beetje over de stoep en de straat, waar iedereen overheen loopt en rijdt.”

“Is er nog niet genoeg over je heen gelopen tijdens je leven, Dulf. Hahaha?”

“Het gaat me erom dat het leven gewoon doorgaat als ik er niet meer ben.”

“Oh, had je anders verwacht?”

“En ik heb dit altijd een fijne plek gevonden. Zo’n begraafplaats is toch niet echt. Dat is meer een theaterplek. Gooi mij maar gewoon uit in de stad waar het levendig is.”

“Gaat ik doen. Laat me maar weten waar ik je verbrande botten kan ophalen. Alleen moet het geen waaielige dag zijn. Ik wil je karkas niet in m’n strot geblazen krijgen. Gatver.”

“Nou, bij voorbaat dank, Fredo. Biertje?”

“Als beginnende aanbetalings voor te leveren diensten. Lekker.”

Vreemd. Ik voel me heel rustig. Alsof het allemaal niet meer zoveel uitmaakt dat ik doodga. Alles is rond. Ik ben tevreden.

110

Mijn broer en zus heb ik de laatste tien jaar amper gezien. Jan en Gertie. Sinds mijn moeder is overleden, tien jaar geleden, is er nauwelijks contact tussen ons geweest. We waren in feite als kinderen al niet erg dik. Gertie is op een gegeven moment gerouwd en het huis uit gegaan, twee jaar daarna gescheiden, een half jaar weer bij ons in komen wonen en toen opnieuw getrouwd, met een Marokkaan. Nu heeft ze twee witte en drie bruine kinderen, waarvan drie meisjes hoofddoekjes dragen. Zelf draagt ze ook zo'n ding en is ze in de Marokkaanse Heer. Drie jaar terug is ze met de hele santenkraam naar Marokkoland vertrokken. Sindsdien hebben we één keer met elkaar gebeld. Ik vind het best. Het gaat wel goed met haar geloof ik.

Mijn broer Jan is een eikel. Altijd geweest. Ik had voortdurend mot met hem. Die jongen is gewoon niet eerlijk. En ik hou nou eenmaal niet van achterbakse mensen. Volgens mij is hij ook latent homo. Als je hem hoort praten over homo's, met zo'n haat en woede, dan hoef je volgens mij niet geabonneerd te zijn op het tijdschrift Psychologie om te weten dat daar een stuk angst aan ten grondslag ligt. Angst om aan zijn eigen verstoppte gevoelens toe te geven. Bovendien besteedt hij buitenproportioneel veel tijd aan zijn haar. "Homo!" riep ik altijd om hem op de kast te jagen als hij weer eens zijn lelijke kapsel stond te föhnen en te lakken. Dat heeft me wel eens een tand gekost en meer dan eens schaafplekken of een blauw oog opgeleverd. Maar het gaf me zo'n voldoening die lul te raken waar het pijn deed. Die jongen zal als playbackhetero zijn graf ingaan, want zingen zoals hij werkelijk gebekt is zal hij nooit. De schijfert. Uit een ruzie met zijn vrouw Josje, waar ik eens bij was, heb ik begrepen dat ze helemaal niet lang na de voltrekking van het huwelijk gestopt zijn met het consumeren ervan. Nee, geen wonder. Onze Janneman krijgt hem natuurlijk niet omhoog van vrouwentieten. In het begin zal hij wel aan pikken gedacht hebben als hij seks met haar had. Heeft ze nog een kind opgeleverd ook. Toen dacht Janneman dat hij wel safe was. Bewijs was geleverd dat hij een echte man was. Hij kon met zijn homobillen rusten op zijn heterolauweren. Arme Josje. Ach, kan mij het schelen. Als hij maar niet bij mij over de vloer komt. En mocht ik hem eens tegenkomen in de stad, wat gelukkig zelden tot nooit voorkomt, voeren we een gesprek van ongeveer twee minuten.

Ik discrimineer natuurlijk zelf ook. Logisch. Doet iedereen toch. Er was een tijd dat ik jong was en iedereen en alles acceptabel vond. Dat moest

ik vinden van mezelf omdat ik tenslotte intelligent en dus tolerant was. Discrimineren is namelijk voor ongenueanceerde stommeriken. Maar ja, dan word je ouder en je ergert je aan mensen en je liegt jezelf niet meer voor dat je niet volzit met vooroordelen. Want dat zit je, dat zit je vanzelf. Je ziet een mens en je denkt: 'vuil, dik, vet varken', alleen omdat er iemand voor je loopt die vuil, dik en vet is en niet snel genoeg doorloopt met haar zak patat met mayonaise, terwijl jij haast hebt. In feite zal dat mens vast wel die ochtend gedoucht hebben en dus niet vuil zijn en een varken is ze natuurlijk ook niet, want het is een mens. Maar mijn hoofd zegt gewoon op dat moment tegen mij, want ik heb haast en zij verspert mij de stoep verdomme, dat ze vuil is en dik en vet en een varken. En ze is zo vet omdat ze zoveel vreet. Dat zie je toch, ze heeft een zak patat in haar hand, ook nog met mayonaise. Dus is het haar eigen veelvraterige schuld. Ze kent geen grenzen. Een normaal mens stopt als hij merkt dat hij zo dik wordt als zij. Maar nee, zij niet, ze propt zich van 's morgens vroeg tot 's avonds laat vol met patat en spareribs en gebak, de grootste hoeveelheden. Kan ik niks aan doen lijkt me dat als ik dat monster zie dat ik dan denk dat het een monster is. Dat zijn emoties. En mocht het onverhoeds zo zijn dat ze er niets aan kan doen dat ze zwaarlijvig is, dat het in haar genen zit, dan moet ze gewoon maar zorgen dat ze niet in het openbaar gezien wordt met eten. En ik heb helemaal niets tegen homo's, zitten hele fijne mensen bij, maar wel tegen latente broers. En te succesvolle nichten kan ik ook niet uitstaan. Want ik als hetero heb een saaie klotebaan.

Ankie zal het vast als haar plicht zien na mijn dood mijn broer en zus op de hoogte te stellen van mijn overlijden. Jan zal wel komen en met zijn homoreet naast zijn bedrogen vrouw en kind op de crematoriumstoeltjes plaatsnemen. Met een ernstig gezicht. Gertie zal met haar hoofddoekje vast geen toestemming krijgen van haar mohammedaanse man geld te verspillen aan een reis naar het heidense Nederland om naar de heidense crematie te gaan van haar heidense broer. Zal mij ook worst wezen. Sjoerd zal opgelucht zijn. Ans zal vast wel huilen. Dat is best een gevoelig meissie. Ankie zal daar zitten snotteren. Ze zal denken aan al die mooie momenten die we samen hebben gehad en zich afvragen wat ze allemaal fout heeft gedaan om het zo te hebben verpest. Maar gedane zaken nemen geen keer. En een uurtje later zal ik tot as zijn overgegaan. Hij ruste in vrede, onze Dulfer. Dit was het dan.

Ik wil een hond. En ik noem hem Waarom. Ik ga met hem door het park wandelen en roep hem: “Waarom.” Mensen kijken mij na. Ze lopen in een boog om me heen. “Waarom! Waarooooom!!! Waarom!” Ze denken dat ik gek ben.

Eens kwam ik twee Belgen tegen. Die hadden een hond. “Hij heet Pen,” zeiden ze. “Van ‘pak de bal pen’.” Zo droog. Die kan ik niet overtreffen. Lang leve de gekken.

Maar niet heus. Ik hou niet van creatievelingen, kunstenaars en gekken, helemaal niet van aparte mensen. Ik ben bang voor ze. Zit je bijvoorbeeld gewoon aan de bar, in je stamcafé, in je comfort zone, komt er ineens een apart uitziend type binnen. Dat gaat zomaar met luide stem tegen je aan staan praten. Wat wil hij van me, denk ik dan. Wat voor diepgewortelde problemen heeft zo iemand? Hij verkondigt vreemde, originele meningen en ideeën. Waarom deelt hij die met mij? Hoe komen die in zijn hoofd? Voor ik het weet en zonder me te vragen bestelt hij een biertje voor mij. Is dit een eenmalige investering om de rest van de avond op mijn kosten te teren omdat hij helaas verder blut is? Hij is vriendelijk en vraagt wat ik doe, wie ik ben. Waarom? Ik zeg heus niets dat interessant voor hem kan zijn. Hij lacht af en toe uitbundig. Is hij manisch en dus gevaarlijk wanneer hij zo meteen zonder enige reden omslaat? Hij is charismatisch. Misschien probeert hij me zo meteen mee te trekken in een wereld vol avontuur, drank, drugs, seks en gevaar. Hij trekt met zijn gedrag en woorden zomaar twee leuke meiden aan, ze komen bij ons staan, ze lachen, ze flirten. Met hem. Ik word genegeerd. Hij prijst me aan bij hen. Probeert me mee te nemen in zijn aantrekkelijkheid. Liegt over me om me beter te laten uitzien dan ik doe. Niet dat het helpt. Is hij soms een barmhartige Samaritaan of zo? Hij doet alsof ik zijn vriend zou kunnen zijn, eigenlijk al ben. Maar dat ben ik dus niet. Vriendschap moet je verdienen, opbouwen. Ik knijp mijn billen bij elkaar. “Gerrit, mag ik afrekenen?”

Vrouwen met hele vette zwarte make-up rond hun ogen, opvallende kleren, teveel ringen, groteske brilmonturen, die kunstenaars zijn, die veel wijn drinken en schreeuwen, die kan ik ook niet uitstaan. Die maken slechte kunst en vervallen de hele tijd in dramatische depressies. En terecht. Doe een beetje normaal, zeg!

Echte gekken lopen op straat te schreeuwen, of hangen in het park rond met hun medezuipplappen en ander zwerfvuil. Meestal vallen ze de normale mensen niet echt aan. Mogen ze waarschijnlijk niet van de politie.

Straks ben ik dood en heb ik nooit een risico genomen in mijn leven, nooit iets creatiefs gedaan, iets aparts. Ik ben nooit gek bezig geweest. Lekker gek. Heb nooit in een kraakpand geleefd en ben nooit op echt wilde feesten geweest waar men massaal naakt in het zwembad springt en groepsseks heeft, met vrienden op de bonnefooi door Amerika of Nepal getrokken, bijna in de bak beland in een akelig land, met vreemde stammen warm bloed gedronken bij de slachting van hun runderen. Geen heavy drugsverleden gekend. Ik heb uiteraard wel een paar jointjes gerookt, een xtc-pilletje geslikt en wat coke gesnoven. Maar ik ben nooit de LSDdraaikolk in geweest. Ik heb geen vrienden die in een stoere indie-band spelen, die me mee backstage nemen. Ik drink zelfs geen zelfgekweekte muntthee, ben nooit een week in het echt diepe deel van de kashba verbleven, heb nooit met een klein circusje rondgetrokken. Ik drink geen koffie van bonen die ze uit de uitwerpselen halen van een wilde tijgerkat in Zuid-Amerika. De kunstwereld is mij vreemd. Glamour en glitterwerelden zijn mij vreemd. Ik hoor bij evenementen altijd bij het anonieme publiek. Nooit bij de incrowd. Men hoort mij ook nooit luidkeels zingen temidden van een horde mensen. Nooit word ik zomaar meegesleurd in waar het buitengewone leven je zo in kan meesleuren.

Want zo ben ik niet. En ik zou er ook niet aan moeten denken zo te zijn. Misschien word ik in mijn volgende leven wel extrovert en extravagant. Dit leven even niet. En waar kijk ik op terug als ik dood ben van dit leven? Op niks tot weinig tot nakkesnada, jongen. Maar ik ben tenminste normaal, behoudend en veilig geweest. In mijn koelkast staat het pak melk met datum twaalf maart niet aangebroken, terwijl het pak van zeven maart nog helemaal verzegeld staat. Ik heb mijn vrouw en kinderen nooit geslagen. Netjes altijd mijn centjes verdiend en maar bescheiden rood gestaan. Ik heb de inboorlingen met rust gelaten. Ik heb er na mijn dood spijt van al die legbatterijkippen en kistvarkens met veel genoeg te hebben opgegeten en daarmee hun ellendige bestaan mede veroorzaakt te hebben, maar ik ben in de kern een fatsoenlijk mens geweest. Okee, ik heb een buitenechtelijke relatie gehad. Maar die was al snel net zo saai als mijn binnenechtelijke relatie. En ik bezoek de dames van lichte zeden. Mijn enige uitspatting. Voor de rest geen vlekje op mij te bespeuren. Aan mij heeft de wereld wat gehad.

112

“Zitten we nou alweer in die achterlijke roeiboort?!”

“Hou je bek. Roei!”

“Zo praat je niet tegen me.”

“Of wat?”

“Je zou me gelukkig maken.”

“Ha! Waarom zou ik jou gelukkig maken? Als ik mezelf niet eens gelukkig kan maken.”

“Je bent dronken. Ik heb er zo’n hekel aan als je me schrijft als je dronken bent.”

“Je klinkt als een wijf.”

“Je mag helemaal niet zoveel drinken met je bloedverdunners. Je valt nog een keer op je bek en dan bloed je dood.”

“Een godverdommes wijf. En ik heb trouwens helemaal niet veel gedronken.”

Ik heb zo’n hekel aan die kloterige trombosedienst. Eerst moest ik er elke week naartoe. Bloed prikken, nieuwe waardes, nieuwe dosering. Toen elke drie weken. Levenslang voor sommige mensen wier leven levenslang duurt. Het mijne duurt niet zo lang. Gelukkig. Zo’n ellende, andere mensen die over mijn leven iets te zeggen menen te hebben. Het is mijn bloed, godverdomme! Mag ik nog zelf weten hoe dun of hoe dik ik het wil hebben? Betweters! Wat interesseert het hen of het zo dun is als water of zo dik als erwtensoep, bemoei je met je eigen zaken, moet ik toch zelf weten.

Jaja, piemeltje Jan-Douwe weet het verdraaid drommels goed, ik mag er niet zoveel bij drinken als ik drink. Maar als ik weet dat ik ’s avonds ga drinken, hebben ze me verteld, moet ik ’s ochtends wat minder pillen nemen om de verdunning door de alcohol te compenseren. Dus dat doe ik gewoon elke dag. Soms drink ik dan weer net iets meer of minder dan ik ingecalculeerd heb. Mijn waardes zwabberen daarom wel heen en weer. En die controleurs zich maar afvragen hoe dat komt. Ga ik ze lekker niet vertellen. Af en toe stoot ik me ergens aan. Zachtjes. Dan heb ik meteen een gigantisch blauwe plek. Ik zit onder de plekken. Stel dat ik me eens flink zou snijden. Dan zou het inderdaad kunnen dat ik leeg bloed. So what?

“Ik was van plan je teelbalkanker te geven.”

“Oh, dank je wel, dank je erg bijzonder wel, Dulfer.” Jan-Douwe gaat staan. De roeiboort schommelt gevaarlijk heen en weer. “Zal ik meteen maar overboord springen? Ja?” schreeuwt hij kwaad. “Zal ik me maar verzuipen? Misschien komt er dan aan jouw ellende ook een einde.”

“Ik laat je niet doodgaan,” zeg ik kalm. “Nog niet. Je zal niet eerder sterven dan ik. Het Boek van de Hoop is af als het potlood op is en dan zal ook ik op zijn.” Ik laat een boer.

Hij gaat weer zitten. Ineens kalm. “Met jouw laatste krachten en het laatste van de stift in je potlood zal je mijn dood schrijven. Wat als je dat net niet lukt? Dan overleef ik je.”

“Dan ben je onsterfelijk. Je zal het eeuwig leven bezitten, maar zonder dat je nog een woord zal spreken of een stap zal zetten. Eeuwig jong. Maar geen teug adem zal je nog nemen.”

“Elke keer dat iemand mij herleest, zal ik ademen. Het zou mooi zijn als je mij af en toe in een mooi dennenbos zou willen schrijven. Zodat ik wat gezonde boslucht binnen krijg.”

“In het volgende hoofdstuk schrijf ik je in een Noord-Canadees dennenwoud. Tevreden?”

“Beloofd?”

“Wil je niet liever onder een rendierhuid tegen het warme vlees van een naakte eskimovrouw liggen in een iglo van witte, pure poolsneeuw?”

“Kan je er wat dennenbomen omheen zetten?”

“Probleem is alleen dat niemand je zal herlezen.”

“Kan je niet wat beter schrijven? Zodat het misschien wel uitgegeven wordt?”

“Ik ben geen schrijver. Als iemand dat zou moeten weten, ben jij het. Geen hond zal het ooit lezen. Ja, Ankie misschien. Maar reken daar maar niet eens op. Als ik dood ben, zal jij ook dood zijn.”

“Haha, je hebt haar naam genoemd, je bent af, haha, je bent af!”

“Ach man, pleur op, ik ga naar bed. Ik ben kapot. Tss. Kinderachtig mannetje.”

“Denk je niet dat ik jou ben?” roept hij me nog na. Maar ik laat me op het bed vallen. Mijn kleren trek ik morgen wel uit. Who fucking cares. Fuktyfusfuk! Over nog geen vijf seconden zal ik in slaap zijn. De dode botten van de uitvinder van de alcohol zijn geprezen.

113

“Opinraksak.” De jonge eskimovrouw klinkt opgewekt.

Jan-Douwe snuift de zehondenvetgeur op tussen de warme borsten van Pipaluk. Giechelend trekt ze het ijsbeervel naar beneden zodat Jan-Douwe’s gezicht vrij komt.

“Ukiork,” lacht Jan-Douwe, terwijl hij met zijn nagels in de ijsblokkenmuur van de iglo krast.

Tien minuten later staan de twee in hun warme kariboekleding buiten. Pipaluk staart met grote ogen naar het hoge dennenwoud dat de iglo omgeeft waar zich gisteren nog een grote open ijsvlakte uitstreekte zover het oog kon zien.

“Dennenbomen,” verklaart Jan-Douwe alsof het de gewoonste zaak van de wereld is. “Hij heeft woord gehouden.” Hij ademt diep in.

“Aaaahhh!!! Heerlijk.”

Hij gaat zitten op de hondenslee die op zijn kant naast de iglo ligt. De zeven honden, die een eind verderop aan elkaar geketend liggen, beginnen wild te blaffen en te springen.

“Niks mooiers dan de natuur,” zucht hij, diep onder de indruk.

“De enige natuur die ik mooi vind is de vrouwelijke natuur.”

“Dulfer!” roept Jan-Douwe verbaasd uit. “Wat doe jij hier?”

“Dacht je dat ik jou alleen op avontuur laat gaan? Ik ben altijd bij je, jongen. Ook al zie je me niet.”

“Ook vannacht toen ...?”

“Toen je hebt liggen rampetampen met Pipaluk? Wie denk jij dat ervoor zorgt dat jij zo’n enorme paal hebt en dat je zes keer achter elkaar kon klaarkomen? Wonderboy. Dan mag ik toch zeker wel even meegenieten. Een lekker wijf, die Pipaluk. Mooie tieten en een lekker strakke doos. En ik mag wel zeggen dat ze je goed heeft verwend vannacht. Godverdomme, ik ben jaloers op je.”

Jan-Douwe’s ogen spuwen vuur. “Vuile gore viezerik die je bent!”

“Wat nou viezerik? Jij bent van mij, dat weet je toch. Jij komt uit mij voort. Ik schrijf alles wat jij doet of denkt. Als jij neukt met je lijf, neuk ik in gedachten. Lijkt mij dat jij de betere deal hebt. Mag je echt niet klagen.”

“Bah!”

“Ik kan je ook een kariboe laten neuken als je dat liever hebt.”

“Kan je niet op zijn minst de andere kant opkijken?”

“Nee, dan beschrijf ik de ijskristallen van de iglo. Als je dat liever hebt dan Pipaluk te pompen, ga ik vannacht een verhandeling over het snijden van ijsblokken voor de bouw van sneeuw hutten voor je schrijven. Mag je mooi met je pik in je hand liggen slapen.”

“En waarom laat je mij dan genieten van de natuur, terwijl je er zelf niks aan vindt?”

“Had ik je beloofd. En wij twee zijn niet één persoon. Ik laat jou dingen doen die ik zelf nooit zou doen.”

“Dat heb ik gemerkt, ja.”

“Zoals genieten van de natuur. Mij persoonlijk doet het helemaal niks. Ik zie bomen, bergen, dalen en wat ik zie zijn bomen, bergen, dalen. Zee of zonsondergangen, ik registreer het en that’s it. Geen esthetische beleving. Ooit, vroeger misschien, toen ik jong was, maar al heel lang voel ik er niets meer bij.”

Jan-Douwe kijkt me aan alsof ik gek geworden ben. “Kijk dan, de manier waarop het licht door die boomtoppen valt. Hoe de sneeuw een tapijt om die stammen legt tot diep in het woud, de blauwe schaduwen in de sneeuw. De zachtheid en tegelijkertijd krokante kwetsbaarheid. De ijzig heldere lucht die naar beneden komt om je longen te vullen en je wezen vitaal maakt.”

“Ik zou het maar laten, Jan-Douwe. Jij bent geen schrijver. En zeker geen poëet. De knulligheid waarmee je de schoonheid van de natuur in woorden probeert te vangen getuigt van nul en generlei literaire kwaliteit.”

“Het zijn jouw woorden, Dulfer. Maar hoe knullig ze ook zijn, ze bewijzen wel dat ook jij de schoonheid moet voelen. Anders kon ik deze schoonheid niet beleven.”

“Ik beleef ook wel wat, maar het is niets vergeleken bij wat ik beleef als ik naar Pipaluk kijk.”

Ik draai Jan-Douwe’s hoofd in de richting van de eskimovrouw. Ze doet haar haarband uit gooit haar lange haar met een sexy beweging los. Ze kijkt mij uitdagend aan terwijl ze de knopen van zeehondenbot losmaakt uit de leren lussen bij de bovenkant van haar leren vest. De aanzet van haar borsten komt vrij.”

“Wat doe je, Dulfer?” protesteert Jan-Douwe, terwijl zijn stem hees wordt en zijn adem gejaagd. Zijn ogen blijven strak gericht op Pipaluk, daar zorg ik voor.

“Ik toon je ware schoonheid, waar geen dennenboom en geen zonsondergang tegenop kan.”

“Ik wil het niet. Ze is mijn vrouw.”

“Maar Jan-Douwe toch ... voel je hoe je bloed naar je lul stroomt? Kijk, ze kleedt zich uit voor jou.”

“Rot op, jij! Pervers varken! Stop hiermee!

Nee ... nee ... ga door. Kijk naar haar, Dulfer. Ik ga haar neuken. Geniet van ons.

Hou op! Wat laat je me zeggen?

Dulfer, laat me haar neuken. Nu meteen.”

Het is dertig graden onder nul, maar Jan-Douwe rukt de kariboehuiden van zijn lichaam alsof het dertig boven is. Hij grijpt Pipaluk en gooit

zich met haar in een grote hoop sneeuw. Hun naakte lichamen schijnen geen kou te voelen terwijl ze elkaar om beurten wild berijden. Ik voel hoe mijn eigen bloed vanuit de geblokkeerde aders in mijn hoofd in de richting van mijn kruis gepompt wordt en mij een erectie bezorgt terwijl het korte potlood in gehaaste halen over het papier schuift. “Kijk in haar ogen. De prachtigste, donkerste ogen die je ooit in Het Boek van de Hoop zal tegenkomen, Jan-Douwe. Streel haar haar. Kijk hoe het in perfectie om haar gezicht krult. Hoe kooldiep het zwart is. Zie de ranke nek, de gladde huid die zich uitstrekt van de kokette sleutelbeenderen tot het goddelijke ravijn dat ontstaat door de welving tussen haar borsten, de harde, opstaande donkerroze tepels op de lichte cirkels op de blanke huid, die golft over elke rib, duizend keer mooier dan de Middellandse Zee golft over de ribbels in de zeebodem, haar zachte, warme buikje van vlees, de met een scherp visbot kaalgeschoren schaamstreekwelving ... ach, ik ben net zo min een schrijver van mooie woorden als jij, Jan-Douwe. Ik ben een prutser. Maar als je met mijn ogen ziet, begrijp je wat ik voel. De vrouw, zelfs gekleed, en dan heb ik het over de vrouw op haar mooist, is paradijselijk. De vrouw in haar pure vrouwelijkheid. Hoe ze beweegt met haar vrouwenheupen. Hoe ze lacht met haar vrouwenstem. Paradijselijk.”

Jan-Douwe draait zich ineens om naar mij. “Is Ankie paradijselijk?” Het korte potlood staat een moment stil op het papier.

“Ja.”

Ik leg het potlood neer. Klap de schrijfmap dicht.

114

“Hoe zou jij het vinden als jouw vader zou meekijken terwijl je zit te schijten? Of ligt te neuken?”

“Begin je daar nou weer over, Jan-Douwe? Ik ben je vader niet. Ik ben je schepper. Je alziende, alomtegenwoordige God.”

“Een zielige God, met maar één schepsel.”

“En Pipaluk dan? En je moeder? En je psychiater? En die jongens die je in elkaar sloegen toen je klein was? Zonder mij bestonden ze niet.”

“Figuranten. Ik ben je Jezus. Ik ben je bijbel. Mij nagel je elke keer weer aan het kruis. Ouwe katholiek die je bent, ook al geloof je niet meer. Ik lijd aan jouw lijdensverhaal. Maar weet je wat ik nou grappig vind? In je eigen leven heb je ook twee scheppingen gedaan. Weet je nog, waar je je mooie, belangrijke boek voor aan het schrijven bent? Maar over die twee heb je geen enkele controle. Grote God die je bent. Mij begluur je bij

elke scheet die ik laat. En Ans en Sjoerd? Die zie je niet eens op hun verjaardag. Weet je nog wel wanneer ze jarig zijn?”

Ik leg het potlood neer en grijp mijn agenda. Oh shit! Jan-Douwe heeft gelijk, ergens rond deze tijd moet Ans jarig zijn. Ik hoop maar dat ik haar verjaardag niet gemist heb.

Ah, gelukkig, volgende week woensdag. Tijd zat.

115

“Oh, nee!”

“Tisser?”

Ik kijk Fredo aan. “Ansd’r verjaardag is morrege. Kut! Hemaal vergete. Ik moetr belle.”

“Man, je bent veel te lam om ‘r te belle.”

Ik pak mijn mobiel. Het kost me een paar minuten om haar nummer uit het geheugen te voorschijn te krijgen, maar het lukt me.

“Ans. Ik bent. Wat moeje hebbe, schat?”

“Oh. Doe maar een cd of zo,” klinkt de stem van Ans door de telefoon.

“Lamerade, goddic zeker?”

“Nee, daar hou ik niet meer van. M’n vriendje houdt van heel andere muziek. Hij vindt gothic kinderachtig. En ik ook.”

“Jwat?”

“M’n vriendje, Bas.”

“Zo, leuk hoor, bofkont, jarig én nogeen lover ook,” doe ik mijn humoristische best grappig te zijn. “Het istoch geen boy, hè. Begrijp je, boy? Lover boy? Hihhi.”

“Hij is leuk. Je zal hem wel zien als je langskomt. Je komt toch?”

“Eh, weeknie, komt die ... gast ook, die ... vriend van je moeder?”

“Hee, Dulfer.” Mart de intensive-careverpleger en Stan de postbode komen naast me aan de bar staan. Stan slaat me hard op mijn rug.

“Biertje, jongen?” Hij drukt me meteen een biertje in mijn hand en steekt zijn vrije hand ter begroeting in mijn richting. Ik leg automatisch mijn mobiel op de bar en schud zijn hand. Ik vergeet straal dat ik

Ans aan de andere kant van de lijn heb.

“Hoe gaatie, Dulfie?” vraagt Mart met harde stem. “Wat heb ik nou over je gehoord? Heeft Ankie een andere vent?”

Ik zie meteen rood van kwaadheid. “Een vriend, ja! Een vriend! Ik moet kotsen van dat woord. Vinjet gek?”

“Mag het wat zachter, Dulfer?” vraagt Gerrit geïrriteerd van achter de bar.

“Zachter?! Zachter?! Ik moet ervan kotse. Ik mag die lul morge zien, op de vejaardag vamme dochter. Weeje waarik zininheb? Assik binnekom? Ik kom binne enzeg ‘hee jij klootzak, jij ben de nieuwe vriend van mijn vrouw?’ Blam! Blam! Blam! Ankie stort zich op het bloedende lichaam van haar vriend. Ik pomp nogtwee ballen lood in die vriend. ‘Hier, vriend.’ Blam! Blam! ‘Dode vriend.’

Gerrit kijkt steeds kwader mijn kant uit. De lul.

‘En voorjou, mijn hysterische ex, een lading.’ Blam! Blam! ‘Hier, trouweloze kinderen.’ Blam! Blam! ‘Dierbare gasten en gnodigden.’ Dertig keer Blam!’ En nu hebbik dorst, stinkende dorst. Waar is de drank?”

“Hallo, is daar iemand?” Fredo heeft mijn telefoon van de bar gepakt en houdt hem aan zijn oor. “Volgens mij heb je nog iemand aan je telefoon hangen, Dulf.”

“Huh?” Ik neem de mobiel over. “Hallo?”

“Mamma heeft geen vriend meer, hoor! En je mag morgen wegblijven. Ik hoef niks meer van jou. Nooit meer!” ‘Klik, tuut, tuut, tuut.’

“Ans, hallo ... Ans ... shit!”

“Geen vriend meer. Nou hebbik m’n hele gezin voor niks uitgemoord.”

116

Ik word wakker met een gigantische hoofdpijn boven mijn linkeroog en een uitgedroogde strot. Jezes, wat ben ik dronken geworden gisteren. Ineens herinner ik me het telefoongesprek met Ans.

Ik schaam me dood. Arm kind. Ik voel me zo beroerd. Ik geloof dat ik moet overgeven.

Ik schop het dekbed van me af, klim uit bed en loop naar de badkamer.

Dorst. Stinkende dorst.

Moet ik haar bellen en mijn excuses aanbieden? Ze zal me meteen wegdrücken. En terecht. Vandaag is ze ook nog jarig. Ik maak ook alles stuk.

Ankie staat in de deuropening, een hand tegen de muur, de andere aan de deur. Ze kan hem elk moment voor mijn neus dichtgooien.

“Ik was dronken. Het is gewoon een zware tijd voor me. Ik maakte een geintje met Mart. Wist ik dat m’n telefoon nog aanstond. Is ze er?”

“Ze wil je niet zien,” antwoordt Ankie met een stalen gezicht.

“Ik heb een cadeau.”

“Ik geef het haar.”

“Oh, mag ik niet binnen? Godverdomme, Ankie, het was een geintje.”

“Een geintje? Weet je dat ze de hele nacht gehuild heeft. Ze wil me niet eens vertellen wat je geflikt hebt, zo erg is het. En ik heb haar moeten overhalen haar feestje door te laten gaan, want dat wilde ze niet eens meer. Een geintje.”

“Hier. Zeg maar sorry van me.” Ik geef Ankie de poster van de all time favoriete film van Ans, *It's a wonderful life*, die me honderdtwintig euro heeft gekost in een exclusief posterwinkeltje. Ik draai me om en loop weg.

Ik ben los. Helemaal los.

117

De zon schijnt warm op Jan-Douwe's gesloten oogleden. Hij ligt in het gras. In het Twiske, het prachtige, rustige natuurgebied. Met een sprietje tussen zijn lippen. Op een goedgeoliende fiets met vers opgepompte banden, de wind in de rug, een heerlijk zacht zadel onder zijn billen, is hij vanochtend vroeg hiernaartoe gefietst. Heerlijk!

Het lukt hem helemaal nergens aan te denken. Laat al uw plannen varen stond heel lang boven de ingang van Hotel Strandcafé Sonnevand in Wijk aan Zee. Wat een entree! Alleen wie al zijn plannen laat varen, kan in een ultieme staat van relaxatie geraken. Niks moeten, geen einde aan de dag in het vooruitzicht, geen einde aan de vakantie. De eindeloze loomheid van de zeevakantie. Misschien kennen alleen kinderen, waarvoor dagen eeuwig duren en weken van zon, zee en zand nooit voorbij lijken te gaan, dat tijdloze genieten.

En toch heeft ook Jan-Douwe vandaag zo'n lome, tijdloze dag. Ook al heeft hij meer dan de helft van een gemiddeld leven erop zitten en zit zijn hoofd altijd vol met problemen en verplichtingen, vandaag staat de tijd stil en wacht er geen terugtocht naar de drukke stad. Vandaag is nu en eeuwig nu.

Jan-Douwe doezelt weg in de aangename warmte die slechts af en toe weggestreeld wordt door een mild en uitermate plezierig koel briesje. Na een poos roepen de geluiden van spelende kinderen ver weg hem terug naar de wereld. Hij gaat rechtop zitten, pakt uit zijn rugzak een beker en een thermoskan met koffie en een bagel met roomkaas, dille en zalm. Terwijl hij zich de meegebrachte lunch laat smaken, met ter afronding een stuk watermeloen, laat hij zijn blik langs de oever van het kleine meertje glijden. Hier en daar ziet hij zonnende mensen in het zand liggen of jonge gezinnetjes met hun kinderen in de zoom van het water spelen.

Om zijn lippen krult een glimlach die op niets anders gebaseerd is dan een gevoel van volledige tevredenheid. Hij denkt nergens aan, verlangt naar niets, want hij heeft alles.

118

“Ik ga naar een concert vanavond en heb nog een kaartje over. Wil je mee? Een eerbetoon aan de tenor Beniamino Gigli.”

Mireille zwaait met twee kaartjes in de lucht naar Jan-Douwe, die op twee hoog over de gietijzeren balustrade van het balkon hangt.

“Wil je niet even boven komen voor een kopje verse muntthee? Heb ik net gezet.”

Mireille schudt vastberaden haar kortgeknipte, donkere kapsel dat haar een ondeugend, jongensachtig uiterlijk geeft. De sproeten op en rond haar neusrug lijken mee te dansen met haar vrolijke lach. “Geen tijd, lieverd. Ik zie je vanavond. Acht uur, voor de Stopera.”

Mireille blaast Jan-Douwe een handkus toe, die deze maar net over het balkon hangend kan vangen met zijn ver uitgestoken hand anders was hij in de blauwe lucht ontsnapt. Zwaaiend en zwabberend verdwijnt de jonge vrouw op haar geelroze gestreepte fiets met gele plastic bloemenmandje en oranje fietstassen.

“Tot vanavond,” roept Jan-Douwe haar na. Maar ze hoort hem niet.

“Gekke griet.”

Hij houdt van die meid. Ze is iemand die anderen ongelooflijk kan meenemen in haar eigen enthousiasme. Het is altijd leuk met haar. Bijna alsof het continue lente is met de zomer op uitbreken. Mireille is als een jong veulen, vol levensvreugde en drang en onzin. Maar ze kan soms ook heel stil zijn, helemaal in gedachten tekeningetjes zitten te krabbelen of op een ander moment weer heel goed naar iemand luisteren die zijn verhaal kwijt moet. Ze kan ongegeneerd bloot door het huis lopen als Jan-Douwe bij haar op bezoek is of hevig gepassioneerd seks met hem hebben, zonder dat ze een relatie met elkaar hoeven te hebben en er verplichtingen volgen op hun samenzijn. Ze kan in Jan-Douwe's armen in slaap vallen als een klein kind of het servies bulderend van het lachen kapot smijten. Ze kan het hele huis laten geuren naar wierook, terwijl oude liedjes van Marlene Dietrich uit een gammal pick-upje klinken. Nooit heeft Jan-Douwe haar gefrustreerd meegemaakt. Hij houdt van haar zonder dat ze als geliefden aan elkaar gebonden zijn. Mireille is niet te binden. En Jan-Douwe geniet van zijn eigen vrijheid.

“Beniamino Gigli? Nooit van gehoord.” Jan-Douwe zal zich laten verrassen. Hij heeft geleerd nooit nee tegen een idee van Mireille te zeggen. Hoewel ze Jan-Douwe aanvankelijk wel behoorlijk aan het schrikken kon maken. “Ik wil twee dochters met je,” had ze een keer gezegd, met een vastberaden uitdrukking. “Ik ga je niet vertellen wanneer. Ik maak je gewoon een keer zwanger.” “Jij mij?” had Jan-Douwe lachend geantwoord. “Jazeker. Jij krijgt een kind, van mij.” “Hohoho, meisje, heb ik daar ook nog iets over te zeggen?” “Nee, ik maak jou gewoon gelukkig. Jij krijgt de twee schattigste, prachtigste dochters van mij. En ze zullen jou doodknuffelen en zoveel van je houden dat je mij oneindig en eeuwig dankbaar zal zijn. Maar omdat jouw dommedomme mannetjeshoofd dat nog niet bevatten kan, ga ik je ermee overvallen. Ik ga je enteren, kapen net als een piraat. Op een dag. Een mooie, hele mooie dag.” En op de een of andere manier straalde Mireille hier zo bij, dat Jan-Douwe er op dat moment helemaal niets meer tegenin kon brengen. Hij geloofde helemaal dat ze hem gelukkig zou maken. En het maakte hem niet uit hoe ze dat zou doen. Hij zag zelfs voor zich hoe ze hem ineens twee mooie babydochters die precies op haar zouden lijken in zijn handen zou duwen en zelf weer de wijde wereld in zou fietsen met haar gele mandje en oranje fietstassen, om af en toe onverwachts binnen te vallen met een grote lach op haar gezicht en haar hoofd vol ideeën.

119

Morgen eens even geen dag. Ik kijk in de spiegel. Eén dag geen dag, gewoon eens even één dag geen dag. Daarna wel weer. Wat zou dat heerlijk zijn.

Maar helaas. Elke dag een dag. Non-stop tot de dood erop volgt. Ik droog mijn haren af. Bah! De handdoek stinkt. Ik moet wat vaker wassen.

Binnenkort zal ik weer aan het werk moeten. Ik spel hardop: “W-E-R-K-E-N D-U-L-F-E-R.” Ik klink als een mongool. Werken is ook voor mongolen. Maar ja, er zal toch geld moeten blijven binnenkomen. Ze blijven het me niet voor niks geven. Als ik mijn boek nou eens even af zou schrijven en het laten uitgeven. Maar het hangt van los zand aan elkaar. Eigenlijk gaat het nergens over. Ik zie mezelf in de spiegel zuchten. “Je bent en blijft een loesert, jongen. En je praat ook nog hardop tegen jezelf. Het gaat echt de goede kant op.”

En nou kappen met zeuren, idioot. Af en toe word ik niet goed van mezelf. Een hele tijd terug was ik mezelf zo zat dat ik van lieverlee een verbeterjezelfboek heb aangeschaft. 'Een betere wereld' met als alleszeggende ondertitel 'Ophouden met klagen, mopperen en zeuren'. Het boek heeft een groot Reader's Digest gehalte, beetje simpel en oppervlakkig, maar de kern ervan raakt aan de kern van mijn wezen. Ik ben negatief, ik klaag, ik geef op andere mensen af, en het leven zou beter voor mezelf en de mensen om me heen zijn als ik dat allemaal niet meer zou doen. Ik ben niet achterlijk, dus ik weet dat het zo is. En het mooie van dat boek is een bijgeleverd PAARS ARMBANDJE!! De bedoeling is dat je dat rubberen bandje om je pols doet en elke keer van pols wisselt als je jezelf erop betrapt dat je negatief bent, klaagt of moppert. Als je het drie weken volhoudt om het bandje aan één enkele pols te houden, zal je een ander mens geworden zijn en je gezondheid, humeur, relatie en carrière verbeterd hebben. Moet lukken, dacht ik. Meteen begon ik al te mopperen omdat ik met zo'n idioot paars bandje gezien moest worden. Ik ben toch geen mietje zeker. Okee, je mocht ook iets in je zak stoppen en het van zak naar zak verplaatsen, maar ik merkte al snel dat dat niet werkte. Dus dan maar het bandje. Ik ben tenslotte van goede wil. En na drie weken hoef ik dat ding nooit meer om, want dan ben ik genezen. Ik zal de stralende zonneshijn in ieders grauwe wereld zijn.

Viel dat even tegen. Ik heb het geen enkele, niet één enkele stomme dag gepresteerd om het bandje niet van pols te wisselen. Liet ik een pen op de grond vallen, zei ik kut!. Was de yoghurtmayonaise op in de super, zei ik nee hè. Geen seks was drie dagen klagen, zeuren, bandje afrukken en in een hoek smijten. Want ik vond dat echte bijzonder grote ellende een excuus voor een time-out was. Kwam een collega op het werk langs op mijn kamertje, ging ik mee in het zeiken over de directie en over andere collega's. Geen enkele dag mopperen op Sjoerd en Ans bleek een bovenmenselijke opgave. Stijf uit bed opstaan zonder te kreunen, doe het maar eens. Ik heb dat lelijke bandje drie maanden om mijn polsen gedragen. En niet één fukking dag heb ik het gepresteerd geen enkele keer te mopperen, te klagen of te zeuren.

Toen ik stopte, nam ik mezelf voor het ooit nog een keer te proberen. Ik moest toch minstens één luttel dagje moppervrij kunnen doorkomen. Ik zou nog een keer proberen als alles een beetje rustig was. Als alles zou meezitten. Als ik een beetje lekker in mijn vel zou zitten. Als mijn omgeving en het noodlot mij even geen parten zouden spelen.

Die dag is nog niet aangebroken, Maar ik zal het doen! Ik heb nog een jaar de tijd voor ik doodga. Ik zal dat bandje omdoen op een dag dat ik Ankie, Sjoerd en Ans zal zien, dat ik zal werken met mijn dierbare collega's, dat ik 's avonds naar de Zwoeger zal gaan. Ik zal kletsen, converseren, dronken worden en de hele tijd, tussen al de woorden die uit mijn mond zullen komen, zal men mij niet kunnen betrappen op één enkel onvertogen, negatief, zeurderig, mopperig, klagerig of zeikerig woord. Ik zal mijn paarse bandje aan mijn rechterpols doen, de pols aan de hand waarmee ik handen schudt, de pols aan de hand waarmee ik schrijf, de pols aan de hand waarmee ik bierglazen optil om het bier in mijn mond te gieten. En daar zal het blijven, van de ochtend dat ik opsta tot de nacht dat ik dronken in mijn bed zal vallen. En ik zal een ander mens zijn geworden.

“Hee Fredo.”

“Hee Dulfer. Ben je al rijp voor de sloop?”

Mijn vingers spelen blind met het korte potloodje dat zich in mijn broekzak verstopt. Ik rol het heen en weer alsof het een rozenkrans is die me bij elke omwenteling een gebed laat prevelen. Zolang het er is, leef ik. Het is onzin, maar bijgeloof dwingt me te zeggen ook een beetje spannend. Het is behoorlijk klein geworden. Ik haal mijn hand uit mijn broekzak en toon Fredo wat ik vast heb. “Nog niet helemaal, zoals je ziet.”

Fredo lacht. “Zo, jongen, als het daar vanaf moet hangen. De piemel van een kabouter is langer.”

Het gebroken stompje ziet er inderdaad niet erg florissant uit. H kan ik nog lezen, waar ooit HB CEDERHOUT te lezen was. Of is het H van Hahahaha, we hebben je te pakken, Dulfer?

“Fredo, niemand weet hoe lang z'n potloodje nog schrijft. Je kan hier de kroeg uitlopen en dood neervallen.”

“Alleen jij weet het?”

“Nee, natuurlijk niet. Dacht je dat ik echt geloof dat ik zo lang leef als dit ding?”

“Zou me niks verbazen dat jij je dat inderdaad in je hoofd hebt gehaald.”

“Ach, kom op, man. Zie ik er zo stom uit?”

“Ja.”

“Hahaha, wat een onzin.”

“Breek het dan nog eens doormidden. Of gooi het weg als je durft. Weet je wat? Als je het aan mij geeft, eet ik het op. Ik beloof het je, ik kauw het fijn en slik het door. Nou? Als je het zelf niet gelooft. En dan krijg je

van mij een heel nieuw potloodje waar je de groteske avonturen van Jan-Douwe en zijn vader Dulfer verder mee kan schrijven. Een even lang potloodje als dit.”

Fredo kijkt me uitdagend aan.

Ik kijk naar het gele stompje. “Nee. Het is onzin, maar ik vind het wel een leuk verhaal dat ik heb verzonnen. Het hoort bij wat ik schrijf. Ik heb het ook letterlijk gebruikt in het boek. En oud zal ik sowieso niet worden. Wie weet ga ik echt dood rond de tijd dat ik klaar ben met schrijven. Niet precies op dezelfde dag natuurlijk.”

“Neehee, jij bent bang dat je hier ter plekke omvalt als ik je potloodje opeet. Zie je wel?”

“Ach, man, hou toch op.”

“Geef het dan.”

“Nee.” Ik stop het terug in mijn broekzak. “Straks word jij opgepakt voor moord. Jij eet mijn potloodje op, ik sterf aan een beroerte van de psychische stress. Ga jij de bak in. Dat zou ik niet willen. En dan die schuldgevoelens die je zou hebben.”

“Ik heb nog nooit iemand vermoord, Dulfer. Laat me nou eens proberen. Kom op. Laat mij jou vermoorden. Ze kunnen me moeilijk veroordelen omdat ik iemands potloodje heb opgegeten. De perfecte moord. Ik schrijf er een boek over, kom in alle talkshows, word stinkend rijk. Jij bent verlost uit je misère, iedereen happy. Straks krijg je nog een beroerte waardoor je jarenlang als een kasplant in een rolstoel rondrijft. Heb je ook niks aan.”

“Ga jij maar naar de overkant een kroket uit de muur trekken als je honger hebt.”

“Je hebt je kans gemist, Dulfer.” Fredo richt zijn aandacht demonstratief op Gerrit. “Tweemaal, Gerrit.”

Soms, als ik me heel labiel en ziek voel, als ik heel erg moe in mijn hoofd ben, voel ik me hulpeloos en alleen als toen ik vijf was en mijn vader net gestorven. Als ik lig te draaien in mijn bed, tussen dromen en wakker zijn in. Als ik bijna gek word omdat ik voel hoe iets in mijn hoofd groeit wat er niet mag zijn. Ik ben dan zo bang dat het openbarst, dat mijn tong opzwellt in mijn mond en mijn gezicht in een nooit meer overgaande kramp scheef trekt. Ik weet dan dat nu ieder moment mijn linkerzij helemaal lam zal worden en ik in bed zal pissen als een incontinente bejaarde. Een ijzeren klauw grijpt mijn hart vast. Mijn hart doet echt heel erg pijn. Ik kan niet meer ademen. Als ik een seconde langer blijf liggen, ga ik dood. Dat gevoel is zo werkelijk, dat ik uit bed

moet springen, het licht aan doen, de gordijnen openscheuren, anders weet ik, weet ik zeker dat ik een hersenbloeding krijg. Hyperventilerend gooi ik de ramen open. Op die momenten zie ik geen enkele reden waarom het niet waar is dat mijn leven afhangt van een klein geel potloodje.

Waar of onwaar bestaat niet als je vijf bent en je vader is net gestorven, terwijl vaders niet horen te sterven als je vijf bent. De wereld is niet logisch en heel. De wereld is absurd en gruwelijk. Er gebeuren de meest achterlijke dingen, waar je zelf geen enkele grip op hebt.

Op zo'n moment in de nacht waarop de angst voor de hersenbloeding mij volledig in haar greep heeft, grijp ik mijn korte potloodje en hou het vast in mijn vuist alsof het het meest waardevolle in mijn leven is. Dan begin ik als een gek te schrijven om de dood uit te bannen. Kijk, ik schrijf! Kijk, jullie kunnen me niet dood maken, ik ben bezig. Zo lang ik schrijf, moeten jullie van mij afblijven!

Als de zon weer is opgekomen en het koude zweet van de nacht op mijn huid is opgedroogd, weet ik maar al te goed dat mijn bijgeloof en mijn angsten horen bij een tijdelijke ontoerekeningsvatbaarheid die veroorzaakt wordt door de schade die mijn eerdere beroertes hebben toegebracht aan mijn hersenen. En natuurlijk ben ik na een paar uurtjes weer volkomen ontuchttert door het daglicht en het alledaagse leven. Maar de angsten die ik in de nacht heb gevoeld, sidderen nog steeds ergens in mijn psyche na zonder dat ik daar iets aan kan doen.

Als Fredo mijn potloodje opeet, wat moet ik dan doen als ik in zo'n panieksituatie terecht kom? De nachten zijn te gevaarlijk. Hád ik maar een magisch potlood gehad toen ik vijf was en mijn vader zomaar dood ging van de ene op de andere dag en uit mijn leven verdween. Hád ik toen maar iets gehad dat me kon beschermen als de monsters in mijn nachtmerries mij in stukken kwamen scheuren. Als ik om mijn vader gilte dat hij mij moest komen helpen. Had ik dan maar uit mijn bed kunnen springen, mijn lampje aanknippen, een potlood grijpen waarmee ik mijn vader weer tot leven zou kunnen wekken, mijn sterke vader die de monsters had opgespietst en in stukken gehakt, al was het maar in zelfverzonnen verhalen. Ik had mijn angstdromen een andere wending kunnen geven. Een goed einde. Misschien had ik dan wel een ander leven gehad. Misschien was ik wel een heel ander mens geweest dan ik nu ben.

Ik zet de tv uit en breng mijn bord naar de keuken. Dat was wat je noemt quality time; na een bezoek aan De Zwoeger in m'n eentje met een bord eten op schoot televisie kijken. Half in een roes, smakken, liefst Bonen met shoarma in saus, of rooie soep; goulash, tomaat, ossenstaart met zes sneeën brood, altijd zes, geroosterd of naturel, erwtensoep kan ook of een patatje oorlog met een loempia, een berenklaauw en een goulashkroket.

Zou Fredo nog steeds aan de bar zitten? Op de klok is het tien uur. Om acht ben ik naar huis gegaan. Tss, die gek. Als iemand mijn potlood opeet, ben ik het zelf. Ik haal het uit mijn zak en rol het tussen mijn vingers. Man, wat ben ik mijn leven zat. En dit stomme potlood.

Het moet anders. Morgen ga ik mijn leven veranderen. Ik stop met Het Boek van de Hoop en ga een echt boek schrijven. Wie zegt dat ik geen schrijver ben? Ik heb tot nu toe best aardige stukjes geproduceerd. En het is altijd mogelijk bij te leren en te perfectioneren. En wie zegt dat ik niet nog tien jaar leef? Morgenvroeg ga ik langs Randstad. Ze moeten me een nieuwe baan geven. Webdesign of zo. Iets creatiefs. Ze hebben toch altijd van die cursussen voor mensen die niet willen werken. Nou, ik wil wel werken. Geef mij maar zo'n cursus. Ik ga niet meer terug naar die suffe databases. En anders zoek ik iets in de buitenlucht, bij de plantsoendienst. Ik doe het. Morgenvroeg ga ik langs. Wat heb ik nou te verliezen?

Ik kijk naar het potloodje. Ik kan dat achterlijke ding ineens niet meer uitstaan. Uit eigen kracht ga ik mijn leven veranderen. Ik stop het in mijn mond.

Het grafiet voelt koud en vies, het hout glad en klef. Bah. Mijn tong duwt het tussen mijn kiezen. Het hout veert als ik erop bijt. Het is harder dan ik dacht. Mijn kiezen krijgen het helemaal niet stuk. Ik bijt met mijn hoektanden. En schrik, er breekt een heel stuk af, in de lengte.

Doorbijten nu. Vier, vijf lange smalle stukken in mijn mond. Zou de grafietstift los uit het hout liggen? Ik voel hem niet met mijn tong. Goor. Ik moet bijna kokhalzen. Bah. Ik kauw door. Gadverdamme.

Doorslikken wil ik pas als het fijn genoeg is, hoewel ik onwillekeurig wat vervuild spuug naar beneden slik. Mijn maag protesteert. Wil het niet binnen hebben. Wat is viezer, het grafiet of het hout? De gele verf? Ik haal met mijn vingers een beetje uit mijn mond om het te bekijken. Zwarte drab met harde stukjes. De mooie gele schil van het potloodje en het blanke hout zijn veranderd in zwarte viezigheid. Kleine staafjes grafiet zijn zichtbaar, zwarte spuug en viezigheid. Ik stop alles weer terug in mijn mond.

Doorkauwen, tot ik zeker weet dat er geen scherpe houtspiesjes meer in zitten die mijn slokdarm of maagwand kunnen perforeren. Slik door! Nu! Ik slik de brei door. Met moeite en walging. Het schuift door mijn keel naar beneden. In twee keer. Ik moet bijna overgeven. Maar het blijft beneden. Het is weg. Ik heb het godverdomme opgevreten!

Ik loop naar de spiegel in de badkamer en steek mijn tong uit als een jongetje dat net een regenworm heeft opgegeten en de uitdager moet laten zien dat het vieze beest daadwerkelijk tot aan het laatste glibberige segment is doorgeslikt. Mijn tong is in het midden een beetje zwart. Dat is alles wat er over is van het korte potlood. Nadat ik een paar slokken water heb gedronken, is ook dat weg. Een paar minuten blijf ik in de spiegel staan staren. Wachtend op de godenhand die mij zal neerslaan. Ik heb de gever van het potlood geschoffeerd. De gift van het leven, die de gever in zijn onmetelijke grootheid en onbevattelijke goedheid voor me in het doucheputje heeft gedeponereerd, heb ik, klein, dankbaar, dienbaar wezen dat ik zou moeten zijn maar in mijn beschamende, verachtelijke onwil weiger te zijn, weggesmeten als een bananenschil. Een jaar leven heb ik in één keer opgevreten. Ik kijk naar mijn vadsige kop. Naar mijn lodderige ogen. Nee? Nee, grote Gever? Gij bliksemt mij niet teneder? Geen scheurend haarvat in mijn hoofd, geen vulkaanuitbarsting in mijn voorhoofdskwabben, geen aardbeving in mijn slaapbeenkwabben? Dat dacht ik al.

Ik knip het licht uit in de badkamer en loop de keuken in. Het is een enorme opluchting het potloodje kwijt te zijn. Alsof ik nu eindelijk weer gewoon kan gaan leven. Zonder het zwaard van Damocles boven mijn hoofd. Ik neem een biertje uit de koelkast en loop de kamer in. Nog een paar uurtjes televisie kijken voor ik ga slapen.

Ik hoop alleen maar dat ik morgen niet ziek ben vanwege de giftige bestanddelen van dat vieze potlood in mijn maag.

121

Het is ochtend. Mijn rechterhand ligt rechts naast mijn bord op tafel. Mijn linkerhand ligt links naast mijn bord op tafel. Mijn wang ligt op een snee witbrood met Gelderse gekookte worst op het bord op de tafel. Ik ben dood. Helemaal dood. Na het klaarmaken van mijn boterham gestorven aan een derde beroerte. Het is puur toeval dat ik gisteren mijn potlood heb opgegeten en nu dood ben. Er bestaat geen enkel

aantoonbaar bewijs dat er een verband is of zou kunnen zijn tussen die twee zaken. Maar dat weet ik niet, want ik ben dood.

Ik ga geen nieuwe baan zoeken vandaag. Ik ga geen nieuw boek schrijven. Niet naar De Zwoeger en aansluitend genieten van een bord Bonen met shoarma in saus. Ik ga me ook niet verzoenen met mijn vrouw en mijn kinderen.

Ik ga niet in solitude mijn sperma tegen het beeldscherm van mijn pc spuiten omdat daarachter een digitale sloerie een digitale dildo in haar digitale kut schuift. Geen zure kots door mijn neus proeven bij het uitbraken van mijn maaginhoud na weer een keer teveel drank. Niet uit frustratie een vlinder uit z'n vleugels meppen met een badmintonracket. Niet in de hondenspeculooskak trappen. Niet evolueren naar een hogere staat van zelfmedelijden. Ik heb geen kans op een knallende hoofdpijn, aambeien, prostaatkanker, hartfalen, nierbekkenontsteking of op een triootje. Ik ga niet genegeerd worden, gênant vernederd of flagrant genaaid en afdruipten met de staart tussen mijn benen. Ik ga geen derdewereldhongerigen laten verrekken door niet te doneren. Niet bruin bakken in de regen aan het strand van Zandvoort of de wind door me heen laten jagen tot mijn vel straal van mijn skelet valt. Of bijna creperen aan de schoonheid van een paar vrouwenborsten. Niet geen enkel benul hebben van vanalles en nogwat of in de doucheput pissen. Niet zo saai als stront zijn. Ik ga helemaal niks meer doen. Want ik ben dood.